

tim4pinmagazin

SPECIJALIZIRANI ČASOPIS CENTRA ZA RAZVOJ JAVNOG I NEPROFITNOG SEKTORA

2024

06

Godišnji
odmori
i regres

Novi Računski
plan proračuna

Lokalni
dužnosnici

Prijeboj

NAJAVLJUJEMO!

9. – 12. 7. 2024.

Škola računovodstva proračuna i proračunskih korisnika

OVLADAJTE RAČUNOVODSTVENIM PRAVILIMA, UPOTPUNITE SVOJE ZNANJE, RAZMIJENITE ISKUSTVA I POTRAŽITE ODGOVORE NA VAŠE POSLOVNE DILEME!

Cilj škole je upoznati i usavršiti polaznike u znanjima o sustavu proračuna, proračunskim procesima, ekonomskim i financijskim kategorijama u javnom sektoru, računovodstvenom praćenju poslovanja proračuna i proračunskih korisnika, financijskom izvještavanju, financijskom upravljanju, fiskalnoj odgovornosti i poreznom sustavu.

Polaznici će se upoznati sa odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu, koji je objavljen u Narodnim novinama br. 158/23. Novi Pravilnik primjenjuju se u proračunskim procesima koji su povezani s izradom i donošenjem proračuna i financijskih planova za 2025. godinu i projekcija za 2026. i 2027. godinu i nadalje. Odredbe novog Pravilnika primjenjuju se u knjigovodstvenim evidencijama od 1. siječnja 2025. godine.

Kome je škola namijenjena?

- računovodama i financijskim djelatnicima proračunskih subjekata
- čelnicima na operativnim razinama
- internim revizorima i kontrolorima
- ostalim zainteresiranim

Naknada za sudjelovanje uključuje i tri TIM4PIN izdanja u elektroničkom obliku:

- Primjena Računskog plana proračuna – obrazloženja i primjeri knjiženja za 2022. godinu, Karačić, M., Vašiček, D. (2022.)
- Računovodstvo proračunskih i neprofitnih organizacija, Vašiček, V., Vašiček, D. (2016.)
- Računski plan proračuna

Po donošenju konačnih provedbenih propisa, polaznici će besplatno dobiti i ažurirana tiskana izdanja naših priručnika i Računskog plana!

Sudionici po završetku škole dobivaju uvjerenje o pohađanju programa stručnog usavršavanja.

**Dragi čitatelji,
polugodišnje pretplate su u tijeku!**

Odaberite jednu od ponuđenih opcija:

ONLINE IZDANJE	80 €
TISKANO IZDANJE.....	100 €
ONLINE + TISKANO IZDANJE.....	140 €

* u cijenu je uključen PDV

Zatražite pretplatu putem naše web-stranice tim4pin.hr ili nam se obratite mailom na centar@tim4pin.hr !

Riječ glavnog urednika

Poštovane čitateljice i čitatelji!

Evo nas na pragu lipnja, mjeseca u kojem ćemo ponovo na izbore. Ovoga puta za naše predstavnike u EU parlamentu. Njihovo predstavljanje imamo prilike slušati svako jutro i popodne na nacionalnom radiju. Predizborna se euforija ne osjeća, a interes javnosti još je uvijek više usmjeren formiranju i početku djelovanja naše nove Vlade. Dobili smo dva nova ministarstva, a neka postojeća proširena su za nove resore. Tako će se sada uz znanost i obrazovanje, nadležno ministarstvo baviti i mladima, a uz pravosuđe i upravu nadležno ministarstvo će se intenzivnije baviti i digitalnom transformacijom. Primopredaje ministarskih dužnosti su obavljene i uskoro možemo očekivati i prve konkretne aktivnosti u novim ministarstvima i pojedinim resorima.

Ministarstvo financija, u nepromijenjenom sastavu čelnštva i s uhdanom „ekipom“, nastavilo je raditi svojim punim kapacitetom. Tako ovih dana imamo i novi krug upisa trezorskih zapisa, s ciljanim nominalnim iznosom od ukupno 900 milijuna eura namijenjenih refinanciranju dospjelih prethodnih zaduženja. U najavi je već i skora, nova emisija državnih obveznica. Kamatne stope na državne vrijednosne papire više su od prognoziranih 3,1 % inflacije. Stoga ne čudi velik interes građana s viškom slobodnih sredstava za ova ulaganja s najmanjim rizikom.

Na globalnom planu vijesti potvrđuju da su klimatske promjene zaista zabrinjavajuće. Velike poplave u Brazilu i Kini, temperature preko 53 stupnja ovih dana u Indiji....

Na žalost, niti s eksponiranih ratišta u Ukrajini i pojasu Gaze nema dobrih vijesti o prestanku ili barem smirivanju sukoba.

Mjesec lipanj obilježava i početak velikih „vikend migracija“ na našim cestama, a ponajviše prema morskim destinacijama. Turistička predsezona se intenzivira, a lipanj je i mjesec u kojemu se najviše koriste ostaci lanjskih godišnjih odmora.

U dolazećem, predljetnom razdoblju valja očekivati i već ustaljene pripreme za rebalanse, kako državnoga, tako i mnogih lokalnih proračuna. Bit će to razdoblje intenzivnijih radnih angažmana u financijskim i pratećim službama. Procedure i metodologija su već poznati i ne treba očekivati neka „iznenađenja“ u smislu obvezne primjene novih propisanih rješenja. Bitno je ipak podsjetiti da se u procesu proračunskog planiranja za 2025. godinu i nadalje primjenjuju odredbe novoga Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu. U tom smislu valja se pravodobno pripremiti, a u ovom broju časopisa tome smo posvetili i posebnu pažnju, uvjereni da će vam to biti vrlo korisno.

Na kraju, kao što je i primjereno, srdačno vas pozdravljamo s poštovanjem!

Glavni urednik

Prof. dr. sc. Davor Vašiček

Impressum

TIM4PIN MAGAZIN

Časopis Centra za razvoj
javnog i neprofitnog sektora

Nakladnik:

TIM4PIN d.o.o. za savjetovanje

Zagreb, Gajeva ulica 51/1

tel: 01/5531 755

E-pošta: centar@tim4pin.hr

OIB 83718300522; MBS 2929236;

www.tim4pin.hr

Adresa uredništva:

Ulica kneza Trpimira 7, Zagreb

Glavni urednik:

prof.dr.sc. Davor Vašiček

Urednik:

Jan Vašiček, mag.psych, mag.oec.

Uredništvo:

Prof.dr.sc. Nives Botica – Redmayne;

doc.dr.sc. Ivan Čevizović; doc.dr.sc. Josip Čičak;

prof.dr.sc. Saša Drezgic; dr.sc. Damir Juričić;

mr.sc. Mirjana Mahović-Komljenović; Ivana

Barbieri, mag.oec.; Ante Loboja, mag.iur.;

doc.dr.sc. Brankica Remenarić; mr.sc. Nediljka

Rogošić; mr.sc. Gorana Roje; dr.sc. Desanka

Sarvan; doc.dr.sc. Ana Marija Sikirić; Danijela

Stepić, mag.oec.; Ivana Vargašević Čonka,

dipl.oec.; prof.dr.sc. Vesna Vašiček;

Hana Zoričić, dipl.oec.

Lektura i korektura:

TIM4PIN d.o.o. za savjetovanje

Slike:

TIM4PIN d.o.o. za savjetovanje

Grafička priprema:

Sveučilišna tiskara d.o.o.

Tisak:

Sveučilišna tiskara d.o.o.,

Trg Republike Hrvatske 14, Zagreb

Sadržaj

FINANCIJE I FINANCIJSKO POSLOVANJE

- 3 Postupni rast gospodarstva EU u sjeni značajnih geopolitičkih rizika
Davor Galinec

- 8 Odgovori na neka pitanja o financiranju udruga iz javnih izvora
Vesna Lendić Kasalo

- 14 Prijeboj kao način ispunjenja obveza
Gordana Muraja

RAČUNOVODSTVO

- 18 Promjene računskog plana i primjena prema novom pravilniku o proračunskom računovodstvu
Danijela Stepić
Martina Štefković
Katarina Nesterović

PLAĆE I NAKNADE

- 32 Pravo na doplatu za djecu
Sanja Rotim

POREZI I DOPRINOSI

- 38 Povrat poreza po godišnjem obračunu i podnošenje prigovora na privremeno porezno rješenje za 2023. godinu
Mirjana Mahović Komljenović

PRAVO

- 45 Pravo radnika na godišnji odmor i regres
Sanja Rotim

- 52 Rad državnih službenika na izdvojenom mjestu rada i rad na daljinu
Bernard Iljazović

JAVNA NABAVA

- 57 Značaj tržišnog natjecanja u javnoj nabavi
Kristina Rihtar

- 64 Praksa Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave

LOKALNA SAMOUPRAVA

- 66 Status, prava i obveze lokalnih dužnosnika
Katarina Serdar

POSLOVANJE NEPROFITNIH ORGANIZACIJA

- 72 Uloga udruga i organizacija civilnog društva u provedbi zakona o osobnoj asistenciji
Dragan Zlatović

76 ODGOVORI NA VAŠA PITANJA

TIM4PIN INFO

- 80 Neoporezivi iznosi naknada, potpora, nagrada, dnevnica i otpremnina
- 82 Naknade korisnika državnog proračuna
- 84 Plaće
- 87 Naknada plaće zbog bolovanja i druge nesposobnosti za rad
- 88 Drugi dohodak
- 89 Primici izuzeti od ovrhe
- 90 Financijske obavijesti
- 90 Ostale informacije

IMATE
PITANJE?

pitajcentar@tim4pin.hr

Postupni rast gospodarstva EU u sjeni značajnih geopolitičkih rizika

Dr.sc. Davor Galinec*

U 2023. je bila prisutna opća stagnacija europskog gospodarstva, no unatoč tome početak 2024. rezultirao je većom razinom gospodarskog rasta od očekivane. Uz smanjenje već neko vrijeme prisutne inflacije, stvoreni su uvjeti za postupni rast aktivnosti u prognoziranom razdoblju. Očekuje se da će rast gospodarske aktivnosti ove i sljedeće godine biti u velikoj mjeri potaknut stalnim povećanjem privatne potrošnje u kontekstu daljnjeg rasta realnih plaća i zaposlenosti, koji podržava povećanje realnog raspoloživog dohotka. No, privatnu potrošnju i dalje djelomično ograničava velika sklonost štednji. Rast ulaganja pomalo slabi, a pod utjecajem negativnog ciklusa stanogradnje očekuje se da će se on tek postupno oporaviti. Iako se u razdoblju prognoze 2023.-2025. predviđa poboljšanje kreditnih uvjeta, tržišta sad očekuju nešto sporije smanjenje kamatnih stopa nego zimus. U uvjetima otpornog globalnog gospodarstva predviđa se da će oporavak trgovine podupirati izvoz EU-a. Ipak, s obzirom na rast domaće potražnje u EU-u, povećanje uvoza uvelike će neutralizirati pozitivan učinak izvoza na rast. Šire geopolitičke napetosti i dalje su izvor rizika, a postojana inflacija u SAD-u mogla bi dovesti do daljnjih odgoda u snižavanju kamatnih stopa u SAD-u i šire, što bi dovelo do određenog pooštavanja financijskih uvjeta na globalnoj razini. U nastavku slijedi osvrt na glavne nalaze Proljetne ekonomske prognoze 2024. za EU-27, europsko područje i Republiku Hrvatsku.

Europska komisija je 15. svibnja ove godine objavila Proljetne ekonomske prognoze Komisije 2024¹ u kojima se nalaze projekcije gospodarskog rasta, inflacije i mnogih drugih makroekonomskih pokazatelja EU-27, europskog područja i država članica tijekom razdoblja 2023.-2025. U uvodnom dijelu Priopćenja za tisak², objavljenom povodom objave prognoza, Komisija je navela da je nakon opće stagnacije gospodarstva u 2023. početak 2024. donio veći rast od očekivanog, što je u uvjetima smanjenja inflacije stvorilo uvjete za postupni rast aktivnosti u razdoblju prognoze. Očekuje se da će gotovo sve države članice 2024. ponovno ostvariti rast. S obzirom na to da gospodarski rast na južnom rubu EU-a i dalje premašuje rast u sjevernoj i zapadnoj Europi, gospodarska konvergencija unutar EU-a trebala bi nastaviti napredovati. Na 20. obljetnicu proširenja EU-a prema istoku i jugu primjetno je da će se, nakon gotovo zastoja prošle godine, gospodarska konvergencija nastaviti i u novijim državama članicama. Očekuje se da će se nastaviti postojanim tempom tijekom cijelog razdoblja obuhvaćenog prognozom i nakon njega. Posljednjih mjeseci dodatno su se povećali nesigurnost i negativni rizici za gospodarske izgleda, uglavnom zbog tijeka dugotrajnog

agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine i sukoba na Bliskom istoku. Šire geopolitičke napetosti i dalje su izvor rizika. Osim toga, postojana inflacija u SAD-u mogla bi dovesti do daljnjih odgoda u snižavanju kamatnih stopa u SAD-u i šire, što bi dovelo do određenog pooštavanja financijskih uvjeta na globalnoj razini. I na domaćem EU tržištu slabljenje inflacije moglo bi biti sporije od predviđenog, što bi središnje banke u EU-u moglo potaknuti da odgode snižavanje kamatnih stopa dok se ne postigne stabilnije smanjenje inflacije u području usluga. Osim toga, neke države članice u proračunima za 2025. možda će morati donijeti dodatne mjere fiskalne konsolidacije koje nisu uključene u ovu prognozu, što bi moglo utjecati na gospodarski rast sljedeće godine. S druge strane, smanjena sklonost štednji mogla bi potaknuti rast potrošnje, a ulaganja u stanogradnju mogla bi se oporaviti brže nego što se očekuje. Osim toga, zbog potrebe za smanjenjem proračunskih deficita i ponovnim smanjenjem udjela duga neke države članice možda će morati slijediti restriktivniji smjer fiskalne politike nego što se trenutačno predviđa za 2025., što će negativno utjecati na gospodarski rast. Istodobno bi smanjenje sklonosti štednji moglo potaknuti rast potrošnje, dok bi se ulaganja u stanogradnju mogla brže oporaviti. Rizici povezani s klimatskim promjenama i degradacijom prirodnog kapitala sve više opterećuju izgleda, pri čemu je EU posebno pogođena jer je Europa kontinent s najbržim porastom temperature.

Na tiskovnoj konferenciji održanoj povodom objave Proljetnih ekonomskih prognoza gospodin Valdis Dombrovskis (izvršni potpredsjednik Komisije nadležan za gospodarstvo u interesu građana) izjavio je između ostalog da je gospodarstvo Unije ostalo stabilno unatoč iznimnim

* Doc.dr.sc. Davor Galinec, direktor Direkcije, Direkcija za opću ekonomsku statistiku i statističke informacijske sustave, Sektor statistike, Hrvatska narodna banka. Stavovi autora izneseni u ovom radu isključivo su osobni i stručni stavovi autora i ne odražavaju nužno stavove institucije u kojoj je zaposlen niti drugih institucija koje se spominju u radu, niti ih na bilo koji način obvezuju.

¹ Integralni tekst dostupan je na engleskom jeziku na: https://economy-finance.ec.europa.eu/document/download/c63e0da2-c6d6-4d13-8dcb-646b0d1927a4_en?filename=ip286_en.pdf

² Dostupno na hrvatskom jeziku na: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hr/ip_24_2567

izazovima posljednjih nekoliko godina, pa u predstojećem razdoblju možemo opet očekivati lagani rast, koji bi se u 2025. trebao ubrzati. Tržišta rada i dalje su otporna, uz visoke stope zaposlenosti, a privatna potrošnja je u porastu. Međutim, na međunarodnom planu i dalje su prisutni brojni rizici za EU s obzirom na kontinuirane i rastuće geopolitičke napetosti. U tom nestabilnom okruženju važno je upotrijebiti sva sredstva koja su nam na raspolaganju kako bismo potaknuli našu otpornost i konkurentnost, smatra Dombrovskis. Kao prvo, države članice trebale bi se posvetiti reformama i ulaganjima za jačanje održivog rasta te provoditi razborite fiskalne politike kako bi smanjile visoke razine duga. Osim toga, potrebno je poduzeti sve što je u našoj moći da potaknemo ulaganja. Iako instrument NextGenerationEU već sada ima iznimno važnu ulogu, možemo učiniti i znatno više za poticanje privatnih ulaganja – prije svega ukloniti prekogranične prepreke i dovršiti uniju tržišta kapitala. Osim toga, Europa mora i ubuduće imati koristi od postojećeg modela otvorene trgovine, što među ostalim podrazumijeva sklapanje trgovinskih sporazuma s pouzdanim partnerima.

Na njegovo izlaganje nadovezao se je europski povjerenik za gospodarstvo g. Paolo Gentiloni, koji je između ostalog izjavio da je gospodarstvo Unije u prvom tromjesečju ove godine znatno oživjelo nakon vrlo zahtjevne 2023. te da ove i sljedeće godine možemo očekivati postupno ubrzanje rasta s obzirom na smanjenje inflacije koje podržava privatnu potrošnju, oporavak kupovne moći i daljnji rast zaposlenosti. Državni deficiti trebali bi se pomalo smanjivati nakon ukidanja gotovo svih mjera energetske potpore, ali i da se očekuje da će javni dug sljedeće godine blago porasti, što upućuje na potrebu za fiskalnom konsolidacijom, uz istodobnu zaštitu ulaganja. Gentiloni ističe i da je prognoza još uvijek obilježena znatnom nesigurnošću, a negativni rizici povećali su se zbog dva ratna sukoba koji i dalje bjesne u europskom susjedstvu.

Objava proljetne prognoze obuhvaća širok spektar gospodarskih pokazatelja za sve države članice EU-a i Europodručja, kao i za države kandidate za članstvo u EU, države EFTA-e i druge države iz skupina velikih naprednih tržišnih gospodarstva i gospodarstva u nastajanju.

Proljetne ekonomske prognoze 2024 za EU-27 i europodručje

Europska komisija je svojoj Proljetnoj ekonomskoj prognozi 2024. najavila da će gospodarstvo EU-a rasti za 1 % u 2024. i 1,6 % u 2025. godini, a gospodarstvo europodručja³ za 0,8 % u 2024. i 1,4 % u 2024. (Tablica 1). To predstavlja tek neznatnu promjenu izgleda za rast u usporedbi s onima koje je Komisija predstavila u prethodnoj prognozi iz veljače 2024. (0,9 % u EU-27 i 0,8 % u europodručju

u 2024., odnosno 1,7 % u EU-27 i 1,5 % u europodručju), no ove procjene su niže u odnosu na Jesenske prognoze iz studenog 2023. (kada su iznosile po 1,3 % u EU-27 i 1,2 % u europodručju u 2024., odnosno 1,7 % u EU-27 i 1,6 % u europodručju u 2025.). Prognozirane stope gospodarskog rasta u 2024. se razlikuju po zemljama, od najnižih -0,5 % u Estoniji do 4,6 % na Malti.

Inflacija u EU-27 i europodručju je tijekom 2023. ušla u fazu značajnijeg smanjenja koje se i dalje nastavlja, s rekordne godišnje razine od 10,6 % zabilježene u europodručju u listopadu 2022. na 2,4 % u travnju ove godine, što je najniža vrijednost u posljednje dvije godine, budući da je već krajem prošle godine dezinflacijski impuls cijena energije u velikoj mjeri iščeznuo. Predviđa se da će se nakon neočekivano niske razine u prvim mjesecima ove godine inflacija nastaviti smanjivati u 2024. (na 2,7 % u EU-27 i 2,5 % u europodručju) te da će ciljnu vrijednost u 2025. (2,2 % u EU-27, odnosno 2,1 % u europodručju) dosegnuti nešto ranije nego što je to bilo predviđeno u zimskoj privremenoj prognozi. Proces dezinflacije će uglavnom poticati pad cijena neenergetskih proizvoda i hrane, dok će inflacija povezana s energijom blago porasti, a inflacija u području usluga tek postupno padati, uz smanjenje pritisaka na plaće. Prognozirane stope inflacije u 2024. se razlikuju po zemljama, od najnižih 1,4 % u Finskoj do 5,9 % u Rumunjskoj. Međutim, relativno slab gospodarski zamah i usporavanje rasta plaća trebali bi omogućiti smanjenje inflacije cijena usluga tijekom razdoblja obuhvaćenog prognozom. Sve u svemu, očekuje se da će se temeljna inflacija (bez energije i prehrambenih proizvoda) smanjivati tijekom razdoblja obuhvaćenog prognozom uglavnom istom brzinom kao i ukupna inflacija te da će ostati malo viša.

U dijelu prognoza vezanih uz tržište rada, može se reći da je unatoč usporavanju aktivnosti gospodarstvo EU-a stvorilo u 2023. više od dva milijuna radnih mjesta, a stope aktivnosti i zaposlenosti osoba u dobi od 20 do 64 godine u posljednjem tromjesečju prošle godine dosegnule su nove rekordne razine od 80,1 % odnosno 75,5 %. Na mnogim tržištima rada diljem EU-a i dalje nedostaje radne snage. U ožujku je u EU-u zabilježena rekordno niska stopa nezaposlenosti od 6,0 %.

³ Do 2023. godine europodručje se je sastojalo od 19 država članica (tzv. EA-19). Ulaskom Republike Hrvatske u članstvo europodručja 01.01.2023., obuhvat europodručja povećan je na 20 država članica (tzv. EA-20), pri čemu su sve povijesne statističke serije podataka za europodručje preračunate unazad na razini obuhvata 20 država članica.

Tablica 1: Proljetne ekonomske prognoze Komisije za EU-27 i Europsko područje 2023.-2025.

Međugodišnje stope rasta* i u % BDP-a**	Ostvarenje			Proljetna prognoza EK		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
EU-27						
Realni BDP*	-5,6	6,0	3,5	0,4	1,0	1,6
Stopa nezaposlenosti***	7,2	7,1	6,2	6,1	6,1	6,0
Inflacija (HICP)*	0,7	2,9	9,2	6,4	2,7	2,2
Saldo tekućeg računa platne bilance**	2,4	3,3	0,9	2,9	3,1	3,1
Saldo proračuna konsolidirane opće države (ESA 2010)**	-6,7	-4,7	-3,4	-3,5	-3,0	-2,9
Proračunski prihodi	46,2	46,7	46,3	45,9	46,2	46,2
Proračunski rashodi	52,9	51,4	49,7	49,4	49,2	49,1
Izdaci za kamate (opća država)**	1,4	1,4	1,6	1,7	1,8	1,9
Izdaci za investicije (opća država)**	3,4	3,3	3,2	3,5	3,6	3,7
Dug konsolidirane opće države (ESA 2010)**	91,7	89,0	84,8	82,9	82,9	83,4
Europsko područje						
Realni BDP*	-6,1	5,9	3,4	0,4	0,8	1,4
Stopa nezaposlenosti***	8,0	7,8	6,8	6,6	6,6	6,5
Inflacija (HICP)*	0,3	2,6	8,4	5,4	2,5	2,1
Saldo tekućeg računa platne bilance**	2,3	3,7	1,0	2,9	3,2	3,2
Saldo proračuna konsolidirane opće države (ESA 2010)**	-7,0	-5,2	-3,7	-3,6	-3,0	-2,8
Proračunski prihodi	46,5	47,1	47,0	46,4	46,6	46,8
Proračunski rashodi	53,5	52,3	50,6	50,0	49,6	49,6
Izdaci za kamate (opća država)**	1,5	1,5	1,7	1,7	1,9	2,0
Izdaci za investicije (opća država)**	3,1	3,1	3,1	3,3	3,4	3,5
Dug konsolidirane opće države (ESA 2010)**	99,2	96,6	92,4	90,0	90,0	90,4

***- u % ukupne radne snage

Izvor: Proljetne ekonomske prognoze Komisije 2024

Dobri rezultati tržišta rada rezultat su snažne ponude radne snage, među ostalom zahvaljujući migracijama, ali i potražnje za radnom snagom. Ove se godine u EU-u predviđa postupno smanjenje rasta zaposlenosti na 0,6 %, a u 2025. i dodatno usporavanje na razinu od 0,4 %. Očekuje se da

će stopa nezaposlenosti u EU-u ostati uglavnom stabilna, blizu rekordno niske razine. U skladu s očekivanim nastavkom procesa dezinflacije, rast nominalnih plaća u EU-u počeo je usporavati nakon što je 2023. dosegao vrhunac od 5,8 %, a u predstojećem razdoblju očekuje se njegovo daljnje usporavanje. Pri tome važno je napomenuti da će se rast realnih plaća, koji je započeo krajem prošle godine, nastaviti tijekom cijelog razdoblja obuhvaćenog prognozom (2023.-2025.). Očekuje se da će se prosječne realne plaće do 2025. u potpunosti vratiti na razine iz 2021., iako to neće biti slučaj u svim državama članicama.

Suficit tekućeg računa platne bilance (u % BDP-a) na razini EU-27 u 2023. iznosio je 2,9 %, a očekuje se njegovo povećanje na razinu od po 3,1 % u 2024. i 2025. Promatrano na razini europskog područja, očekuju se razine suficita tekućeg računa platne bilance više za 0,1 postotni bod u odnosu na suficite ostvarene u EU-27 (3,2 % u 2024. i 2025.).

Nakon znatnog smanjenja 2022. državni deficit EU-a 2023. neznatno se povećao s 3,4 % na 3,5 % BDP-a jer su pogoršanje gospodarskih uvjeta i povećani rashodi za kamate premašili smanjeni trošak diskrecijske politike. Od 2022. godine države članice EU uvele su mjere za ublažavanje učinka visokih cijena energije, čija provedba je rezultirala smanjenjem određenih fiskalnih prihoda (npr. zbog smanjenih trošarina na goriva, primjena nižih stopa PDV-a na neke energente i sl.) i povećanjem određenih fiskalnih rashoda (isplata potpora za energetske pomoć ugroženim kućanstvima i sl.). Slijedom Specifičnih preporuka državama članicama na kraju ciklusa Europskog semestra 2023. u srpnju te godine, države članice započele su s potpunim ili postupnim ukidanjem tih mjera budući da je zaustavljen rast cijena energije i započet je trend njihovog smanjenja. To je utjecalo na smanjenje deficita država članica u 2023., no tada je započelo slabljenje gospodarske aktivnosti u inflatornim uvjetima. Predviđa da će se deficiti ponovno u početni smanjivati (u EU-27 na 3 % u 2024. i 2,9 % u 2025. te u Europskom području na 3 % u 2024. i 2,8 % u 2025.), zbog gotovo potpunog ukidanja mjera povezanih s energetskim potporama, nižih subvencija za privatna ulaganja i postupnog poboljšanja gospodarske aktivnosti. Predviđa se da će u 2024. jedanaest država članica zabilježiti deficit opće države veći od 3 % BDP-a, a u 2025. njihov broj trebao bi se smanjiti na devet. Smjer fiskalne politike EU-a postao je neutralan 2023., nakon znatne ekspanzije u prethodnom razdoblju 2020.-2022. Predviđa se da će 2024. biti kontrakcijski, a 2025. uglavnom neutralan, pri čemu ta prognoza obuhvaća sve proračunske politike koje su donesene ili vjerodostojno najavljene i dovoljno detaljne. U uvjetima viših troškova servisiranja duga i nižeg rasta nominalnog BDP-a, očekuje se da će se udio duga u BDP-u ove godine stabilizirati na 82,9 % u EU-u prije nego što se 2025. poveća za oko 0,4 postotna boda. Predviđa se da će do kraja 2025. u većini država članica udjeli duga u BDP-u biti niži nego 2020., ali da će u 12 zemalja ostati iznad praga od 60 % BDP-a.

pitajcentar@tim4pin.hr

Proljetne ekonomske prognoze 2024 za Republiku Hrvatsku

Vezano uz prognoze o stanju hrvatskog gospodarstva⁴, Komisija navodi da se je realni BDP Hrvatske povećao se za 3,1 % u 2023. zbog povećanja potrošnje kućanstava i države, veće investicijske aktivnosti i pozitivnog kretanja neto izvoza. Privatnu potrošnju podupirala su znatna povećanja realnih plaća u kontekstu napetog tržišta rada. Rast ulaganja temeljio se na sve većoj apsorpciji sredstava EU-a u okviru višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) i Mehanizma za oporavak i otpornost (RRF). Pad robnog izvoza više je nego neutraliziran rastom izvoza usluga i manjim uvozom. Predviđa se da će hrvatski BDP porasti za 3,3 % u 2024. i 2,9 % u 2025., uglavnom zbog snažne potrošnje kućanstava (Tablica 2). Glavni poticaj rastu BDP-a u 2024. trebala bi dati privatna potrošnja, potaknuta nastavkom rasta realnih plaća i zaposlenosti te snažnijom kreditnom aktivnošću. Predviđa se rast državne potrošnje, uglavnom zbog sveobuhvatne reforme plaća u javnom sektoru kojim su se znatno uskladili, ali i povećali izdaci za plaće. Predviđa se usporavanje rasta ulaganja, među ostalim i zbog očekivanog privremenog usporavanja apsorpcije sredstava EU-a, pri čemu velike isplate u okviru VFO-a za razdoblje 2014. 2020. završavaju 2023. (posljednja godina ciklusa), a apsorpcija sredstava u okviru VFO-a za razdoblje 2021.-2027. samo se postupno ubrzava. Sve veća inozemna potražnja trebala bi potaknuti postupan oporavak izvoza robe jer izvoz usluga, uglavnom turizma, i dalje sporije raste. Zbog većeg rasta uvoza u uvjetima snažne domaće potražnje očekuje se da će doprinos neto izvoza rastu postati blago negativan. Nadalje, predviđa se da će se rast BDP-a u 2025. usporiti na 2,9 % jer će se zamah rasta potrošnje usporiti zbog sporijeg rasta plaća u privatnom i javnom sektoru. Istodobno bi povećanje apsorpcije sredstava EU-a, među ostalim iz VFO-a za razdoblje 2021.-2027., te ublažavanje uvjeta financiranja trebali dovesti do umjerenog ubrzanja ulagačke aktivnosti. Očekuje se daljnje jačanje robnog izvoza kako se bude povećavala potražnja glavnih trgovinskih partnera. Međutim, očekuje se da će ograničenja ponude tijekom vrhunca turističke sezone i mogući rastući gubici cjenovne konkurentnosti neznatno usporiti rast izvoza usluga. Budući da se uvoz usporava s domaćom potražnjom, doprinos vanjskog sektora rastu trebao bi postati neznatno pozitivan. Prognozirane stope rasta hrvatskog gospodarstva više su u odnosu na prosječne stope rasta EU-27. Kretanja izvoza i uvoza roba i usluga u velikoj mjeri utječu i na tekući račun platne bilance, tako da bi suficit tekućeg računa platne bilance mogao iznositi 1,1 % BDP-a u 2024., odnosno 1 % BDP-a u 2025. godini.

Ukupna inflacija mjerena Harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena (HICP) smanjila se je s 10,7 % u 2022. na 8,4 % u 2023., dok se inflacija mjerena bez komponenti energije i hrane povećala sa 7,6 % na 8,8 %. Očekuje se da će se ukupna inflacija usporiti na 3,5 % u 2024. i 2,2 % u 2025., uglavnom zbog usporavanja rasta cijena pre-rađenih prehrambenih proizvoda i industrijskih proizvoda

bez energije. Cijene usluga, potaknute povećanjem plaća i snažnom potražnjom potrošača, uključujući strane turiste, i dalje su najtrajnija komponenta inflacije. Očekuje se da će inflacija koja ne uključuje komponente energije i hrane ostati iznad ukupnog iznosa inflacije, odnosno na 3,8 % u 2024. i 2,8 % u 2025.

Tablica 2: Proljetne ekonomske prognoze Komisije za Hrvatsku 2023.-2025.

Međugodišnje stope rasta* i u % BDP-a**	Ostvarenje			Proljetna prognoza EK		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Republika Hrvatska						
Realni BDP*	-8,5	13,0	7,0	3,1	3,3	2,9
Stopa nezaposlenosti***	7,5	7,6	7,0	6,1	5,8	5,6
Inflacija (HICP)*	0,0	2,7	10,7	8,4	3,5	2,2
Saldo tekućeg računa platne bilance**	-1,1	0,8	-2,8	1,2	1,1	1,0
Saldo proračuna konsolidirane opće države (ESA 2010)**	-7,2	-2,5	0,1	-0,7	-2,6	-2,6
Proračunski prihodi	46,0	45,2	44,5	46,7	45,6	46,5
Proračunski rashodi	53,3	47,7	44,4	47,4	48,3	49,1
Izdaci za kamate (opća država)**	2,0	1,5	1,4	1,7	1,6	1,6
Izdaci za investicije (opća država)**	5,5	4,6	3,7	5,4	5,5	5,6
Dug konsolidirane opće države (ESA 2010)**	86,1	77,5	67,8	63,0	59,5	59,1

*** - u % ukupne radne snage

Izvor: Proljetne ekonomske prognoze Komisije 2024

Snažna gospodarska aktivnost i potražnja za radnom snagom dovele su do rasta zaposlenosti na 2,7 %, a stopa nezaposlenosti smanjila se na 6,1 % u 2023. U 2024. se očekuje daljnje smanjenje stope nezaposlenosti na 5,8 %, te dodatno na 5,6 % u 2025. Napeto tržište rada potaknulo je rast plaća, koje su također znatno porasle u realnim terminima. Znatna priljev radnika iz trećih zemalja pridonio je smanjenju nedostatka ponude radne snage. Predviđa se da će rast zaposlenosti ostati snažan, iako će se usporavati tijekom razdoblja obuhvaćenog prognozom, pri čemu će stopa nezaposlenosti dosegnuti nove niske razine i nastaviti pritisak na rast realnih plaća.

Što se tiče hrvatskih javnih financija, nakon ostvarenog blagog suficita od 0,1 % BDP-a u 2022. došlo je do preokreta u zonu fiskalnog deficita. Iako su fiskalni prihodi zamjetno porasli zahvaljujući visokoj inflaciji, dobroj turi-

⁴ izvor: Proljetne ekonomske prognoze Komisije 2024, str. 96 - 97

stičkoj sezoni i snažnom rastu plaća u javnom i privatnom sektoru, zabilježen je mnogo veći porast fiskalnih rashoda uslijed povećanja plaća, socijalne pomoći, rashoda za kamate i ulaganja, što je rezultiralo deficitom od -0,7 % BDP-a u 2023. Očekuje se da će se u 2024. deficit opće države povećati na -2,6 % BDP-a jer novi zakon o plaćama u javnom sektoru i mjere socijalne pomoći dodatno opterećuju rashode. Očekuje se da će prihodi od neizravnih poreza rasti u uvjetima stabilnog rasta nominalnog BDP-a i dobre turističke sezone, dok će izravni porezi imati koristi od kretanja zaposlenosti i plaća unatoč poreznoj reformi kojom se smanjuju prihodi uvedenoj u siječnju. Vlada je produljila neke od mjera povezanih s energijom do rujna 2024., uz očekivani proračunski trošak od 0,6 % BDP-a u 2024., što predstavlja smanjenje u odnosu na 1,9 % iz 2023. Nadalje, očekuje se da će deficit u 2025. ostati na

-2,6 % BDP-a jer će se rast prihoda manje podupirati inflacijom, dok se tekući i kapitalni rashodi povećavaju unatoč potpunom ukidanju energetske mjere. Unatoč povećanju deficita očekuje se da će se udio duga u BDP-u smanjiti sa 63 % u 2023. na 59,5 % u 2024. zbog snažnog rasta BDP-a i prilagodbi stanja i tokova kojima se smanjuje dug kako bi se u obzir uzeo učinak financijskih transakcija. Potonje uključuje djelomičnu upotrebu depozitnih pričuva za otplatu dijela duga 2024. (nakon što su 2023. zabilježeni veći depoziti zbog određenog predfinanciranja budućih otplata duga) i računovodstvene transakcije nakon isporuke vojnih zrakoplova koje su plaćene prethodnih godina. Predviđa se da će se 2025. udio duga smanjiti na 59,1 % BDP-a (što je manje od praga od 60 % BDP-a definiranog maastrihtskim kriterijima) uslijed usporavanja rasta nominalnog BDP-a i smanjenja prilagodbe stanja i tokova.

SVEUČILIŠNA
TISKARA

Trg Republike Hrvatske 14
10000 Zagreb, Hrvatska
T: 385(01) 45 64 430, 45 64 428
F: 385(01) 45 64 427
E: info@sveucilisnatiskara.hr
www.sveucilisnatiskara.hr

Odgovori na neka pitanja o financiranju udruga iz javnih izvora

Vesna Lendić Kasalo*

Pravne osobe koje udrugama dodjeljuju sredstva iz javnih izvora često se obraćaju s pitanjima o djelovanju udruga i financiranju neprofitnih organizacija. Zakonom o udrugama¹ uređeno je osnivanje, registracija, pravni položaj i prestanak postojanja udruga sa svojstvom pravne osobe u Republici Hrvatskoj, a Uredbom o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge² (dalje u tekstu: Uredba) uređeno je njihovo financiranje iz javnih izvora. U ovom broju donosimo odgovore na neka česta pitanja kao smjernice za postupanje.

Dostava popisa članova uz prijavu projekta

Pitanje: Je li opravdano i zakonito da jedinice lokalne samouprave uz prijavu na javni natječaj za financiranje programa i projekata udruga traže i popis članova udruge?

Odgovor: Sukladno Zakonu o udrugama popis članova udruga je dužna dati na uvid samo članovima udruge i nadležnim tijelima na njihov zahtjev. Nadležnim tijelom smatra se tijelo ovlašteno za nadzor nad radom udruge sukladno čl. 43. Zakona o udrugama i inspektorima koji obavljaju inspekcijski nadzor nad obavljanjem djelatnosti udruge sukladno čl. 45. Zakona o udrugama. Obveza dostave popisa članova uz dokumentaciju za prijavu na natječaj za financiranje nije sukladna Uredbi o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge. Davatelj sredstava može tražiti samo podatak o broju članova udruge i njihovoj strukturi (dob, spol, i sl., ako je to relevantno za ocjenjivanje projektnog prijedloga sukladno uvjetima natječaja). Važno je da projektne prijedloge ocjenjuju stručna povjerenstva, koja su obvezna imenovati svi davatelji sredstava iz javnih izvora, a članici tih tijela potpisuju izjavu o fiskalnoj odgovornosti u kojoj, između ostaloga, potvrđuju da su poštivali propise kojima se uređuju standardi i postupci financiranja.

Fizičke osobe i samostalni umjetnici kao prihvatljivi prijavitelji projekata

Pitanje: Je li moguće u prioritetnom području kultura (područje izdavaštvo) otvoriti mogućnost prijave fizičkim osobama odnosno na koji način omogućiti samostalnim umjetnicima te fizičkim osobama koje obavljaju djelatnosti u kulturi prijavu na program javnih potreba, a vezano za izdavaštvo?

Odgovor: Imajući u vidu da je Uredba o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode provedbeni propis Zakona o udrugama, ona se prvenstveno odnosi na financiranje programa i projekata udruga, ali je također propisano da se odredbe Uredbe na odgovarajući način primjenjuju i na druge organizacije civilnoga društva (zaklade, privatne ustanove, vjerske zajednice i druge neprofitne organizacije), kada su one, u skladu s uvjetima javnog natječaja za financiranje programa i projekata, prihvatljivi prijavitelji, odnosno partneri (čl. 5. st. 6. Uredbe). Slijedom navedenog, a imajući u vidu specifičnosti programa javnih potreba u kulturi i postojeći normativni okvir za financiranje javnih potreba u kulturi³, smatramo da nema zapreke da davatelji javnih sredstava za javne potrebe u kulturi, u okviru natječaja za udruge i umjetničke organizacije, utvrde kriterije i za financiranje programa i projekata koje realiziraju samostalni umjetnici i fizičke osobe.

Financiranje samo onih udruga koje su registrirane na području JLS

Pitanje: Je li moguće da komunalno trgovačko društvo javni poziv za donacije udrugama ograniči samo na područje grada koji je osnivač komunalnog trgovačkog društva i na određenu djelatnost kojima se udruga bavi npr. zaštita okoliša?

Odgovor: Poziv se može ograničiti na aktivnosti koje se provode na području grada, ili na korisnike koji su stanovnici određenog grada, ali ne može se ograničiti da su prihvatljivi prijavitelji samo udruge koje su registrirane na području grada. Time se osigurava da se na javni natječaj prijave projekti svih prijavitelja koji su u mogućnosti provoditi projektne aktivnosti na području određenog grada, a odabrat će se najkvalitetniji projektni prijedlozi. Poziv se može ograničiti samo na određenu djelatnost.

* Vesna Lendić Kasalo, dipl.iur., Ured za udruge Vlade RH, Zagreb

¹ Zakon o udrugama (NN, br. 74/14, 70/17, 98/19 i 151/22)

² Uredba o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge (NN, br. 26/15 i 37/21)

³ Zakon o kulturnim vijećima i financiranju javnih potreba u kulturi (NN, br. 83/22)

Sportske zajednice kao obveznici primjene Uredbe

Pitanje: *Je li sportska zajednica obvezna primjenjivati Uredbu i je li obvezna provoditi natječajni postupak sukladno svim odredbama koje propisuje Uredba?*

Odgovor: Sportska zajednica dužna je poštivati odredbe Uredbe o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge u svemu što po pitanju financiranja iz javnih izvora nije uređeno Zakonom o sportu⁴, budući da je čl. 1. st. 2. Uredbe definirano kako "kriterije, mjerila i postupke iz ove Uredbe na odgovarajući način primjenjuju i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, trgovačka društva u vlasništvu Republike Hrvatske, odnosno jedne ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te druge pravne osobe kojima je osnivač Republika Hrvatska, odnosno jedna ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (u daljnjem tekstu: javna trgovačka društva) i **druge pravne osobe kada iz javnih izvora financiraju programe i projekte udruga**, te doniraju, odnosno sponzoriraju udruge, ako posebnim propisom nije drugačije uređeno". Sukladno navedenom, nakon što jedinica lokalne samouprave donese proračun i usvoji program javnih potreba u sportu, sukladno članku 75. Zakona o sportu, sportska zajednica dužna je provesti postupak javnog natječaja ili javnog poziva za sportske saveze i udruge i odabrati sportske programe koje će financirati sukladno kriterijima i programu javnih potreba u sportu. Jedinica lokalne samouprave sredstva za javne potrebe u sportu sportskoj zajednici doznačuje bez provedbe javnog natječaja, potpisom ugovora o financiranju provedbe programa javnih potreba u sportu. Također, treba imati u vidu da sukladno članku 75. stavak 7. jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave trebaju općim aktom na prijedlog sportske zajednice te školskog i akademskog sportskog saveza, u dijelu programa koji provode i ako su osnovani u toj jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave, detaljnije propisati kriterije financiranja javnih potreba u sportu, mjerila za osiguranje sredstava, metodologiju i rokove za izradu i dostavu prijedloga programa javnih potreba, način izvršavanja programa javnih potreba, način i rokove izvještavanja o provedbi programa javnih potreba te metodologiju izrade financijskih planova korisnika javnih potreba u sportu.

Objava dodatnog natječaja za financiranje u istoj kalendarskoj godini

Pitanje: *Je li moguće da nakon što bude donesena odluka o financiranju odnosno budu potpisani ugovori o dodjeli bespovratnih sredstava organizacijama koje su se javile na natječaj objavljen krajem prošle godine (nakon donošenja proračuna JLPS), za korištenje sredstava u ovoj godini, i ako ostanu sredstva iz tog natječaja, objaviti dodatni natječaj za iskorištavanje preostalog iznosa, na koji bi se mogle javiti organizacije koje se nisu javile na raniji natječaj ili se jesu javile, ali iz bilo kojeg razloga nisu zadovoljile njegove kriterije?*

Odgovor: Nema zapreke da čelnik JLPS u jednoj godini donese odluku o raspisivanju dodatnog natječaja za sufinanciranje programa/projekata organizacija civilnoga društva za sredstva koja su „preostala“ neugovorena iz već provedenog javnog natječaja. U uvjetima tog novog natječaja može se propisati tko se sve prihvatljivi prijavitelji, a poželjno je da to budu projekti organizacija koji se nisu javili na prethodni natječaj ili organizacija koje na prvom natječaju nisu ispunjavale određene uvjete prihvatljivosti koje su u međuvremenu ispunile (npr. nisu imale osobu ovlaštenu za zastupanje u mandatu i sl.)

Davanje nekretnine u vlasništvu općine na korištenje DVD-u

Pitanje: *Središnja vatrogasna postrojba Dobrovoljnog vatrogasnog društva naše Općine je jedina vatrogasna postrojba na područje Općine, te je u njejoj nadležnosti cjelokupno područje općine. Dobrovoljno vatrogasno društvo je na temelju Zakona o vatrogastvu neprofitna, stručna i humanitarna djelatnost od interesa za Republiku Hrvatsku i upisana je u Registar udruga i Registar neprofitnih organizacija. Naš upit je da li Općina, na temelju članka 1. stavka 5. i članka 6. stavka 3. Uredbe o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge, može sklopiti ugovor s društvom o davanju na korištenje i upravljanje Vatrogasni dom u (nekretnina koja je izgrađena putem EU fondova, Mjera 7.4.1.) bez naknade?*

Odgovor: Sukladno Uredbi o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge javni natječaj i javni pozivi provode se kada se udrugama odobravaju financijska sredstva (ili osiguravaju prava, pokretnine i nekretnine), osim za iznimne situacije navedene u čl. 6. st. 3. Uredbe, gdje je između ostalog navedeno da se financijska sredstva dodjeljuju udruzi ili skupini udruga koje imaju isključivu nadležnost u području djelovanja i /ili zemljopisnog područja za koje se financijska sredstva dodjeljuju ili je udruga jedina organizacija opravdano sposobna za rad na području djelovanja i/ili zemljopisnom području na kojem se financirane aktivnosti provode. Dakle, kako je navedeno, kao za financijske navedeno se odnosi i na nefinancijska sredstva/usluge. Prema tome, mogli biste im ustupiti prostor Vatrogasnog doma na korištenje i bez natječaja i naknade, međutim kako ste naveli da je prostor izgrađen putem sredstava iz EU fondova važno je da vidite uvjete davatelja sredstava o načinu korištenja nekretnine financirane EU sredstvima i da eventualno u tom slučaju nije nešto drugačije propisano. Međutim, čak i kada se financijska (nefinancijska) sredstva dodjeljuju bez objavljivanja javnog natječaja ili javnog poziva, davatelj financijskih sredstava obavezan je poštivati osnovne standarde financiranja vezane uz planiranje financijskih sredstava, ugovaranje, praćenje financiranja, javno objavljivanje i izvještavanje. Tako je davatelj financijskih sredstava dužan s udrugom kao korisnikom financijskih sredstava sklopiti ugovor o dodjeli sredstava (prostora). Također, davatelj financijskih sredstava dužan je pisanim putem javno

⁴ Zakon o sportu (NN, br. 141/22)

obrazložiti svoju odluku o neraspisivanju javnog poziva, odnosno javnog natječaja čime se osigurava transparentnost trošenja financijskih sredstava, odnosno omogućuje praćenje kvalitete provedbe aktivnosti i namjensko trošenje sredstava.

Modeli plaćanja društvu Crvenog križa

Pitanje: *Da li grad (JLS) prilikom sklapanja ugovora s udrugama mora koristiti predložene modele plaćanja iz „Uredbe o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge“ ili može način isplata prilagoditi specifičnim potrebama grada i udruge za isplatom sredstava? Konkretno, kada se radi o sklapanju ugovora o prijenosu sredstava s društvom Crvenog križa (koji se sklapa na temelju Zakona o Hrvatskom Crvenom križu) da li smo kao Grad (JLS) i kreator ugovora dužni primjenjivati modele plaćanja iz Uredbe ili ne? Radi se o sredstvima koja se ne dodjeljuju putem natječaja već na temelju posebnog zakona.*

Odgovor: Kao što je naznačeno u članku 51. stavak 1. Uredbe jedan od navedenih modela plaćanja može se ugovoriti ako sukladno uvjetima natječaja ugovorom nije utvrđen neki drugi način plaćanja. Isto vrijedi i za ugovore koji se zaključuju na temelju posebnog zakona, što znači da ugovorom možete način isplate prilagoditi specifičnim mogućnostima grada i potrebama udruge za isplatom sredstava.

Financiranje novoosnovanih udruga i sukob interesa lokalnih čelnika

Pitanje: *Može li udruga dobiti financijska sredstva iz općinskog proračuna ako nije registrirana najmanje jednu godinu do raspisivanja natječaja (u konkretnom natječaju nije predviđeno da udruga mora biti određeno vrijeme registrirana), no je li to jedan od Zakonom ili Uredbom propisanih uvjeta da bi se udruga mogla financirati iz javnih izvora? Također, je li pročelnik Jedininstvenog upravnog odjela koji je ujedno i predsjednik udruge u sukobu interesa ako putem natječaja zatraži i ostvari sredstva za aktivnosti udruge. Isti ne sudjeluje niti u otvaranju natječajnih prijava niti u ocjenjivanju istih prijava za što je imenovano posebno povjerenstvo od strane predstavničkog tijela na čiji prijedlog općinski načelnik donosi Odluku i sklapa Ugovore o sufinanciranju.*

Odgovor: Vezano uz prvi upit Zakonom o udrugama i Uredbom o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge nije propisano koliko dugo udruga treba biti registrirana da bi mogla biti financirana iz javnih izvora, to se eventualno može propisati u uvjetima pojedinog natječaja/poziva, ali nije obvezno.

Što se tiče upita vezano uz potencijalni ili utvrđeni sukob interesa pročelnika jedinstvenog upravnog odjela na odgovarajući način primjenjuju se odredbe članka 27. Uredbe i iako navodite da Pročelnik ne bi bio član povjerenstva i ne bi sudjelovao u ocjenjivanju, on je vrlo vjerojatno

nadređen jednom ili više članova povjerenstva, a za što bi se i oni u tom slučaju morali izuzeti iz odlučivanja. Navedenim člankom propisano je što nije tj. što jest sukob interesa za one koji odlučuju, a napominjemo da svi uključeni u dodjelu sredstava i ocjenjivanje trebaju potpisati Izjavu o nepristranosti i povjerljivosti čiji je sastavni dio i izjava o sprečavanju sukoba interesa. Uz navedeno eventualno možete zatražiti i mišljenje Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa, jer svaki slučaj sukoba interesa procjenjuje se i rješava zasebno. Primjeri slučaja sukoba interesa čelnika jedinice lokalne samouprave o kojima je Povjerenstvo odlučivalo javno su dostupni na njihovoj mrežnoj stranici.

Objava imena članova povjerenstva za ocjenjivanje

Pitanje: *Postoji li obveza javne objave imena članova povjerenstva za ocjenjivanje projektnih prijava?*

Odgovor: U skladu sa Smjernicama Povjerenika za informiranje o transparentnosti dodjele bespovratnih sredstava⁵ postupak stručnog ocjenjivanja projekata je vrlo osjetljiva faza u upravljanju javnim sredstvima te se u kontekstu zaštite samog natječajnog postupka upućuje na potrebu zaštite tih podataka. Od ocjenjivača se očekuje da svoj posao odrade stručno i odgovorno, bez pritisa od strane davatelja ili potencijalnih korisnika sredstava, da svaku ocjenu pisano obrazlože te da za svoj posao budu na odgovarajući način i plaćeni. Na temelju zaključaka i preporuka Analitičkog izvješća o praćenju provedbe Zakona o pravu na pristup informacijama (br. 3/2018) Povjerenika za informiranje, može se zaključiti da se zaštitom imena i prezimena odnosno sastava ocjenjivačkih povjerenstava za vrijeme trajanja postupka jamči integritet i učinkovitost provedbe postupka, jer se time ocjenjivači i sam postupak štite od mogućih pritisa te se otklanja mogućnost utjecaja od strane samih sudionika natječaja ili drugih subjekata. Premda u postojećem normativnom okviru ne postoje zapreke da se imena i sastav povjerenstva javno objave nakon što se donese odluka o financiranju programa i projekta od interesa za opće dobro koje provode udruge, u nekim slučajevima, ovisno o karakteru samog postupka ocjenjivanja projektnih prijedloga, informacija o identitetu ocjenjivača može biti zaštićena i nakon završenog postupka. Ipak, kako bi se osigurala potpuna transparentnost i legitimitet samog natječajnog postupka, odnosno otklonile moguće sumnje u nepristranost, tijelo koje provodi natječaj može procijeniti mogu li se podaci o sastavu ocjenjivačkog povjerenstva objaviti po završetku natječajnog postupka. Ako nema zapreka za objavu, preporuka Povjerenika za informiranje davateljima financijskih sredstava je da po završetku natječajnog postupka, odnosno po objavi rezultata i proteku roka za prigovore, objave imena i prezimena članova povjerenstva koji su sudjelovali u natječajnom postupku, kako bi sam postupak odlučivanja i donošenja odluke o odabiru prijava učinili

⁵ <https://www.pristupinfo.hr/wp-content/uploads/2018/10/AI-3-2018-Transparentnost-dodjele-bespovratnih-sredstava-neprofitnim-organizacijama-na-natje%C4%8Dajima-25.5-1.pdf?x57830>

transparentnim i osigurali povjerenje svih dionika u legitimitet postupka i pravilnost odluka. Dakle potrebu za i legitimnost objave imena i prezimena ocjenjivača i sastav povjerenstava koje ocjenjuju natječajne prijave (u projektima od interesa za opće dobro koje provode udruge) treba procjenjivati zasebno za svaki objavljen i proveden natječajni postupak.

Dodjela sredstava bez objave javnog natječaja

Pitanje: U gradu djeluje društvo koje jedino na području županije provodi aktivnost kina. Trenutno je u realizaciji ugovor s nadležnim ministarstvom za nabavu opreme, međutim nedostaje im dio sredstava. Grad bi im dodijelio nedostajući iznos. Može li im sredstva grad dodijeliti izravno, bez objavljivanja javnog natječaja?

Odgovor: Sukladno članku 6. stavku 3. Uredbe o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge, možete dodijeliti sredstva izravno ako je udruga jedina organizacija operativno sposobna za rad na području djelovanja i/ili zemljopisnom području na kojem se financirane aktivnosti provode. Odluka općinskog načelnika/gradonačelnika/župana je u tom slučaju dovoljna. Napominjemo, da čak i kada se financijska sredstva dodjeljuju bez objavljivanja javnog natječaja/javnog poziva, davatelj financijskih sredstava obavezan je poštivati osnovne standarde financiranja vezane uz planiranje financijskih sredstava, ugovaranje, praćenje financiranja, javno objavljivanje i izvještavanje: primjerice, s drugom kao korisnikom financijskih sredstava sklopiti ugovor o dodjeli sredstava, kao i pisanim putem javno obrazložiti svoju odluku o neraspisivanju javnog natječaja/javnog poziva, čime se osigurava transparentnost u trošenju financijskih sredstava, odnosno omogućuje praćenje kvalitete provedbe aktivnosti i namjensko trošenje sredstava.

Poništenje i ponovno raspisivanje natječaja

Pitanje: Grad je raspisao Javni poziv za financiranje projekata udruga u području javnih potreba u kulturi, socijalnoj skrbi, civilnog društva koje djeluju na području grada sukladno propisima. S obzirom da najveći broj pristiglih prijava nije udovoljilo formalnim uvjetima navedenim u Javnom pozivu, pitanje je postoji li zakonska osnova za poništenje navedenog Javnog poziva i ponovno raspisivanje s rokom prijave koji bi bio kraći od 30 dana?

Odgovor: Imajući u vidu da svaki javni natječaj mora biti otvoren najmanje 30 dana, savjetujemo vam da razmotrite mogućnost da umjesto poništavanja ovog i raspisivanja novog javnog natječaja, u fazi administrativne provjere, sukladno članku 28. Uredbe o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge zatražite od udruga prijavitelja da u dodatnom roku, koji mora biti jednak za sve prijavitelje, dopune odnosno isprave prijavnu dokumentaciju (dostave tražene podatke ili priloge). Napominjemo da se dopune i ispravci ne odnose na sadržaj obrasca prijave i obrasca proračuna projekta koji su

predmet ocjenjivanja, odnosno sadržaj prijave koji je bitan za stručno ocjenjivanje, odnosno na činjenicu da udruga nije predala financijsko izvješće za prethodnu godinu.

Raspisivanje natječaja prije donošenja proračuna (1)

Pitanje: JLS svake godine nakon donošenja proračuna od strane predstavničkog tijela (gradskog vijeća), donosi plan raspisivanja javnih natječaja, te sukladno proračunskim sredstvima objavljuje javni natječaj za sufinanciranje udruga, sukladno odredbama Zakona o udrugama i Uredbe o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge. Taj period raspisivanja i objave samog natječaja svake godine obavlja se u prosincu. Grad ima projekcije proračuna za naredne dvije godine, te bismo godišnji plan raspisivanja javnih natječaja i sam tekst natječaja objavili prije donošenja proračuna, na temelju proračunske projekcije. Međutim, od strane udruga zaprimili smo dosta upita i molbi da se javni natječaj raspiše dosta ranije (npr. u rujnu ili listopadu) te molimo za savjet i uputu kako postupiti, s obzirom da je moguća situacija od strane gradskog vijeća da se pri donošenju novog proračuna smanji, odnosno poveća stavka za pojedine programe kojima se sufinanciraju udruge, te je naše pitanje ako do spomenutog dođe, da li to utječe na provedbu natječaja? Zaključno, molimo uputu kada kod donošenja proračuna dođe do izmjene visine sredstava, a natječaj je već raspisan, je li potrebno raspisivati novi natječaj ili se samo natječaj izmijeniti i dopuni, a prijave udruga se prihvate i na temelju istih se donese odluka?

Odgovor: Smatramo da projekcije proračuna nisu temelj za (prijevremeno) raspisivanje natječaja. Naime, upravo zato što nije unaprijed poznat iznos u proračunu prije njegova donošenja od strane gradskog vijeća, natječaj se raspisuje nakon donošenja proračuna. Raspisani natječaj može se mijenjati samo za vrijeme dok je otvoren (u roku od 30 dana), a nakon što se natječaj zatvori promjena natječaja više nije moguća, nego se natječaj poništava i raspisuje se novi, što stvara dodane, nepotrebne poteškoće i davatelju javnih sredstava i udrugama koje na takve natječaje prijavljuju svoje programe i projekte. Promjena iznosa sredstava koji se dodjeljuje za programe i projekte udruga moguća je samo na temelju rebalansa već usvojenog proračuna. Slijedom navedenog, predlažemo vam da u dogovoru s udrugama, potencijalnim prijaviteljima na natječaj razgovarate o mogućnosti raspisivanja natječaja za višegodišnje projekte odnosno programe, uz godišnje potpisivanje ugovora, dakako, nakon usvajanja gradskog proračuna. Druga mogućnost je da javni natječaj bude otvoren više od 30 dana, a da se prijave ocjenjuju odmah po primitku i financiranje ugovara do utroška (proračunom utvrđenog) raspoloživog iznosa sredstava.

Raspisivanje natječaja prije donošenja proračuna (2)

Pitanje: Jedinica lokalne samouprave bi u tekućoj godini raspisala jednogodišnje natječaje za financiranje udruga u idućoj kalendarskoj godini tako da financijska sredstva mogu biti odobrena i ugovori o financiranju potpisani do

kraja godine u kojoj je natječaj raspisan, kako bi se moglo započeti s provedbom projekata od 1.1. iduće godine. Na primjer, natječaj bi se raspisali u rujnu ove godine kako bi se trajanje natječaja i provedba postupka odabira i sklapanja ugovora o financiranju projekata provela do kraja prosinca ove godine, za projekte koji bi započeli s provedbom u siječnju iduće godine i provodili se tijekom cijele 2025. godine. Kako bi se naprijed navedeni prijedlog mogao uklopiti u Godišnji plan raspisivanja javnih natječaja (članak 8. Uredbe), koji se donosi 30 dana od dana usvajanja proračuna, trebalo bi unijeti podatke koji se odnose na natječaje koji se raspisuju za programe i projekte koji će se provoditi u sljedećoj, a ne u godini za koju je donijet Proračun JLS. Ovo također znači da se natječaj provodi za sredstva koja još nisu usvojena proračunom, međutim, smatramo sljedeće:

- a) Sredstva su u proračunu navedena u projekciji za sljedeće dvije godine, stoga smo mišljenja da se na temelju projekcija mogu odrediti iznosi sredstava za koje se raspisuju natječaj, i
- b) Obaveza prema primatelju potpore nije stvorena dokle god nije potpisan ugovor, a što bi po ovakvom kalendaru bilo u prosincu, nakon što je usvojen proračun za sljedeću kalendarsku godinu,
- c) U sâm ugovor je moguće staviti odredbu po kojoj JLS zadržava pravo smanjivanja sredstava i u toku provedbe. (Primjer ovakve odredbe: U slučaju značajnijeg smanjenja prihoda iz dijela prihoda od igara na sreću, Nacionalna zaklada će pravovremeno izvijestiti Korisnika o potrebi smanjenja ukupno odobrenih sredstava iz članka 1. ovog Ugovora kako bi se na vrijeme ugovorile izmjene u programskom i financijskom dijelu provedbe institucionalne podrške).

S obzirom na odredbe članka 7., 8. i 10. Uredbe o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge, koje se primjenjuju prilikom određivanja prioriteta za financiranje programa i/ili projekata, izrade i objave godišnjeg plana raspisivanja javnih natječaja te načina donošenja i sadržaja temeljnog dokumenta za raspisivanje i provedbu javnog natječaja (godišnje programe financiranja udruga iz pojedinih područja koje prilikom donošenja Proračuna donosi skupština JLS), molim Vas mišljenje vezano uz mogućnost raspisivanja i provođenja jednogodišnjih natječaja za financiranje udruga iz proračuna JLS na predloženi način.

Odgovor: Objava javnog natječaja za financiranje programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge prije donošenja proračuna nije sukladna članku 8. Uredbe o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge, jer se sredstva za financiranje pojedinih prioriteta područja, sukladno strateškim i planskim dokumentima osiguravaju državnim proračunom, odnosno proračunom jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave na godišnjoj razini i mogu se dodjeljivati krajnjim korisnicima samo u okvirima koji su zadani usvojenim proračunom.

Tako Zakon o izvršavanju državnog proračuna u 2024. godini⁶ u članku 24. propisuje da korisnici mogu raspisivati javne pozive za dodjelu sredstava iz izvora financiranja 11 Opći prihodi i primici u tekućoj godini do visine utvrđene financijskim planom za tu godinu ako se plaćanja po javnom pozivu predviđaju u tekućoj godini i ako su za to ispunjeni svi zakonom i drugim propisima utvrđeni uvjeti. Ako se plaćanja po javnom pozivu predviđaju u tekućoj i u sljedeće dvije godine, korisnici (davatelji sredstava) mogu raspisivati javne pozive u tekućoj godini do visine utvrđene financijskim planom za 2024. godinu i projekcijama za 2025. i 2026. godinu, za što moraju imati osigurana sredstva u financijskom planu u godini u kojoj se predviđa plaćanje po javnom pozivu, sukladno očekivanoj dinamici plaćanja. Ova odredba vezana je uz članak 48. Zakona o proračunu⁷, koji se na odgovarajući način primjenjuje i na jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Slijedom navedenog, smatramo da nije moguće raspisivanje natječaja za programe i projekte udruga na predloženi način, jer jasno je da su sredstva planirana u projekciji proračuna za sljedeće dvije godine indikativna i nisu temelj za ugovaranje financiranja kod jednogodišnjih programa ili projekata. Naime, i kada donosimo odluku o financiranju dvogodišnjih ili trogodišnjih programa ili projekata ugovor o financiranju uvijek zaključujemo samo za prvu godinu financiranja, a za naredne godine, tek po donošenju proračuna za te godine. Za pravovremeno planiranje sredstava za javne natječaje i pozive i njihovo objavljivanje odmah po donošenju proračuna predlažemo vam uvođenje prakse izrade sektorskih analiza potreba koja se prakticira na nacionalnoj razini.

Treba imati u vidu da je Ured za udruge, kao koordinacijsko tijelo u primjeni Uredbe svojim komentarima uvijek spreman davateljima sredstava iz javnih izvora pomoći u oblikovanju temeljnog dokumenta iz članka 10. Uredbe. Što se tiče odredbi ugovora o financiranju treba imati u vidu da odredbe u nekim ugovorima tijela državne uprave i ugovorima Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva koje se odnose na financiranje iz sredstava od igara na sreću nisu primjenjive na financiranje iz redovitih sredstava proračuna, pa tako niti proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Naime, sredstva od igara na sreću su namjenski prihod državnog proračuna i sukladno Zakonu o proračunu (članak 53.) sredstva namjenskih prihoda i primitaka koja nisu iskorištena u prethodnoj godini prenose se u tekuću proračunsku godinu. Ako su namjenski prihodi i primici uplaćeni u nižem iznosu nego što je planirano, mogu se preuzeti i plaćati obveze do visine uplaćenih odnosno prenesenih sredstava, pa je to razlog za odredbu u ugovorima na koju se pozivate. Koliko nam je poznato, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ne raspolažu takvom vrstom namjenskih prihoda i pravo smanjivanja sredstava tijekom provedbe već ugovorenog projekta moguće je samo u slučaju rebalansa proračuna, kada se smanjuje prihodovna strana proračuna.

⁶ (NN 149/23)

⁷ (NN 144/21)

Donositelj temeljnog akta o financiranju programa i projekata udruga u jedinici lokalne samouprave

Pitanje: Molim tumačenje odredbe članka 10. Uredbe o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge, tko je ovlašten donositelj akta u jedinici lokalne i područne samouprave, gradonačelnik ili gradsko vijeće?

Odgovor: Temeljni dokument, odnosno, Pravilnik donosi čelnik JLS (osim ako statutom JLS-a nije uređeno da akte te vrste donosi predstavničko tijelo).

Osnivanje udruge od strane jedinice lokalne samouprave

Pitanje: Općina ima namjeru osnovati Udrugu Centar za mladež Općine kojoj bi područje djelovanja bilo okupljanje i zaštita djece, mladeži i obitelji, njegovanje kulturne baštine i sportska djelatnost. Budući da članak 11. Zakona o udrugama propisuje da udrugu mogu osnovati najmanje tri osnivača, a u smislu navedenog Zakona definirano je da osnivač može biti poslovno sposobna fizička osoba i pravna osoba, molimo vaše tumačenje navedene odredbe o minimalnom broju osnivača udruge, odnosno u konkretnom slučaju, može li Općina kao pravna osoba samostalno osnovati Udrugu?

Odgovor: Imajući u vidu da su udruge privatnopravne osobe smatramo kako jedinica lokalne samouprave ne može biti osnivač udruge, ne samo kao jedini osnivač, nego niti kao jedan od tri ili više osnivača. Umjesto toga, predlažemo da općina osnuje ustanovu s istom svrhom i nazivom, a sukladno Zakonu o ustanovama.

Isplata dodatnih sredstava bez javnog natječaja

Pitanje: Grad raspisuje javni poziv za financiranje udruga, zanima nas na koji način mimo sklopljenog ugovora iz javnog poziva možemo isplatiti dodatna sredstva udrugama zbog troškova koji nisu bili poznati u trenutku raspisivanja natječaja te ih udruge nisu mogle planirati u svojim programima (npr. plasiranje u viši rang natjecanja, dolazak većeg broja sudionika na obljetnice ili manifestacije, humanitarne aktivnosti i sl.) te kako ih planirati u proračunu? Da li mimo sredstava koja se iz proračuna Grada isplaćuje Savezu sportova Grad može kroz novu aktivnost u proračunu financirati poticanje mladih u sportu?

Odgovor: Sukladno Uredbi o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge ugovoreni iznos za pojedini projekt ili program ne može se povećavati dodatkom ugovoru, nego je potrebno zaključiti novi ugovor. Bez provedbe javnog natječaja to je moguće sukladno članku 6. stavak 3. a) u opravdanim i iznimnim slučajevima, kada nepredviđeni događaji obvezuju davatelja financijskih sredstava da u suradnji s udrugama žurno djeluje u rokovima u kojima nije moguće provesti standardni natječajni postupak i problem je moguće riješiti samo izravnom dodjelom financijskih sredstava, b) kada

se financijska sredstva dodjeljuju udruzi ili skupini udruga koje imaju isključivu nadležnost u području djelovanja i/ili zemljopisnog područja za koje se financijska sredstva dodjeljuju ili je udruga jedina organizacija operativno sposobna za rad na području djelovanja i/ili zemljopisnom području na kojem se financirane aktivnosti provode, c) kada se financijska sredstva dodjeljuju udruzi koja je na temelju propisa izrijekom navedena kao provoditelj određene aktivnosti, d) kada se prema mišljenju nadležnog povjerenstva jednokratno dodjeljuju financijska sredstva do 663 eura za aktivnosti koje iz opravdanih razloga nisu mogle biti planirane u godišnjem planu udruge, a ukupan iznos tako dodijeljenih sredstava iznosi najviše 5% svih sredstava planiranih u proračunu za financiranje svih programa i projekata udruga, e) kada je to propisano posebnim propisom. Pri tome treba imati u vidu da se programi javnih potreba u sportu na lokalnoj razini financiraju sukladno članku 75. Zakona o sportu u kojem je u stavku 7. propisano da jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave općim aktom na prijedlog sportske zajednice te školskog i akademskog sportskog saveza, u dijelu programa koji provode i ako su osnovani u toj jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave, detaljnije propisuju kriterije financiranja javnih potreba u sportu, mjerila za osiguranje sredstava, metodologiju i rokove za izradu i dostavu prijedloga programa javnih potreba, način izvršavanja programa javnih potreba, način i rokove izvještavanja o provedbi programa javnih potreba te metodologiju izrade financijskih planova korisnika javnih potreba u sportu. Na nacionalnoj razini to je uređeno Pravilnikom o programu javnih potreba u sportu na državnoj razini (NN 109/23), a JLPS trebaju donijeti odgovarajući opći akt kojim će onda urediti i pitanja financiranja sportskih klubova u situacijama kada tijekom godine uđu u viši rang natjecanja i slično. Isto tako, financiranje poticanja mladih u sportu je dio javnih potreba i predstavničko tijelo JLPS kada donosi godišnji program javnih potreba u sportu radi to na prijedlog sportske zajednice i školskog sportskog saveza.

Donacija udruzi koja nema sjedište na području JLS

Pitanje: Može li Grad dati donaciju udruzi koja nije sa područja Grada?

Odgovor: Ne postoje zakonske zapreke da JLS financira programe i projekte udruge koja nema sjedište na području te JLS, ali smatramo da bi bilo dobro da je riječ o aktivnostima koje se provode na području JLS koja ih financira i/ili za korisnike s područja te JLS. Inače, Uredba ne uređuje dodjelu donacija udrugama, nego financiranje programa i projekata udruga iz javnih izvora (ne doniraju/financiraju se udruge nego njihovi programi i projekti).

Prijeboj kao način ispunjenja obveza

Gordana Muraja*

Obveze prestaju i obračunskom namirom, odnosno prijebojem između osoba među kojima je više međusobnih odnosa u kojima se svaka od njih pojavljuje kao dužnik i kao vjerovnik.

1. Što je prijeboj?

Kad se u nekim od međusobnih obveznih odnosa iste osobe pojavljuju u svojstvu vjerovnika, a u nekima od njih u svojstvu dužnika, obveze mogu prestati prijebojem.

Prijeboj je obračunsko ispunjenje pri kojem jedna od ugovornih strana obvezu ispunjava jednostranom izjavom, a time drugu stranu dovodi u situaciju da je i njena obveza ispunjena. Ako su ostvarene pretpostavke za prijeboj, do prestanka obveza dolazi prijebojem kroz međusobno obračunavanje potraživanja koje dužnik ima prema vjerovniku s vjerovnikovim potraživanjem prema dužniku.

Prijeboj kao institut uređen je Zakonom o obveznim odnosima (NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22. i 155/23, dalje u tekstu ZOO).

2. Što je kompenzacija?

U pravnom prometu, pa čak i u sudskoj praksi, prijeboj se naziva i *kompenzacijom*, što dolazi od latinskog *compensare*, a znači izjednačiti, ali i nadoknaditi, dati odštetu za nešto izgubljeno, ustupljeno ili oduzeto. Iz definicija koje nudi Hrvatski jezični portal¹ i drugi rječnički izvori slijedi da je kompenzacija širi pojam od prijeboja. Primjerice, suština naknade štete je u nadoknadi (kompenzaciji) za pretrpljene bolove. Iz ovog je primjera jasno da nisu u pitanju istovrsne obveze, a ipak se radi o kompenzaciji – ali ne i o prijeboju. Zato bi izraz *kompenzacija* trebalo izostaviti iz upotrebe za institut prijeboja uređen ZOO-om, odnosno za prijeboj istovrsnih tražbina. To se ne čini izvjesnim. U prvom redu, naslov odsjeka koji uređuje prijeboj sadrži i riječ kompenzacija napisanu u zagradi, pa se iz toga da zaključiti da zakonodavac smatra da se radi o sinonimima, a i zato što se korištenje tog izraza jako udomaćilo upravo za prijeboj novčanih tražbina.

Također, treba razlikovati prijeboj između dužnika i vjerovnika kao institut uređen Zakonom o obveznim odnosima od *višestruke kompenzacije* koja se provodi radi namirenja novčanih obveza između više pravnih osoba. Kod višestruke kompenzacije traže se poveznice između pravnih osoba s dugovanjima / potraživanjima pa se nenamirene obveze obračunski podmiruju između više osoba koje prije toga nisu nužno bile u nekom pravnom odnosu. Da bi se uopće

mogla provesti pravila provedbe prijeboja se utvrđuju ugovorom, dakle tu se radi o namirenju na temelju ugovornog odnosa.

3. Kada može doći do prijeboja?

Zakonsko uređenje prijeboja započinje utvrđenjem u članku 195. ZOO-a da dužnik može prebiti tražbinu s protutražbinom vjerovnika, ako obje tražbine glase na novac ili druge zamjenjive stvari istog roda i iste kakvoće i ako su obje dospjele.

3.1. Istovrsnost potraživanja

Potraživanja moraju biti istovrsna i sastojati se od zamjenjivih stvari istog roda i iste kakvoće pa slijedi da je prijeboj moguć i kad tražbina nije izražena u novcu: zamjenjive stvari iste kakvoće mogu biti i roba. To je teorija.

Međutim, u stručnim se člancima napominje da se stručnjaci ne slažu o tome je li potraživanje izraženo u jednoj valuti istovrsno potraživanju s potraživanjem u drugoj valuti², odnosno mogu li se ta dva potraživanja prebiti. Kad se to ima u vidu, za prijeboj ispunjenjem obveze u robu pitanja se samo množe, a pregled sudske prakse nije dao rezultate koji bi upućivali na odgovor pa ovu temu nije moguće nadopuniti stajalištima sudske prakse.

3.2. Dospjelost potraživanja

Dospjelo je ono potraživanje čije ispunjenje vjerovnik već može zahtijevati od dužnika, odnosno kada su rokovi za dobrovoljno ispunjenje postojećih obveza već istekli.

Obveze dospijevaju o roku dospijeca koji se za novčane obveze može, ali i ne mora posebno ugovoriti. Rok dospijeca se može i ugovoriti između ugovornih partnera, s time da pravne osobe trebaju voditi računa da članak 11. Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi (NN 108/2012., 144/2012., 81/2013., 112/13., 71/15. 78/15. i 114/22) određuje da se u poslovnim transakcijama među poduzetnicima za ispunjenje novčane obveze

* Mag. iur. Gordana Muraja, odvjetnica, Odvjetnički ured MURAJA, odvjetnik.muraja.com

¹ <https://hjp.znanje.hr/>

² Mr. sc. Jelena Čuveljak: Prijeboj / kompenzacija. Nažalost, nije moguće navesti točnu adresu jer je članak svojedobno objavljen na stranicama Trgovačkog suda u Zagrebu, a u međuvremenu su svi sudovi dobili novo mjesto za svoje mrežne stranice pa se čini da je većina stručnih članaka koje su neki sudovi objavljivali na svojim mrežnim stranicama od tada nedostupna. Pretraživanje internetskim pretraživačem i dalje nudi poveznicu za preuzimanje članka, ali nije moguće pronaći poveznicu na polaznu stranicu, dapače, sustav na adresi sudovi.hr javlja „Odabrana stranica nije pronađena jer ne postoji ili je obrisana.“

može ugovoriti rok ispunjenja do 60 dana. Isti članak dalje razrađuje i druga pitanja koja se odnose na rok ispunjenja i dospijeće obveze pa se u odnosima s pravnim osobama treba rukovoditi spomenutim Zakonom.

Kad se radi o fizičkim osobama, rok dospijeća nije propisan zakonom, pa ni Zakon o zaštiti potrošača ga ne određuje, i time svakoj ugovornoj strani daje slobodu odrediti rok u kojem je obvezu potrebno podmiriti.

4. Uzajamnost potraživanja

Da bi ih bilo moguće prebiti, potraživanja moraju biti uzajamna, odnosno između dužnika i vjerovnika moraju postojati obvezni odnosi iz kojih slijedi da su obje strane istovremeno vjerovnik i dužnik. Prijeboj potraživanja koje prema vjerovniku ima neka treća osoba u pravilu nije moguć na temelju pravila koja ZOO postavlja za prijeboj.

ZOO u članku 197. ZOO izričito utvrđuje da dužnik ne može prebiti ono što duguje vjerovniku s onim što vjerovnik duguje njegovom jamcu, ali jamac može prebiti dužnikove obveze prema vjerovniku s dužnikovom tražbinom prema vjerovniku. Isto tako vlasnik stvari založene za osiguranje tuđe obveze može od vjerovnika zahtijevati da mu vrati založenu stvar kad se udovolji pretpostavkama za prestanak te obveze prijebojem, a i u situaciji kad vjerovnik propusti obaviti prijeboj.

4.1. Uzajamnost potraživanja i ustup tražbina

S obzirom na zakonske odredbe o uzajamnosti tražbina sudska praksa morala se izjasniti i o tome radi li se o uzajamnim tražbinama ako je tražbina na vjerovnika prenesena ugovorom. O tom se pitanju u revizijskom predmetu Rev 1712/2015-2³ izjasnio VSRH te utvrdio da je prijeboj moguć ako je tražbina vjerovniku ustupljena:

Neosnovano tuženik u reviziji tvrdi da tužiteljica nije mogla staviti u prijeboj tražbine kojih tužiteljica nije bila vjerovnik (konkretno, tražbine drugih suinvestitora na temelju ništavog Ugovora), već samo svoj dio te tražbine.

... Kako su osobe navedene kao suinvestitori prenijeli – cedrali svoja potraživanja iz Ugovora, a takav prijenos nije zabranjen, to su pravilno primijenili materijalno pravo nižestupanjski sudovi kada su otklonili prigovor nedostatka uzajamnosti obveza stranaka. Na navode revizije još valja odgovoriti da izjave koje su suinvestitori naknadno potpisali i ovjerili, a kako bi pisano potvrdili ranije sklopljeni ugovor o ustupu s tužiteljicom, ne znače da su ti ugovori tek tada sklopljeni i da raniji usmeni ugovori ne bi izazivali pravni učinak.

4.2. Ispunjenje ustupitelju

Ugovorom o ustupu tražbine stari vjerovnik (cedent) svoju tražbinu prenosi na drugu osobu koji tim prijenosom postaje novi vjerovnik (cesionar), pa je dužnik (cesus) nakon prijenosa dužan obvezu ispuniti novom vjerovniku. Među-

tim, ako nije posebno ugovoreno da vjerovnik neće moći prenijeti tražbinu na drugoga ili da je neće moći prenijeti bez dužnikova pristanka (članak 80. ZOO) tražbina može biti prenesena novom vjerovniku i bez suglasnosti dužnika. No iako za ustup tražbine nije potreban pristanak dužnika, ustupitelja članak 82. ZOO obvezuje da o ustupanju obavijesti dužnika.

Upravo zbog obveze starog vjerovnika (cedenta) na obavijest dužniku, članak 82. ZOO u stavku 2. uređuje situaciju u kojoj je obveza ustupljena, ali dužnika nitko nije o tom ustupanju obavijestio pa određuje da je ispunjenje starom vjerovniku prije obavijesti o ustupanju pravovaljano i oslobađa dužnika obveze ako nije znao za ustupanje.

U revizijskom predmetu Rev 4451/2019-2 o kojem je odlučivao, VSRH je upravo za ovakav slučaj ukazao da se dužnik oslobodio obveze ispunjenjem prema ustupitelju:

... kako iz činjenica utvrđenih u postupku koji je prethodio reviziji, proizlazi da tužitelj kao dužnik nije bio obaviješten o ustupu, niti je za njega znao, dužnik se ispunjenjem obveze prema ustupitelju, obveze oslobodio, makar u tom trenutku ustupitelj nije više bio nositelj tražbine. Dakle, riječ je o iznimci od pravila koje zahtijeva uzajamnost međusobnih tražbina koja se prebija, odnosno koja omogućuje da se obveza prijebojem ispuni prema osobi koja je tražbinu prenijela, a o tome nije obavijestila dužnika.

No ako je dužnik znao za ustupanje, obveza ostaje i on ju je dužan ispuniti, kako određuje članak 82. ZOO u stavku 2. Na prvi pogled se čini da uređenje može dovesti do toga da bi dužnik trebao dva puta podmiriti tražbinu, no zapravo se radi o tome da dužnik koji je nakon obavijesti o prijenosu tražbine ispunio obvezu starom vjerovniku može tražiti povrat isplaćenog iznosa (uzmimo da se radi o novcu) od starog vjerovnika, ali po drugom pravnom temelju tj. po pravilima o stjecanju bez osnove. Sporno će tu biti upravo to što je dužnik obaviješten o ustupu, pa je unatoč tome ispunio obvezu starom vjerovniku, no nema dvojbe da dužnik nije u obvezi dva puta podmiriti istu tražbinu, samo će radi povrata sredstava morati voditi poseban sudski postupak.

4.3. Prijeboj u uvjetima blokade računa

Fizičke osobe protiv kojih je u tijeku prisilna naplata tražbina ovrhom sredstava po računu kod banke zaštićene su odredbama o izuzimanju od ovrhe i utvrđenjem primitaka na kojima je ovrha ograničena.

No kad se ovrha na novčanim sredstvima provodi protiv pravne osobe, pokretanjem ovrhe ovrhovoditelj stječe založno pravo na novčanom iznosu koji je potreban za podmirenje njegove tražbine. Ako na računu nema dovoljno sredstava za namirenje tražbine koja se naplaćuje ovrhom, nakon pokretanja ovrhe nastupa *blokada računa*, koju Zakon o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima (NN, br. 68/18, 2/20, 46/20, 47/20, dalje: ZPONS) u zakonskim definicijama članka 3. definira kao zabranu isplate i prijenosa novčanih sredstava s računa ovršenika, što se odnosi na sve naloge osim na naloge na temelju ZPONS.

³ Sve spomenute odluke VSRH objavljene su na Portalu sudske prakse, sudskapraksa.csp.vsrh.hr

Glava III. Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima uređuje i obračunsko plaćanje pa u članku 15. daje zakonsku definiciju da je *obračunsko plaćanje namira međusobnih novčanih obveza i potraživanja između sudionika obračunskog plaćanja bez uporabe novčanih sredstava, a provodi se ustupom potraživanja, asignacijom te drugim oblicima namire međusobnih novčanih obveza i potraživanja*. U stavku 2. ovaj članak zabranjuje poslovnom subjektu sklapanje ugovora radi obračunskog plaćanja ako mu je račun blokiran, *odnosno ako tim obračunskim plaćanjem kao vjerovnik tražbine onemogućuje ili izbjegava primitak ispunjenja obveze u novcu*.

Iz odredbi ZPONS vidljivo je da on zabranjuje ustup (cesiju) i asignaciju. Zbunjujuće je što ZPONS zabranjuje i *druge oblike namire* jer, kao što je prikazano na temelju odredbi ZOO, ako su obje obveze dospjele prije nego je nastupila blokada računa i prijeboj međusobnih obveza je moguć. Zbog zabrana u ZPONS-u nije moguće zaključivanje pravnih poslova kojima bi ovršenik nakon pokretanja ovrhe ustupio tražbinu radi namirenja svoje obveze prema trećemu.

5. Zastarjela tražbina

Članak 198. ZOO izričito navodi da se dug može prebiti sa zastarjelom tražbinom samo ako tražbina još nije bila zastarjela u trenutku kad su se stekle pretpostavke za prijeboj.

Nakon izjave o prijeboju smatra se da je prijeboj nastao onog časa kad su se za to stekli uvjeti. Kako taj trenutak može biti u prošlosti, pa jedna od tražbina u trenutku prijeboja može biti i u zastari, može se zaključiti da izjava o prijeboju djeluje retroaktivno.

Ako se vjerovnik s time složi, moguće je prebiti i zastarjele tražbine. Odnosno, ako dužnik da izjavu o prijeboju za zastarjelu tražbinu, vjerovnik tome mora odmah prigovoriti jer o zastari prava na naplatu brigu mora voditi vjerovnik pojedine obveze zbog toga što se sud *neće obazirati na zastaru ako se dužnik nije na nju pozvao* (članak 214. stavak 3. ZOO), pa se to načelo primjenjuje i u situacijama kad predmet (još) nije na sudu.

6. Izjava o prijeboju kao jednostrana izjava volje

I kad se steknu uvjeti, da bi prijeboj nastao potrebno je da jedna od strana drugoj strani dostavi izjavu o prijeboju.

Izjava o prijeboju je jednostrani akt kojim jedna od strana izjavljuje da prebija međusobne obveze. Druga se strana ne mora s prijebojem suglasiti jer do prijeboja dolazi neovisno o njenoj suglasnosti. Naravno da je, u prvom redu radi održanja poslovne suradnje bez sporova, poželjno s drugom stranom usuglasiti stanje duga, pa i prijeboj. Međutim, ako su tražbine nesporne, ako druga strana nije prigovarala na izdani račun, do prijeboja će doći kad jedna strana da izjavu o prijeboju i dostavi je drugoj strani, i u situaciji kad druga strana nije s njime suglasna.

Za davanje izjave o prijeboju nije propisana posebna forma. No, kao i kod svakog drugog pravnog posla potrebno je osigurati sve potrebne podatke o dužniku i vjerovniku

te dospjelim obvezama dužnika prema vjerovniku i obrnuto, kao primjerice broj računa, datum dospelja i iznos. Budući da se radi o pravnom poslu koji je po svojoj pravnoj prirodi zapravo namirenje, izjavu o prijeboju treba potpisati osoba ovlaštena za zastupanje.

Međutim, do prijeboja neće doći ako druga strana nije o prijeboju obaviještena. O tome se Vrhovni sud RH izjasnio u revizijskom predmetu Rev 622/2023 te je u dijelu presude koji ovdje nije citiran uputio na primjenu odredbe čl. 4. ZOO koja od sudionika obveznih odnosa traži da se pridržavaju načela savjesnosti i poštenja. U konkretnoj situaciji je sud zaključio da strana kojoj je prijeboj izjavljen nije izbjegavala dostavu te zaključio:

... prijeboj nastaje kada druga strana, koja postupa sukladno načelu savjesnosti i poštenja, tu izjavu o prijeboju primi, odnosno kada na drugi način o njoj bude obaviještena.

Dakle, tek ako su ispunjene sve pretpostavke izjava o prijeboju ima konstitutivan učinak i smatra se da je prijeboj nastao onog časa kad su se stekli uvjeti za prijeboj tražbina.

7. Tražbine koje ne mogu prestati prijebojem

ZOO u članku 200. utvrđuje i tražbine koje ne mogu prestati prijebojem, a to su: 1) tražbina koja se ne može zaplijeniti; 2) tražbina stvari ili vrijednosti koje su dužniku bile dane na čuvanje ili posudbu, ili koje je dužnik uzeo bespravno ili ih bespravno zadržao; 3) tražbina nastala namjernim prouzročenjem štete; 4) tražbina naknade štete nanese oštećenjem zdravlja ili prouzročenjem smrti; 5) tražbina koja potječe iz zakonske obveze uzdržavanja.

Prema odredbi članka 201. ZOO prijeboj nije moguć ni ako je tražbina dužnika dospjela tek nakon što je netko treći stavio zabranu na vjerovnikovu tražbinu prema dužniku. Ovdje se radi o zabrani prijeboja do kojeg bi došlo nakon pokretanja ovrhe jer vjerovnik / ovrhovoditelj stječe založno pravo na tražbini iz koje traži namirenje. Mogućnost prebijanja isključena je samo onda ako je potraživanje dužnika dospjelo nakon što je vjerovnikovo potraživanje već zaplijenjeno. No ako je dužnikovo potraživanje dospjelo prije toga, nema zapreke prijeboju jer, kao što je napomenuto u odlomku 5., nakon izjave prijeboj nastaje kad su se za njega stekli uvjeti, odnosno u prošlosti.

8. Prijeboj obveza za javna davanja

Neizrečena predmnijeva prijeboja kako ga određuje ZOO, a bez koje nema ni prijeboja: tražbina i protutražbina u trenutku prijeboja moraju pravno i faktično postojati. Da bi se utvrdilo postoji li obveza treba sagledati pravne odnose na kojima se prijeboj temelji.

Kad se radi o javnim davanjima utvrđenima različitim posebnim propisima na njih se primjenjuje Opći porezni zakon (NN, br. 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 42/20, 114/22⁴, dalje OPZ) koji u članku 129. upućuje na podrednu primjenu ZOO za sve što samim OPZ-om nije uređeno.

⁴ Redakcijski pročišćeni tekst s mrežnih stranica Porezne uprave, porezna-uprava.hr na dan 22.5.2024.

Stavak 2. članka 129. OPZ propisuje da porezni obveznik može prebijati porezne dugove iz porezno-dužničkog odnosa samo s nespornim ili pravomoćno utvrđenim poreznim obvezama.

U odluci iz revizijskog postupka Rev 198/2018-3 pred VSRH citira se ranija inačica i broj članka OPZ, ali i trenutno važeći OPZ sadrži istovjetnu odredbu u članku 129., stavku 2. Također i Zakon o komunalnom gospodarstvu u članku 76. sadrži odredbu istovjetnu odredbi ZKG na koju se ova presuda poziva:

11.3. Kako nesporno tužitelj nije platio iznose utvrđene pravomoćnim i ovršnim rješenjem o komunalnom doprinosu ... to njegove tražbine nema niti je dospjela pa nije niti ispunjen uvjet iz odredbe čl. 195. ZOO za prestanak obveze kompenzacijom a kako to pravilno utvrđuju nižestupanjski sudovi.

12. ... sukladno odredbi Zakona o komunalnom gospodarstvu ... komunalni doprinos je novčano javno davanje, pa se sukladno čl. 1. i 2. toč. 8. Općeg poreznog zakona ... pa se na njega supsidijarno primjenjuju odredbe Općeg poreznog zakona. Prijeboj međusobnih poreznih dugova prema Općem poreznom zakonu moguć je samo s nespornim ili pravomoćno utvrđenim poreznim obvezama (čl. 115. st. 2. OPZ). ...

12.2. U okolnostima konkretnog slučaja potraživanje tužitelja je tuženik osporio u ovom postupku a tužitelj nije nikada postavio zahtjev upravnom tijelu za povrat navedenih sredstava (jer se pravo na povrat uplaćenog doprinosa određuje rješenjem upravno tijelo u posebnom upravnom postupku, a dospijeva na temelju konačnog i pravomoćnog rješenja) niti je pokrenuo postupak kod suda pa nije ispunjen uvjet iz čl. 115. OPZ za prestanak obveze kompenzacijom.

9. Uračunavanje ispunjenja

Pravila o uračunavanju ispunjenja koja utvrđuje članak 171. ZOO primjenjuju se i u slučaju prijeboja. Članak 171. ZOO utvrđuje da će se u slučaju više istorodnih obveza između istih osoba koje su djelomično namirene, ako o tome ne postoji sporazum vjerovnika i dužnika, uračunavanje obaviti onim redom koji odredi dužnik najkasnije prilikom ispunjenja. Kad nema dužnikove izjave, obveze se namiruju po tome kad je koja dospjela, pa se prvo namiruju one koje su najmanje osigurane, a ako su sve podjednako osigurane prvo se namiruju one koje su dužniku najotegotnije. Ako su i po tim elementima obveze jednake, namiruju se redom kojim su nastale, a ako su nastale istodobno ispunjenje se raspoređuje na sve obveze razmjerno njihovim iznosima.

Kod prijeboja se također primjenjuje i pravilo iz članka 172. ZOO da se (ako dužnik nije specificirao koji dug podmiruje) za dug kod kojeg dužnik pored glavnice duguje i kamate i troškove prvo namiruju troškovi, zatim kamate i napokon glavnica.

IMATE PITANJE?

Slobodno nam se obratite sa svim dilemama i pitanjima.
Tu smo za Vas.

pitajcentar@tim4pin.hr

Promjene računskog plana i primjena prema novom pravilniku o proračunskom računovodstvu

Danijela Stepić
Martina Štefković
Katarina Nesterović*

Približava se razdoblje postupne primjene novoga Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu proračuna. Člankom u nastavku započinjemo sustavno predstavljanje novina i obveza koje novi Pravilnik unosi već ove godine u proces planiranja, a od sljedeće godine i u proces računovodstvenog evidentiranja poslovnih događaja

1. Uvod

Temeljem novog Zakona o proračunu (Narodne novine, br. 144/21) Ministarstvo financija usvojilo je, između ostalih podzakonskih akata, i novi Pravilnik o proračunskom računovodstvu i Računskom planu (dalje u tekstu: novi Pravilnik). Sveobuhvatno unaprjeđenje proračunskih računovodstvenih sustava i procesa bilo je nit vodilja kod definiranja odredbi novog Pravilnika te je slijedom toga generiralo tri temeljna cilja u vezi s daljnjim razvojem proračunskog računovodstva:

- unaprijediti sadržaj i kvalitetu podataka u računovodstvenim evidencijama i izvještajima koji se iz njih generiraju
- osigurati učinkovitiju i bržu pripremu informacija potrebnih za generiranje podataka na obračunskoj računovodstvenoj osnovi koju koriste nositelji službene statistike u RH kod izračuna rezultata opće države u skladu s Europskim sustavom nacionalnih i regionalnih računa (ESA2010)
- osigurati metodološke preduvjete za daljnu informatizaciju računovodstvenih evidencija i izvještaja koji se iz njih generiraju.

Novi Pravilnik o proračunskom računovodstvu i Računskom planu objavljen je u Narodnim novinama broj 158/23, a na snagu je stupio 30. prosinca 2023. godine. U poglavlju VII. *Prijelazne i završne odredbe* definirani su vremenski okviri za primjenu odredbi novog Pravilnika u svakom pojedinom proračunskom procesu.

Primjena Pravilnika u pogledu planiranja definirana je člankom 232. iz kojeg proizlazi da su obveznici vođenja proračunskog računovodstva dužni sve aktivnosti povezane s izradom i donošenjem proračuna i financijskih planova za 2025. godinu i projekcija za 2026. i 2027. godinu

i nadalje izvršavati sukladno odredbama novog Pravilnika. Navedeno znači da će se kod procesa planiranja koji se odvijaju u 2024. godini, u postupku definiranja ekonomske klasifikacije, koristiti računi iz novog Računskog plana te kod planiranja poslovnih događaja primjenjivati odredbe novog Pravilnika.

U skladu s člankom 230. novog Pravilnika računovodstveno evidentiranje u 2024. godini obavlja se prema odredbama prethodno važećeg Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu (Narodne novine, br. 124/14, 115/15, 87/16, 3/18, 126/19 i 108/20). Od 1. siječnja 2025. godine međutim, sukladno članku 232., stavku 2. novog Pravilnika knjigovodstvene evidencije provodit će se u skladu s odredbama novog Pravilnika, te koristeći novi Računski plan.

Vezano uz jednu od najvažnijih novosti ovog Pravilnika, obvezu uspostave Objedinjene Glavne knjige proračuna radi pravovremenog pristupa proračuna računovodstvenim podacima o stvorenim rashodima i obvezama proračunskih korisnika iz nadležnosti i maksimalne usklađenosti podataka na računima Računskog plana koji se eliminiraju u konsolidaciji financijskih izvještaja proračuna, vremenski okvir za njenu uspostavu od strane nadležnih proračuna definiran je člankom 234. novog Pravilnika.

Tako proračuni čiji proračunski korisnici u trenutku stupanja na snagu novog Pravilnika posluju preko jedinstvenog računa proračuna imaju obvezu uspostaviti Objedinjenu glavnu knjigu proračuna do 1. siječnja 2025. godine. Proračuni čiji proračunski korisnici u trenutku stupanja na snagu novog Pravilnika ne posluju preko jedinstvenog računa proračuna već preko vlastitih računa u poslovnim bankama imaju obvezu uspostaviti Objedinjenu glavnu knjigu proračuna do 1. siječnja 2026. godine.

U nastavku se daje pregled rokova i odredbi Pravilnika vezanih uz implementaciju novog Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu.

* Danijela Stepić, univ. oec. spec., Martina Štefković, mag. oec., Katarina Nesterović, mag. oec., Ministarstvo financija RH, Zagreb

Proračunski proces	Akt temeljem kojeg se provodi	Članak novog pravilnika
Računovodstveno evidentiranje od 1.1.2024. do 31.12.2024.	STARI PRAVILNIK*	230.
Računovodstveno evidentiranje od 1.1.2025. i nadalje	NOVI PRAVILNIK**	232., stavak 2.
Izrada proračuna i financijskog plana za 2025. i projekcija za 2026. i 2027. i nadalje	NOVI PRAVILNIK**	232.
	ROK IMPLEMENTACIJE	
Uspostava objedinjene Glavne knjige proračuna za proračune koji posluju preko jedinstvenog računa proračuna	DO 1. SIEČNJA 2025.	234.
Uspostava objedinjene Glavne knjige proračuna za proračune koji ne posluju preko jedinstvenog računa proračuna	DO 1. SIEČNJA 2026.	234.

* STARI PRAVILNIK: Pravilnik o proračunskom računovodstvu i Računskom planu (Narodne novine, br. 124/14, 115/15, 87/16, 3/18, 126/19 i 108/20)

** NOVI PRAVILNIK: Pravilnik o proračunskom računovodstvu i Računskom planu (Narodne novine, br. 158/23)

2. Promjena novog računskog plana u procesu planiranja za 2025. godinu

U procesu izrade proračunskih dokumenata vezanih uz planiranje za 2025. godinu i projekcija za 2026. i 2027. godinu i nadalje, ekonomska klasifikacija mora biti usklađena s Računskim planom novog Pravilnika. S obzirom na to da je Pravilnikom o planiranju u sustavu proračuna (Narodne novine, br. 1/24) definirano da se prihodi i rashodi u Računu prihoda i rashoda te primitici i izdaci u Računu financiranja iskazuju na razini razreda i skupine ekonomske klasifikacije, kod proračunskih procesa za 2025. godinu i projekcija potrebno je u obzir uzeti izmjene Računskog plana koje je donio novi Pravilnik. S time u vezi, u nastavku se daje pregled izmjena Računskog plana na razredima i skupinama prihoda, rashoda, primitaka i izdataka potrebnih za potrebe procesa izrade proračuna i financijskih planova za 2025. godinu i nadalje, s napomenama mijenja li se naziv određene skupine i/ili obuhvat osnovnih računa u okviru određene skupine Računskog plana.

Tablica 1. Pregled promjena na razini skupine Računskog plana relevantnih za potrebe procesa izrade proračuna i financijskih planova za 2025. godinu i nadalje

Stari razred/skupina		Novi razred/skupina		Napomena
Brojčana oznaka	Naziv	Brojčana oznaka	Naziv	
32	Materijalni rashodi	32	Materijalni rashodi	Bez promjena naziva skupine/ promjena obuhvata skupine (nova podskupina 325)
36	Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna	36	Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna	Bez promjene naziva skupine/ promjena obuhvata skupine (nova podskupina 365)
38	Ostali rashodi	38	Rashodi za donacije, kazne, naknade šteta i kapitalne pomoći	Promjena naziva skupine i promjena obuhvata skupine (nove podskupine 385 i 387, novi osnovni računi 38654 i 38655)
42	Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine	42	Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine	Bez promjene naziva skupine/ promjena obuhvata skupine (novi osnovni računi 42148 i 42411)

Stari razred/skupina		Novi razred/skupina		Napomena
Brojčana oznaka	Naziv	Brojčana oznaka	Naziv	
51*	Izdaci za dane zajmove i depozite	51	Izdaci za dane zajmove i jamčevne pologe	Promjena naziva skupine/ promjena obuhvata skupine (brisan odjeljci 5181 i 5182)
52	Izdaci za ulaganja u vrijednosne papire	52	Izdaci za ulaganja u financijske instrumente - vrijednosne papire	Promjena naziva skupine bez promjene obuhvata skupine
53	Izdaci za dionice i udjele u glavnici	53	Izdaci za ulaganja u financijske instrumente - dionice i udjele u glavnici	Promjena naziva skupine bez promjene obuhvata skupine
55	Izdaci za otplatu glavnice za izdane vrijednosne papire	55	Izdaci za otplatu glavnice za izdane financijske instrumente - vrijednosne papire	Promjena naziva skupine bez promjene obuhvata skupine
61	Prihodi od poreza	61	Prihodi od poreza	Bez promjene naziva skupine/ promjena obuhvata skupine (brisan odjeljak 6148)
63	Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna	63	Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna	Bez promjene naziva skupine/ promjena obuhvata skupine (novi odjeljak 6353)
65	Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada	65	Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada	Bez promjene naziva skupine/ promjena obuhvata skupine (nova podskupina 654)
72	Prihodi od prodaje proizvedene dugotrajne imovine	72	Prihodi od prodaje proizvedene dugotrajne imovine	Bez promjene naziva skupine/ promjena obuhvata skupine (novi osnovni računi 72148 i 72412)
81*	Primljeni povrati glavnica danih zajmova i depozita	81	Primljeni povrati glavnica danih zajmova	Promjena naziva skupine bez promjene obuhvata skupine
82	Primici od izdanih vrijednosnih papira	82	Primici od izdanih financijskih instrumenata - vrijednosnih papira	Promjena naziva skupine bez promjene obuhvata skupine
83	Primici od prodaje dionica i udjela u glavnici	83	Primici od prodaje financijskih instrumenata - dionica i udjela u glavnici	Promjena naziva skupine bez promjene obuhvata skupine
85	Primici od prodaje vrijednosnih papira iz portfelja	85	Primici od prodaje financijskih instrumenata - vrijednosnih papira iz portfelja	Promjena naziva skupine bez promjene obuhvata skupine

* U okviru skupina 51 i 81 brisani su sljedeći odjeljci s pripadajućim osnovnim računima:
– 5181 Izdaci za depozite u kreditnim i ostalim financijskim institucijama – tuzemni
– 5182 Izdaci za depozite u kreditnim i ostalim financijskim institucijama – inozemni
– 8181 Primici od povrata depozita od kreditnih i ostalih financijskih institucija – tuzemni
– 8182 Primici od povrata depozita od kreditnih i ostalih financijskih institucija – inozemni.

Temeljem odredbi novog Pravilnika, od 1. siječnja 2025. oročavanje depozita i povrat depozita ne evidentiraju se koristeći osnovne račune izdataka i primitaka u razredu 5 i 8 već se evidentiraju isključivo preko bilančnih konta u razredu 1 odnosno odjeljaka s pripadajućim osnovnim računima:

– 1122 Depoziti kod kreditnih i ostalih financijskih institucija – tuzemni
– 1123 Depoziti kod kreditnih i ostalih financijskih institucija – inozemni.

Više o navedenom (brisan i novi odjeljci te prijenos stanja za bilančne račune) dano je u točkama 2. i 3..

3. Izmjene računskog plana

U nastavku se, za potrebe promjena u informatičkim sustavima, poslovnim knjigama i ostalim evidencijama u kojima se koriste računi ekonomske klasifikacije, daje sveobuhvatan pregled promjena u Računskom planu novog Pravilnika u odnosu na do sada važećeg Pravilnika.

Tablica 2. Sveobuhvatni pregled izmjena Računskog plana

Staro		Novo		Napomena
Br. oznaka	Naziv	Br. oznaka	Naziv	
RAZRED 0 NEFINANCIJSKA IMOVINA				
		02148	Odlagalište otpada	Novi osnovni račun
0225	Instrumenti; i uređaji i strojevi	0225	Instrumenti i uređaji	Promjena naziva
02253	Strojevi za obradu zemljišta			Brisano
02259	Ostali instrumenti; i uređaji i strojevi	02259	Ostali instrumenti i uređaji	Promjena naziva
		02412	E-knjige	Novi osnovni račun
04	Sitni inventar i autogume	04	Sitni inventar i autogume	Promjena naziva
041	Zalihe sitnog inventara i autoguma	041	Zalihe sitnog inventara autoguma	Promjena naziva
0411	Zalihe sitnog inventara i autoguma	0411	Zalihe sitnog inventara autoguma	Promjena naziva
042	Sitni inventar i autogume u upotrebi	042	Sitni inventar i autogume u upotrebi	Promjena naziva
0421	Sitni inventar i autogume u upotrebi	0421	Sitni inventar i autogume u upotrebi	Promjena naziva
04212	Autogume u upotrebi	04212	Autogume u upotrebi	Promjena naziva
049	Ispravak vrijednosti sitnog inventara i autoguma u upotrebi	049	Ispravak vrijednosti sitnog inventara i autoguma u upotrebi	Promjena naziva
0492	Ispravak vrijednosti sitnog inventara i autoguma u upotrebi	0492	Ispravak vrijednosti sitnog inventara i autoguma u upotrebi	Promjena naziva
04921	Ispravak vrijednosti sitnog inventara i autoguma u upotrebi	04921	Ispravak vrijednosti sitnog inventara i autoguma u upotrebi	Promjena naziva
062	Proizvodnja u tijeku i gotovi proizvodi	062	Proizvodnja u tijeku i gotovi proizvodi	Promjena naziva
064	Zaliha robe za daljnju prodaju	064	Zaliha robe za daljnju prodaju	Promjena naziva
0641	Zaliha robe za daljnju prodaju	0641	Zaliha robe za daljnju prodaju	Promjena naziva
06411	Zaliha robe za daljnju prodaju	06411	Zaliha robe za daljnju prodaju	Promjena naziva
		065	Zalihe lijekova i potrošnog medicinskog materijala kod zdravstvenih ustanova	Nova podskupina
		0651	Zalihe lijekova kod zdravstvenih ustanova	Novi odjeljak
		06511	Zalihe lijekova kod zdravstvenih ustanova	Novi osnovni račun
		06512	Zalihe posebnih skupih lijekova kod zdravstvenih ustanova	Novi osnovni račun
		0652	Zalihe potrošnog medicinskog materijala kod zdravstvenih ustanova	Novi odjeljak
		06521	Zalihe potrošnog medicinskog materijala kod zdravstvenih ustanova	Novi osnovni račun

Staro		Novo		Napomena
Br. oznaka	Naziv	Br. oznaka	Naziv	
RAZRED 1 FINANCIJSKA IMOVINA				
112	Izdvojena novčana sredstva i depoziti u kreditnim i financijskim institucijama	112	Izdvojena novčana sredstva i depoziti u kreditnim i financijskim institucijama	Promjena naziva
		1122	Depoziti kod kreditnih i ostalih financijskih institucija - tuzemni	Novi odjeljak
		11221	Depoziti kod kreditnih i ostalih financijskih institucija - tuzemni - kratkoročni	Novi osnovni račun
		11222	Depoziti kod kreditnih i ostalih financijskih institucija - tuzemni - dugoročni	Novi osnovni račun
		1123	Depoziti kod kreditnih i ostalih financijskih institucija - inozemni	Novi odjeljak

Staro		Novo		Napomena
Br. oznaka	Naziv	Br. oznaka	Naziv	
		11231	Depoziti kod kreditnih i ostalih financijskih institucija - inozemni - kratkoročni	Novi osnovni račun
		11232	Depoziti kod kreditnih i ostalih financijskih institucija - inozemni - dugoročni	Novi osnovni račun
11311	Blagajna u domaćem sredstvu plaćanja	11311	Blagajna u domaćem sredstvu plaćanja	Promjena naziva
12	Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od zaposlenih za jamčevne pologe, od zaposlenih te za više plaćene poreze i ostalo	12	Potraživanja za jamčevne pologe, od zaposlenih te za više plaćene poreze i ostalo	Promjena naziva
121	Depoziti u kreditnim i ostalim financijskim institucijama			Brisano
1211	Depoziti u tužemnim kreditnim i ostalim financijskim institucijama			Brisano
12111	Depoziti u tužemnim kreditnim i ostalim financijskim institucijama - kratkoročni			Brisano
12112	Depoziti u tužemnim kreditnim i ostalim financijskim institucijama - dugoročni			Brisano
1212	Depoziti u inozemnim kreditnim i ostalim financijskim institucijama			Brisano
12121	Depoziti u inozemnim kreditnim i ostalim financijskim institucijama - kratkoročni			Brisano
12122	Depoziti u inozemnim kreditnim i ostalim financijskim institucijama - dugoročni			Brisano
122	Potraživanja za jamčevne pologe		Potraživanja za jamčevne pologe	Promjena naziva
1221	Potraživanja za jamčevne pologe	1221	Potraživanja za jamčevne pologe	Promjena naziva
12211	Potraživanja za jamčevne pologe	12211	Potraživanja za jamčevne pologe	Promjena naziva
12411	Potraživanja za više plaćeni porez i prirez na dohodak	12411	Potraživanja za više plaćeni porez na dohodak	Promjena naziva
		12942	Potraživanja proračuna za povrat sredstava proračunskih korisnika u proračun - bolovanje HZZO	Novi osnovni račun
131	Zajmovi-Potraživanja za zajmove međunarodnim organizacijama, institucijama i tijelima EU te inozemnim vladama	131	Potraživanja za zajmove međunarodnim organizacijama, institucijama i tijelima EU te inozemnim vladama	Promjena naziva
132	Zajmovi-Potraživanja za zajmove neprofitnim organizacijama, građanima i kućanstvima	132	Potraživanja za zajmove neprofitnim organizacijama, građanima i kućanstvima	Promjena naziva
133	Zajmovi-Potraživanja za zajmove kreditnim i ostalim financijskim institucijama u javnom sektoru	133	Potraživanja za zajmove kreditnim i ostalim financijskim institucijama u javnom sektoru	Promjena naziva
134	Zajmovi-Potraživanja za zajmove trgovačkim društvima u javnom sektoru	134	Potraživanja za zajmove trgovačkim društvima u javnom sektoru	Promjena naziva
135	Zajmovi-Potraživanja za zajmove kreditnim i ostalim financijskim institucijama izvan javnog sektora	135	Potraživanja za zajmove kreditnim i ostalim financijskim institucijama izvan javnog sektora	Promjena naziva
136	Zajmovi-Potraživanja za zajmove trgovačkim društvima i obrtnicima izvan javnog sektora	136	Potraživanja za zajmove trgovačkim društvima i obrtnicima izvan javnog sektora	Promjena naziva
137	Zajmovi-Potraživanja za zajmove drugim razinama vlasti	137	Potraživanja za zajmove drugim razinama vlasti	Promjena naziva

Br. oznaka	Staro Naziv	Br. oznaka	Novo Naziv	Napomena
1377	Zajmovi izvanproračunskim korisnicima JLP(R)S županijskih, gradskih i općinskih proračuna	1377	Zajmovi izvanproračunskim korisnicima JLP(R)S	Promjena naziva
13771	Zajmovi izvanproračunskim korisnicima JLP(R)S županijskih, gradskih i općinskih - kratkoročni	13771	Zajmovi izvanproračunskim korisnicima JLP(R)S - kratkoročni	Promjena naziva
13772	Zajmovi izvanproračunskim korisnicima JLP(R)S županijskih, gradskih i općinskih - dugoročni	13772	Zajmovi izvanproračunskim korisnicima JLP(R)S - dugoročni	Promjena naziva
139	Ispravak vrijednosti danih zajmova potraživanja za dane zajmove	139	Ispravak vrijednosti potraživanja za dane zajmove	Promjena naziva
1391	Ispravak vrijednosti danih zajmova potraživanja za dane zajmove	1391	Ispravak vrijednosti potraživanja za dane zajmove	Promjena naziva
13911	Ispravak vrijednosti danih zajmova potraživanja za dane zajmove	13911	Ispravak vrijednosti potraživanja za dane zajmove	Promjena naziva
14	Financijski instrumenti - vrijednosni papiri	14	Financijski instrumenti - vrijednosni papiri	Promjena naziva
1461	Ostali tužemni vrijednosni papiri	1461	Ostali vrijednosni papiri	Promjena naziva
15	Financijski instrumenti - dionice i udjeli u glavnici	15	Financijski instrumenti - dionice i udjeli u glavnici	Promjena naziva
1611	Porez i prirez na dohodak	1611	Porez na dohodak	Promjena naziva
16111	Porez i prirez na dohodak od nesamostalnog rada	16111	Porez na dohodak od nesamostalnog rada	Promjena naziva
16112	Porez i prirez na dohodak od samostalnih djelatnosti	16112	Porez na dohodak od samostalnih djelatnosti	Promjena naziva
16113	Porez i prirez na dohodak od imovine i imovinskih prava	16113	Porez i prirez na dohodak od imovine i imovinskih prava	Promjena naziva
16114	Porez i prirez na dohodak od kapitala	16114	Porez i prirez na dohodak od kapitala	Promjena naziva
16115	Porez i prirez na dohodak po godišnjoj prijavi	16115	Porez i prirez na dohodak po godišnjoj prijavi	Promjena naziva
16116	Porez i prirez na dohodak utvrđen u postupku nadzora za prethodne godine	16116	Porez i prirez na dohodak utvrđen u postupku nadzora za prethodne godine	Promjena naziva
16148	Naknade za priređivanje igara na sreću			Brisano
1633	Potraživanja za pomoći proračunu i izvanproračunskim korisnicima iz drugih proračuna	1633	Potraživanja za pomoći proračunu i izvanproračunskim korisnicima iz drugih proračuna	Promjena naziva
16331	Potraživanja proračuna i izvanproračunskih korisnika za tekuće pomoći iz drugih proračuna	16331	Potraživanja proračuna i izvanproračunskih korisnika za tekuće pomoći iz drugih proračuna	Promjena naziva
16332	Potraživanja proračuna i izvanproračunskih korisnika za kapitalne pomoći iz drugih proračuna	16332	Potraživanja proračuna i izvanproračunskih korisnika za kapitalne pomoći iz drugih proračuna	Promjena naziva
1635	Potraživanja za pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije i fiskalnog izravnjanja	1635	Potraživanja za pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije i fiskalnog izravnjanja	Promjena naziva
16351	Potraživanja za tekuće pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije	16351	Potraživanja za tekuće pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije	Promjena naziva
16352	Potraživanje za kapitalne pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije	16352	Potraživanje za kapitalne pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije	Promjena naziva
		16353	Potraživanja za pomoći fiskalnog izravnjanja	Novi osnovni račun
16378	Potraživanja za povrat pomoći danih izvanproračunskim korisnicima županijskih, gradskih i općinskih proračuna JLP(R)S po protestiranim jamstvima	16378	Potraživanja za povrat pomoći danih izvanproračunskim korisnicima JLP(R)S po protestiranim jamstvima	Promjena naziva

Br. oznaka	Staro Naziv	Br. oznaka	Novo Naziv	Napomena
		1654	Potraživanja za naknade za priređivanje igara na sreću	Novi odjeljak
		16541	Potraživanja za naknade za priređivanje igara na sreću	Novi osnovni račun
		1665	Potraživanja za povrat kapitalnih pomoći danih trgovačkim društvima i obrtnicima po protestiranim jamstvima u inozemstvu	Novi odjeljak
		16651	Potraživanja za povrat kapitalnih pomoći danih trgovačkim društvima i obrtnicima po protestiranim jamstvima u inozemstvu	Novi osnovni račun
		1674	Potraživanja iz nadležnog proračuna za preplaćene ili više uplaćene poreze, doprinose i ostale naknade	Novi odjeljak
		16741	Potraživanja iz nadležnog proračuna za preplaćene ili više uplaćene poreze, doprinose i ostale naknade	Novi osnovni račun
16911	Ispravak vrijednosti potraživanja zbog kašnjenja u naplati i stečajnih postupaka	16911	Ispravak vrijednosti potraživanja zbog kašnjenja u naplati i stečajnih postupaka	Promjena naziva
		16912	Ispravak vrijednosti potraživanja za iznose oslobođenja od plaćanja	Novi osnovni račun
		16913	Ispravak vrijednosti potraživanja za pomoći iz EU za nepriznate gubitke	Novi osnovni račun
17225	Instrumenti i uređaji i strojevi	17225	Instrumenti i uređaji	Promjena naziva
193	Kontinuirani rashodi budućih razdoblja			Brisano
1931	Kontinuirani rashodi budućih razdoblja			Brisano
19311	Kontinuirani rashodi budućih razdoblja			Brisano

Br. oznaka	Staro Naziv	Br. oznaka	Novo Naziv	Napomena
RAZRED 2 OBVEZE				
23122	Obveze za bolovanje na teret zdravstvenih zdravstvenog zavoda	23122	Obveze za bolovanje na teret zdravstvenog zavoda	Promjena naziva
2314	Obveze za porez i prirez na dohodak iz plaća	2314	Obveze za porez na dohodak iz plaća	Promjena naziva
23142	Prirez porezu na dohodak iz plaća			Brisano
23225	Sitni inventar i autogume autogume	23225	Sitni inventar i autogume	Promjena naziva
		2325	Obveze za nabavu lijekova i potrošnog medicinskog materijala kod zdravstvenih ustanova	Novi odjeljak
		23251	Obveze za nabavu lijekova kod zdravstvenih ustanova	Novi osnovni račun
		23252	Obveze za nabavu potrošnog medicinskog materijala kod zdravstvenih ustanova	Novi osnovni račun
2351	Obveze za subvencije kreditnim i ostalim financijskim institucijama i trgovačkim društvima u javnom sektoru	2351	Obveze za subvencije kreditnim i ostalim financijskim institucijama i trgovačkim društvima u javnom sektoru	Promjena naziva
2352	Obveze za subvencije kreditnim i financijskim institucijama, trgovačkim društvima, zadrugama, poljoprivrednicima i obrtnicima izvan javnog sektora	2352	Obveze za subvencije kreditnim i financijskim institucijama, trgovačkim društvima, zadrugama, poljoprivrednicima i obrtnicima izvan javnog sektora	Promjena naziva

Br. oznaka	Staro Naziv	Br. oznaka	Novo Naziv	Napomena
236	Obveze za povrat pomoći primljenih unutar općeg proračuna po protestiranim jamstvima dane u inozemstvu i unutar općeg proračuna	236	Obveze za pomoći dane u inozemstvu i unutar općeg proračuna	Promjena naziva
		2361	Obveze za pomoći inozemnim vladama	Novi odjeljak
		23611	Obveze za tekuće pomoći inozemnim vladama	Promjena naziva
		23612	Obveze za kapitalne pomoći inozemnim vladama	Promjena naziva
		2362	Obveze za pomoći među-narodnim organizacijama te institucijama i tijelima EU	Novi odjeljak
		23621	Obveze za tekuće pomoći međunarodnim organizacijama te institucijama i tijelima EU	Promjena naziva
		23622	Obveze za kapitalne pomoći međunarodnim organizacijama te institucijama i tijelima EU	Promjena naziva
		2363	Obveze za pomoći unutar općeg proračuna	Novi odjeljak
		23631	Obveze za tekuće pomoći unutar općeg proračuna	Promjena naziva
		23632	Obveze za kapitalne pomoći unutar općeg proračuna	Promjena naziva
		23633	Obveze za pomoći unutar općeg proračuna po protestiranim jamstvima	Promjena naziva
		2364	Obveze za pomoći proračunskim korisnicima drugih proračuna	Novi odjeljak
		23641	Obveze za tekuće pomoći proračunskim korisnicima drugih proračuna	Promjena naziva
		23642	Obveze za kapitalne pomoći proračunskim korisnicima drugih proračuna	Promjena naziva
		23643	Obveze za pomoći proračunskim korisnicima po protestiranim jamstvima	Promjena naziva
		2365	Obveze za pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije i fiskalnog izravnjanja	Novi odjeljak
		23651	Obveze za tekuće pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije	Promjena naziva
		23652	Obveze za kapitalne pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije	Promjena naziva
		23653	Obveze za pomoći fiskalnog izravnjanja	Promjena naziva
23667	Obveze za povrat pomoći primljenih od izvanproračunskih korisnika županijskih, gradskih i općinskih proračuna JLP(R)S po protestiranim jamstvima	23667	Obveze za povrat pomoći primljenih od izvanproračunskih korisnika JLP(R)S po protestiranim jamstvima	Promjena naziva
		2368	Obveze za tekuće pomoći temeljem prijenosa EU sredstava	Novi odjeljak
		23681	Obveze za tekuće pomoći temeljem prijenosa EU sredstava	Promjena naziva
		23682	Kapitalne pomoći temeljem prijenosa EU sredstava	Promjena naziva
2373	Obveze za donacije neprofitnim organizacijama, građanima i kućanstvima u tuzemstvu po protestiranim jamstvima			Brisano

Br. oznaka	Staro Naziv	Br. oznaka	Novo Naziv	Napomena
23731	Obveze za donacije neprofitnim organizacijama, građanima i kućanstvima u tuzemstvu po protestiranim jamstvima			Brisano
238	Obveze za donacije, kazne, naknade šteta i kapitalne pomoći	238	Obveze za donacije, kazne, naknade šteta i kapitalne pomoći	Promjena naziva
		2381	Obveze za tekuće donacije	Novi odjeljak
		23811	Obveze za tekuće donacije u novcu	Novi osnovni račun
		23812	Obveze za tekuće donacije u naravi	Novi osnovni račun
		23813	Obveze za tekuće donacije iz EU sredstava	Novi osnovni račun
		2382	Obveze za kapitalne donacije	Novi odjeljak
		23821	Obveze za kapitalne donacije neprofitnim organizacijama	Novi osnovni račun
		23822	Obveze za kapitalne donacije građanima i kućanstvima	Novi osnovni račun
		23823	Obveze za kapitalne donacije iz EU sredstava	Novi osnovni račun
		23824	Obveze za donacije neprofitnim organizacijama, građanima i kućanstvima u tuzemstvu po protestiranim jamstvima	Novi osnovni račun
		23865	Obveze za kapitalne pomoći inozemnim trgovačkim društvima i obrtnicima po protestiranim jamstvima	Novi osnovni račun
23931	Obveze za više uplaćen porez i prirez na dohodak	23931	Obveze za više uplaćen porez na dohodak	Promjena naziva
23943	Obveze za više uplaćene doprinose za zapošljavanje			Brisano
2395	Obveze za predujmove, depozite, primljene jamčevine i ostale nespomenute prihode	2395	Obveze za ostale nespomenute prihode	Promjena naziva
23951	Obveze za predujmove			Brisano
23952	Obveze za depozite			Brisano
23953	Obveze za jamčevine			Brisano
23955	Obveze za naplaćene tuđe prihode			Brisano
23956	Obveze proračuna za naplaćena sredstva proračunskog korisnika			Brisano
23957	Obveze za EU predujmove			Brisano
23958	Obveze proračunskih korisnika za povrat u proračun			Brisano
		2396	Obveze za povrat poreza po godišnjoj prijavi i za više ostvareni porez na dohodak za decentralizirane funkcije	Novi odjeljak
		23961	Obveze za povrat poreza na dohodak po godišnjoj prijavi	Novi osnovni račun
		23962	Obveze za povrat poreza na dobit po godišnjoj prijavi	Novi osnovni račun
		23963	Obveze za povrat poreza na dodanu vrijednost	Novi osnovni račun
		23964	Obveze za povrat više ostvarenog poreza na dohodak za decentralizirane funkcije	Novi osnovni račun
24225	Instrumenti i uređaji i strojevi	24225	Instrumenti i uređaji	Promjena naziva
244	Obveze za nabavu strateških zaliha	244	Obveze za nabavu strateških zaliha	Promjena naziva
2441	Zalihe Obveze za nabavu strateških zaliha	2441	Obveze za nabavu strateških zaliha	Promjena naziva
24411	Strateške zalihe Obveze za nabavu strateških zaliha	24411	Obveze za nabavu strateških zaliha	Promjena naziva

Staro		Novo		Napomena
Br. oznaka	Naziv	Br. oznaka	Naziv	
25	Obveze za financijske instrumente - vrijednosne papire	25	Obveze za financijske instrumente - vrijednosne papire	Promjena naziva
26223	Obveze za financijski leasing-najam od kreditnih institucija u javnom sektoru	26223	Obveze za financijski najam od kreditnih institucija u javnom sektoru	Promjena naziva
26243	Obveze za financijski leasing-najam od ostalih financijskih institucija u javnom sektoru	26243	Obveze za financijski najam od ostalih financijskih institucija u javnom sektoru	Promjena naziva
26433	Obveze za financijski leasing-najam od tuzemnih kreditnih institucija izvan javnog sektora	26433	Obveze za financijski najam od tuzemnih kreditnih institucija izvan javnog sektora	Promjena naziva
26453	Obveze za financijski leasing-najam od ostalih tuzemnih financijskih institucija izvan javnog sektora	26453	Obveze za financijski najam od ostalih tuzemnih financijskih institucija izvan javnog sektora	Promjena naziva
26463	Obveze za financijski leasing-najam od inozemnih kreditnih institucija	26463	Obveze za financijski najam od inozemnih kreditnih institucija	Promjena naziva
26483	Obveze za financijski leasing-najam od ostalih inozemnih financijskih institucija	26483	Obveze za financijski najam od ostalih inozemnih financijskih institucija	Promjena naziva
2677	Obveze za zajmove od izvanproračunskih korisnika županijskih, gradskih i općinskih proračuna JLP(R)S	2677	Obveze za zajmove od izvanproračunskih korisnika JLP(R)S	Promjena naziva
26771	Obveze za zajmove od izvanproračunskih korisnika županijskih, gradskih i općinskih proračuna JLP(R)S - kratkoročne	26771	Obveze za zajmove od izvanproračunskih korisnika JLP(R)S - kratkoročne	Promjena naziva
26772	Obveze za zajmove od izvanproračunskih korisnika županijskih, gradskih i općinskih proračuna JLP(R)S - dugoročne	26772	Obveze za zajmove od izvanproračunskih korisnika JLP(R)S - dugoročne	Promjena naziva
		27	Obveze za predujmove, depozite, jamčevne pologe i tuđe prihode	Nova skupina
		271	Obveze za predujmove	Nova podskupina
		2711	Obveze za predujmove	Novi odjeljak
		27111	Obveze za predujmove	Novi osnovni račun
		272	Obveze za depozite i jamčevne pologe	Nova podskupina
		2721	Obveze za depozite i jamčevne pologe	Novi odjeljak
		27211	Obveze za depozite	Novi osnovni račun
		27212	Obveze za jamčevne pologe	Novi osnovni račun
		273	Obveze za naplaćene tuđe prihode	Nova podskupina
		2731	Obveze za naplaćene tuđe prihode	Novi odjeljak
		27311	Obveze za naplaćene tuđe prihode	Novi osnovni račun
		274	Obveze proračuna za naplaćena sredstva proračunskog korisnika	Nova podskupina
		2734 ¹	Obveze proračuna za naplaćena sredstva proračunskog korisnika	Novi odjeljak
		27341	Obveze proračuna za naplaćena sredstva proračunskog korisnika	Novi osnovni račun
		275	Obveze za EU predujmove	Nova podskupina
		2751	Obveze za EU predujmove	Novi odjeljak
		27511	Obveze za EU predujmove	Novi osnovni račun
		276	Obveze proračunskih korisnika za povrat u proračun	Nova podskupina

Staro		Novo		Napomena
Br. oznaka	Naziv	Br. oznaka	Naziv	
		2761	Obveze proračunskih korisnika za povrat u proračun	Novi odjeljak
		27611	Obveze proračunskih korisnika za povrat u proračun	Novi osnovni račun
		27612	Obveze proračunskih korisnika za povrat u proračun - bolovanje HZZO	Novi osnovni račun

Staro		Novo		Napomena
Br. oznaka	Naziv	Br. oznaka	Naziv	
RAZRED 3 RASHODI POSLOVANJA				
3131	Doprinosi za mirovinsko osiguranje za staž s povećanim trajanjem	3131	Doprinosi za mirovinsko osiguranje za staž s povećanim trajanjem	Promjena naziva
31311	Doprinosi za mirovinsko osiguranje za staž s povećanim trajanjem	31311	Doprinosi za mirovinsko osiguranje za staž s povećanim trajanjem	Promjena naziva
31333	Posebna doprinos za poticanje zapošljavanja osoba s invaliditetom			Brisano
3225	Sitni inventar i auto-gume autogume	3225	Sitni inventar i autogume	Promjena naziva
32252	Auto-gume Autogume	32252	Autogume	Promjena naziva
3231	Usluge telefona, interneta, pošte i prijevoza	3231	Usluge telefona, interneta, pošte i prijevoza	Promjena naziva
		325	Rashodi lijekova i potrošnog medicinskog materijala kod zdravstvenih ustanova	Nova podskupina
		3251	Rashodi po osnovi utroška lijekova i potrošnog medicinskog materijala	Novi odjeljak
		32511	Rashodi po osnovi utroška lijekova	Novi osnovni račun
		32512	Rashodi po osnovi utroška posebnih skupih lijekova	Novi osnovni račun
		32513	Rashodi po osnovi utroška potrošnog medicinskog materijala	Novi osnovni račun
		3252	Rashodi po osnovi otpisa lijekova i potrošnog medicinskog materijala	Novi odjeljak
		32521	Rashodi po osnovi otpisa lijekova	Novi osnovni račun
		32522	Rashodi po osnovi otpisa posebnih skupih lijekova	Novi osnovni račun
		32523	Rashodi po osnovi otpisa potrošnog medicinskog materijala	Novi osnovni račun
		3253	Rashodi po osnovi donacije lijekova i potrošnog medicinskog materijala	Novi odjeljak
		32531	Rashodi po osnovi donacije lijekova	Novi osnovni račun
		32532	Rashodi po osnovi donacije posebnih skupih lijekova	Novi osnovni račun
		32533	Rashodi po osnovi donacije potrošnog medicinskog materijala	Novi osnovni račun
		3254	Rashodi po osnovi prodaje lijekova i potrošnog medicinskog materijala	Novi odjeljak
		32541	Rashodi po osnovi prodaje lijekova	Novi osnovni račun
		32542	Rashodi po osnovi prodaje posebnih skupih lijekova	Novi osnovni račun
		32543	Rashodi po osnovi prodaje potrošnog medicinskog materijala	Novi osnovni račun
34287	Kamate za primljene zajmove od izvanproračunskih korisnika - županijskih, gradskih i općinskih proračuna JLP(R)S	34287	Kamate za primljene zajmove od izvanproračunskih korisnika JLP(R)S	Promjena naziva

¹ U Računskom planu omaškom je naveden odjeljak 2734 umjesto ispravnog odjeljka 2741 kao i osnovni račun 27341 umjesto ispravnog osnovnog računa 27411 što će biti ispravljeno u sljedećim izmjenama i dopunama Pravilnika.

Staro		Novo		Napomena
Br. oznaka	Naziv	Br. oznaka	Naziv	
34324	Negativna razlika zbog promjene Razlike zbog promjene valutne klauzule	34324	Razlike zbog promjene valutne klauzule	Promjena naziva
351	Subvencije kreditnim i ostalim financijskim institucijama i trgovačkim društvima u javnom sektoru	351	Subvencije kreditnim i ostalim financijskim institucijama i trgovačkim društvima u javnom sektoru	Promjena naziva
352	Subvencije kreditnim i financijskim institucijama, trgovačkim društvima, zadrugama, poljoprivrednicima i obrtnicima izvan javnog sektora	352	Subvencije kreditnim i financijskim institucijama, trgovačkim društvima, zadrugama, poljoprivrednicima i obrtnicima izvan javnog sektora	Promjena naziva
36319	Tekuće pomoći izvanproračunskim korisnicima županijskih, gradskih i općinskih proračuna JLP(R)S	36319	Tekuće pomoći izvanproračunskim JLP(R)S	Promjena naziva
36329	Kapitalne pomoći izvanproračunskim korisnicima županijskih, gradskih i općinskih proračuna JLP(R)S	36329	Kapitalne pomoći izvanproračunskim JLP(R)S	Promjena naziva
36356	Pomoći izvanproračunskim korisnicima županijskih, gradskih i općinskih proračuna JLP(R)S po protestiranim jamstvima	36356	Pomoći izvanproračunskim JLP(R)S po protestiranim jamstvima	Promjena naziva
36367	Povrat pomoći primljenih od izvanproračunskih korisnika županijskih, gradskih i općinskih proračuna JLP(R)S po protestiranim jamstvima	36367	Povrat pomoći primljenih od izvanproračunskih korisnika JLP(R)S po protestiranim jamstvima	Promjena naziva
		365	Pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije i fiskalnog izravnjanja	Nova podskupina
		3651	Tekuće pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije	Novi odjeljak
		36511	Tekuće pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije županijskim proračunima	Novi osnovni račun
		36512	Tekuće pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije gradskim proračunima	Novi osnovni račun
		36513	Tekuće pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije općinskim proračunima	Novi osnovni račun
		3652	Kapitalne pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije	Novi odjeljak
		36521	Kapitalne pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije županijskim proračunima	Novi osnovni račun
		36522	Kapitalne pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije gradskim proračunima	Novi osnovni račun
		36523	Kapitalne pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije općinskim proračunima	Novi osnovni račun
		3653	Pomoći fiskalnog izravnjanja	Novi odjeljak
		36531	Pomoći fiskalnog izravnjanja županijskim proračunima	Novi osnovni račun
		36532	Pomoći fiskalnog izravnjanja gradskim proračunima	Novi osnovni račun
		36533	Pomoći fiskalnog izravnjanja općinskim proračunima	Novi osnovni račun
36819	Tekuće pomoći izvanproračunskim korisnicima županijskih, gradskih i općinskih proračuna JLP(R)S temeljem prijenosa EU sredstava	36819	Tekuće pomoći izvanproračunskim korisnicima JLP(R)S temeljem prijenosa EU sredstava	Promjena naziva
36829	Kapitalne pomoći izvanproračunskim korisnicima županijskih, gradskih i općinskih proračuna JLP(R)S temeljem prijenosa EU sredstava	36829	Kapitalne pomoći izvanproračunskim korisnicima JLP(R)S temeljem prijenosa EU sredstava	Promjena naziva

Staro		Novo		Napomena
Br. oznaka	Naziv	Br. oznaka	Naziv	
38	Ostali rashodi Rashodi za donacije, kazne, naknade šteta i kapitalne pomoći	38	Rashodi za donacije, kazne, naknade šteta i kapitalne pomoći	Promjena naziva
		385	Izvanredni rashodi	Nova podskupina
		3851	Izvanredni rashodi	Novi odjeljak
		38511	Izvanredni rashodi	Novi osnovni račun
3865	Kapitalne pomoći trgovačkim društvima i obrtnicima po protestiranim jamstvima u tuzemstvu i inozemstvu	3865	Kapitalne pomoći trgovačkim društvima i obrtnicima po protestiranim jamstvima u tuzemstvu i inozemstvu	Promjena naziva
		38654	Kapitalne pomoći inozemnim trgovačkim društvima po protestiranim jamstvima	Novi osnovni račun
		38655	Kapitalne pomoći inozemnim obrtnicima po protestiranim jamstvima	Novi osnovni račun
		387	Rashodi za povrat više uplaćenih poreza, carina, pristojbi, naknada i doprinosa	Nova podskupina
		3871	Rashodi za povrat više uplaćenih poreza, carina, pristojbi, naknada i ostalo	Novi odjeljak
		38711	Rashodi za povrat više uplaćenog poreza na dohodak	Novi osnovni račun
		38712	Rashodi za povrat više uplaćenog posebnog poreza (trošarina)	Novi osnovni račun
		38713	Rashodi za povrat više uplaćenih lokalnih poreza	Novi osnovni račun
		38714	Rashodi za povrat više uplaćene carine	Novi osnovni račun
		38715	Rashodi za povrat više uplaćene pristojbe	Novi osnovni račun
		38716	Rashodi za povrat više uplaćene naknade	Novi osnovni račun
		38719	Rashodi za povrat više uplaćenih ostalih nespomenutih prihoda	Novi osnovni račun
		3872	Rashodi za povrat više uplaćenih doprinosa	Novi odjeljak
		38721	Rashodi za povrat više uplaćenih doprinosa za mirovinsko osiguranje	Novi osnovni račun
		38722	Rashodi za povrat više uplaćenih doprinosa za zdravstveno osiguranje	Novi osnovni račun
		3873	Rashodi za povrat poreza po godišnjoj prijavi i više ostvareni porez na dohodak za decentralizirane funkcije	Novi odjeljak
		38731	Rashodi za povrat poreza na dohodak po godišnjoj prijavi	Novi osnovni račun
		38732	Rashodi za povrat poreza na dobit po godišnjoj prijavi	Novi osnovni račun
		38733	Rashodi za povrat poreza na dodanu vrijednost	Novi osnovni račun
		38734	Rashodi za povrat više ostvarenog poreza na dohodak za decentralizirane funkcije	Novi osnovni račun
392	Prijelazni račun			Brisano
3921	Prijelazni račun			Brisano
39211	Prijelazni račun			Brisano

Staro		Novo		Napomena
Br. oznaka	Naziv	Br. oznaka	Naziv	
RAZRED 4 RASHODI ZA NABAVU NEFINANCIJSKE IMOVINE				
		42148	Odlagališta otpada	Novi osnovni račun
4225	Instrumenti i uređaji i strojevi	4225	Instrumenti i uređaji	Promjena naziva
42253	Strojevi za obradu zemljišta			Brisano
		42411	E-knjige	Novi osnovni račun

Staro		Novo		Napomena
Br. oznaka	Naziv	Br. oznaka	Naziv	
RAZRED 5 IZDACI ZA FINANCIJSKU IMOVINU I OTPLATE ZAJMOVA				
51	Izdaci za dane zajmove i jamčevne pologe depozite	112	Izdaci za dane zajmove i jamčevne pologe	Promjena naziva
5177	Dani zajmovi izvanproračunskim korisnicima županijskih, gradskih i općinskih proračuna JLP(R)S	5177	Dani zajmovi izvanproračunskim korisnicima JLP(R)S	Promjena naziva
51771	Dani zajmovi izvanproračunskim korisnicima županijskih, gradskih i općinskih proračuna JLP(R)S - kratkoročni	51771	Dani zajmovi izvanproračunskim korisnicima JLP(R)S - kratkoročni	Promjena naziva
51772	Dani zajmovi izvanproračunskim korisnicima županijskih, gradskih i općinskih proračuna JLP(R)S - dugoročni	51772	Dani zajmovi izvanproračunskim korisnicima JLP(R)S - dugoročni	Promjena naziva
518	Izdaci za depozite i jamčevne pologe	518	Izdaci za jamčevne pologe	Promjena naziva
5181	Izdaci za depozite u kreditnim i ostalim financijskim institucijama - tuzemni			Brisano
51811	Izdaci za depozite u tuzemnim kreditnim i ostalim financijskim institucijama - kratkoročni			Brisano
51812	Izdaci za depozite u tuzemnim kreditnim i ostalim financijskim institucijama - dugoročni			Brisano
5182	Izdaci za depozite u kreditnim i ostalim financijskim institucijama - inozemni			Brisano
51821	Izdaci za depozite u inozemnim kreditnim i ostalim financijskim institucijama - kratkoročni			Brisano
51822	Izdaci za depozite u inozemnim kreditnim i ostalim financijskim institucijama - dugoročni			Brisano
52	Izdaci za ulaganja u financijske instrumente - vrijednosne papire	52	Izdaci za ulaganja u financijske instrumente - vrijednosne papire	Promjena naziva
53	Izdaci za ulaganja financijske instrumente - dionice i udjele u glavnici	53	Izdaci za ulaganja financijske instrumente - dionice i udjele u glavnici	Promjena naziva
531	Izdaci za ulaganja u dionice i udjele u glavnici kreditnih i ostalih financijskih institucija u javnom sektoru	531	Izdaci za ulaganja u dionice i udjele u glavnici kreditnih i ostalih financijskih institucija u javnom sektoru	Promjena naziva
532	Izdaci za ulaganja u dionice i udjele u glavnici trgovačkih društava u javnom sektoru	532	Izdaci za ulaganja u dionice i udjele u glavnici trgovačkih društava u javnom sektoru	Promjena naziva
533	Izdaci za ulaganja u dionice i udjele u glavnici kreditnih i ostalih financijskih institucija izvan javnog sektora	533	Izdaci za ulaganja u dionice i udjele u glavnici kreditnih i ostalih financijskih institucija izvan javnog sektora	Promjena naziva
534	Izdaci za ulaganja u dionice i udjele u glavnici trgovačkih društava izvan javnog sektora	534	Izdaci za ulaganja u dionice i udjele u glavnici trgovačkih društava izvan javnog sektora	Promjena naziva
54223	Otplata glavnice po financijskom leasingu najmu od kreditnih institucija u javnom sektoru	54223	Otplata glavnice po financijskom najmu od kreditnih institucija u javnom sektoru	Promjena naziva
54243	Otplata glavnice po financijskom leasingu najmu od ostalih financijskih institucija u javnom sektoru	54243	Otplata glavnice po financijskom najmu od ostalih financijskih institucija u javnom sektoru	Promjena naziva
54433	Otplata glavnice po financijskom leasingu najmu od tuzemnih kreditnih institucija izvan javnog sektora	54433	Otplata glavnice po financijskom najmu od tuzemnih kreditnih institucija izvan javnog sektora	Promjena naziva

Staro		Novo		Napomena
Br. oznaka	Naziv	Br. oznaka	Naziv	
54453	Otplata glavnice po financijskom leasingu najmu od ostalih tuzemnih financijskih institucija izvan javnog sektora	54453	Otplata glavnice po financijskom najmu od ostalih tuzemnih financijskih institucija izvan javnog sektora	Promjena naziva
54463	Otplata glavnice po financijskom leasingu najmu od inozemnih kreditnih institucija	54463	Otplata glavnice po financijskom najmu od inozemnih kreditnih institucija	Promjena naziva
54483	Otplata glavnice primljenog financijskog leasinga najma od ostalih inozemnih financijskih institucija	54483	Otplata glavnice primljenog financijskog najma od ostalih inozemnih financijskih institucija	Promjena naziva
5477	Otplata glavnice primljenih zajmova od izvanproračunskih korisnika županijskih, gradskih i općinskih proračuna JLP(R)S	5477	Otplata glavnice primljenih zajmova od izvanproračunskih korisnika JLP(R)S	Promjena naziva
54771	Otplata glavnice primljenih zajmova od izvanproračunskih korisnika županijskih, gradskih i općinskih proračuna JLP(R)S - kratkoročnih	54771	Otplata glavnice primljenih zajmova od izvanproračunskih korisnika JLP(R)S - kratkoročnih	Promjena naziva
54771	Otplata glavnice primljenih zajmova od izvanproračunskih korisnika županijskih, gradskih i općinskih proračuna JLP(R)S - dugoročnih	54771	Otplata glavnice primljenih zajmova od izvanproračunskih korisnika JLP(R)S - dugoročnih	Promjena naziva
55	Izdaci za otplatu glavnice za izdane financijske instrumente - vrijednosne papire	55	Izdaci za otplatu glavnice za izdane financijske instrumente - vrijednosne papire	Promjena naziva

Staro		Novo		Napomena
Br. oznaka	Naziv	Br. oznaka	Naziv	
RAZRED 6 PRIHODI POSLOVANJA				
611	Porez i prirez na dohodak	611	Porez na dohodak	Promjena naziva
6111	Porez i prirez na dohodak od nesamostalnog rada	6111	Porez na dohodak od nesamostalnog rada	Promjena naziva
61111	Porez i prirez na dohodak od nesamostalnog rada i drugih samostalnih djelatnosti	61111	Porez na dohodak od nesamostalnog rada i drugih samostalnih djelatnosti	Promjena naziva
61112	Porez i prirez na dohodak od nesamostalnog rada do propisanih iznosa i drugih samostalnih djelatnosti	61112	Porez na dohodak od nesamostalnog rada do propisanih iznosa i drugih samostalnih djelatnosti	Promjena naziva
6112	Porez i prirez na dohodak od samostalnih djelatnosti	6112	Porez na dohodak od samostalnih djelatnosti	Promjena naziva
61121	Porez i prirez na dohodak od obrta i s obrtom izjednačenih djelatnosti, na dohodak od slobodnih zanimanja, na dohodak od poljoprivrede i šumarstva i drugih djelatnosti	61121	Porez na dohodak od obrta i s obrtom izjednačenih djelatnosti, na dohodak od slobodnih zanimanja, na dohodak od poljoprivrede i šumarstva i drugih djelatnosti	Promjena naziva
61122	Porez i prirez na dohodak od obrta i s obrtom izjednačenih djelatnosti i na dohodak od slobodnih zanimanja koji se utvrđuje paušalno	61122	Porez na dohodak od obrta i s obrtom izjednačenih djelatnosti i na dohodak od slobodnih zanimanja koji se utvrđuje paušalno	Promjena naziva
61123	Porez i prirez na dohodak od drugih samostalnih djelatnosti koje se povremeno obavljaju	61123	Porez na dohodak od drugih samostalnih djelatnosti koje se povremeno obavljaju	Promjena naziva
61124	Porez i prirez na dohodak od samostalne djelatnosti inozemnih poreznih obveznika	61124	Porez na dohodak od samostalne djelatnosti inozemnih poreznih obveznika	Promjena naziva
6113	Porez i prirez na dohodak od imovine i imovinskih prava	6113	Porez na dohodak od imovine i imovinskih prava	Promjena naziva
61131	Porez i prirez na dohodak od imovine i imovinskih prava	61131	Porez na dohodak od imovine i imovinskih prava	Promjena naziva

Br. oznaka	Staro Naziv	Br. oznaka	Novo Naziv	Napomena
61132	Porez i prirez na dohodak od iznajmljivanja stanova, soba i postelja putnicima i turistima	61132	Porez na dohodak od iznajmljivanja stanova, soba i postelja putnicima i turistima	Promjena naziva
61133	Porez i prirez po odbitku na dohodak od najamnine i zakupnine	61133	Porez po odbitku na dohodak od najamnine i zakupnine	Promjena naziva
61134	Porez i prirez na dohodak po odbitku od imovinskih prava	61134	Porez na dohodak po odbitku od imovinskih prava	Promjena naziva
6114	Porez i prirez na dohodak od kapitala	6114	Porez na dohodak od kapitala	Promjena naziva
61141	Porez i prirez na dohodak od dividendi i udjela u dobiti	61141	Porez na dohodak od dividendi i udjela u dobiti	Promjena naziva
61142	Porez i prirez po odbitku od izuzimanja	61142	Porez po odbitku od izuzimanja	Promjena naziva
61143	Porez i prirez po odbitku na dohodak od kamata	61143	Porez po odbitku na dohodak od kamata	Promjena naziva
61144	Porez i prirez po odbitku na dohodak po osnovi primitaka na temelju udjela u dobiti članova uprave i zaposlenika, dodjelom i opcijском kupnjom dionica trgovačkih društava	61144	Porez po odbitku na dohodak po osnovi primitaka na temelju udjela u dobiti članova uprave i zaposlenika, dodjelom i opcijском kupnjom dionica trgovačkih društava	Promjena naziva
61145	Porez i prirez od osiguranja života i dobrovoljnog mirovinskog osiguranja	61145	Porez od osiguranja života i dobrovoljnog mirovinskog osiguranja	Promjena naziva
6115	Porez i prirez na dohodak po godišnjoj prijavi	6115	Porez na dohodak po godišnjoj prijavi	Promjena naziva
61151	Porez i prirez na dohodak po godišnjoj prijavi	61151	Porez na dohodak po godišnjoj prijavi	Promjena naziva
6116	Porez i prirez na dohodak utvrđen u postupku nadzora za prethodne godine	6116	Porez na dohodak utvrđen u postupku nadzora za prethodne godine	Promjena naziva
61161	Porez i prirez na dohodak utvrđen u postupku nadzora za prethodne godine	61161	Porez na dohodak utvrđen u postupku nadzora za prethodne godine	Promjena naziva
6117	Povrat poreza i prireza na dohodak po godišnjoj prijavi			Brisano
61171	Povrat poreza i prireza na dohodak po godišnjoj prijavi			Brisano
6119	Povrat više ostvarenog poreza na dohodak za decentralizirane funkcije			Brisano
61191	Povrat više ostvarenog poreza na dohodak za decentralizirane funkcije			Brisano
6125	Povrat poreza na dobit po godišnjoj prijavi			Brisano
61251	Povrat poreza na dobit po godišnjoj prijavi			Brisano
61415	Povrat poreza na dodanu vrijednost			Brisano
6148	Naknade za priređivanje igara na sreću			Brisano
61481	Naknada za priređivanje lutrijskih igara			Brisano
61482	Naknade za priređivanje igara na sreću u casinima			Brisano
61483	Naknade za priređivanje kladjenja			Brisano
61484	Naknade za priređivanje igara na sreću na automatima			Brisano
61485	Naknada za prigodno jednokratno priređivanje igara na sreću			Brisano
61489	Ostale naknade od igara na sreću			Brisano
62322	Posebni doprinosi za poticanje zapošljavanja osoba s invaliditetom			Brisano
63416	Tekuće pomoći od izvanproračunskih korisnika županijskih, gradskih i općinskih proračuna JLP(R)S	63416	Tekuće pomoći od izvanproračunskih korisnika županijskih, gradskih i općinskih proračuna JLP(R)S	Promjena naziva

Br. oznaka	Staro Naziv	Br. oznaka	Novo Naziv	Napomena
63426	Kapitalne pomoći od izvanproračunskih korisnika županijskih, gradskih i općinskih proračuna JLP(R)S	63426	Kapitalne pomoći od izvanproračunskih korisnika županijskih, gradskih i općinskih proračuna JLP(R)S	Promjena naziva
635	Pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije i fiskalnog izravnjanja	635	Pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije i fiskalnog izravnjanja	Promjena naziva
		6353	Pomoći fiskalnog izravnjanja	Novi odjeljak
		63531	Pomoći fiskalnog izravnjanja	Novi osnovni račun
63717	Pomoći od izvanproračunskih korisnika županijskih, gradskih i općinskih proračuna JLP(R)S po protestiranim jamstvima	63717	Pomoći od izvanproračunskih korisnika JLP(R)S po protestiranim jamstvima	Promjena naziva
63728	Povrat pomoći danih izvanproračunskim korisnicima županijskih, gradskih i općinskih proračuna JLP(R)S po protestiranim jamstvima	63728	Povrat pomoći danih izvanproračunskim korisnicima JLP(R)S po protestiranim jamstvima	Promjena naziva
64377	Prihodi od kamata na dane zajmove izvanproračunskim korisnicima županijskih, gradskih i općinskih proračuna JLP(R)S	64377	Prihodi od kamata na dane zajmove izvanproračunskim korisnicima JLP(R)S	Promjena naziva
65133	Naknade za izdana državna jamstva	65133	Naknade za izdana jamstva	Promjena naziva
65136	Naknade za pristup podacima Sudskog registra			Brisano
65213	Naknade za dodjelu godišnjeg kontingenta radnih dozvola			Brisano
		654	Naknade za priređivanje igara na sreću	Nova podskupina
		6541	Naknade za priređivanje igara na sreću	Novi odjeljak
		65411	Naknada za priređivanje lutrijskih igara	Novi osnovni račun
		65412	Naknade za priređivanje igara na sreću u casinima	Novi osnovni račun
		65413	Naknade za priređivanje kladjenja	Novi osnovni račun
		65414	Naknade za priređivanje igara na sreću na automatima	Novi osnovni račun
		65415	Naknada za prigodno jednokratno priređivanje igara na sreću	Novi osnovni račun
		65416	Ostale naknade od igara na sreću	Novi osnovni račun
663	Donacije od pravnih i fizičkih osoba izvan općeg proračuna te povrat donacija i kapitalnih pomoći po protestiranim jamstvima	663	Donacije od pravnih i fizičkih osoba izvan općeg proračuna te povrat donacija i kapitalnih pomoći po protestiranim jamstvima	Promjena naziva
6814	Kazne za prekršaje trgovačkih društava -privredne prijestupe	6814	Kazne za prekršaje trgovačkih društava -privredne prijestupe	Promjena naziva
68141	Kazne za privredne prijestupe prekršaje trgovačkih društava	68141	Kazne za privredne prijestupe prekršaje trgovačkih društava	Promjena naziva
692	Prijelazni račun			Brisano
6921	Prijelazni račun			Brisano
69211	Prijelazni račun			Brisano

Br. oznaka	Staro Naziv	Br. oznaka	Novo Naziv	Napomena
RAZRED 7 PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE				
		72148	Odlagališta otpada	Novi osnovni račun
7225	Instrumenti i uređaji i strojevi	7225	Instrumenti i uređaji	Promjena naziva
72253	Strojevi za obradu zemljišta			Brisano
		72412	E-knjige	Novi osnovni račun

Staro		Novo		Napomena
Br. oznaka	Naziv	Br. oznaka	Naziv	
RAZRED 8 PRIMICI OD FINACIJSKE IMOVINE I ZADUŽIVANJA				
81	Primljeni povrat glavnica danih zajmova i depozita	81	Primljeni povrat glavnica danih zajmova	Promjena naziva
8177	Povrat zajmova danih izvanproračunskim korisnicima županijskih, gradskih i općinskih proračuna JLP(R)S	8177	Povrat zajmova danih izvanproračunskim korisnicima JLP(R)S	Promjena naziva
81771	Povrat zajmova danih izvanproračunskim korisnicima županijskih, gradskih i općinskih proračuna JLP(R)S - kratkoročni	81771	Povrat zajmova danih izvanproračunskim korisnicima JLP(R)S - kratkoročni	Promjena naziva
81772	Povrat zajmova danih izvanproračunskim korisnicima županijskih, gradskih i općinskih proračuna JLP(R)S - dugoročni	81772	Povrat zajmova danih izvanproračunskim korisnicima JLP(R)S - dugoročni	Promjena naziva
818	Primici od povrata depozita i jamčevnih pologa	818	Primici od povrata jamčevnih pologa	Promjena naziva
8181	Primici od povrata depozita od kreditnih i ostalih financijskih institucija - tuzemni			Brisano
81811	Primici od povrata depozita od tuzemnih kreditnih i ostalih financijskih institucija - kratkoročni			Brisano
818112	Primici od povrata depozita od tuzemnih kreditnih i ostalih institucija - dugoročni			Brisano
8182	Primici od povrata depozita od kreditnih i ostalih financijskih institucija - inozemni			Brisano
81821	Primici od povrata depozita od inozemnih kreditnih i ostalih financijskih institucija - kratkoročni			Brisano
81822	Primici od povrata depozita od inozemnih kreditnih i ostalih institucija - dugoročni			Brisano
82	Primici od izdanih financijskih instrumenata - vrijednosnih papira	82	Primici od izdanih financijskih instrumenata - vrijednosnih papira	Promjena naziva
83	Primici od prodaje financijskih instrumenata - dionica i udjela u glavnici	83	Primici od prodaje financijskih instrumenata - dionica i udjela u glavnici	Promjena naziva
84223	Primljeni financijski leasing najam od kreditnih i ostalih financijskih institucija u javnom sektoru	84223	Primljeni financijski najam od kreditnih i ostalih financijskih institucija u javnom sektoru	Promjena naziva
84243	Primljeni financijski leasing najam od ostalih financijskih institucija u javnom sektoru	84243	Primljeni financijski najam od ostalih financijskih institucija u javnom sektoru	Promjena naziva
84433	Primljeni financijski leasing najam od tuzemnih kreditnih institucija izvan javnog sektora	84433	Primljeni financijski najam od tuzemnih kreditnih institucija izvan javnog sektora	Promjena naziva
84453	Primljeni financijski leasing najam od ostalih tuzemnih financijskih institucija izvan javnog sektora	84453	Primljeni financijski najam od ostalih tuzemnih financijskih institucija izvan javnog sektora	Promjena naziva
84463	Primljeni financijski leasing najam od inozemnih kreditnih institucija	84463	Primljeni financijski najam od inozemnih kreditnih institucija	Promjena naziva
84483	Primljeni financijski leasing najam od ostalih inozemnih financijskih institucija	84483	Primljeni financijski najam od ostalih inozemnih financijskih institucija	Promjena naziva
8477	Primljeni zajmovi od izvanproračunskih korisnika županijskih, gradskih i općinskih proračuna JLP(R)S	8477	Primljeni zajmovi od izvanproračunskih korisnika JLP(R)S	Promjena naziva

Staro		Novo		Napomena
Br. oznaka	Naziv	Br. oznaka	Naziv	
84771	Primljeni zajmovi od izvanproračunskih korisnika županijskih, gradskih i općinskih proračuna JLP(R)S - kratkoročni	84771	Primljeni zajmovi od izvanproračunskih korisnika JLP(R)S - kratkoročni	Promjena naziva
84772	Primljeni zajmovi od izvanproračunskih korisnika županijskih, gradskih i općinskih proračuna JLP(R)S - dugoročni	84772	Primljeni zajmovi od izvanproračunskih korisnika JLP(R)S - dugoročni	Promjena naziva
85	Primici od prodaje financijskih instrumenata - vrijednosnih papira iz portfelja	85	Primici od prodaje financijskih instrumenata - vrijednosnih papira iz portfelja	Promjena naziva

Staro		Novo		Napomena
Br. oznaka	Naziv	Br. oznaka	Naziv	
RAZRED 9 VLASTITI IZVORI				
9112	Ostali vlastiti izvori			Brisano
91121	Ostali izvori vlasništva za nefinancijsku imovinu			Brisano
91122	Ostali izvori vlasništva za financijsku imovinu			Brisano
9122	Ispravak ostalih vlastitih izvora za obveze			Brisano
91221	Ispravak ostalih izvora vlasništva za obveze			Brisano
921	Utvrđivanje rezultata poslovanja	921	Utvrđivanje rezultata	Promjena naziva
922	Rezultat - Višak/manjak prihoda	922	Rezultat - višak/manjak	Promjena naziva
9221	Višak prihoda i primitaka		Višak prihoda i primitaka	Promjena naziva
		92214	Višak prihoda poslovanja - ispravci iz prethodnih razdoblja	Novi osnovni račun
		92215	Višak prihoda od nefinancijske imovine - ispravci iz prethodnih razdoblja	Novi osnovni račun
		92216	Višak primitaka od financijske imovine - ispravci iz prethodnih razdoblja	Novi osnovni račun
9222	Manjak prihoda i primitaka	9222	Manjak prihoda i primitaka	Promjena naziva
		92224	Manjak prihoda poslovanja - ispravci iz prethodnih razdoblja	Novi osnovni račun
		92225	Manjak prihoda od nefinancijske imovine - ispravci iz prethodnih razdoblja	Novi osnovni račun
		92226	Manjak primitaka od financijske imovine - ispravci iz prethodnih razdoblja	Novi osnovni račun
936	Obračunati rashodi za povrat pomoći dane unutar općeg proračuna po protestiranim jamstvima	936	Obračunati rashodi za pomoći dane unutar općeg proračuna	Promjena naziva
		9361	Obračunati rashodi za tekuće pomoći unutar općeg proračuna	Novi odjeljak
		93613	Obračunati rashodi za tekuće pomoći državnom proračunu	Novi osnovni račun
		93614	Obračunati rashodi za tekuće pomoći županijskim proračunima	Novi osnovni račun
		93615	Obračunati rashodi za tekuće pomoći gradskim proračunima	Novi osnovni račun
		93616	Obračunati rashodi za tekuće pomoći općinskim proračunima	Novi osnovni račun
		93617	Obračunati rashodi za tekuće pomoći HZMO-u, HZZ-u i HZZO-u	Novi osnovni račun

Staro		Novo		Napomena
Br. oznaka	Naziv	Br. oznaka	Naziv	
		93618	Obračunati rashodi za tekuće pomoći ostalim izvanproračunskim korisnicima državnog proračuna	Novi osnovni račun
		93619	Obračunati rashodi za tekuće pomoći izvanproračunskim korisnicima JLP(R)S	Novi osnovni račun
		9362	Obračunati rashodi za kapitalne pomoći unutar općeg proračuna	Novi odjeljak
		93623	Obračunati rashodi za kapitalne pomoći državnom proračunu	Novi osnovni račun
		93624	Obračunati rashodi za kapitalne pomoći županijskim proračunima	Novi osnovni račun
		93625	Obračunati rashodi za kapitalne pomoći gradskim proračunima	Novi osnovni račun
		93626	Obračunati rashodi za kapitalne pomoći općinskim proračunima	Novi osnovni račun
		93627	Obračunati rashodi za kapitalne pomoći HZMO-u, HZZ-u i HZZO-u	Novi osnovni račun
		93628	Obračunati rashodi za kapitalne pomoći ostalim izvanproračunskim korisnicima državnog proračuna	Novi osnovni račun
		93629	Obračunati rashodi za kapitalne pomoći izvanproračunskim korisnicima JLP(R)S	Novi osnovni račun
9363	Obračunati rashodi za povrat pomoći unutar općeg proračuna po protestiranim jamstvima	9363	Obračunati rashodi za pomoći unutar općeg proračuna po protestiranim jamstvima	Promjena naziva
93631	Obračunati rashodi za povrat pomoći unutar općeg proračuna po protestiranim jamstvima			Brisano
		93632	Obračunati rashodi za pomoći županijskim proračunima po protestiranim jamstvima	Novi osnovni račun
		93633	Obračunati rashodi za pomoći gradskim proračunima po protestiranim jamstvima	Novi osnovni račun
		93634	Obračunati rashodi za pomoći općinskim proračunima po protestiranim jamstvima	Novi osnovni račun
		93635	Obračunati rashodi za pomoći HZMO-u, HZZ-u i HZZO-u po protestiranim jamstvima	Novi osnovni račun
		93636	Obračunati rashodi za pomoći ostalim izvanproračunskim korisnicima državnog proračuna po protestiranim jamstvima	Novi osnovni račun
		93637	Obračunati rashodi za pomoći izvanproračunskim korisnicima JLP(R)S po protestiranim jamstvima	Novi osnovni račun
		9364	Obračunati rashodi za povrat pomoći unutar općeg proračuna po protestiranim jamstvima	Novi odjeljak
		93641	Obračunati rashodi za povrat pomoći primljenih iz državnog proračuna po protestiranim jamstvima	Novi osnovni račun
		93642	Obračunati rashodi za povrat pomoći primljenih iz županijskih proračuna po protestiranim jamstvima	Novi osnovni račun

Staro		Novo		Napomena
Br. oznaka	Naziv	Br. oznaka	Naziv	
		93643	Obračunati rashodi za povrat pomoći primljenih iz gradskih proračuna po protestiranim jamstvima	Novi osnovni račun
		93644	Obračunati rashodi za povrat pomoći primljenih iz općinskih proračuna po protestiranim jamstvima	Novi osnovni račun
		93645	Obračunati rashodi za povrat pomoći primljenih od HZMO-a, HZZ-a i HZZO-a po protestiranim jamstvima	Novi osnovni račun
		93646	Obračunati rashodi za povrat pomoći primljenih od ostalih izvanproračunskih korisnika državnog proračuna po protestiranim jamstvima	Novi osnovni račun
		93647	Obračunati rashodi za povrat pomoći primljenih od izvanproračunskih korisnika JLP(R)S po protestiranim jamstvima	Novi osnovni račun
		9365	Obračunati rashodi za pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije i fiskalnog izravnjanja	Novi odjeljak
		93651	Obračunati rashodi za tekuće pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije županijskim proračunima	Novi osnovni račun
		93652	Obračunati rashodi za tekuće pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije gradskim proračunima	Novi osnovni račun
		93653	Obračunati rashodi za tekuće pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije općinskim proračunima	Novi osnovni račun
		93654	Obračunati rashodi za kapitalne pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije županijskim proračunima	Novi osnovni račun
		93655	Obračunati rashodi za kapitalne pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije gradskim proračunima	Novi osnovni račun
		93656	Obračunati rashodi za kapitalne pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije općinskim proračunima	Novi osnovni račun
		93657	Obračunati rashodi za pomoći fiskalnog izravnjanja županijskim proračunima	Novi osnovni račun
		93658	Obračunati rashodi za pomoći fiskalnog izravnjanja gradskim proračunima	Novi osnovni račun
		93659	Obračunati rashodi za pomoći fiskalnog izravnjanja općinskim proračunima	Novi osnovni račun
		9366	Obračunati rashodi za pomoći proračunskim korisnicima drugih proračuna	Novi odjeljak
		93661	Obračunati rashodi za pomoći proračunskim korisnicima drugih proračuna	Novi osnovni račun
		93662	Obračunati rashodi za kapitalne pomoći proračunskim korisnicima drugih proračuna	Novi osnovni račun
		93663	Obračunati rashodi za pomoći proračunskim korisnicima državnog proračuna po protestiranim jamstvima	Novi osnovni račun

Staro		Novo		Napomena
Br. oznaka	Naziv	Br. oznaka	Naziv	
		93664	Obračunati rashodi za pomoći proračunskim korisnicima županijskih, gradskih i općinskih proračuna po protestiranim jamstvima	Novi osnovni račun
		9367	Obračunati rashodi za tekuće pomoći temeljem prijenosa EU sredstava	Novi odjeljak
		93671	Obračunati rashodi za tekuće pomoći proračunskim korisnicima državnog proračuna temeljem prijenosa EU sredstava	Novi osnovni račun
		93672	Obračunati rashodi za tekuće pomoći proračunskim korisnicima županijskih proračuna temeljem prijenosa EU sredstava	Novi osnovni račun
		93673	Obračunati rashodi za tekuće pomoći proračunskim korisnicima gradskih proračuna temeljem prijenosa EU sredstava	Novi osnovni račun
		93675	Obračunati rashodi za tekuće pomoći županijskim proračunima temeljem prijenosa EU sredstava	Novi osnovni račun
		93676	Obračunati rashodi za tekuće pomoći gradskim proračunima temeljem prijenosa EU sredstava	Novi osnovni račun
		93677	Obračunati rashodi za tekuće pomoći općinskim proračunima temeljem prijenosa EU sredstava	Novi osnovni račun
		93678	Obračunati rashodi za tekuće pomoći izvanproračunskim korisnicima državnog proračuna temeljem prijenosa EU sredstava	Novi osnovni račun
		93679	Obračunati rashodi za tekuće pomoći izvanproračunskim korisnicima JLP(R)S temeljem prijenosa EU sredstava	Novi osnovni račun
		9368	Obračunati rashodi za kapitalne pomoći temeljem prijenosa EU sredstava	Novi odjeljak
		93681	Obračunati rashodi za kapitalne pomoći proračunskim korisnicima županijskih proračuna temeljem prijenosa EU sredstava	Novi osnovni račun
		93682	Obračunati rashodi za kapitalne pomoći proračunskim korisnicima županijskih proračuna temeljem prijenosa EU sredstava	Novi osnovni račun
		93683	Obračunati rashodi za kapitalne pomoći proračunskim korisnicima gradskih proračuna temeljem prijenosa EU sredstava	Novi osnovni račun
		93684	Obračunati rashodi za kapitalne pomoći proračunskim korisnicima općinskih proračuna temeljem prijenosa EU sredstava	Novi osnovni račun

Staro		Novo		Napomena
Br. oznaka	Naziv	Br. oznaka	Naziv	
		93685	Obračunati rashodi za kapitalne pomoći županijskim proračunima temeljem prijenosa EU sredstava	Novi osnovni račun
		93686	Obračunati rashodi za kapitalne pomoći gradskim proračunima temeljem prijenosa EU sredstava	Novi osnovni račun
		93687	Obračunati rashodi za kapitalne pomoći općinskim proračunima temeljem prijenosa EU sredstava	Novi osnovni račun
		93688	Obračunati rashodi za kapitalne pomoći izvanproračunskim korisnicima državnog proračuna temeljem prijenosa EU sredstava	Novi osnovni račun
		93689	Obračunati rashodi za kapitalne pomoći izvanproračunskim korisnicima JLP(R)S temeljem prijenosa EU sredstava	Novi osnovni račun
96111	Porez i prirez na dohodak od nesamostalnog rada	96111	Porez i prirez na dohodak od nesamostalnog rada	Promjena naziva
96112	Porez i prirez na dohodak od samostalnih djelatnosti	96112	Porez i prirez na dohodak od samostalnih djelatnosti	Promjena naziva
96113	Porez i prirez na dohodak od imovine i imovinskih prava	96113	Porez i prirez na dohodak od imovine i imovinskih prava	Promjena naziva
96114	Porez i prirez na dohodak od kapitala	96114	Porez i prirez na dohodak od kapitala	Promjena naziva
96115	Porez i prirez na dohodak po godišnjoj prijavi	96115	Porez i prirez na dohodak po godišnjoj prijavi	Promjena naziva
96116	Porez i prirez na dohodak utvrđen u postupku nadzora za prethodne godine	96116	Porez i prirez na dohodak utvrđen u postupku nadzora za prethodne godine	Promjena naziva
96148	Naknade za priređivanje igara na sreću			Brisano
9633	Pomoći proračunu i izvanproračunskim korisnicima iz drugih proračuna	9633	Pomoći proračunu i izvanproračunskim korisnicima iz drugih proračuna	Promjena naziva
96331	Tekuće pomoći proračunu i izvanproračunskim korisnicima iz drugih proračuna	96331	Tekuće pomoći proračunu i izvanproračunskim korisnicima iz drugih proračuna	Promjena naziva
96332	Kapitalne pomoći proračunu i izvanproračunskim korisnicima iz drugih proračuna	96332	Kapitalne pomoći proračunu i izvanproračunskim korisnicima iz drugih proračuna	Promjena naziva
9635	Pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije i fiskalnog izravnjanja	9365	Pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije i fiskalnog izravnjanja	Promjena naziva
		96353	Pomoći fiskalnog izravnjanja	Novi osnovni račun
96378	Povrat pomoći danih izvanproračunskim korisnicima županijskih, gradskih i općinskih proračuna JLP(R)S po protestiranim jamstvima	96378	Povrat pomoći danih izvanproračunskim korisnicima JLP(R)S po protestiranim jamstvima	Promjena naziva
		9654	Prihodi po osnovi naknade za priređivanje igara na sreću	Novi odjeljak
		96541	Prihodi po osnovi naknade za priređivanje igara na sreću	Novi osnovni račun
		9665	Povrat kapitalnih pomoći danih trgovačkim društvima i obrtnicima po protestiranim jamstvima u inozemstvu	Novi odjeljak
		96651	Povrat kapitalnih pomoći danih trgovačkim društvima i obrtnicima po protestiranim jamstvima u inozemstvu	Novi osnovni račun
97225	Instrumenti; i uređaji i strojevi	97225	Instrumenti i uređaji	Promjena naziva
98	Rezerviranja viška prihoda			Brisano
981	Rezerviranja za otplatu zajmova/kredite koji dospijevaju u tekućoj godinu			Brisano

Staro		Novo		Napomena
Br. oznaka	Naziv	Br. oznaka	Naziv	
9811	Rezerviranja za otplatu zajmova/kredita koji dospijevaju u tekućoj godinu			Brisano
98111	Rezerviranja za otplatu zajmova/kredita koji dospijevaju u tekućoj godinu			Brisano
982	Ostala rezerviranja (stalna pričuva i drugo)			Brisano
9821	Ostala rezerviranja (stalna pričuva i drugo)			Brisano
98211	Ostala rezerviranja (stalna pričuva i drugo)			Brisano
		99112	Dugotrajna nefinancijska imovina nabavljena iz operativnog najma	Novi osnovni račun
		99119	Ispravak vrijednosti tuđe imovine dobivene na korištenje	Novi osnovni račun
9912	Dana jamstva Potencijalne obveze po danim jamstvima	9912	Potencijalne obveze po danim jamstvima	Promjena naziva
99121	Dana jamstva Potencijalne obveze po danim jamstvima	99121	Potencijalne obveze po danim jamstvima	Promjena naziva
9915	Potencijalne obveze po osnovi sudskih sporova u tijeku i preuzete obveze po ugovorima	9915	Potencijalne obveze po osnovi sudskih sporova u tijeku i preuzete obveze po ugovorima	Promjena naziva
		99152	Preuzete obveze po ugovorima o nabavi roba, radova i usluga	Novi osnovni račun
		9916	Obveze po osnovi kapitala na poziv	Novi odjeljak
		99161	Obveze po osnovi kapitala na poziv	Novi osnovni račun
		9917	Potraživanja po ugovorima o dodijeljenim bespovratnim sredstvima iz EU fondova	Novi odjeljak
		99171	Potraživanja po ugovorima o dodijeljenim bespovratnim sredstvima iz EU fondova	Novi osnovni račun
		99612	Dugotrajna nefinancijska imovina nabavljena iz operativnog najma	Novi osnovni račun
9962	Dana jamstva Potencijalne obveze po danim jamstvima	9962	Potencijalne obveze po danim jamstvima	Promjena naziva
99621	Dana jamstva Potencijalne obveze po danim jamstvima	99621	Potencijalne obveze po danim jamstvima	Promjena naziva
9965	Potencijalne obveze po osnovi sudskih sporova u tijeku i preuzete obveze po ugovorima	9965	Potencijalne obveze po osnovi sudskih sporova u tijeku i preuzete obveze po ugovorima	Promjena naziva
		99652	Preuzete obveze po ugovorima o nabavi roba, radova i usluga	Novi osnovni račun
		9966	Obveze po osnovi kapitala na poziv	Novi odjeljak
		99661	Obveze po osnovi kapitala na poziv	Novi osnovni račun

Staro		Novo		Napomena
Br. oznaka	Naziv	Br. oznaka	Naziv	
		9967	Potraživanja po ugovorima o dodijeljenim bespovratnim sredstvima iz EU fondova	Novi odjeljak
		99671	Potraživanja po ugovorima o dodijeljenim bespovratnim sredstvima iz EU fondova	Novi osnovni račun

4. Vezne tablice za prijenos stanja bilančnih računa

U poslovnim knjigama obveznici primjene proračunskog računovodstva s danom 1. siječnja 2025. godine moraju provesti prijenose stanja sa „starih“ bilančnih osnovnih računa na nove osnovne račune definirane novim Pravilnikom.

Iz prethodno važećeg Pravilnika pojedini osnovni računi:

- **se brišu** (primjerice osnovni račun 23951 *Obveze za predujmove* se briše, a stanje obveze za predujmove prenosi se na osnovni račun 27111 *Obveze za predujmove*)
- **dodaju** (primjerice osnovni račun 23631 *Obveze za tekuće pomoći unutar općeg proračuna*)
- **mijenjaju naziv, ali zadržavaju obuhvat poslovnih događaja koji se na njima evidentiraju** (primjerice osnovni račun 26433 promijenio je naziv iz *Obveze za financijski leasing od tuzemnih kreditnih institucija izvan javnog sektora* u *Obveze za financijski najam od tuzemnih kreditnih institucija izvan javnog sektora*, ali nije promijenio obuhvat poslovnih događaja koji se na njemu evidentiraju)
- **ne mijenjaju naziv, ali mijenjaju obuhvat poslovnih događaja koji se na njima evidentiraju** (primjerice za imovinu vezanu uz odlagališta otpada otvoren je novi osnovni račun 02148 *Odlagališta otpada* te je na nje ga potrebno preknjižiti imovinu vezanu uz odlagališta otpada koja je do sada bila evidentirana na osnovnom računu 02149 *Ostali nespomenuti građevinski objekti*, što znači da se promijenio obuhvat imovine koja se do sada evidentirala na 02149).

U nastavku se daju vezne tablice prethodno važećih osnovnih računa s novootvorenim osnovnim računima, na koje je potrebno s 1. siječnja 2025. godine prenijeti stanja kako bi se od navedenog datuma nadalje poslovne promjene provodile na ispravnim bilančnim računima.

Tablica 3. Pregled osnovnih računa imovine, obveza i vlastitih izvora za prijenos stanja na dan 1. siječnja 2025.

Stari osnovni račun		Novi osnovni račun		Napomena
Broj-čana oznaka	Naziv	Broj-čana oznaka	Naziv	
0 Nefinancijska imovina				
02149	Ostali nespomenuti građevinski objekti	02148	Odlagališta otpada	Prenosi se stanje evidentirano na računu 02149 na novootvoreni račun 02148, a koje se odnosi na odlagalište otpada.
02253	Strojevi za obradu zemljišta	02272	Strojevi	Prenosi se stanje s računa 02253 na postojeći račun 02272, a koje se odnosi na strojeve za obradu zemljišta.
02411	Knjige	02412	E-knjige	Prenosi se stanje evidentirano na računu 02411 na novootvoreni račun 02411, a koje se odnosi na e-knjige.
06139	Zalihe ostalih materijala za redovne potrebe	06511	Zalihe lijekova kod zdravstvenih ustanova	Prenosi se stanje evidentirano na računu 06139 na odgovarajuće novootvorene račune 06511, 06512 odnosno 06521, a koje se odnosi na zalihe lijekova i potrošnog medicinskog materijala kod zdravstvenih ustanova.
		06512	Zalihe posebnih skupih lijekova kod zdravstvenih ustanova	
		06521	Zalihe potrošnog medicinskog materijala kod zdravstvenih ustanova	

1 Financijska imovina			
12111	Depoziti u tuzemnim kreditnim i ostalim financijskim institucijama - kratkoročni	11221	Depoziti kod kreditnih i ostalih financijskih institucija - tuzemni - kratkoročni
12112	Depoziti u tuzemnim kreditnim i ostalim financijskim institucijama - dugoročni	11222	Depoziti kod kreditnih i ostalih financijskih institucija - tuzemni - dugoročni
12121	Depoziti u inozemnim kreditnim i ostalim financijskim institucijama - kratkoročni	11231	Depoziti kod kreditnih i ostalih financijskih institucija - inozemni - kratkoročni
12122	Depoziti u inozemnim kreditnim i ostalim financijskim institucijama - dugoročni	11232	Depoziti kod kreditnih i ostalih financijskih institucija - inozemni - dugoročni
12911	Potraživanja za naknade koje se refundiraju	12942	Potraživanja proračuna za povrat sredstava proračunskih korisnika u proračun - bolovanje HZZO
16148	Naknade za priređivanje igara na sreću	16541	Potraživanja za naknade za priređivanje igara na sreću
2 Obveze			
23142	Prirez porezu na dohodak iz plaća	23141	Porez na dohodak iz plaća
23222	Materijal i sirovine	23251	Obveze za nabavu lijekova kod zdravstvenih ustanova
23731	Obveze za donacije neprofitnim organizacijama, građanima i kućanstvima u tuzemstvu po protestiranim jamstvima	23252	Obveze za nabavu potrošnog medicinskog materijala kod zdravstvenih ustanova
23951	Obveze za predujmove	23824	Obveze za donacije neprofitnim organizacijama, građanima i kućanstvima u tuzemstvu po protestiranim jamstvima
23952	Obveze za depozite	27111	Obveze za predujmove
23953	Obveze za jamčevine	27211	Obveze za depozite
23955	Obveze za naplaćene tuđe prihode	27212	Obveze za jamčevne pologe
23956	Obveze proračuna za naplaćena sredstva proračunskog korisnika	27311	Obveze za naplaćene tuđe prihode
23957	Obveze za EU predujmove	27341 ²	Obveze proračuna za naplaćena sredstva proračunskog korisnika
23958	Obveze proračunskih korisnika za povrat u proračun	27511	Obveze za EU predujmove
		27611	Obveze proračunskih korisnika za povrat u proračun
		27612	Obveze proračunskih korisnika za povrat u proračun - bolovanje HZZO
9 Vlastiti izori			
91121	Ostali izori vlasništva za nefinancijsku imovinu	91111	Izori vlasništva iz proračuna za nefinancijsku imovinu
91122	Ostali izori vlasništva za financijsku imovinu	91112	Izori vlasništva iz proračuna za financijsku imovinu
91221	Ispravak ostalih izvora vlasništva za obveze	91211	Ispravak izvora vlasništva iz proračuna za obveze
93631	Obračunati rashodi za povrat pomoći unutar općeg proračuna po protestiranim jamstvima	93641	Obračunati rashodi za povrat pomoći primljenih iz državnog proračuna po protestiranim jamstvima
		93642	Obračunati rashodi za povrat pomoći primljenih iz županijskih proračuna po protestiranim jamstvima
		93643	Obračunati rashodi za povrat pomoći primljenih iz gradskih proračuna po protestiranim jamstvima
		93644	Obračunati rashodi za povrat pomoći primljenih iz općinskih proračuna po protestiranim jamstvima
		93645	Obračunati rashodi za povrat pomoći primljenih od HZMO-a, HZZ-a i HZZO-a po protestiranim jamstvima
		93646	Obračunati rashodi za povrat pomoći primljenih od ostalih izvanproračunskih korisnika državnog proračuna po protestiranim jamstvima
		93647	Obračunati rashodi za povrat pomoći primljenih od izvanproračunskih korisnika JLP(R)S po protestiranim jamstvima
96148	Naknade za priređivanje igara na sreću	96541	Prihodi po osnovi naknade za priređivanje igara na sreću
99111	Tuđa imovina dobivena na korištenje	99112	Dugotrajna nefinancijska imovina nabavljena iz operativnog najma
99611	Tuđa imovina dobivena na korištenje	99119	Ispravak vrijednosti tuđe imovine dobivene na korištenje
		99612	Dugotrajna nefinancijska imovina nabavljena iz operativnog najma
99191	Ostali izvanbilančni zapisi	99152	Preuzete obveze po ugovorima o nabavi roba, radova i usluga
		99161	Obveze po osnovi kapitala na poziv
		99171	Potraživanja po ugovorima o dodjeljenim bespovratnim sredstvima iz EU fondova
99691	Ostali izvanbilančni zapisi	99652	Preuzete obveze po ugovorima o nabavi roba, radova i usluga
		99661	Obveze po osnovi kapitala na poziv
		99671	Potraživanja po ugovorima o dodjeljenim bespovratnim sredstvima iz EU fondova

² U Računskom planu omaškom je naveden osnovni račun 27341 umjesto ispravnog osnovnog računa 27411, što će biti ispravljeno u sljedećim izmjenama i dopunama Pravilnika.

Pravo na doplatak za djecu

Sanja Rotim*

1. ožujka 2024. godine na snagu je stupio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o doplatku za djecu (NN, br. 156/23 – u daljnjem tekstu: ZID ZDD), kojim su uvedene značajne izmjene koje se odnose se na povećanje dohodovnog cenzusa (sa 70 % na 140 % proračunske osnovice) kao i broja i raspona cenzusnih grupa o kojima ovisi visina doplatka, što rezultira značajnim povećanjem iznosa doplatka za djecu i proširenjem kruga njegovih korisnika. U nastavku više o pravu na doplatak za djecu u 2024. godini.

1. Korisnici doplatka i djeca za koju se ostvaruje pravo na doplatak

Prema odredbi članka 6. Zakona o doplatku za djecu (NN, br. 94/01, 138/06, 107/07, 61/11, 112/12, 82/15, 58/18, 156/23 - u daljnjem tekstu: Zakon), pravo na doplatak za djecu (novčano primanje koje koristi roditelj ili druga osoba određena Zakonom, radi potpore uzdržavanja i odgoja djece), može ostvariti roditelj, druga osoba koja na temelju odluke nadležnog tijela ostvaruje roditeljsku skrb (novina u odnosu na raniju odredbu), posvojitelj, skrbnik, očuh, maćeha, baka, djed i osoba kojoj je, na temelju odluke nadležnog tijela, dijete povjereno na svakodnevnu skrb (u daljnjem tekstu: korisnik) za svu djecu koju uzdržava, pod uvjetima utvrđenim Zakonom. Korisnik doplatka za djecu može biti i punoljetno dijete bez oba roditelja koje je na redovitom školovanju. Prema članku 7. Zakona korisnik iz članka 6. može biti:

- hrvatski državljanin koji: ima neprekidno prebivalište u Republici Hrvatskoj najmanje tri godine prije podnošenja zahtjeva i koji ispunjava uvjete propisane Zakonom,
- stranac koji ima neprekinuti odobreni stalni boravak u Republici Hrvatskoj najmanje tri godine prije podnošenja zahtjeva i ispunjava uvjete propisane Zakonom,
- stranac koji ima odobren azil, odnosno stranac kojem je odobrena supsidijarna zaštita, kao i članovi njihove obitelji prema propisima o azilu (na koje se primjenjuju sve odredbe Zakona, osim uvjeta u pogledu državljanstva i duljine prebivališta, odnosno stalnog boravka na području RH).

Na zahtjev podnesen područnoj službi/uredu Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (u daljnjem tekstu: HZMO) prema mjestu prebivališta podnositelja, ista rješava u prvom stupnju o pravu na doplatak za djecu sukladno Zakonu, a zahtjev za ostvarivanje prava na doplatak za djecu može se predati i poštanskim uredima na području Republike Hrvatske. Pravo na doplatak za djecu stječe se i ostvaruje ovisno o visini ukupnog dohotka članova kućanstva korisnika te drugim uvjetima utvrđenim Zakonom. Za ostvarivanje prava na doplatak za djecu izvanbračna se zajednica izjednačava s bračnom zajednicom. Doplatak za djecu osobno je pravo korisnika, koje se ne može

prenositi na drugu osobu, a iznimno se može isplaćivati drugoj osobi u slučajevima određenim Zakonom. Ako oba roditelja mogu ostvariti pravo na doplatak za djecu, dužni su se sporazumjeti koji od njih će to pravo ostvarivati. Ako roditelji ne postignu sporazum, pravo na doplatak za djecu ostvaruje roditelj kod kojeg dijete ima prijavljeno prebivalište. Pravo na doplatak za djecu može se ostvarivati samo po jednoj osnovi osim ako međunarodnim ugovorom ili pravilima Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti nije drukčije uređeno. Odredba članka 8. Zakona izmijenjena je i propisuje da doplatak za djecu pripada za svu djecu koju korisnik stvarno uzdržava i to: za vlastitu djecu, posvojenu djecu, pastorčad, ili djecu za koju ostvaruje roditeljsku skrb na temelju odluke nadležnog tijela (novo), za uzdržavanu unučad u skladu s propisom kojim se uređuju obiteljski odnosi i za djecu koja su povjerena na svakodnevnu skrb skrbniku, udomiteljskoj obitelji ili drugim osobama (novo). Prema članku 10. Zakona, doplatak za djecu pripada djetetu do navršene 15. godine života djeteta, odnosno do kraja školske godine u kojoj dijete navršava 15 godina života, a iznimno, do završetka osnovnog školovanja, ostvaruje i dijete koje je navršilo 15 godina života i pohađa osnovnu školu, ako je razlog pohađanja osnovne škole nakon 15. godine života kasniji upis u prvi razred osnovne škole ili gubitak razreda zbog zdravstvenih razloga, odnosno duže bolesti. Za dijete na školovanju u srednjoj školi - do završetka tog školovanja, ali najduže do kraja školske godine u kojoj dijete navršava 19 godina života, a iznimno za dijete koje pohađa srednju školu u kojoj srednjoškolsko obrazovanje traje pet godina do završetka redovitog školovanja u srednjoj školi, ali najduže do kraja školske godine u kojoj dijete navršava 20 godina života. Za dijete koje po prestanku bolesti nastavi redovito školovanje u osnovnoj ili srednjoj školi, ali koje zbog duže bolesti nije u mogućnosti završiti školovanje u redovitom roku, produljuje se pravo na doplatak za djecu i preko godina do kojih pripada doplatak u slučaju školovanja u srednjim školama, i to za onoliko vremena koliko je dijete izgubilo od redovitog školovanja zbog bolesti, ali najduže do 21. godine života. Novina je iznimka propisana stavkom 7. istog članka: Iznimno od odredbe stavka 2. istoga članka, za dijete koje se školuje u skladu s propisima o školovanju djece s teškoćama u razvoju doplatak za djecu pripada i nakon navršene životne dobi iz stavka 2., a najduže do 21. godine života.

1.1. Pravo na doplatak za djecu s težim ili teškim invaliditetom i pravo na inkluzivni dodatak

Od 1. siječnja 2024. godine, stupanjem na snagu Zakona o inkluzivnom dodatku (NN br. 156/23 – u daljnjem tekstu: ZOID) prestale su važiti odredbe Zakona koje se odnose na ostvarivanje prava na doplatak za djecu s oštećenjem zdravlja, odnosno s težim ili teškim invaliditetom u sustavu mirovinskog osiguranja te se pravo navedenih korisnika, (između ostalih prava) objedinjuje u pravu na inkluzivni dodatak, koji se ostvaruje u sustavu socijalne skrbi. Stoga HZMO od 1. siječnja 2024. više ne pokreće postupke radi pribavljanja nalaza i mišljenja Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom o vrsti i težini oštećenja zdravlja djeteta. Sukladno ZOID-u, inkluzivni dodatak je novčana naknada namijenjena osobi s invaliditetom u svrhu prevladavanja različitih prepreka koje mogu sprječavati njezino puno i učinkovito sudjelovanje u društvu na ravnopravnoj osnovi s drugima. Odredbom članka 11. stavka 3. ZOID-a propisano je da se inkluzivni dodatak za dijete s težim ili teškim invaliditetom za koje korisnik ostvaruje pravo na doplatak za djecu na temelju članka 12. Zakona o doplatku za djecu (NN, br. 94/01. - 58/18.) ili na temelju članka 5. Zakona o izmjenama i dopuni Zakona o doplatku za djecu (NN, br. 82/15.) i nakon provedenog postupka utvrđivanja ispunjenosti uvjeta za priznavanje prava na inkluzivni dodatak koji Hrvatski zavod za socijalni rad provodi po službenoj dužnosti, priznaje u iznosu propisanom stavkom 1. istoga članka (utvrđuje se prema određenoj razini potpore i iznosi: 600 % osnovice za prvu razinu potpore, 400 % osnovice za drugu razinu potpore, 360 % osnovice za treću razinu potpore, 135 % osnovice za četvrtu razinu potpore i 115 % osnovice za petu razinu potpore), **umanjenom za iznos ostvarenog prava na doplatak za djecu. Osnovicu** na temelju koje se izračunava iznos inkluzivnog dodatka odlukom određuje Vlada Republike Hrvatske, koja prema Odluci o osnovici za izračun inkluzivnog dodatka (NN, br. 5/24) iznosi **120,00 eura**, a sredstva za financiranje inkluzivnog dodatka osiguravaju se u državnom proračunu. Razinu potpore utvrđuje Hrvatski zavod za socijalni rad na temelju nalaza i mišljenja Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom prema propisima kojima se uređuje vještačenje i metodologija vještačenja. Potpora iz članka 11. ZOID-a razvrstava se u pet razina na temelju Liste vrste i težine invaliditeta – oštećenja funkcionalnih sposobnosti definirane propisima kojima se uređuje vještačenje i metodologija vještačenja na način prikazan u **tablici 1.**:

Tablica 1. Razine potpore i osobe koje ju mogu ostvariti

Razina potpore i % osnovice	Osoba koja može ostvariti potporu
Prva – 600 % osnovice	a) djeca do sedam godina s tjelesnim oštećenjem III. ili IV. stupnja b) djeca od sedam do 18 godina s tjelesnim oštećenjem IV. stupnja s Barthelovim indeksom 0 – 20 c) djeca od sedam do 18 godina s tjelesnim oštećenjem IV. stupnja s Barthelovim indeksom 21 – 35 i dodatnom teškoćom III. ili IV. stupnja d) djeca od sedam do 18 godina s tjelesnim oštećenjem III. stupnja s Barthelovim indeksom 36 – 60 i dodatnom teškoćom III. ili IV. stupnja e) djeca s oštećenjem vida IV. stupnja s dodatnom teškoćom f) djeca s oštećenjem sluha IV. stupnja s dodatnom teškoćom g) djeca s gluhošljepoćom IV. stupnja h) djeca s poremećajem iz autističnog spektra IV. stupnja i) djeca s psihičkom bolesti IV. stupnja j) djeca s kroničnom bolesti IV. stupnja k) djeca i odrasle osobe s težim i teškim intelektualnim teškoćama IV. stupnja l) odrasle osobe s tjelesnim oštećenjem IV. stupnja s Barthelovim indeksom 0 – 20 m) odrasle osobe s poremećajem iz autističnog spektra IV. stupnja s dodatnom teškoćom n) odrasle osobe s psihičkom bolesti IV. stupnja s dodatnom teškoćom.
Druga – 400 % osnovice	a) djeca od sedam do 18 godina s tjelesnim oštećenjem IV. stupnja s Barthelovim indeksom 21 – 35 bez dodatne teškoće b) djeca od sedam do 18 godina s tjelesnim oštećenjem II. stupnja s Barthelovim indeksom 61 – 90 i dodatnom teškoćom III. ili IV. stupnja c) djeca s oštećenjem vida IV. stupnja bez dodatne teškoće d) djeca s oštećenjem sluha IV. stupnja bez dodatne teškoće e) djeca s gluhošljepoćom III. stupnja f) djeca s poremećajem iz autističnog spektra III. stupnja s dodatnom teškoćom g) djeca s psihičkom bolesti III. stupnja s dodatnom teškoćom h) djeca s razvojnim teškoćama koje nisu definirane Listom oštećenja IV. stupnja i) djeca s kroničnom bolesti III. stupnja j) odrasle osobe s tjelesnim oštećenjem IV. stupnja s Barthelovim indeksom 21 – 35 k) odrasle osobe s oštećenjem vida IV. stupnja bez ostatka osjeta svjetla ili s dodatnom teškoćom l) odrasle osobe s oštećenjem sluha IV. stupnja s dodatnom teškoćom m) odrasle osobe s gluhošljepoćom IV. stupnja n) djeca s intelektualnim teškoćama III. stupnja s dodatnom teškoćom o) djeca i odrasle osobe s lakim i umjerenim intelektualnim teškoćama IV. stupnja p) odrasle osobe s poremećajem iz autističnog spektra IV. stupnja bez dodatne teškoće q) odrasle osobe s psihičkom bolesti IV. stupnja bez dodatne teškoće r) odrasle osobe s kroničnom bolesti IV. stupnja uz postojanje potrebe za specifičnom njegom uz izvođenje medicinsko-tehničkih zahvata.

Razina potpore i % osnovice	Osoba koja može ostvariti potporu
Treća – 360 % osnovice	a) djeca do sedam godina s tjelesnim oštećenjem II. stupnja b) djeca od sedam do 18 godina s tjelesnim oštećenjem III. stupnja s Barthelovim indeksom 36 – 60 bez dodatne teškoće c) djeca od sedam do 18 godina s tjelesnim oštećenjem II. stupnja s Barthelovim indeksom 61 – 90 bez dodatne teškoće d) djeca s oštećenjem vida III. stupnja e) djeca s oštećenjem sluha III. stupnja f) djeca s razvojnim teškoćama koje nisu definirane Listom oštećenja III. stupnja g) djeca s kroničnom bolesti II. stupnja h) djeca i odrasle osobe s poremećajem iz autističnog spektra III. stupnja bez dodatne teškoće i) djeca s psihičkom bolesti III. stupnja bez dodatne teškoće j) odrasle osobe s tjelesnim oštećenjem III. stupnja s Barthelovim indeksom 36 – 60 k) odrasle osobe s oštećenjem vida III. ili IV. stupnja bez dodatne teškoće l) odrasle osobe s oštećenjem sluha III. ili IV. stupnja bez dodatne teškoće m) odrasle osobe s gluhošljepoćom III. stupnja n) djeca i odrasle osobe s intelektualnim teškoćama III. stupnja bez dodatne teškoće o) odrasle osobe s psihičkom bolesti III. stupnja p) odrasle osobe s kroničnom bolesti IV. stupnja q) osobe s poremećajem glasa, jezika i govora IV. stupnja.
Četvrta- 135 % osnovice	a) djeca s oštećenjem vida II. stupnja b) djeca s oštećenjem sluha II. stupnja c) djeca s razvojnim teškoćama koje nisu definirane Listom oštećenja II. stupnja d) djeca i odrasle osobe s intelektualnim teškoćama II. stupnja s dodatnom teškoćom e) djeca s psihičkom bolesti II. stupnja s dodatnom teškoćom f) odrasle osobe s tjelesnim oštećenjem II. stupnja s Barthelovim indeksom 61 – 90 g) odrasle osobe s kroničnom bolesti III. stupnja h) osobe s poremećajem glasa, jezika i govora III. stupnja.
Peta- 115 % osnovice	a) odrasle osobe s oštećenjem vida II. stupnja b) odrasle osobe s oštećenjem sluha II. stupnja c) djeca i odrasle osobe s intelektualnim teškoćama II. stupnja bez dodatne teškoće d) djeca i odrasle osobe s psihičkom bolesti II. stupnja bez dodatne teškoće e) odrasli samci s kroničnom bolesti II. stupnja f) osobe s poremećajem glasa, jezika i govora II. stupnja.

Budući da je za ostvarivanje prava na inkluzivni dodatak nadležan Hrvatski zavod za socijalni rad, za zatečene korisnike prava na doplatu za djecu s oštećenjem zdravlja, odnosno s težim ili teškim invaliditetom na dan 31. prosinca 2023., po službenoj dužnosti provodi postupak radi odlučivanja o pravu na inkluzivni dodatak, koji im u slučaju priznanja tog prava, pripada od 1. siječnja 2024. godine. **Hrvatski zavod za socijalni rad korisnicima prava na doplatu za djecu s težim ili teškim invaliditetom zatečenima na dan 31. prosinca 2023., počevši od 1. siječnja 2024. do posljednjeg dana u mjesecu u kojem je doneseno rješenje o pravu na inkluzivni dodatak, preuzima isplatu svote doplatka za djecu u visini od 110,36 eura mjesečno, određenu u visini od 25 % od proračunske osnovice (441,44 eura).** Navedeni korisnici prava na doplatu za djecu s oštećenjem zdravlja, težim ili teškim

invaliditetom mogu u skladu s prijelaznom odredbom ZID ZDD-a, podnijeti zahtjev za priznanje prava na doplatu za djecu od 1. ožujka 2024. prema dohodovnom cenzusu.

1.2. Pravo na doplatu za djecu prema Zakonu o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji

Status djeteta smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i djeteta nestalog hrvatskog branitelja ima dijete kojemu je u upravnom postupku priznat status člana obitelji smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, odnosno člana obitelji nestalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata. Status se dokazuje potvrdom nadležnog županijskog tijela, odnosno nadležnog tijela u Gradu Zagrebu. U postupku ostvarivanja prava na doplatu za djecu smrtno stradaloga i nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata primjenjuju se sve odredbe Zakona, osim odredbe o visini doplatka za djecu. Ovim korisnicima ne utvrđuje se ukupni dohodak jer prema odredbi članka 122. Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji (NN, br. 121/17, 98/19, 84/21, 156/23), djeci smrtno stradaloga i nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata pripada doplatu za djecu **u najvišem predviđenom iznosu**, a svota doplatka za djecu u najvišem predviđenom iznosu u 2024. godini iznosi **77,25 eura** mjesečno.

2. Djeca za koju korisniku ne pripada pravo na doplatu za djecu

Prema odredbi članka 9., 13. i 14. Zakona, doplatu za djecu ne pripada korisniku:

- za djecu s prebivalištem u inozemstvu i za djecu s boravkom u inozemstvu dužim od tri mjeseca neprekidno, osim ako međunarodnim ugovorom ili pravilima Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti nije drukčije određeno (čl. 9. Zakona).
- za vrijeme dok je djetetu u cijelosti na teret sredstava iz državnog proračuna, odnosno proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave priznata usluga smještaja tijekom svih dana u tjednu ili organiziranog stanovanja u ustanovi prema posebnim propisima. (čl. 13. Zakona)
- za vrijeme dok se dijete nalazi na školovanju u inozemstvu, osim ako međunarodnim ugovorom ili pravilima Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti nije drukčije određeno (čl. 14. Zakona).

Pravo na doplatu za djecu prestaje stupanjem djeteta u brak, a ako brak djeteta bude razveden, korisnik može ostvariti pravo na doplatu za djecu za to dijete ako su ispunjeni uvjeti propisani Zakonom (čl. 15. Zakona).

3. Uvjeti za stjecanje prava na doplatu za djecu

U skladu s odredbom članka 7. Zakona, korisnik doplatka za djecu može biti:

- hrvatski državljanin koji ima neprekidno prebivalište u Republici Hrvatskoj najmanje tri godine prije podnošenja zahtjeva i ispunjava uvjete propisane Zakonom, ili

- stranac koji ima neprekinuti odobreni stalni boravak u RH najmanje tri godine prije podnošenja zahtjeva i ispunjava uvjete propisane Zakonom, ili
- stranac s odobrenim azilom, odnosno stranac kojem je odobrena supsidijarna zaštita, kao i članovi njihove obitelji prema propisima o azilu (bez uvjeta u pogledu državljanstva i duljine prebivališta, odnosno stalnog boravka na području RH)
- da ukupni dohodak ostvaren u prethodnoj kalendarskoj godini po članu kućanstva mjesečno ne prelazi **140 % proračunske osnovice - dohodovni cenzus** (čl. 16. st. 1. t. 1. Zakona)
- da živi u kućanstvu s djetetom (čl. 16. st. 1. t. 2. Zakona).

Iznimno se pravo na doplatku za dijete smrtno stradalog ili nestalog hrvatskog branitelja ostvaruje neovisno o ukupno ostvarenom dohotku kućanstva. Slijedom navedenog, u odnosu na raniju odredbu čl. 16. Zakona koja je po pitanju stjecanju prava na doplatku propisivala da pravo na doplatku za djecu stječe korisnik pod uvjetom da ukupni dohodak ostvaren u prethodnoj kalendarskoj godini po članu kućanstva mjesečno ne prelazi 70 % proračunske osnovice, ZIDZDD-om je dvostruko povećan dohodovni cenzus na 140 % proračunske osnovice. Stoga pravo na doplatku za djecu počevši od 1. ožujka 2024. mogu ostvariti svi korisnici čiji ukupni dohodak po članu kućanstva mjesečno u 2023. ne prelazi 618,02 eura (140 % proračunske osnovice - 441,44 eura).

4. Dohodovni cenzus i svote doplatka za djecu u 2024. godini

Proračunska osnovica utvrđuje se za svaku godinu Zakonom o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske, a u skladu s odredbom članka 38. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2024. godinu (NN, br. 149/23, na snazi od 1. siječnja 2024. godine) **proračunska osnovica za 2024. godinu iznosi 441,44 eura. Dohodovni cenzus prema ranijoj odredbi iznosio je 309,01 eura (70 % od proračunske osnovice), a izmjenama Zakona povećan je na 618,02 eura (140 % proračunske osnovice).** Svota doplatka za djecu određuje se prema **pet cenzusnih grupa**, ovisno o postotku od proračunske osnovice, a u skladu s odredbom članka 17. Zakona, **ovisno o visini ostvarenoga ukupnog dohotka po članu kućanstva mjesečno (cenzusne grupe)** na način da su u odnosu na raniju odredbu dodane još dvije cenzusne grupe te povećani rasponi cenzusnih grupa. U skladu s cenzusnim grupama propisanim člankom 17. Zakona te posebnostima propisanim člankom 21. i 22. Zakona, određene su **svote doplatka za djecu**, i to:

- **prva grupa** - ako ukupni dohodak po članu kućanstva korisnika mjesečno **ne prelazi 20 % proračunske osnovice** (88,29 eura), korisniku pripada doplatka za djecu u visini od **14 % proračunske osnovice (61,80 eura) po djetetu**,
- **druga grupa** - ako je ukupni dohodak po članu kućanstva korisnika mjesečno **iznad 20 % do 40 %** (88,30 - 176,58 eura) proračunske osnovice, korisniku pripada

doplatka za djecu u visini od **12,5 % proračunske osnovice (55,18 eura) po djetetu**,

- **treća grupa** - ako je ukupni dohodak po članu kućanstva korisnika mjesečno **iznad 40 % do 60 %** proračunske osnovice (176,59 - 264,86 eura), korisniku pripada doplatka za djecu u visini od **11 % proračunske osnovice (48,56 eura) po djetetu**,
- **četvrta grupa** - ako je ukupni dohodak po članu kućanstva korisnika mjesečno **iznad 60 % do 100 %** proračunske osnovice (264,87 - 441,44 eura), korisniku pripada doplatka za djecu u visini od **9 % proračunske osnovice (39,73 eura) po djetetu**,
- **peta grupa** - ako je ukupni dohodak po članu kućanstva korisnika mjesečno **iznad 100 % do 140 %** proračunske osnovice (441,45 - 618,02 eura), korisniku pripada doplatka za djecu u visini od **7 % proračunske osnovice (30,90 eura) po djetetu**,
- za dijete bez oba roditelja ili za dijete čija su oba roditelja nepoznata ili nepoznatog prebivališta ili potpuno i trajno nesposobni za samostalan život i rad ili im je oduzeta poslovna sposobnost, ili su lišeni prava na roditeljsku skrb ili su lišeni poslovne sposobnosti u odnosu na roditeljsku skrb, pripadajući iznos doplatka za djecu, određen prema utvrđenom cenzusu iz članka 17. Zakona, uvećava se **25 % (77,25 eura, 68,97 eura, 60,70 eura, 49,66 eura, 38,62 eura)**, (članak 21. stavak 1. Zakona),
- za dijete bez jednog roditelja ili za dijete čiji je jedan roditelj nepoznat ili nepoznatog prebivališta ili potpuno nesposoban za samostalan život i rad ili mu je oduzeta poslovna sposobnost, ili je lišen prava na roditeljsku skrb ili je lišen poslovne sposobnosti u odnosu na roditeljsku skrb, pripadajući iznos doplatka za djecu, određen prema utvrđenom cenzusu iz članka 17. Zakona, i uvećava se **15 % (71,07 eura, 63,46 eura, 55,84 eura, 45,69 eura, 35,53 eura)**, (članak 21. stavak 2. Zakona),
- za korisnike koji pravo ostvaruju prema članku 122. Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji (u daljnjem tekstu: ZHBDR), za dijete smrtno stradalog ili nestalog hrvatskog branitelja, propisano je pravo na doplatku u najvišem predviđenom iznosu, pa doplatka za dijete iznosi **77,25 eura**.

Zatečenim korisnicima prava na doplatku za djecu s oštećenjem zdravlja, kojima je svota doplatka za djecu određena prema dohodovnom cenzusu s uvećanjem od 25 %, HZMO isplaćuje tu svotu doplatka za djecu do 29. veljače 2024. godine.

IMATE
PITANJE?

pitajcentar@tim4pin.hr

Tablica 2. Dohodovni cenzus i svote doplatka za djecu za 2024. godinu

Cenzusna grupa	Prosječni mjesečni dohodak po članu kućanstva	Visina doplatka za djecu u % od proračunske osnovice (441,44 EUR)	Iznos doplatka po djetetu
I	Do 20 % proračunske osnovice (0 - 88,29 EUR)	14 %	61,80 EUR
II	Iznad 20 % do 40 % proračunske osnovice (88,30 - 176,58 EUR)	12,5 %	55,18 EUR
III	Iznad 40 % do 60 % pr. os. (176,59 - 264,86 EUR)	11 %	48,56 EUR
IV	Iznad 60 % do 100 % proračunske osnovice (264,87 - 441,44 EUR)	9 %	39,73 EUR
V	Iznad 100 % do 140 % proračunske osnovice (441,45 - 618,02 EUR)	7 %	30,90 EUR

Za dijete:	Iznos prema cenzusnoj grupi I	Iznos prema cenzusnoj grupi II	Iznos prema cenzusnoj grupi III	Iznos prema cenzusnoj grupi IV	Iznos prema cenzusnoj grupi V
Bez oba roditelja, oba roditelja nepoznata ili nepoznatog prebivališta, potpuno i trajno nesposobni za samostalan život i rad ili oduzeta poslovna sposobnost (povećanje 25 %)	77,25 EUR	68,97 EUR	60,70 EUR	49,66 EUR	38,62 EUR
Bez jednog roditelja, jedan nepoznat ili nepoznatog prebivališta, potpuno nesposoban za samostalan život i rad ili oduzeta poslovna sposobnost (povećanje 15 %)	71,07 EUR	63,46 EUR	55,84 EUR	45,69 EUR	35,53 EUR
S utvrđenim oštećenjem zdravlja (povećanje 25 %)	77,25 EUR	68,97 EUR	60,70 EUR	49,66 EUR	38,62 EUR

Tablica 3.: Neovisno o ukupnom dohotku

	Visina doplatka za djecu u % od proračunske osnovice	Iznos doplatka
Dijete smrtno stradalog ili nestalog hrvatskog branitelja (čl. 122. ZHBDR)		77,25 EUR

djecu, pripada i **dodatak u iznosu po 66,36 eura za treće i četvrto dijete**. To znači da se uz određenu ukupnu svotu doplatka za djecu utvrđenu rješenjem korisniku dodaje 66,36 eura ako ostvaruje pravo na doplatu za troje djece, odnosno 132,72 eura mjesečno ako ostvaruje pravo na doplatu za četvero i više djece. S obzirom na dohodovni cenzus, pravo na doplatu za djecu stječe korisnik ako **ukupni dohodak ostvaren u prethodnoj kalendarskoj godini (2023.) po članu kućanstva mjesečno ne prelazi 140 % proračunske osnovice (dohodovni cenzus - 618,02 eura)**. Ukupni dohodak kućanstva je zbroj oporezivih dohodaka prema propisima o porezu na dohodak i drugih primitaka određenih Zakonom koje ostvari korisnik i članovi njegovog kućanstva, te se u smislu odredbe članka 19. stavka 3. Zakona, pod ukupnim dohotkom članova kućanstva podrazumijeva dohodak svih članova kućanstva iz stavka 1. istog članka i drugi primici svih članova kućanstva, umanjeni za iznos obveznih doprinosa iz primitka, poreza i prireza prema posebnim propisima. Oporezivi dohoci prema propisima o porezu na dohodak su: dohodak od nesamostalnog rada (plaća i mirovina), dohodak od samostalne djelatnosti, dohodak od imovine i imovinskih prava, dohodak od kapitala, drugi dohodak. Kod određivanja prava na doplatu za djecu i visine doplatka primjenom dohodovnog cenzusa, ukupan dohodak ostvaren u prethodnoj kalendarskoj godini dijeli se na sve članove kućanstva.

5. Postupak ostvarivanja prava na doplatu za djecu

Postupak ostvarivanja prava na doplatu za djecu pokreće se podnošenjem zahtjeva nadležnoj područnoj službi odnosno područnom uredu i ispostavama HZMO-a prema mjestu prebivališta podnositelja zahtjeva, **putem e-Usluga HZMO-a (portal e-Građani)**, a može se podnijeti i usmeno u zapisnik. Zahtjeve je moguće predati besplatno i u poštanskim uredima na području Republike Hrvatske. U slučaju **novih korisnika**, uz zahtjev za prvo priznavanje prava na doplatu za djecu potrebno je dostaviti: **Za podnositelja zahtjeva**: presliku osobne iskaznice, potvrdu o rođenju, vjenčanju, razvodu, potvrdu MUP-a o statusu azilanta, stranca pod supsidijarnom zaštitom ili statusu člana njihove obitelji, rješenje centra za socijalnu skrb, odnosno odluku suda (o skrbništvu, udomiteljstvu, o čuvanju i odgoju djeteta), potvrdu banke (ovlaštenje/suglasnost) o broju tekućeg računa na koji će se isplaćivati doplatu za djecu. **Za ostvarivanje prava prema posebnim uvjetima**: dokaz o smrti roditelja, dokaz o postojanju potpune i trajne nesposobnosti za samostalan život i rad roditelja, dokaz da je prebivalište roditelja nepoznato, rješenje o oduzimanju poslovne sposobnosti roditelja. **Za djecu za koju se traži doplatu**: rodni list ili elektronički zapis iz sustava e-Građani. **Za članove kućanstva**: presliku osobne iskaznice za punoljetnog člana, rodni list ili elektronički zapis iz sustava e-Građani za maloljetnu djecu za koju se **ne traži pravo na doplatu za djecu**. U slučaju **nastavnog ostvarivanja prava**, uz zahtjev za nastavno ostvarivanje prava od 1. ožujka tekuće godine (postupak prevođenja) na doplatu za djecu, potrebno je dostaviti: izjavu o promjenama u

Važno je naglasiti da prema odredbi članka 18. Zakona o korisniku doplatka za djecu, uz utvrđeni iznos doplatka za

odnosu na prethodno rješenje u statusu korisnika i djece i promjenama u broju i svojstvu članova kućanstva (radni status, status redovitog učenika, broj članova kućanstva, adresa, promjena banke ili broja tekućeg računa i sl.) i dokaze za identifikaciju novih članova kućanstva. Za potrebe **utvrđivanja ukupnog dohotka kućanstva** HZMO podatke o ostvarenom ukupnom dohotku i drugim primanjima prijavljuje od Porezne uprave službenim putem. Podnositelj zahtjeva obavezan je za sebe i druge članove kućanstva dostaviti: potvrdu o plaći, mirovini ili drugom oporezivom dohotku ostvarenom u inozemstvu, potvrdu poslodavca o isplaćenim naknadama zbog bolovanja na teret HZZO-a te potvrdu centra za socijalnu skrb o naknadi roditelja njegovatelja i njegovatelja i o udomiteljskoj naknadi. **Ako se pravo ostvaruje za dijete smrtno stradalog ili nestalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, dokazi o prihodima se ne podnose.** HZMO pridržava pravo ukidanja rješenja o pravu na doplatu ako se izmijene uvjeti na temelju kojih je korisnik stekao pravo na doplatu za djecu, a s obzirom da Zakon obavezuje korisnika doplatu za djecu da nadležnoj ustrojstvenoj jedinici HZMO-a prijavi svaku promjenu u tijeku godine, radi koje je došlo do promjene u ispunjavanju uvjeta za ostvarivanje prava na doplatu za djecu ili izmjenu svote doplatu za djecu i to u roku od 15 dana od dana nastale promjene. Korisnik doplatu za djecu koji je primio doplatu za djecu koji mu ne pripada, dužan ga je na zahtjev HZMO-a vratiti zbog stjecanja bez osnove te HZMO rješenjem u upravnom postupku po službenoj dužnosti utvrđuje iznos nepripadno isplaćenih sredstava i razdoblje na koje se nepripadna isplata odnosi.

Pravo na doplatu za djecu pripada od dana podnošenja zahtjeva, ako su ispunjeni uvjeti propisani za stjecanje

prava na doplatu, a iznimno za novorođeno dijete pravo na doplatu za djecu pripada od dana rođenja djeteta ako je zahtjev podnesen u roku od mjesec dana od rođenja djeteta. O nastavnom pravu na doplatu za djecu od 1. ožujka rješava se na osnovi novog zahtjeva koji se podnosi od siječnja do 1. ožujka tekuće godine kada se prema ukupnom dohotku kućanstva korisnika ostvarenog u prethodnoj kalendarskoj godini ponovo utvrđuju uvjeti za ostvarivanje prava, odnosno dohodovni cenzus i pripadajući iznosi doplatu za djecu (postupak prevođenja). **U skladu s prijelaznim odredbama ZID ZDD-a**, na temelju zahtjeva za ostvarivanje prava na doplatu za djecu podnesenih u razdoblju od 1. siječnja 2024. do 29. veljače 2024., te onih koji budu podneseni u roku od 120 dana počevši od 1. ožujka 2024., pravo na doplatu za djecu, uz uvjet da su ispunjeni svi zakonom propisani uvjeti, priznat će se počevši od 1. ožujka 2024. godine. Također, korisnicima prava na doplatu za djecu za dijete s oštećenjem zdravlja (ostvarenog prema članku 21. stavku 1. Zakona o doplatu za djecu važećem do 31. prosinca 2023.), kojima je Zavod isplaćivao doplatu za djecu do 29. veljače 2024. prema uvjetima propisanim propisom kojim se uređuje inkluzivni dodatak, koji podnesu zahtjev za nastavno ostvarivanje prava na doplatu za djecu, ako ispunjavaju uvjete za priznavanje prava, svota doplatu za djecu će se nakon stupanja na snagu ovoga Zakona odrediti prema članku 7. i 8. Zakona, kao i korisnicima prava na doplatu za djecu za dijete s težim ili teškim invaliditetom, (ostvarenog prema članku 22. Zakona o doplatu za djecu važećem do 31. prosinca 2023.), koji podnesu zahtjev za nastavno ostvarivanje prava na doplatu za djecu, ako ispunjavaju uvjete za priznavanje prava.

Poštovani čitatelji!

Narudžbenicu za pretplatu
na časopis,
kao i brojne druge informacije
o djelovanju našeg Centra,
možete pronaći na internet
stranici

www.tim4pin.hr

Povrat poreza po godišnjem obračunu i podnošenje prigovora na privremeno porezno rješenje za 2023. godinu

Mirjana Mahović Komljenović*

Za ostvarene dohotke tijekom 2023. godine koji se prema Zakonu o porezu na dohodak smatraju godišnjim, Porezna uprava po službenoj dužnosti provodi poseban postupak te građanima dostavlja privremeno porezno rješenje. Ako se u postupku utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak utvrdi razlika više plaćenog predujma poreza na dohodak u odnosu na utvrđenu godišnju obvezu, više plaćeni porez vraća se poreznom obvezniku bez posebnog pisanog zahtjeva. Obavijest o privremenim poreznim rješenjima u svezi povrata poreza na dohodak za 2023. godinu, građani su počeli dobivati krajem travnja 2024. godine u svoje Korisničke pretince u sustav e-Građani, a Porezna uprava je početkom svibnja 2024. godine započela s dostavom rješenja poštom na adrese prebivališta ili uobičajenog boravišta. Međutim, neovisno od obavljenog povrata poreza na dohodak i prireza za 2023. godinu, porezni obveznici imaju mogućnost najkasnije do kraja 31. srpnja 2024. godine podnijeti prigovor na zaprimljeno privremeno porezno rješenje, ako smatraju da su podaci za izračun u posebnom postupku bili nepotpuni ili netočni. Iznimno, porezni obveznici koji će privremeno porezno rješenje zaprimiti nakon 31. srpnja 2024. godine, mogu podnijeti prigovor u roku od 30 dana od dana zaprimanja privremenog poreznog rješenja.

1. Uvod

Dohodak kojeg ostvaruju fizičke osobe u RH tijekom poreznog razdoblja, dijeli se na godišnji dohodak ili konačni dohodak, a obveza plaćanja poreza provodi se prema odredbama Zakona o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 115/16. -114/23. - dalje Zakon) te njegovog provedbenog propisa Pravilnika o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 10/17. -143/23. - dalje Pravilnik).

Porez na dohodak obračunava se godišnje, na temelju dohotka za koji se obvezno podnosi godišnja porezna prijava na Obrascu DOH ili se provodi poseban postupak oporezivanja po službenoj dužnosti.

Fizičkim osobama na koje se primjenjuje poseban postupak utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak i prireza, Porezna uprava (dalje PU) obavlja dostavu privremenog poreznog rješenja prema adresi njihova prebivališta ili uobičajenog boravišta. Protiv privremenog poreznog rješenja donesenog na temelju izračuna godišnjeg poreza na dohodak i prireza od strane PU, porezni obveznik može podnijeti prigovor ako smatra da su podaci iz dostavljenog rješenja nepotpuni ili netočni.

Radi jedinstvenog postupanja u provođenju posebnog postupka oporezivanja, PU je izdala i **uputu Godišnja prijava poreza na dohodak i provedba posebnog postupka utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak za 2023. godinu**, KLASA:410-23/24-01/1; UR-BROJ:513-07-21-01-24-1 od 8. veljače 2024. godine koja se

može pronaći na mrežnim stranicama PU, i prema kojoj se obavlja utvrđivanje godišnjeg obračuna poreza na dohodak za 2023. godinu.

2. Primjena posebnog postupka utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak za 2023. godinu

Godišnjim dohotkom na koji se primjenjuje poseban postupak a prema čl. 51. st. 2. Zakona, smatra se ukupan dohodak od nesamostalnog rada i drugi dohodak koji se ne smatra konačnim, a koji je ostvaren u poreznom razdoblju.

Navedeno znači da PU provodi poseban postupak za sve one porezne obveznike – građane koji ostvaruju dohodak od nesamostalnog rada (plaću i mirovinu) i drugi dohodak (naknade po osnovi ugovora o djelu, autorske naknade isplaćene prema posebnom zakonu kojim se uređuju autorska i srodna prava i sl), za koje se uplaćeni porez na dohodak i prirez tijekom godine, ne smatra konačnim.

Takvi porezni obveznici koji ostvaruju dohotke koji se ne smatraju konačnim, nemaju obvezu podnošenja godišnje porezne prijave na Obrascu DOH, već za njih PU po službenoj dužnosti provodi poseban postupak oporezivanja.

U skladu s čl. 19. Zakona, na utvrđeni iznos porezne osnove primjenjuju se dvije porezne stope, od 20 % i 30 %.

Godišnji porez na dohodak za 2023. godinu, plaća se po stopi od 20 % na poreznu osnovicu do visine 47.780,28 € te po stopi od 30 % na dio porezne osnove koji prelazi iznos od 47.780,28 €.

* Mr. sc. Mirjana Mahović Komljenović, dipl. oec., Ministarstvo financija-porezna uprava, Zagreb

Porezne stope	Godišnja porezna osnovica
20 %	do 47.780,28 €
30 %	iznad 47.780,28 €

Još samo za 2023. godinu, utvrđeni iznos godišnjeg poreza služi kao osnovica za obračun prireza, i to za građane koji imaju prebivalište u gradovima ili općinama koji su na temelju posebnog zakona uveli obvezu plaćanja prireza.

Prema čl. 46. Zakona, utvrđeni godišnji porez na dohodak umanjuje se za:

- 50 % razmjernog dijela porezne obveze koja se odnosi na mirovinu, ili
- 50 % razmjernog dijela porezne obveze koja se odnosi na ostali dohodak od nesamostalnog rada ako porezni obveznik ima prebivalište i boravi na području jedinica lokalne samouprave razvrstanih u I. skupinu po stupnju razvijenosti prema posebnom propisu o regionalnom razvoju RH i/ili na području Grada Vukovara utvrđenog prema posebnom propisu o obnovi i razvoju Grada Vukovara.

Posebno se napominje da je 13. siječnja 2024. godine stupila na snagu nova Odluka o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (dalje: JLS), prema stupnju razvijenosti koja je objavljena u narodnim novinama 3/24. Prema navedenoj Odluci, neke su općine stekle status područja JLS-a razvrstanih u I. skupinu po stupnju razvijenosti, a neke su taj status izgubile.

Općine koje su stekle status područja JLS razvrstanih u I. skupinu po stupnju razvijenosti su: Borovo, Bošnjaci, Čaglin, Darda, Davor, Dragalić, Erdut, Gorjani, Janjina, Kneževi Vinogradi, Prgomet, Slavonski Šamac i Sućuraj.

Područja koja su izgubila status područja JLS razvrstanih u I. skupinu po stupnju razvijenosti od 13. siječnja 2024. godine su: Brinje, Crnac, Dežanovac, Donja Motičina, Donja Voća, Glina, Kapela, Lečevica, Lovrec, Nova Rača, Proložac, Saborsko, Severin, Staro Petrovo Selo, Špišić Bukovica, Udbina i Zagvozd.

2.1. Umanjenje godišnjeg poreza na dohodak za mlade osobe do 30 godina života

Na temelju godišnjeg obračuna poreza na dohodak za 2023. godinu, povrat poreza na dohodak dobivaju i mlade osobe do 30. godine života s osnove umanjenja poreza na dohodak obračunanog na plaću.

Naime, prema čl. 46. st. 2. Zakona, godišnji porez na dohodak umanjuje se:

- ❖ fizičkim osobama do 25 godina života koje ostvaruju dohodak od nesamostalnog rada (plaću iz čl. 21. st. 1. točke 1. Zakona) i to za 100 % razmjernog dijela porezne obveze obračunane na dio porezne osnovice na koju se plaća godišnji porez po stopi od 20 %, a koja se odnosi na dohodak od nesamostalnog rada,
- ❖ fizičkim osobama od 26 do 30 godina života koje ostvaruju dohodak od nesamostalnog rada (plaću iz čl. 21.

st. 1. točke 1. Zakona) i to za 50 % razmjernog dijela porezne obveze obračunane na dio porezne osnovice na koju se plaća godišnji porez po stopi od 20 %, a koja se odnosi na dohodak od nesamostalnog rada.

Prema čl. 58.st.6. Pravilnika, pravo na umanjenje godišnjeg poreza na dohodak, imaju fizičke osobe do 30 godina života kojima su godine rođenja te porezno razdoblje za koje se isto može koristiti, utvrđene u Tablici »Godine rođenja mladih fizičkih osoba koje imaju pravo na umanjenje iz čl. 46. st. 2. Zakona u pojedinom poreznom razdoblju»

Tablica 1. Godine rođenja mladih fizičkih osoba koje ostvaruju umanjenje godišnjeg poreza na dohodak za 2023. godinu

Porezno razdoblje	Godine rođenja mladih fizičkih osoba koje imaju pravo na umanjenje iz članka 46. stavka 2. Zakona u pojedinom poreznom razdoblju	
	Od 26 do 30 godina – 50 % umanjenje poreza i prireza	Do 25 godina – 100 % umanjenje poreza i prireza
2023.	1993., 1994., 1995., 1996. i 1997.	1998., 1999., 2000. ...

Umanjenje godišnjeg poreza na dohodak koristi se za cijelo porezno razdoblje u kojem porezni obveznik navršava određenu godinu života, pri čemu se olakšica odnosi samo na primitke po osnovi nesamostalnog rada odnosno plaće iz čl. 21. st. 1. točka 1. Zakona. Navedeno znači da poreznu olakšicu prema godinama života, nije moguće primijeniti primjerice i na ostvarene primitke po osnovi poduzetničke plaće propisane u čl. 21. st. 1. točka 2. Zakona, kao i na ostvarene primitke fizičkih osoba po osnovi drugog dohotka.

Ovisno od ostvarene svote primitka po osnovi plaće i drugog dohotka, uplaćenog poreza na dohodak tijekom godine, te iskorištenih osobnih odbitka, a provodeći poseban postupak, PU izdaje privremeno porezno rješenje te utvrđuje poreznom obvezniku razliku za uplatu ili povrat poreza na dohodak i prireza za 2023. godinu.

2.2. Način provođenja posebnog postupka

Tijekom godine kao poreznog razdoblja, PU prikuplja različite podatke i to:

- podatke u Izvještaju o primicima, porezu na dohodak te doprinosima za obvezna osiguranja na Obrascu JOPPD, o svim oporezivim i neoporezivim primicima koje može ostvariti fizička osoba,
- podatke koje je sam porezni obveznik dostavio u Zahtjevu za priznavanjem prava u posebnom postupku na Obrascu ZPP-DOH, te
- podatke koje je porezni obveznik dostavio u Izvješću o inozemnim primicima rezidenata i tuzemnim neoporezivim primicima nerezidenata te inozemnom porezu na Obrascu INO-DOH.

Na temelju prikupljenih podataka tijekom poreznog razdoblja o oporezivim i neoporezivim primicima koje ostva-

ruju fizičke osobe, stvorena je mogućnost za automatski izračun godišnjeg poreza na dohodak, radi čega je u naš porezni sustav uveden poseban postupak utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak.

Prema čl. 51. st. 1. Zakona, posebnim postupkom smatra se postupak utvrđivanja ukupnog godišnjeg dohotka i ukupnog godišnjeg poreza na dohodak i prireza kojeg provodi PU po službenoj dužnosti. Poseban postupak provodi se na način da se zbroje ukupno ostvareni primici po osnovi dohotka od nesamostalnog rada i drugog dohotka koji se ne smatra konačnim, a isti se umanjuje za ukupne godišnje osobne odbitke na koje porezni obveznik ima pravo prema podacima iz Obrasca PK, te utvrđuje godišnja porezna osnovica.

To znači da PU na temelju prikupljenih podataka o obračunanom porezu na dohodak i prirezu, obavlja godišnji obračun poreza za 2023. godinu, te poreznim obveznicima dostavlja privremeno porezno rješenje, kojim se utvrđuje razlika za uplatu ili povrat poreza na dohodak i prireza po godišnjem obračunu.

Iznimno, privremeno porezno rješenje ne dostavlja se poreznom obvezniku u slučaju ako razlike za uplatu ili povrat poreza nema ili ako je ista nerazmjerna troškovima utvrđivanja i naplate poreza.

Porezna uprava je najprije krajem travnja 2024. godine građanima u Korisničke pretince putem sustava eGrađani počela dostavljati **Obavijest o privremenim poreznim rješenjima u svezi povrata poreza na dohodak za 2023. godinu**, pri čemu je povrat poreza na račune kao i dostava privremenih poreznih rješenja građanima, započela početkom svibnja 2024. godine.

2.2. Tko su porezni obveznici na koje se primjenjuje poseban postupak

Poseban postupak utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak primjenjuje se na:

- Porezne obveznike koji su ostvarili dohodak od nesamostalnog rada (plaću ili mirovinu) **kod dva ili više poslodavaca istodobno** u tijeku istog mjeseca poreznog razdoblja, (što znači da su u jednom mjesecu primili plaću ili mirovinu od dva različita poslodavca),
- Porezne obveznike čiji su **uzdržavani članovi** uže obitelji i djeca tijekom 2023. godine ostvarili oporezive i neoporezive **primitke iznad 3.185,40 €**, a uzdržavatelj je koristio osobni odbitak za uzdržavanog člana u tijeku poreznog razdoblja, čime mu se smanjivala osnovica za oporezivanje,
- Uzdržavane članove kod kojih se na temelju ukupno ostvarenog dohotka u poreznom razdoblju, godišnjim obračunom ostvaruje razlika poreza za povrat.

Međutim, poseban postupak ne primjenjuje se na:

1. porezne obveznike koji obvezno podnose godišnju poreznu prijavu:
 - ako su u poreznom razdoblju ostvarili dohodak od samostalne djelatnosti i djelatnosti po osnovi kojih

se dohodak utvrđuje i oporezuje kao dohodak od samostalne djelatnosti,

- ako je PU zatražila da naknadno plate porez;
- rezidente za dohodak od nesamostalnog rada koji je ostvaren kao član posade broda u međunarodnoj plovidbi,

2. porezne obveznike koji su u poreznom razdoblju ostvarili samo dohodak (za koji ne podnose godišnju poreznu prijavu) od imovine i imovinskih prava, kapitala, drugi dohodak po osnovi povrata doprinosa, drugi dohodak po osnovi razlike vrijednosti imovine i visine sredstava kojima je stečena, drugi dohodak po osnovi privremenih odnosno povremenih sezonskih poslova u poljoprivredi, dohodak koji se u poreznom razdoblju oporezuje u paušalnom iznosu;

3. porezne obveznike za koje PU ne raspolaže podacima o njihovu ostvarenom dohotku u poreznom razdoblju, odnosno porezne obveznike koji su u poreznom razdoblju ostvarili oporezivi dohodak o kojem poslodavac, isplatitelj primitka ili sam porezni obveznik, ako mu je propisana obveza izvješćivanja, nije izvijestio PU u propisanom roku i na propisanom izvješću.

3. Zahtjev za priznavanjem prava u posebnom postupku - Obrazac ZPP-DOH

Porezni obveznici koji su tijekom 2023. godine ostvarili godišnje dohotke na koje se primjenjuje poseban postupak, i htjeli su iskoristiti prava koja su propisana Zakonom a za koja PU ne raspolaže podacima, mogli su nadležnoj ispostaviti PU do 29. veljače 2024. godine, podnijeti Obrazac ZPP-DOH, te iskazati podatke radi umanjenja dohotka u posebnom postupku.

Naime, prema čl. 65. st. 1. Pravilnika, PU ne raspolaže podacima bitnim za utvrđivanje prava na umanjenje dohotka poreznih obveznika koji na poreznoj kartici nemaju upisane podatke:

- o svim uzdržavanim članovima uže obitelji i/ili djeci (primjerice: dijete je rođeno 25. travnja 2023. godine a upisano je u Obrascu PK s 2. svibnja 2023. godine, u kojem slučaju je porezni obveznik imao pravo na uvećanje osobnog odbitka i za mjesec travanj 2023. godine),
- o stupnju i vrsti utvrđene invalidnosti,
- o prebivalištu na području jedinica lokalne samouprave razvrstanih u potpomognuta područja I. skupne prema posebnom propisu i području Grada Vukovara,
- o uvećanju osobnog odbitka za plaćene doprinose za zdravstveno osiguranje u tuzemstvu, te
- dana darovanja.

Radi priznavanjem prava u posebnom postupku, uz Obrazac ZPP-DOH, porezni obveznici su trebali priložiti i vjerodostojne isprave radi dokazivanja navedenih olakšica.

Osim navedenih poreznih obveznika, Obrazac ZPP-DOH podnosili su i porezni obveznici

koji su prema čl. 17. st. 5. Zakona, osobni odbitak za uzdržavane članove uže obitelji i/ili djecu preraspodijeliti, nasljednici koji su podnosili godišnju poreznu prijavu u ime umrle osobe, porezni obveznici koji su ostvarili dohodak

u inozemstvu a radi priznavanja prava na uračunavanje poreza plaćenog u inozemstvu, jer su propustili predati Obrazac INO-DOH do 31. siječnja 2024. godine.

Prema podacima koje su građani naveli u Obrascu ZPP-DOH te priloženim vjerodostojnim ispravama, PU primjenjuje poseban postupak u kojem utvrđuje godišnji obračun poreza na dohodak i prireza za 2023. godinu, te donosi privremeno porezno rješenje.

4. Propisani rok za dostavu privremenog poreznog rješenja

Prema čl. 54. st. 1. i 2. Zakona a primjenjujući poseban postupak utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak, na temelju evidencija i podataka s kojima raspolaže po službenoj dužnosti, (korištenjem podataka iz Obrasca JOPPD i Obrasca PK, te Obrasca ZPP-DOH i Obrasca INO-DOH koje je dostavio porezni obveznik), PU utvrđuje poreznom obvezniku godišnji dohodak koji je ostvaren u 2023. godini, kao i razliku poreza na dohodak i prireza za uplatu ili povrat, te donosi privremeno porezno rješenje i to **najkasnije do 30. lipnja 2024. godine**.

Već pri dostavi privremenih poreznih rješenja a najkasnije do 30. lipnja tekuće godine za prethodnu, PU negotovinski isplaćuje više plaćeni porez na dohodak i prirez porezu, na račune fizičkih osoba (tekući, žiro-račun) ako je ostvareno pravo na povrat poreza, i to neovisno o podnošenju prigovora.

Privremeno porezno rješenje donosi se u pisanom obliku, a prema čl. 66. st. 1. Pravilnika, osim oblika i sadržaja propisanog odredbama Zakona kojim se uređuje opći upravni postupak, obvezno sadrži:

- navod o tome da o podnesenom prigovoru odlučuje prvostupanjsko tijelo rješenjem u roku od 30 dana od dana zaprimanja prigovora, te da podneseni prigovor odgađa izvršenje privremenog poreznog rješenja do donošenja rješenja po prigovoru,
- navod da se dostavom privremenog poreznog rješenja na adresu poreznog obveznika s kojom raspolaže PU, a na temelju njezinih službenih evidencija smatra, u smislu Zakona, da je izvršena osobna dostava, te
- uputu o tome da porezni obveznik protiv privremenog poreznog rješenja donesenog na temelju izračuna godišnjeg poreza na dohodak i prireza od strane PU može podnijeti prigovor, ako smatra da su podaci iz privremenog poreznog rješenja nepotpuni ili netočni.

Privremeno porezno rješenje dostavlja se poreznom obvezniku prema adresi njegova poreznog prebivališta, na temelju službenih evidencija s kojima PU raspolaže. Dostavom privremenog poreznog rješenja na navedenu adresu, smatra se da je izvršena osobna dostava pismena poreznom obvezniku.

Međutim, ako bi troškovi utvrđivanja i naplate poreza bili **nerazmjerni** naplaćenom porezu na dohodak i prirezu, radi ekonomičnosti postupka, PU neće takvim poreznim obveznicima dostavljati privremeno porezno rješenje (čl. 54. st. 11. Zakona).

Prema Odluci o svoti koja predstavlja trošak izdavanja rješenja nerazmjernan naplaćenom porezu KLASA: 011-01/19-02/4; URBROJ: 513-27-21-01/22-02 od 30. prosinca 2022. godine, koju je sukladno odredbi čl. 95. OPZ-a donio ravnatelj PU, a koja je stupila na snagu 1. siječnja 2023. godine, utvrđen je iznos od **2,00 €**.

4.1. Obavijest porezne uprave o nedonošenju privremenog poreznog rješenja

Prema čl. 65. st. 3. Pravilnika, porezni obveznici koji do 30. lipnja 2024. godine neće zaprimiti privremeno porezno rješenje a nisu izuzeti od primjene posebnog postupka, mogu **do 31. srpnja 2024. godine**, nadležnoj ispostavi PU, podnijeti **zahtjev za izdavanjem privremenog poreznog rješenja**, u kojem će navesti podatke na temelju kojih smatraju da se na njih trebao primijeniti poseban postupak oporezivanja godišnjeg poreza.

Međutim, u iznimnim slučajevima kada je isplatitelj dohotka dostavio Obrazac JOPPD a iskazani porez i prirez nije uplatio, obrada takvih prijava se odgađa do podmirenja istog, radi čega se poreznom obvezniku dostavlja **obavijest o nedonošenju privremenog poreznog rješenja**.

Naime, prije obrade i izdavanja privremenog poreznog rješenja po godišnjem obračunu poreza na dohodak za 2023. godinu, PU je napravila blokadu poslodavca s dugom na računima JOPPD obrasca za vrste prihoda:

- 1880 – predujam poreza na dohodak i prirez od plaće
- 1899 – predujam poreza na dohodak i prirez od mirovine
- 1945 – predujam poreza na dohodak i prirez po osnovi primitka od kojih se utvrđuje drugi dohodak.

Navedeno znači da se onemogućava sistemska obrada godišnjeg obračuna poreza na dohodak za 2023. godinu za sve one posloprimce čiji poslodavci na računima Obrasca JOPPD imaju iskazan dug po osnovi neplaćenog poreza i prireza, sve dok se iskazani dug ne podmiri u cijelosti.

4.2. Rok za povrat poreza po dostavi privremenog poreznog rješenja

Prema čl. 54. st. 2. Zakona, propisano je da PU na temelju dostavljenih privremenih poreznih rješenja, obavlja zaduženje poreznih obveznika za utvrđenu razliku poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak za uplatu ili poreznim obveznicima obavlja povrat ako porezni obveznik ispunjava uvjete za povrat preplaćenog poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak sukladno Zakonu i propisu kojim je uređen opći porezni postupak.

Stoga se fizičkim osobama za 2023. godinu više plaćeni porez na dohodak isplaćuje zajedno sa dostavom privremenih poreznih rješenja čiji je rok do 30. lipnja 2024. godine.

Ali, sukladno čl. 127. st. 6. Općeg poreznog zakona, povrat preplaćenog poreza može se obaviti samo ako porezni obveznik nema istodobno dospjele a neplaćene druge poreze ili druga javna davanja čiju analitičku evidenciju i naplatu obavlja PU. U slučaju da porezni obveznik ima nepodmirene dugovanja, tada PU najprije od svote preplaćenog po-

reza podmiruje iskazane dugove, a samo ostatak preplaćenog poreza (ako postoji) isplaćuje poreznom obvezniku na račune s kojima raspolaže iz službenih evidencija.

5. Postupak podnošenja prigovora na privremeno porezno rješenje

Na zaprimljeno privremeno porezno rješenje na temelju kojeg je obavljen izračun godišnjeg poreza na dohodak i prireza za 2023. godinu od strane PU, sukladno čl. 54. st. 3. Zakona, porezni obveznik može podnijeti prigovor najkasnije **do 31. srpnja 2024. godine**, ako smatra da su podaci iz privremenog poreznog rješenja nepotpuni ili netočni, te da određene porezne olakšice nisu obuhvaćene privremenim poreznim rješenjem.

Iznimno, ako će porezni obveznici privremeno porezno rješenje zaprimili poslije 30. lipnja 2024. godine, tada imaju mogućnost podnošenja prigovora u roku od **30 dana od dana primitka privremenog poreznog rješenja**. O prigovoru odlučuje prvostupanijsko tijelo odnosno nadležna ispostava PU, donošenjem rješenja u roku od 30 dana od dana njegova zaprimanja.

Prema čl. 54. st. 5. Zakona, ako prvostupanijsko porezno tijelo po podnesenom prigovoru, a nakon izvršene provjere podataka iskazanih u privremenom poreznom rješenju, utvrdi da postoji osnova za izmjenu privremenog poreznog rješenja u skladu s navodima iz prigovora, tada donosi **porezno rješenje** protiv kojeg nije dopuštena žalba, a porezna obveza utvrđena poreznim rješenjem smatra se konačno utvrđenom poreznom obvezom.

Međutim, porezni obveznici koji do 30. lipnja 2024. godine, neće zaprimiti privremeno porezno rješenje a nisu izuzeti od primjene posebnog postupka, mogu do 31. srpnja 2024. godine, nadležnoj ispostavi PU, podnijeti **zahtjev za izdavanjem privremenog poreznog rješenja**, u kojem će navesti podatke na temelju kojih smatraju da se na njih trebao primijeniti poseban postupak oporezivanja a sukladno čl. 65. st. 3. Pravilnika.

Međutim, osnova za podnošenje prigovora **ne može biti propuštanje roka** za podnošenje obrasca za priznavanjem prava u posebnom postupku (Obrazac ZPP-DOH) ili Obrasca za pokretanje posebnog postupka (Obrazac INO-DOH), osim u slučaju opravdanih razloga sukladno odredbama zakona kojim je uređen opći porezni postupak.

Naime, čl. 94. OPZ-a propisano je da ako je porezni obveznik iz opravdanih razloga propustio izvršiti neku radnju u zakonskom roku ili u roku koji je odredilo porezno tijelo i zbog tog propuštanja trpi posljedicu, dopustit će se na njegov prijedlog **povrat u prijašnje stanje**. Prijedlog za povrat u prijašnje stanje podnosi se u roku od osam dana od dana kada je prestao razlog koji je uzrokovao propuštanje, odnosno od dana kada je porezni obveznik doznao za uzrok. Razlozi kojima se obrazlaže prijedlog moraju se učiniti vjerojatima, a o prijedlogu za povrat u prijašnje stanje porezno tijelo odlučuje rješenjem. Nakon isteka tri mjeseca od propuštenog roka porezni obveznik ne može podnijeti prijedlog za povrat u prijašnje stanje.

Ali iznimno, porezni obveznik može podnijeti prijedlog za povrat u prijašnje stanje i izvršiti propuštenu radnju i nakon isteka tri mjeseca od propuštenog roka ako je u tome bio prije isteka tog roka spriječen višom silom.

5.1. Elementi prigovora protiv privremenog poreznog rješenja

Prema čl. 66. st. 2. Pravilnika, prigovor na dostavljeno privremeno porezno rješenje, porezni obveznik podnosi PU **u pisanom obliku ili elektronički (putem sustava mPorezna, ePorezna, eGrađani)** u skladu s posebnim propisima, a isti osim oblika i sadržaja propisanog odredbama OPZ-a, obvezno sadrži sljedeće elemente:

- opće podatke o podnositelju prigovora (ime i prezime, adresa prebivališta ili uobičajenog boravišta, osobni identifikacijski broj),
- naziv Poreznog tijela kojem se podnosi prigovor,
- poziv na Klasu i Urudžbeni broj rješenja te datum rješenja na koje se podnosi prigovor,
- razloge zbog kojih je podnositelj prigovora nezadovoljan rješenjem odnosno razloge podnošenja prigovora, te
- potpis podnositelja prigovora.

5.2. Postupanje porezne uprave po zaprimanju prigovora

O prigovoru odlučuje prvostupanijsko tijelo – nadležna ispostava PU, donošenjem rješenja u roku od 30 dana od dana njegova zaprimanja.

Nakon izvršene provjere podatka iskazanih u privremenom poreznom rješenju, a postupajući po podnesenom prigovoru, prvostupanijsko tijelo može:

- **uvažiti navode iz prigovora** prema čl. 54. st. 5. Zakona → ako postoji osnova za izmjenu privremenog poreznog rješenja, kada se donosi porezno rješenje, protiv kojeg nije dopuštena žalba, a porezna obveza utvrđena poreznim rješenjem smatra se konačno utvrđenom poreznom obvezom, s obvezom plaćanja poreza u roku od 15 dana od dana dostave rješenja, ili
- **odbiti navode iz prigovora** jer nisu osnovani, a prema čl. 54. st. 7. Zakona → kada se donosi porezno rješenje kojim se odbija prigovor. Protiv takvog rješenja dopuštena je žalba, koja se može podnijeti u roku od 30 dana od dana njegove dostave.

IMATE
PITANJE?

pitajcentar@tim4pin.hr

V Primjer 2: Prigovor na zaprimljeno privremeno porezno rješenje za 2023. godinu

Petar Perić
Velika Gorica
Strma ulica 12
OIB:1211111112

Velika Gorica,
12.6.2024.

MINISTARSTVO FINANCIJA
POREZNA UPRAVA – PODRUČNI URED ZAGREBAČKA
ŽUPANIJA
IPOSTAVA VELIKA GORICA

**Predmet: PRIGOVOR NA PRIVREMENO POREZNO
RJEŠENJE**

U zakonskom roku podnosim prigovor na privremeno porezno rješenje KLASA: UP/I-410-23/24-02-10; URBROJ:513-07-01-06-24-02 od 3.5.2024. godine koje sam primio 26.5.2024. godine, zbog netočnih podataka na temelju kojeg je obavljen izračun godišnjeg poreza za 2023. godinu. Zbog navedenog mi je utvrđena manja razlika poreza na dohodak i prireza za povrat u iznosu od 963,51 €, umjesto povrata od 1.340,25 €.

U godišnjem obračunu poreza nije mi priznato pravo na umanjenje poreza za mlade za 50 % razmjernog dijela godišnje obveze poreza koja je utvrđena u iznosu od 2.680,51 €.

Tijekom 2023. godine ostvario sam:

- dohodak od nesamostalnog rada u iznosu od 13.182,67 € po osnovi kojeg je plaćen predujam poreza i prireza porezu na dohodak u ukupnom iznosu od 1.525,85 €, te
- drugi dohodak prema ugovoru o autorskom honoraru koji se ne smatra konačnim u iznosu od 5.154,66 € po osnovi kojeg je uplaćen porez i prirez u iznosu od 1.154,66 €.

Ukupno uplaćeni porez i prirez po osnovi dohotka od nesamostalnog rada i drugog dohotka iznosi 2.680,51 €, koliko iznosi i godišnja obveza poreza i prireza za 2023. godinu.

Stoga umanjenje za 50 % porezne obveze za mlade od 26 do 30 godina života treba iznositi 1.340,26 € (2.680,51 x 50 %), koliko treba biti utvrđena razlika poreza i prireza za povrat.

U nadi usvajanja prigovora i ponovnog izračuna, srdačno vas pozdravljam.

Petar Perić

Po zaprimanju prigovora i nakon izvršene provjere podataka iskazanih u privremenom poreznom rješenju, ispostava Velika Gorica prema čl. 54. st.5. Zakona, donosi porezno rješenje kojim se ne prihvaćaju navodi iz prigovor kao osnovani.

Naime, prema čl. 58. st. 6. Pravilnika, pravo na umanjenje godišnjeg poreza na dohodak za 2023. godinu kao porezno razdoblje, imaju fizičke osobe do 30 godina života kojima su godine rođenja utvrđene u Tablici »Godine rođenja

mladih fizičkih osoba koje imaju pravo na umanjenje iz čl. 46. st. 2. Zakona u pojedinom poreznom razdoblju. »

Umanjenje po osnovi godina života koristi se za cijelo razdoblje u kojem porezni obveznik navršava određenu godinu života, a za godine života od 26 do 30 godina, umanjenje poreza i prireza iznosi 50 %.

Međutim, propisana olakšica za mlade osobe može se primijeniti samo na ostvarene primitke od nesamostalnog rada odnosno plaće prema čl. 21.st.1.t.1.Zakona, a ne i za ostvareni drugi dohodak.

Stoga, kako bi se izračunalo umanjenje poreza po osnovi godina života za mladu osobu koja uz plaću ostvaruje i drugi dohodak, potrebno je izračunati **postotni udio dohotka od nesamostalnog rada u ukupnom dohotku**. Izračunani postotak množi se s ukupnim godišnjim porezom koji je utvrđen, a tako dobiveni izračun poreza se umanjuje za 50 %.

Za poreznog obveznika Petra Perić iz Velike Gorice (stopa prireza 12 %) koji ima pravo na godišnji osobni odbitak u iznosu od 6.370,80 € (530,90 € x 12 mj = 6.370,80), to je sljedeći izračun:

Nesamostalni rad
dohodak = 13.182,67 € i uplaćeni porez i prirez
= 1.525,85 €

Drugi dohodak
= 5.154,66 € i uplaćeni porez i prirez
= 1.154,66 €

Ukupno dohodak
= 18.337,33 € **ukupno porez i prirez**
= 2.680,51€

Izračun udjela 13.182,67/18.337,33 = 71,89 %

(Ukupno porez i prirez) 2.680,51 x (postotak udjela) 71,89 % = 1.927,18 x 50 % olakšica = 963,51 € povrat

1.	Ukupni godišnji dohodak (13.182, 67 + 5.154,66)	18.337,33
2.	Godišnji osobni odbitak (530,90 x 12 mj)	- 6.370,80
3.	Godišnja porezna osnovica	11.966,53
4.	Dio porezne osnovice do 47.780,28 € za primjenu porezne stope od 20 %	11.966,53
5.	Dio porezne osnovice za primjenu stope od 30 %	-
6.	Iznos poreza po stopi od 20 %	2.393,31
7.	Godišnji prirez 12 % Velika Gorica	287,20
8.	Ukupna godišnja obveza poreza i prireza za 2023.	2.680,51
9.	Umanjenje za mlade od 26 do 30 godina (čl. 46.st.2.Zakona) - 50 % razmjernog dijela porezne obveze koja se odnosi na dohodak od nesamostalnog rada prema udjelu nesamostalnog rada u ukupnom dohotku	963,51
10.	Godišnja obveza poreza nakon umanjenja	1.717,00
11.	Ukupno uplaćeni predujma poreza i prireza tijekom 2023. godine (plaća 1.525,85 € + drugi dohodak 1.154,66 €)	2.680,51
12.	Razlika poreza i prireza za uplatu	-
13.	Razlika poreza i prireza za povrat	963,51

Primjenom posebnog postupka, poreznom se obvezniku za 2023. godinu vraća 963,51 € poreza na dohodak i prire-

■ TIMAPIN MAGAZIN 6/2024. ■

43

za odnosno 50 % razmjernog dijela porezne obveze, što je prikazano u izračunu u prikazanoj tablici.

6. Plaćanje godišnjeg poreza na dohodak utvrđenog primjenom posebnog postupka oporezivanja

Ako porezni obveznici ne podnesu prigovor na izračun godišnjeg poreza na dohodak od strane PU ili ga podnesu izvan roka od 30 dana od dana zaprimanja privremenog poreznog rješenja, obveza utvrđena privremenim poreznim rješenjem, smatrat će se konačno utvrđenom poreznom obvezom koju je porezni obveznik dužan uplatiti u roku od 15 dana od isteka roka za prigovor, što znači **do 15.8.2024. godine**, a prema čl. 54. st. 9. Zakona. Ako se porez na dohodak ne plati u propisanom roku, na utvrđenu obvezu primjenjuje se stopa zatezne kamate koja je od 1. siječnja 2024. godine utvrđena u visini od 7,50 % godišnje.

Na temelju privremenih poreznih rješenja u kojima je utvrđen godišnji porez na dohodak, PU obavlja zaduženje poreznih obveznika za utvrđenu razliku poreza na dohodak i prireza za uplatu ili poreznim obveznicima obavlja povrat ako porezni obveznik nema neizmirenih drugih obveza na knjigovodstvenim karticama koje se analitički prate u PU.

Međutim, ako nakon provedenog posebnog postupka kod poreznih obveznika nije utvrđena razlika godišnjeg poreza na dohodak i prireza, ili bi troškovi utvrđivanja naplate poreza bili nerazmjerni naplaćenom porezu na dohodak i prirezu, PU takvim poreznim obveznicima neće dostavljati privremena porezna rješenja.

6.1. Povrat poreza na dohodak na redovne račune poreznog obveznika

Ako je u posebnom postupku utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak, poreznom obvezniku utvrđena razlika za povrat više plaćenog poreza u odnosu na utvrđenu poreznu obvezu za 2023. godinu, prema odredbi čl. 46. st. 5. Zakona, više plaćeni porez vraća se poreznom obvezniku **bez podnesenog pismenog zahtjeva**.

Prema čl. 92 .st. 4. Pravilnika, povrat više plaćenog poreza i prireza, vratit će se poreznom obvezniku negotovinski, na njegov tekući ili žiro račun koji je otvoren u banci, bez naplaćivanja provizije, a koji broj računa je porezni obveznik iskazao na Obrascu ZPP-DOH, ili na broj računa s kojim PU raspolaže u svojim evidencijama.

Povrat poreza na dohodak po godišnjem obračunu za 2023. godinu moguće je izvršiti građanima na račun koji je otvoren u Revolut Bank UAB. O čemu je MF izdalo mišljenje Klasa:410-01/23-01/193; Urudžbeni Broj:513-07-01-23-2, od 13. veljače 2023. godine.

Međutim, povrat preplaćenog godišnjeg poreza može se iznimno vratiti i dostavljanjem gotovinskog naloga za isplatu, ali samo ako porezni obveznik u trenutku izvršenja povrata poreza na dohodak nema otvoren tekući ili žiro račun kod banke, jer ne ostvaruje primitke za koje postoji obveza isplate na račun. U tom slučaju organizacija ovlaštena za obavljanje poslova platnog prometa, naplaćuje određenu svotu provizije za obavljanje uslugu.

Posebno se napominje da je prema čl. 127. st. 6. OPZ-a, povrat preplaćenog poreza moguće izvršiti samo ako porezni obveznik nema dospjelih, a neplaćenih poreza ili drugih javnih davanja koje naplaćuje PU (primjerice to mogu biti dugovi po osnovi poreza na promet nekretnina, poreza na nasljedstva i darove, PDV-a, poreza na kuće za odmor, doprinosa za obvezna osiguranja i dr.).

U slučaju da porezni obveznik ima nepodmirenih dugovanja, tada PU najprije od svote preplaćenog poreza podmiruje iskazane dugove, a samo ostatak preplaćenog poreza (ako postoji), isplaćuje poreznom obvezniku na račun koji je naveden na Obrascu ZPP-DOH.

6.2. Povrat poreza na dohodak ako je građanima blokiran račun

Povrat više plaćenog poreza na dohodak i prireza po godišnjem obračunu, ne smatra se primitkom koji bi bio izuzet od ovršnog postupka u cijelosti odnosno u određenoj svoti prema čl. 172. i čl. 173. Ovršnog zakona (Nar. nov., br. 112/12. – 6/24.). Zbog toga PU nije u mogućnosti isplatiti povrat poreza građanima na poseban **zaštićeni račun** sukladno čl. 212. Ovršnog zakona, već se povrat poreza po godišnjem obračunu može obaviti samo na redovne račune poreznog obveznika, neovisno od toga što su isti možda blokirani od strane vjerovnika.

7. Zaključak

Već pri dostavi privremenih poreznih rješenja fizičkim osobama, obavlja se povrat poreza na dohodak po godišnjem obračunu na njihov račun za plaćanje a iznimno i u gotovom novcu. Istodobno nakon zaprimanja privremenog poreznog rješenja, porezni obveznik može podnijeti i prigovor i to najkasnije do 31. srpnja 2024. godine, ako smatra da su podaci iz privremenog poreznog rješenja nepotpuni ili netočni. Za porezne obveznike koji ne podnesu prigovor na rješenje iz posebnog postupka ili ga podnesu izvan propisanog roka, obveza utvrđena privremenim poreznim rješenjem smatra se konačno utvrđenom poreznom obvezom.

Razlika za uplatu poreza na dohodak i prireza po godišnjem obračunu, porezni obveznik je dužan uplatiti u roku od 15 dana od isteka roka za prigovor na privremeno porezno rješenje, što znači do 15. kolovoza 2024. godine. Iznimno, a radi ekonomičnosti postupka, PU neće poreznim obveznicima dostaviti privremeno porezno rješenje, ako bi troškovi utvrđivanja i naplate poreza bili nerazmjerni naplaćenom porezu na dohodak i prirezu.

Povrat preplaćenog poreza moguće je izvršiti samo ako porezni obveznik nema dospjelih, a neplaćenih poreza ili drugih javnih davanja koje naplaćuje PU. Ako je isplatiatelj dohotka koji zapošljava radnike, dostavio Obrazac JOOPD a iskazni porez i prirez nije uplatio, obrada takvih prijava se odgađa do podmirjenja duga, pri čemu se poreznom obvezniku PU dostavlja obavijest o ne donošenju rješenja. Povrat više plaćenog poreza na dohodak i prireza po godišnjem obračunu, ne smatra se primitkom koji bi bio izuzet od ovršnog postupka radi čega PU nije u mogućnosti isplatiti povrat poreza građanima na zaštićeni račun.

Pravo radnika na godišnji odmor i regres

Sanja Rotim*

U članku autorica piše o pravnim pretpostavkama ostvarivanja prava na godišnji odmor i regres, ograničenjima ostvarivanja, načinu utvrđivanja godišnjeg odmora, njegovu trajanju, korištenju, pravnim posljedicama korištenja godišnjeg odmora, prenošenju godišnjeg odmora, kao i prekršajnim odredbama u slučaju kršenja odredbi ZOR-a koje ga reguliraju.

1. Uvod

Zakonom o radu (NN, br. 93/14, 127/17, 98/19, 151/22, 46/23, 64/23 – dalje: ZOR), propisano je pravo radnika na plaćeni godišnji odmor za svaku kalendarsku godinu, a kao jedan od primitka koje radnik može ostvariti na temelju radnog odnosa naveden je regres, materijalno pravo koje se veže uz korištenje godišnjeg odmora. Iako je propisano pravo radnika na godišnji odmor za svaku kalendarsku godinu, postoji određena kategorija radnika koji u određenim slučajevima ipak ne mogu ostvariti pravo na godišnji odmor, kao i slučajevi u kojima se umjesto na godišnji odmor u cijelosti, ostvaruje pravo na razmjerni dio godišnjeg odmora. Posljedično, o navedenom ovisi i pravo na naknadu troškova vezanih uz korištenje godišnjeg odmora (regres).

2. Pravo na godišnji odmor i regres

Odredbom članka 76. ZOR-a propisano je da radnik ima pravo na plaćeni godišnji odmor za svaku kalendarsku godinu. Budući radnik mora znati u kojem opsegu može ostvariti pravo na godišnji odmor, podatak o trajanju plaćenog godišnjeg odmora na koji radnik ima pravo jedan je od **obveznih sastojaka ugovora o radu**, odnosno pisane potvrde o sklopljenom ugovoru o radu. Člankom 15. stavkom 1. točkom 6. ZOR-a propisano je da ugovor o radu sklopljen u pisanom obliku, odnosno potvrda o sklopljenom ugovoru o radu (ako ugovor o radu nije sklopljen u pisanom obliku, poslodavac je dužan prije početka rada, radniku izdati pisanu potvrdu o sklopljenom ugovoru o radu), mora sadržavati između ostalog i podatke o trajanju plaćenog godišnjeg odmora na koji radnik ima pravo, a u slučaju kada se takav podatak ne može dati u vrijeme sklapanja ugovora, odnosno izdavanja potvrde, o načinu određivanja trajanja toga odmora. Podatak o godišnjem odmoru moraju sadržavati i svi **posebni ugovori o radu**, pa tako i ugovor o radu na izdvojenom mjestu rada („od kuće“), ugovor o radu u slučaju upućivanja radnika na rad u inozemstvo, ugovor o radu za obavljanje privremenih poslova, te ugovor o radu za stalne sezonske poslove. Također, pravo na godišnji odmor ostvaruje i onaj radnik s kojim poslodavac nije sklopio ugovor o radu, ili je sklopio neki drugi ugovor, ako se u oba slučaja radi o takvom ugovornom odnosu koji s obzirom na narav i vrstu rada te ovlasti poslodavca ima obilježja posla za koji se zasniva radni odnos, osim ako poslodavac ne dokaže suprotno. Naime, u takvim slučajevima presumira se

da je radnik stranka sklopljenog ugovora o radu. U svakom slučaju, s obzirom na to da godišnji odmor mora biti određen ili odrediv, **umjesto podatka o godišnjem odmoru ZOR dopušta da ugovor o radu upućuje na odgovarajući zakon, drugi propis, kolektivni ugovor ili pravilnik o radu koji uređuju ta pitanja**. Odredbom članka 9. stavka 3. ZOR-a propisano da se, ako je neko pravo iz radnog odnosa različito uređeno ugovorom o radu, pravilnikom o radu, sporazumom sklopljenim između radničkog vijeća i poslodavca, kolektivnim ugovorom ili zakonom, **primjenjuje za radnika najpovoljnije pravo**, ako ZOR-om ili drugim zakonom nije drugačije uređeno. Tako će, na temelju primjene povoljnijeg prava za radnika, ako je trajanje godišnjeg odmora određeno ugovorom o radu radnik imati pravo na onoliko godišnjeg odmora koliko je ugovoreno ugovorom o radu, osim ako kolektivnim ugovorom ili pravilnikom o radu nije određeno dulje trajanje godišnjeg odmora. U praksi je godišnji odmor rijetko određen u ugovorima o radu, nego se u pravilu poziva na ZOR ili upućuje na primjenu kolektivnog ugovora ili pravilnika o radu, pa tako određivanje dužeg trajanja godišnjeg odmora postoji u gotovo svim kolektivnim ugovorima, a također je određeno i u velikom broju pravilnika o radu.

2.1. Trajanje godišnjeg odmora

Odredbom članka 77. stavka 1. ZOR-a propisano je **najkraće trajanje** godišnjeg odmora, zakonski minimum koji mora biti osiguran svakom radniku, pa tako radnik ima za svaku **kalendarsku godinu** pravo na godišnji odmor od **najmanje četiri tjedna**. Propisane su dvije kategorije radnika kojima je minimalno trajanje godišnjeg odmora utvrđeno povoljnije: **maloljetnik** (osoba mlađa od 18 godina) i **radnik koji radi na „štetnim“ poslovima s posebnim uvjetima rada** na kojima, uz primjenu mjera zaštite zdravlja i sigurnosti na radu, nije moguće zaštititi radnika od štetnih utjecaja, koji imaju za svaku kalendarsku godinu pravo na godišnji odmor od u trajanju od **najmanje pet tjedana**. Pri donošenju ocjene koji su to poslovi na kojima, uz primjenu mjera zaštite zdravlja i sigurnosti na radu, nije moguće zaštititi radnika od štetnih utjecaja, uzimaju se u obzir poslovi koji se ubrajaju u poslove s posebnim uvjetima rada, na kojima se ujedno radno vrijeme s te osnove skraćuje razmjerno štetnom utjecaju uvjeta rada na zdravlje i radne sposobnosti radnika, a takvi poslovi se utvrđuju se posebnim propisom (primjerice poslovi razminiranja primjenom Zakona o protuminskom djelovanju – NN, br. 110/15, 118/18, 98/19,

* Sanja Rotim, dipl. iur., HEP dd, Zagreb

114/22, 59/23). Trajanje godišnjeg odmora duže od najkraće propisanog može se utvrditi kolektivnim ugovorom, sporazumom sklopljenim između radničkog vijeća i poslodavca, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu. Pitanja koja se odnose na ostvarivanje prava radnika na godišnji odmor, prvenstveno pitanje određivanje kriterija na temelju kojih se ostvaruje pravo na dodatne dane godišnjeg odmora u odnosu na zakonsko određenje minimalno propisanog trajanja godišnjeg odmora, često su predmet kolektivnih ugovora i pravilnika o radu, kojima se pravo radnika na godišnji odmor predviđa **u dužem trajanju od zakonom propisanog minimuma**. Pri tome se pravo na godišnji odmor u slučaju ispunjavanja propisanih uvjeta ostvaruje **jednako neovisno da li je ugovor o radu sklopljen na određeno ili neodređeno vrijeme, te bez obzira da li radnik radi u punom ili nepunom radnom vremenu**. Tako se kolektivnim ugovorom može odrediti da se godišnji odmor radnika uvećava ovisno o složenosti poslova radnog mjesta, rezultatima rada radnika, uvjetima rada (posebnim uvjetima rada), zdravstvenom stanju i socijalnim uvjetima radnika (invalidima rada, invalidima Domovinskog rata, roditeljima djeteta s utvrđenim invaliditetom itd.) i dr. Primjerice, člankom 13. **Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike** (NN, br. 56/22, 127/22, 58/23, 128/23, 29/24) propisano je da službenik i namještenik ima za svaku kalendarsku godinu pravo na plaćeni godišnji odmor u najkraćem trajanju propisanom općim propisom o radu (ZOR-om), a osnovica za izračun godišnjeg odmora uvećava se prema pojedinačno određenim mjerilima propisanim odredbom članka 19. stavka 1. i 2.:

1. s obzirom na uvjete rada:

- rad na poslovima s otežanim ili posebnim uvjetima rada – 2 dana
- rad u smjenama, turnusu, ili redovni rad subotom, nedjeljom, blagdanima i neradnim danima određenim zakonom – 1 dan

2. s obzirom na složenosti poslova i stupanj stručne spreme:

- rukovodećim državnim službenicima – 4 dana
- višim državnim službenicima – 4 dana
- nižim državnim službenicima – 3 dana
- namještenicima sa SSS – 3 dana
- namještenicima s NSS – 2 dana

3. s obzirom na dužinu radnog staža:

- od navršenih 5 do navršenih 9 godina radnog staža – 2 dana
- od navršenih 10 do navršenih 14 godina radnog staža – 3 dana
- od navršenih 15 do navršenih 19 godina radnog staža – 4 dana
- od navršenih 20 do navršenih 24 godina radnog staža – 5 dana
- od navršenih 25 do navršenih 29 godina radnog staža – 6 dana
- od navršenih 30 do navršenih 34 godina radnog staža – 7 dana
- od navršenih 35 i više godina radnog staža – 8 dana

4. s obzirom na posebne socijalne uvjete:

- roditelju, posvojitelju ili skrbniku s jednim malodobnim djetetom – 2 dana

- roditelju, posvojitelju ili skrbniku za svako daljnje malodobno dijete još po – 1 dan
- samohranom roditelju, posvojitelju ili skrbniku s jednim malodobnim djetetom – 3 dana
- roditelju, posvojitelju ili skrbniku djeteta s invaliditetom, bez obzira na ostalu djecu – 3 dana
- osobi s invaliditetom – 3 dana
- osobi s tjelesnim oštećenjem najmanje 50% – 2 dana

5. s obzirom na ostvarene rezultate rada:

- službeniku i namješteniku ocijenjenom ocjenom »izuzetan« – 3 dana
- službeniku i namješteniku ocijenjenom ocjenom »primjeran« – 2 dana
- službeniku i namješteniku ocijenjenom ocjenom »uspješan« – 1 dan.

Stavkom 2. istog članka određeno je da se ukupno trajanje godišnjeg odmora određuje na način da se osnovica za izračun godišnjeg odmora uvećava za zbroj svih dodatnih dana utvrđenih točkama 1. – 5. stavka 1. istoga članka, s tim da ukupno trajanje godišnjeg odmora ne može iznositi manje od 20 radnih dana niti više od 30 radnih dana u godini, osim u slučaju slijepog službenika i namještenika, donatora organa kao i službenika i namještenika koji radi na poslovima na kojima ni uz primjenu mjera zaštite na radu nije moguće otkloniti štetne utjecaje i na poslovima s posebnim ili otežanim uvjetima rada ima pravo na najmanje 30 dana godišnjeg odmora (čl. 20.).

Zadnjom izmjenom i dopunom članka 20. Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike (u primjeni od 1. ožujka 2024. godine), propisano je da slijepi službenik i namještenik, donator organa kao i službenik i namještenik koji radi na poslovima na kojima ni uz primjenu mjera zaštite na radu nije moguće otkloniti štetne utjecaje i na poslovima s posebnim ili otežanim uvjetima rada, ima pravo na najmanje 30 radnih dana godišnjeg odmora, ako taj broj dana nije ostvario na temelju mjerila iz odredbe članka 19. istog Kolektivnog ugovora. Stavkom 2. istog članka propisano je da su poslovi na kojima ni uz primjenu mjera zaštite na radu nije moguće otkloniti štetne utjecaje te poslovi s posebnim ili otežanim uvjetima rada oni poslovi koji su bili propisani kao poslovi s posebnim odnosno otežanim uvjetima rada u državnoj službi do stupanja na snagu Zakona o plaćama u državnoj službi i javnim službama.«.

Isto tako **Temeljnim kolektivnim ugovorom za zaposlenike u javnim službama** (NN, br. 29/24) odredbom članka 37. propisano je da zaposlenik za svaku kalendarsku godinu ima pravo na plaćeni godišnji odmor u najkraćem trajanju propisanim općim propisom o radu (ZOR-om), a najkraće trajanje godišnjeg odmora uvećava se prema pojedinačno određenim mjerilima, koji se uređuju granskim kolektivnim ugovorom. Tako da ukupno trajanje godišnjeg odmora ne može iznositi manje od najkraćeg trajanja odmora utvrđenog ZOR-om, niti više od 6 tjedana, odnosno 30 radnih dana za rad u petodnevnom radnom tjednu, dok slijepom zaposleniku i zaposleniku koji radi na poslovima gdje ni uz primjenu mjera zaštite na radu nije moguće zaštititi zaposlenika od štetnih utjecaja, pripada pravo na godišnji odmor za svaku kalendarsku godinu u trajanju od minimalno 6

tjedana, u kojem slučaju se trajanje godišnjeg odmora utvrđuje granskim kolektivnim ugovorom.

Po pitanju **trajanja godišnjeg odmora**, stavkom 3. članka 77. ZOR-a propisano je **ograničenje** prema kojem radnik koji se **prvi put zaposli ili koji ima prekid između dva radna odnosa duži od osam dana, stječe pravo na godišnji odmor na navedeni način tek nakon šest mjeseci neprekidnog radnog odnosa kod istog poslodavca**. Dakle, ako navedeni uvjet neprekidnog radnog odnosa u trajanju od šest mjeseci, bez obzira da li je radni odnos ostvaren na temelju jednog ugovora o radu ili više njih, nije ispunjen, radnik ne može steći pravo na puni godišnji odmor, već može ostvariti pravo na razmjerni dio godišnjeg odmora.

2.2. Utvrđivanje godišnjeg odmora

Način utvrđivanja godišnjeg odmora propisan je člankom 79. ZOR-a na način da se godišnji odmor iz članaka 77. i 78. ZOR-a radniku utvrđuje brojem radnih dana ovisno o radnikovom tjednom rasporedu radnog vremena, a blagdani i neradni dani određeni zakonom, razdoblje privremene nesposobnosti za rad koje je utvrdio ovlašteni liječnik, te dani plaćenog dopusta, ne uračunavaju se u trajanje godišnjeg odmora. Iznimno, ako bi po rasporedu radnog vremena radnik na dan blagdana ili neradnog dana određenog zakonom trebao raditi, a toga dana na svoj zahtjev koristi godišnji odmor, u trajanje godišnjeg odmora uračunava se i taj dan. Pri izračunavanju trajanja godišnjeg odmora na način iz članka 78. stavaka 1. i 2. ZOR-a, **najmanje polovica dana godišnjeg odmora zaokružuje se na cijeli dan godišnjeg odmora, a najmanje polovica mjeseca rada zaokružuje se na cijeli mjesec**. Ako radniku radni odnos prestaje točno u polovici mjeseca koji ima parni broj dana, pravo na jednu dvanaestinu godišnjeg odmora za taj mjesec ostvaruje kod poslodavca kod kojeg mu prestaje radni odnos.

2.3. Razmjerni dio godišnjeg odmora

Pitanje razmjernog dijela godišnjeg odmora regulirano je odredbom članka 78. ZOR-a na način da se navode **kategorije radnika koje imaju pravo na razmjerni dio godišnjeg odmora** koji se utvrđuje u trajanju od **jedne dvanaestine godišnjeg odmora** iz članka 77. stavaka 1. i 2. ZOR-a, od ukupnog broja dana godišnjeg odmora koji bi radnik ostvario, **za svaki mjesec trajanja radnog odnosa**, a to su sljedeće kategorije radnika:

- radnik koji **nije ispunio uvjet za stjecanje prava** na godišnji odmor na način propisan člankom 77. stavkom 3. ZOR-a (6 mjeseci neprekidnog radnog odnosa kod poslodavca),
- iznimno od članka 77. ZOR-a, **radnik kojem prestaje radni odnos (bez obzira na osnovu prestanka radnog odnosa)**, za tu kalendarsku godinu ostvaruje pravo na razmjerni dio godišnjeg odmora.

Dakle, razmjerni dio godišnjeg odmora ostvaruje onaj radnik koji ne ispunjava uvjet za stjecanje prava na godišnji odmor u cijelosti, pri čemu se pravo na razmjerni dio godišnjeg odmora utvrđuje u trajanju od jedne dvanaestine od ukupnog broja dana godišnjeg odmora koji bi radnik ostvario, za svaki mjesec trajanja radnog odnosa. Prema tome, **radnik koji**

je u radnom odnosu kod poslodavca bio manje od jednog mjeseca, odnosno koji nije radio najmanje od 1. do 15. u jednom kalendarskom mjesecu, uopće ne ostvaruje pravo na godišnji odmor. Budući da prema ZOR-u radnik kojem prestaje radni odnos, za tu kalendarsku godinu ostvaruje pravo na razmjerni dio godišnjeg odmora (**i to bez obzira na datum i osnovu prestanka radnog odnosa**), u kontekstu korištenja „starog“ godišnjeg odmora, to znači da radnik prije prestanka radnog odnosa treba iskoristiti sav preostali godišnji odmor, iz prošle godine i tekuće godine, u razmjernom dijelu. Tek ako ne uspije iskoristiti pripadajući godišnji odmor, radnik ima pravo na naknadu za neiskorišteni godišnji odmor, prema članku 82. ZOR-a. U slučaju da je poslodavac radniku koji je po prestanku radnog odnosa ostvario pravo na razmjerni dio godišnjeg odmora, prije prestanka radnog odnosa omogućio korištenje godišnjeg odmora u trajanju dužem od onog koji bi mu pripadao, nema pravo od radnika tražiti vraćanje naknade plaće isplaćene za korištenje godišnjeg odmora (čl. 78. st. 3. ZOR-a).

Važno je naglasiti da je **Kolektivnim ugovorom za državne službenike i namještenike i Temeljnim kolektivnim ugovorom za zaposlenike u javnim službama** propisan **izuzetak od prava na razmjerni dio godišnjeg odmora**, na način da službenik i namještenik koji nije ispunio uvjet za stjecanje godišnjeg odmora ili mu tijekom godine prestaje radni odnos, ostvaruje pravo na razmjerni dio godišnjeg odmora, u skladu s općim propisom o radu, uz **iznimku** službenika i namještenika kojem **radni odnos prestaje zbog odlaska u mirovinu** koji ima pravo na godišnji odmor za kalendarsku godinu u kojoj odlazi u mirovinu (čl. 18. st. 2. KU), kao i zaposlenik u javnim službama koji odlazi u **mirovinu**, a koji također ima pravo na **puni godišnji odmor za tu godinu** (čl. 42. TKU).

2.3.1. Primjeri razmjernog dijela godišnjeg odmora:

A) Prestanak radnog odnosa kod jednog poslodavca

- a) Radnik radi kod poslodavca A kontinuirano, a u tekućoj godini prestaje mu radni odnos te u razdoblju od 1. siječnja do 19. travnja 2024. godine – ostvaruje pravo na 4/12 razmjernog dijela godišnjeg odmora u 2024. godini. U skladu s aktom poslodavca, ostvaruje pravo na isplatu regresa za korišteni razmjerni dio godišnjeg odmora.
- b) Radnik radi kod poslodavca A kontinuirano, a 1. studenoga 2023. godine prestaje mu radni odnos te u razdoblju od 1. siječnja do 1. studenoga 2023. godine – ostvaruje pravo na 10/12 razmjernog dijela godišnjeg odmora u 2023. godini. U skladu s aktom poslodavca, ostvaruje pravo na isplatu regresa za korišteni razmjerni dio godišnjeg odmora.
- c) Radnik radi kod poslodavca A na određeno vrijeme u razdoblju od 10. veljače do 25. lipnja 2024. godine – ostvaruje pravo na 5/12 razmjernog dijela godišnjeg odmora u 2024. godini. U skladu s aktom poslodavca, ostvaruje pravo na isplatu regresa za korišteni razmjerni dio godišnjeg odmora.

B) Rad kod dva poslodavca s prekidom dužim od 8 dana**a) Kod oba poslodavca radni odnos prestaje u tekućoj godini:**

Radnik radi kod poslodavca A u razdoblju od 1. siječnja do 28. svibnja 2024. godine, kada mu radni odnos prestaje – ostvaruje pravo na 5/12 godišnjeg odmora, te kod poslodavca B u razdoblju od 25. lipnja do 30. rujna 2024. godine kada mu radni odnos prestaje – ostvaruje pravo na 3/12 godišnjeg odmora. U skladu s aktom poslodavca, ostvaruje pravo na isplatu regresa za korišteni razmjerni dio godišnjeg odmora kod poslodavca A i B.

b) Radni odnos prestaje u tekućoj godini kod jednog poslodavca

Radnik radi kod poslodavca A u razdoblju od 1. siječnja do 31. kolovoza 2023. godine kada mu radni odnos prestaje – ostvaruje pravo na 8/12 razmjernog dijela godišnjeg odmora, te se kod poslodavca B u zapošljavanju počevši od 20. rujna 2023. godine – ostvaruje pravo na 3/12 razmjernog dijela godišnjeg odmora. U skladu s aktom poslodavca, ostvaruje pravo na isplatu regresa za korišteni razmjerni dio godišnjeg odmora kod poslodavca A i B.

c) Radni odnos prestaje u tekućoj godini kod jednog poslodavca

Radnik radi kod poslodavca A u razdoblju od 1. siječnja do 20. ožujka 2024. godine kada mu radni odnos prestaje – ostvaruje pravo na 3/12 razmjernog dijela godišnjeg odmora, te se kod poslodavca B zapošljava na neodređeno vrijeme počevši od 27. travnja 2024. godine ostvaruje pravo na puni godišnji odmor. U skladu s aktom poslodavca, ostvaruje pravo na isplatu regresa za korišteni razmjerni dio godišnjeg odmora kod poslodavca A te pravo na isplatu regresa za korišteni puni godišnji odmor kod poslodavca B.

C) Rad kod dva poslodavca bez prekida**a) Zapošljavanje na određeno kod drugog poslodavca**

Radnik radi kod poslodavca A u razdoblju od 1. siječnja do 31. svibnja 2024. godine kada mu radni odnos prestaje – ostvaruje pravo na 5/12 razmjernog dijela godišnjeg odmora, te se kod poslodavca B zapošljava na određeno počevši od 1. lipnja do 30. rujna 2024. godine – ostvaruje pravo na 4/12 razmjernog dijela godišnjeg odmora. U skladu s aktom poslodavca ostvaruje pravo na isplatu regresa za korišteni razmjerni dio godišnjeg odmora kod poslodavca A i B.

b) Zapošljavanje na neodređeno kod drugog poslodavca

Radnik radi kod poslodavca A u razdoblju od 1. siječnja do 16. ožujka 2024. godine kada mu radni odnos prestaje – ostvaruje pravo na 3/12 razmjernog dijela godišnjeg odmora, te se kod poslodavca B zapošljava na neodređeno počevši od 17. ožujka 2024. godine – ostvaruje pravo na 9/12 razmjernog dijela godišnjeg odmora. U skladu s aktom poslodavca ostvaruje pravo na isplatu regresa za korišteni razmjerni dio godišnjeg odmora kod poslodavca A i B.

D) Rad kod jednog poslodavca duže od 6 mjeseci kroz dvije kalendarske godine

Radnik radi kod poslodavca A u razdoblju od 17. listopada 2023. do 20. travnja 2024. godine kada mu radni

odnos prestaje – ostvaruje pravo na 3/12 razmjernog dijela godišnjeg odmora u 2023. godini, te 4/12 razmjernog dijela godišnjeg odmora u 2024. godini. U skladu s aktom poslodavca ostvaruje pravo na isplatu regresa za korišteni razmjerni dio godišnjeg odmora u 2023. i 2024. godini.

E) Rad kod dva poslodavca s prekidom, duže od 6 mjeseci, ali kod drugog tijekom dvije kalendarske godine

Radnik radi kod poslodavca A u razdoblju od 1. siječnja do 17. listopada 2023. godine, a kod poslodavca B od 30. listopada 2023. do 20. travnja 2024. godine kada mu radni odnos prestaje – kod poslodavca A ostvaruje pravo na 10/12 razmjernog dijela godišnjeg odmora u 2023. godini, te kod poslodavca B 2/12 razmjernog dijela godišnjeg odmora u 2023. godini i 4/12 razmjernog dijela godišnjeg odmora u 2024. godini. U skladu s aktom poslodavca ostvaruje pravo na isplatu regresa za korišteni razmjerni dio godišnjeg odmora kod poslodavca A i B.

F) Rad kod dva poslodavca bez prekida, duže od 6 mjeseci, ali kod drugog tijekom dvije kalendarske godine

Radnik radi kod poslodavca A u razdoblju od 1. siječnja do 17. listopada 2023. godine, a kod poslodavca B od 18. listopada 2023. do 20. travnja 2024. godine kada mu radni odnos prestaje – kod poslodavca A ostvaruje pravo na 10/12 razmjernog dijela godišnjeg odmora u 2023. godini, te kod poslodavca B 2/12 razmjernog dijela godišnjeg odmora u 2023. godini i 4/12 razmjernog dijela godišnjeg odmora u 2024. godini. U skladu s aktom poslodavca ostvaruje pravo na isplatu regresa za korišteni razmjerni dio godišnjeg odmora kod poslodavca A i B.

2.3.2. Izračun razmjernog dijela godišnjeg odmora

Pravilo izračuna razmjernog dijela godišnjeg odmora je da se pri izračunu trajanja razmjernog dijela **najmanje polovica dana godišnjeg odmora zaokružuje se na cijeli dan** godišnjeg odmora, a **najmanje polovica mjeseca rada zaokružuje se na cijeli mjesec**.

Primjer 1.

Radniku je priznato pravo na 25 dana godišnjeg odmora, a radio je 5 mjeseci u razdoblju od 1. siječnja 2024. do 30. svibnja 2024. godine kada mu radni odnos prestaje – priznaje mu se pravo na 10 dana razmjernog dijela godišnjeg odmora ($25:12 = 2,08 \times 5 \text{ mj.} = 10,42$ – dakle manje od pola, pa se zaokružuje na manji broj dana).

Primjer 2.

Radniku je priznato pravo na 29 dana godišnjeg odmora, a radio je 6 mjeseci u razdoblju od 15. siječnja 2024. do 15. srpnja 2024. godine kada mu radni odnos prestaje – priznaje mu se pravo na 15 dana razmjernog dijela godišnjeg odmora ($29:12 = 2,42 \times 6 \text{ mj.} = 14,50$ dakle točno pola dana preko punog broja, pa se zaokružuje na veći broj, tj. cijeli dan godišnjeg odmora).

Primjer 3.

Radniku je priznato pravo na 26 dana godišnjeg odmora, a radio je 5 mjeseci u razdoblju od 16. siječnja 2024. do 15. lipnja 2024. godine kada mu radni odnos prestaje – priznaje

mu se pravo na 11 dana razmjernog dijela godišnjeg odmora ($26:12 = 2,17 \times 5 \text{ mj.} = 10,83$ dakle više od pola, pa se zaokružuje na veći broj dana).

Ako radniku radni odnos prestaje **točno u polovici mjeseca koji ima parni broj dana, pravo na 1/12 godišnjeg odmora za taj mjesec ostvaruje kod poslodavca kod kojeg mu prestaje radni odnos.**

Primjer 1.

Radniku prestaje radni odnos u mjesecu **lipnju** (koji ima 30 dana), točnije **15. lipnja**, pa će mu se kod tog poslodavca kod kojeg mu radni odnos prestaje (točno na polovici mjeseca), za mjesec lipanj **priznati** pravo na 1/12 razmjernog dijela godišnjeg odmora.

Primjer 2.

Radniku prestaje radni odnos u mjesecu **srpnju** (koji ima 31 dan), točnije **15. srpnja**, pa će mu se kod tog poslodavca kod kojeg mu radni odnos prestaje (na manje od polovice mjeseca), za mjesec srpanj **neće priznati** pravo na 1/12 razmjernog dijela godišnjeg odmora.

Primjer 3.

Radniku prestaje radni odnos u mjesecu **srpnju**, točnije **16. srpnja**, pa će mu se kod tog poslodavca kod kojeg mu radni odnos prestaje (na više od polovice mjeseca), za mjesec srpanj **priznati** pravo na 1/12 razmjernog dijela godišnjeg odmora.

2.4. Raspored korištenja godišnjeg odmora

Raspored korištenja godišnjeg odmora utvrđuje poslodavac, u skladu s kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu, ugovorom o radu i ZOR-om, najkasnije do 30. lipnja tekuće godine. Radniku koji radi u nepunom radnom vremenu kod dva ili kod više poslodavaca, a poslodavci ne postignu sporazum o istodobnom korištenju godišnjeg odmora, dužni su mu omogućiti korištenje godišnjeg odmora prema njegovu zahtjevu. Pri utvrđivanju rasporeda korištenja godišnjeg odmora moraju se uzeti u obzir potrebe organizacije rada te mogućnosti za odmor raspoložive radnicima. Poslodavac mora radnika najmanje petnaest dana prije korištenja godišnjeg odmora obavijestiti o trajanju godišnjeg odmora i razdoblju njegova korištenja. Jedan dan godišnjeg odmora radnik ima pravo, uz obvezu da o tome obavijesti poslodavca najmanje tri dana prije njegova korištenja, koristiti kada on to želi, osim ako posebno opravdani razlozi na strani poslodavca to onemogućuju.

2.5. Korištenje godišnjeg odmora u dijelovima i prenošenje godišnjeg odmora u sljedeću kalendarsku godinu

Ako radnik koristi godišnji odmor u dijelovima, mora tijekom kalendarske godine za koju ostvaruje pravo na godišnji odmor iskoristiti najmanje dva tjedna u neprekidnom trajanju, osim ako se radnik i poslodavac drukčije ne dogovore, pod uvjetom da je ostvario pravo na godišnji odmor u trajanju dužem od dva tjedna (čl. 83. ZOR). Dakle, **moгуć je dogovor radnika i poslodavca da taj minimalni dio godišnjeg odmora, koji radnik mora iskoristiti u tekućoj godini, ne**

bude dva tjedna, već više ili manje od toga. Neiskorišteni dio godišnjeg odmora u trajanju dužem od dijela godišnjeg odmora iz članka 83. ZOR-a radnik može prenijeti i iskoristiti najkasnije do 30. lipnja sljedeće kalendarske godine (dakle, **prijenos je moguć samo iz prethodne u sljedeću kalendarsku godinu**), a isto se odnosi i na radnika koji je ostvario pravo na razmjerni dio godišnjeg odmora. Tako radnik koji je ostvario pravo na razmjerni dio godišnjeg odmora u trajanju kraćem od dijela godišnjeg odmora iz članka 83. ZOR-a, može taj dio godišnjeg odmora prenijeti i iskoristiti najkasnije do 30. lipnja sljedeće kalendarske godine. Međutim, **radnik ne može prenijeti u sljedeću kalendarsku godinu navedeni dio godišnjeg odmora ako mu je bilo omogućeno korištenje toga odmora.** Godišnji odmor, odnosno dio godišnjeg odmora koji je prekinut ili nije korišten u kalendarskoj godini u kojoj je stečen, zbog bolesti te korištenja prava na roditeljni, roditeljski i posvojiteljski dopust te dopust radi skrbi i njege djeteta s težim smetnjama u razvoju, radnik ima pravo iskoristiti po povratku na rad, a najkasnije do 30. lipnja sljedeće kalendarske godine. **Iznimno**, godišnji odmor, odnosno dio godišnjeg odmora koji radnik zbog korištenja prava na **roditeljni, roditeljski i posvojiteljski dopust te dopust radi skrbi i njege djeteta s težim smetnjama u razvoju** nije mogao iskoristiti ili njegovo korištenje poslodavac nije omogućio do 30. lipnja sljedeće kalendarske godine, radnik ima pravo iskoristiti do kraja kalendarske godine u kojoj se vratio na rad. Dakle, navedena iznimka se ne odnosi na bolest, odnosno na privremenu spriječenost za rad, pa će tako primjerice radnik koji se nalazi na dugotrajnom bolovanju izgubiti pravo na korištenje „starog“ godišnjeg odmora, ako ga ne iskoristi od kraja lipnja naredne godine.

Međutim, kolektivnim ugovorom za državne službenike i namještenike (čl. 23.) propisano je da godišnji odmor, odnosno dio godišnjeg odmora koji nije iskorišten u kalendarskoj godini u kojoj je stečen zbog **bolesti**, te korištenja prava na roditeljni, roditeljski i posvojiteljski dopust, te dopust radi skrbi i njege djeteta s težim smetnjama u razvoju, službenik ili namještenik ima pravo iskoristiti po povratku na rad, a najkasnije do 30. lipnja sljedeće kalendarske godine.

2.6. Godišnji odmor radnika koji radi u dodatnom radu

Po **pitanju korištenja godišnjeg odmora** radnika na dodatnom radu kod drugog poslodavca, odredbom članka 18. a. stavka 7. ZOR-a propisano je da je poslodavac kod kojeg je radnik zaposlen u dodatnom radu dužan, na zahtjev radnika, omogućiti korištenje godišnjeg odmora toga radnika u istom tjednu u kojem godišnji odmor koristi kod matičnog poslodavca. Navedeno znači da bi se u pogledu istovremenog korištenja godišnjeg odmora dodatni poslodavac trebao prilagoditi matičnom poslodavcu.

2.7. Godišnji odmor radnika koji radi na izdvojenom mjestu rada

Obveze i prava poslodavca prema radnicima koji rade na izdvojenom mjestu rada ili rade na daljinu propisane su članom 17.b ZOR-a. S aspekta obveze poslodavca, propisano je, između ostalog, da je poslodavac dužan prilikom bližeg određivanja načina obavljanja poslova na izdvojenom mjestu rada ili rada na daljinu, prilagoditi količinu i rokove

izvršenja poslova na način koji radniku ne uskraćuje korištenje prava na dnevni, tjedni i godišnji odmor u utvrđenom opsegu. Također je propisano da **nema razlike po pitanju utvrđivanja plaće i ostalih materijalnih prava radnika** ako se ugovori jedan od spomenutih modela obavljanja rada. Radnik koji radi na izdvojenom mjestu rada ili radnik koji radi na daljinu ima pravo na plaću u jednakom iznosu plaće koliko bi imao da iste ili slične poslove obavlja u prostoru poslodavca. Naime, odredbom članka 17. b stavka 1. ZOR-a propisano je da plaća i druga materijalna prava radnika (dakle i pravo na regres), koji rade na izdvojenom mjestu rada ili rade na daljinu ne smije biti utvrđena u manjem iznosu od plaće radnika koji u prostoru poslodavca radi na istim ili sličnim poslovima, niti njihova druga prava iz radnog odnosa ili u vezi s radnim odnosom koja radnik ostvaruje smiju biti utvrđena u manjem opsegu od onoga koji je utvrđen za radnika koji u prostoru poslodavca radi na istim ili sličnim poslovima.

2.8. Ništetnost odricanja od prava na godišnji odmor

Sukladno odredbi članka 80. ZOR-a sporazum o odricanju od prava na godišnji odmor, odnosno o isplati naknade umjesto korištenja godišnjeg odmora je ništetan. Ako poslodavac pravna osoba s radnikom sklopi sporazum o odricanju od prava na godišnji odmor, odnosno o isplati naknade umjesto korištenja godišnjeg odmora, u skladu s odredbom članka 229. stavka 1. točke 44. smatra se prekršajem iz kategorije najtežih prekršaja poslodavca, koji se u tom slučaju kažnjava za prekršaj novčanom kaznom od 8090,00 do 13.270,00 eura. Nadalje, istim je člankom propisano da će se novčanom kaznom od 920,00 do 1320,00 eura za navedeni prekršaj kazniti poslodavac fizička osoba i odgovorna osoba pravne osobe. Ako je navedeni prekršaj počinjen u odnosu na maloljetnika, iznos novčane kazne uvećava se dvostruko.

2.9. Naknada za neiskorišteni godišnji odmor

U skladu s odredbom članka 82. ZOR-a, u slučaju prestanka ugovora o radu poslodavac je dužan radniku koji nije iskoristio godišnji odmor isplatiti naknadu umjesto korištenja godišnjeg odmora, a naknada se određuje razmjerno broju dana neiskorištenoga godišnjeg odmora.

2.10. Naknada plaće za vrijeme godišnjeg odmora i regres

Za vrijeme korištenja godišnjeg odmora, u skladu s odredbom članka 81. ZOR-a, radnik ima pravo na naknadu plaće u visini određenoj kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu, a **najmanje u visini njegove prosječne mjesečne plaće u prethodna tri mjeseca** (uračunavajući sva primanja u novcu i naravi koja predstavljaju naknadu za rad). Ako radniku u prethodna tri mjeseca prije korištenja godišnjeg odmora nije isplaćena plaća nego naknada plaće, kao osnovica za utvrđivanje naknade plaće za vrijeme godišnjeg odmora trebala bi se uzeti ona plaća koju bi radnik primio da je radio. Također je i **Kolektivnim ugovorom za državne službenike i namještenike** člankom 14. stavkom 1. (koji je izmijenjen njegovim Dodatkom III) propisano da se za vrijeme korištenja godišnjeg odmora službeniku i namješteniku isplaćuje naknada plaće u visini njegove prosječne

mjesečne plaće ostvarene u tri mjeseca neposredno prije mjeseca u kojem koristi godišnji odmor (uračunavajući sva primanja u novcu i naravi koja predstavljaju naknadu za rad) ili u visini kao da je radio u redovnom radnom vremenu, ovisno o tome što je za službenika i namještenika povoljnije. Tako je i **Temeljnim kolektivnim ugovorom za zaposlenike u javnim službama** člankom 37. stavkom 5. propisano da se za vrijeme korištenja godišnjeg odmora zaposleniku isplaćuje naknada plaće u visini njegove prosječne mjesečne plaće ostvarene u tri mjeseca koja prethode mjesecu u kojem koristi godišnji odmor (uračunavajući sva primanja u novcu i naravi koja predstavljaju naknadu za rad) ili u visini kao da je radio u redovnom radnom vremenu, ovisno o tome što je za zaposlenika povoljnije.

2.10.1. Pravo na regres i isplata regresa

Po definiciji, regres je materijalno pravo zaposlenika koje se može ostvariti na temelju važećeg akta, bilo ugovora o radu, bilo kolektivnog ugovora ili internog pravilnika tvrtke u kojoj radi zaposlenik. Ovisno o ostvarenom pravu na godišnji odmor, ostvaruje se i **pravo na regres**, pod pretpostavkom da je pravo na njegovu isplatu propisano aktom ili određeno odlukom poslodavca, odnosno ugovoreno. Odredbom članka 90.a ZOR-a naveden je regres kao primitak kojeg radnik **može ostvariti na temelju radnog odnosa**, a koji poslodavac, u skladu s propisom, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu, aktom poslodavca ili ugovorom o radu isplaćuje radniku kao materijalno pravo iz radnog odnosa. Važno je napomenuti da ako pravo na isplatu regresa nije definirano spomenutim aktima, tada radnici mogu ostvariti pravo na isplatu na temelju volje poslodavca (odlukom). U slučaju osoba koje se nalaze kod poslodavca na stručnom osposobljavanju za rad bez zasnivanja radnog odnosa (čl. 59. ZOR-a), budući da se na njih primjenjuju odredbe o radnom odnosu, osim odredbi o sklapanju ugovora o radu, plaći i naknadi plaće, te prestanku ugovora o radu, navedene osobe ostvaruju pravo na godišnji odmor, ali ne i pravo na naknadu za njegovo korištenje. Osim toga, poslodavci regres ne mogu isplatiti radnicima na roditeljskom dopustu ili bolovanju zato što radnici koriste prava iz obveznoga zdravstvenog osiguranja, a ne koriste godišnji odmor. Svrha regresa je podmirivanje troškova za vrijeme korištenja godišnjeg odmora. Regres se može isplatiti radniku neovisno o tome u kojem dijelu godine je s poslodavcem započeo radni odnos, a ovisno o činjenici koristi li godišnji odmor kod poslodavca koji isplaćuje regres u skladu s odredbom članka 90.a ZOR-a, odnosno autonomnom odlukom poslodavca. Ako se primjerice radi o poslodavcu koji ga isplaćuje, a radnik započne radni odnos 15. ožujka 2024. godine, protekom šest mjeseci dana 15. rujna 2024. stječe pravo na „puni“ godišnji odmor, a njegovim korištenjem i pravo na regres. Međutim, ako je radnik sklopio ugovor o radu na određeno vrijeme od 15. studenog 2023. do 25. svibnja 2024. godine, dana 15. svibnja 2024. ne stječe pravo na godišnji odmor u cijelosti, jer se radi o **dvije kalendarske godine**, a budući da u drugoj kalendarskoj godini radniku prestaje radni odnos, ostvarit će **pravo na razmjerni dio godišnjeg odmora za 2023.**, i razmjerni dio za 2024. godinu, kao i pravo na isplatu regresa za korišteni razmjerni dio godišnjeg odmora. U svakom slučaju, ako tijekom kalendarske godine dođe do prestanka ugovora

o radu i promjene poslodavca, radnik će kod svakog poslodavca ostvariti pravo na razmjerni dio godišnjeg odmora. Slijedom navedenog, **radnik koji kod jednog poslodavca ostvari pravo na razmjerni dio godišnjeg odmora, pa ima prekid duži od 8 dana, kod drugog poslodavca ostvaruje pravo na „puni“ godišnji odmor pod uvjetom da kod njega odradi šest mjeseci u toj kalendarskoj godini te njegovim korištenjem i pravo na regres.** Primjerice, ako je radnik bio zaposlen kod jednog poslodavca u razdoblju od 1. siječnja do 20. ožujka 2024. godine, a kod drugog poslodavca se zapošljava počevši od 28. travnja 2024. na neodređeno vrijeme (prekid duži od osam dana), budući da je kod prvog poslodavca radni odnos prestao kod njega će radnik ostvariti pravo na 3/12 razmjernog dijela godišnjeg odmora, a kod drugog poslodavca pravo na „puni“ godišnji odmor za 2024. godinu, jer ima nakon prekida dužeg od osam dana više od šest mjeseci rada. Također, u slučaju radnika kojem prava i obveze iz radnog odnosa miruju (npr. na neplaćenom dopustu) budući da se **mirovanje radnog odnosa** ne smatra prekidom radnog odnosa, odnosno ne utječe na pravo stjecanja godišnjeg odmora, radnik kojem prestane mirovanje radnog odnosa, imat će za tu tekuću godinu pravo na godišnji odmor kao da je radio. Isto tako, budući da ZOR korištenje godišnjeg odmora ne uvjetuje efektivnim radom, u tekućoj kalendarskoj godini za koju radnik ostvaruje prvo na godišnji odmor, ako je radnik veći dio te kalendarske godine **pri-vremeno spriječen za rad**, neovisno o bolovanju, navedeni radnik ostvaruje pravo na svoj pripadajući godišnji odmor za tu kalendarsku godinu. U kontekstu razmatranja korištenja »starog« godišnjeg odmora, radnici koji nisu uspjeli iskoristiti cijeli ili dio godišnjeg odmora iz godine u kojoj su izbivali s posla, pripadajući godišnji odmor mogu po povratku na rad iskoristiti pod uvjetima propisanim u poglavlju 2.5.

Slijedom navedenog, razlika između naknade plaće za vrijeme godišnjeg odmora i regresa je u tome što je naknada uređena ZOR-om, dok regres nije zakonski uređen već može biti definiran jednim od autonomnih akata poslodavca (kolektivni ugovor, pravilnik o radu ili sam ugovor o radu) ili odlukom poslodavca, dakle ovisi o volji poslodavca. Stoga, ako poslodavac želi radnicima isplatiti regres, unatoč tome što ga niti jedan akt na to ne obvezuje, može o istome donijeti autonomnu odluku. U tom slučaju poslodavac može odlučiti hoće li svim radnicima isplatiti jednaki iznos regresa ili će primjerice radnicima koji nisu kod njega bili zaposleni cijelu godinu isplatiti njegov razmjerni dio. Međutim, ako je pravo radnika na isplatu regresa utvrđeno npr. odredbama pravilnika o radu ili kolektivnog ugovora, tada iste obvezuju poslodavca. Po pitanju ostvarivanja prava na regres radnika koji je zaposlen kod poslodavca u nepunom radnom vremenu, oni mogu ostvariti pravo na regres u punom iznosu. Naime, ako kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu nije uređeno drugačije, tada radnicima koji rade u nepunom radnom vremenu poslodavac plaću i druga materijalna prava (regres) utvrđuje razmjerno ugovorenom radnom vremenu. Ako je pravo na regres propisano u jednakom iznosu za sve radnike ili ako poslodavac donese odluku o isplati regresa u jednakom iznosu, tada pravo na regres ostvaruju jednako radnici koji rade u punom i radnici koji rade u nepunom radnom vremenu. Tako je **Dodatkom III Kolektivnog ugovora za**

državne službenike i namještenike propisano da regres iz čl. 43. Kolektivnog ugovora za 2024. godinu iznosi 300,00 eura. **Temeljnim kolektivnim ugovorom za zaposlenike u javnim službama** po pitanju visine regresa člankom 67. propisano je da će o visini regresa Vlada RH i sindikati javnih službi pregovarati svake godine prije donošenja Državnog proračuna Republike Hrvatske za sljedeću godinu, s time da ako se dogovor ne postigne, regres iznosi najmanje onoliko koliko je bila zadnja isplata regresa u visini koja proizlazi na temelju ugovora između Vlade RH i sindikata, te da regres za 2024. godinu iznosi 300,00 eura. Također je propisano da pravo na regres ima svaki zaposlenik koji u tekućoj godini koristi makar i razmjerni dio godišnjeg odmora.

Poreznim propisima određuje se može li se i do koje svote isplatiti regres bez obveze obračuna i plaćanja poreza. Prema Pravilniku o porezu na dohodak (NN br. 10/17., 128/17., 106/18., 1/19., 80/19., 1/20., 74/20., 138/20., 1/21, 102/22, 112/22, 156/22, 1/23, 56/23, 143/23 – dalje: PPD) **poslodavac može regres isplatiti neoporezivo i oporezivo.** Poslodavac može u skladu s člankom 7. st. 2. t. 5. PPD-a radniku neoporezivo isplatiti do 700,00 eura godišnje prigodne nagrade (regres). Regres se može isplatiti neoporezivo ako se isplaćuje zaposleniku na temelju sklopljenog ugovora o radu te ako isplaćena svota ne prelazi svotu od 700,00 eura godišnje, pod uvjetom da radnik tijekom istog poreznog razdoblja odnosno godine od istog ili drugih isplatitelja nije primio ni jednu drugu prigodnu nagradu (božićnicu, uskršnicu i dr.) koja bi prelazila svotu od 700,00 eura. Za neoporezivu isplatu poslodavac je obavezan ispostaviti Izvješće o primicima porezu na dohodak i prirezu te doprinosima za obvezna osiguranja – JOPPD obrazac, najkasnije do 15. u mjesecu za isplate u prethodnom mjesecu. Ako je poslodavac tijekom poreznog razdoblja (godine) isplatio neke od prigodnih nagrada (božićnica, uskršnica i dr.) treba utvrditi je li do svote od 700,00 eura ostalo još za isplatu neoporezive svote. Ako poslodavac radniku isplati regres u svoti iznad propisane neoporezive svote, razlika između propisane svote i isplaćene svote smatra se dohotkom od nesamostalnog rada (plaćom). Za oporezive isplate poslodavci također trebaju Poreznoj upravi dostaviti JOPPD obrazac.

3. Upravne mjere

Prema članku 226. ZOR-a inspektor će u provedbi inspeksijskog nadzora u području rada usmenim rješenjem u zapisniku poslodavcu narediti da u ostavljenom roku utvrdi raspored korištenja godišnjeg odmora u skladu sa ZOR-om ili radnika obavijesti o trajanju i razdoblju korištenja godišnjeg odmora (članak 85.)

4. Prekršajne odredbe

Težim prekršajem poslodavca u smislu odredbe članka 227. stavka 1. točke 18. poslodavac pravna osoba kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom od 4110,00 do 7960,00 eura ako radniku ne omogući korištenje godišnjeg odmora na način i pod uvjetima propisanim ZOR-om, osim u slučaju prestanka ugovora o radu (članak 18.a stavak 7., članci 77., 78., 83., 84. i članak 85. stavak 2. i 4.). Ako je navedeni prekršaj počinjen u odnosu na maloljetnika, iznos novčane kazne uvećava se dvostruko.

Rad državnih službenika na izdvojenom mjestu rada i rad na daljinu

Bernard Iljazović*

U članku je prezentirana pravna osnova mogućnosti rada državnih službenika na izdvojenom mjestu rada i rada na daljinu. Materija se temelji na pravnom okviru, odnosno Uredbi o mogućnosti rada državnog službenika na izdvojenom mjestu rada, rada na daljinu i rada u nepunom radnom vremenu i Smjernicama za provedbu hibridnog modela rada u državnim tijelima.

1. Uvod

U državnim tijelima Republike Hrvatske, hibridni model rada prvi put je uveden tijekom 2020. godine za vrijeme epidemije bolesti COVID – 19, kada je bilo potrebno osigurati uvjete za redovito obavljanje poslova. Tada je rad službenika u državnim tijelima bio organiziran u timovima na način da su se pojedini službenici u ustrojstvenoj jedinici izmjenjivali u tjednim ili dvotjednim smjenama na radu od kuće, a što je omogućilo neprekidno pružanje javnih usluga.

Na osnovu tih iskustava i rezultata pilot provedbe hibridnog modela rada u državnim tijelima pristupilo se cjelovitoj reformi i razvoju novih pristupa obavljanju poslova u državnim tijelima (uvođenje modela za hibridni pristup radnom mjestu – SmartWorking). Stoga je donesen zakonodavni okvir kojim se na cjelovit način uređuje hibridni model rada u državnim tijelima. Naime, mogućnost rada na izdvojenom mjestu rada ili rada na daljinu u hibridnom modelu rada regulirana je Zakonom o radu, Zakonom o državnim službenicima, Uredbom o mogućnosti rada državnog službenika na izdvojenom mjestu rada, rada na daljinu i rada u nepunom radnom vremenu, Kolektivnim ugovorom za državne službenike i namještenike. Osim tih temeljnih propisa, za takav oblik rada značajni su i propisi koji uređuju zaštitu tajnosti podataka i zaštitu osobnih podataka, te propisi iz područja zaštite na radu.

Čelnik državnog tijela radi određenih posebnosti i specifičnosti državnog tijela može donijeti Uputu o radu na izdvojenom mjestu rada i radu na daljinu kojom će detaljnije razraditi uvjete i način rada na izdvojenom mjestu rada i rada na daljinu kao i posebne organizacijske i tehničke uvjete, te posebne uvjete zaštite na radu i zaštite osobnih podataka, vodeći računa o informacijskoj sigurnosti, tajnosti podataka i zaštiti osobnih podataka.

2. Hibridni model rada

Pod hibridnim modelom rada podrazumijeva se povremeni ili privremeni rad na izdvojenom mjestu rada ili rad na daljinu, u kojemu službenik određeni dio tjedna, odnosno

mjeseca poslove obavlja od kuće ili u nekom drugom prostoru slične namjene, a koji nije prostor državnog tijela, a preostali dio u prostoru državnog tijela.

U hibridnom modelu rada mogu sudjelovati svi državni službenici, osim službenika za vrijeme vježbeničkog staža ili probnog rada. No, postoje okolnosti kada državni službenik za vrijeme vježbeničkog staža ili probnog rada može raditi na izdvojenom mjestu rada, odnosno u slučaju izvanrednih okolnosti nastalih uslijed epidemije bolesti, potresa, poplave, ekološkog incidenta i sličnih pojava. U takvim okolnostima, čelnik državnog tijela može, radi osiguranja redovitog obavljanja poslova državnog tijela, te zaštite zdravlja i sigurnosti državnih službenika i drugih osoba, odrediti rad na izdvojenom mjestu rada za sve ili pojedine državne službenike.

Treba istaknuti da sudjelovanje u hibridnom modelu rada za državne službenike nije pravo niti obveza. Naime, državnom službeniku pruža se **mogućnost** da može raditi na izdvojenom mjestu rada ili raditi na daljinu.

Takav oblik rada ima značajne prednosti za državna tijela i državne službenike, kao i za korisnike javnih usluga.

Prednosti koje možemo navesti kao primjer su: organizacija rada prilagođena specifičnostima i potrebama državnog tijela, brži razvoj procesa digitalizacije, veća motiviranost i produktivnost zaposlenika, fleksibilniji radni uvjeti, bolje usklađivanje poslovnog i privatnog života, veća dostupnost digitalnih javnih usluga, podizanje kvalitete javnih usluga...

Kao i svaki oblik rada, tako i hibridni model rada ima određene nedostatke kao na primjer: neovlašteno otkrivanje službenih informacija ili osobnih podataka radi nepridržavanja propisanih mjera za informacijsku sigurnost i zaštitu osobnih podataka, ograničene mogućnosti za stjecanje novih znanja, vještina i kompetencija, preveliko radno opterećenje, neravnopravan tretman službenika od neposredno nadređenih rukovoditelja...

3. Rad na izdvojenom mjestu rada i rad na daljinu

Državni službenik može obavljati poslove radnog mjesta na **izdvojenom mjestu rada i radom na daljinu**.

Rad na izdvojenom mjestu rada je rad kod kojeg državni službenik poslove obavlja od kuće ili u drugom prostoru slične namjene u Republici Hrvatskoj, koji je određen na temelju dogovora državnog službenika i državnog tijela, a koji nije prostor državnog tijela.

Rad na daljinu je rad koji se uvijek obavlja putem informacijsko-komunikacijske tehnologije, pri čemu državno tijelo i državni službenik utvrđuju pravo državnog službenika da samostalno određuje gdje će taj rad obavljati u Republici Hrvatskoj. To može biti promjenjivo i ovisiti o volji državnog službenika, zbog čega se takav rad ne smatra radom na mjestu rada, odnosno na izdvojenom mjestu rada u smislu propisa o zaštiti na radu.

Rad na izdvojenom mjestu rada i rad na daljinu može se obavljati kao **privremen** ili **povremen** (hibridni model rada) ako državni službenik i državno tijelo dogovore takvu vrstu rada.

Povremeni rad na izdvojenom mjestu rada ili rad na daljinu je rad kod kojeg državni službenik određeni dio tjedna, odnosno mjeseca obavlja poslove radnog mjesta na izdvojenom mjestu rada ili radom na daljinu, a preostali dio u prostoru državnog tijela.

Privremeni rad na izdvojenom mjestu rada ili rad na daljinu je rad kod kojeg državni službenik u određenom razdoblju, a osobito u slučaju roditelja djeteta do navršene osme godine života ili pružatelja skrbi sukladno posebnom zakonu, obavlja poslove radnog mjesta na izdvojenom mjestu rada ili radom na daljinu.

Kod povremenog rada na izdvojenom mjestu rada ili rada na daljinu, državni službenik radi najmanje jedan dan u tjednu na izdvojenom mjestu rada ili na daljinu, najmanje dva dana u tjednu u prostoru državnog tijela, a ostale dane u tjednu sukladno dogovoru državnog službenika s nadređenim službenikom, odnosno dužnosnikom.

3.1. Poslovi koji se ne mogu obavljati na izdvojenom mjestu rada i radom na daljinu

Člankom 4. Uredbe propisani su poslovi koje nije moguće obavljati na izdvojenom mjestu rada i radom na daljinu. Sukladno tome, na izdvojenom mjestu rada i radom na daljinu ne mogu se obavljati poslovi koji:

- zahtijevaju upute i nadzor rukovodećih državnih službenika, odnosno državnih dužnosnika koje je moguće ostvariti isključivo neposrednim kontaktom
- zahtijevaju suradnju s drugim državnim službenicima, državnim dužnosnicima ili korisnicima koju je moguće ostvariti isključivo u prostorima državnog tijela
- obuhvaćaju primanje i rad sa strankama u prostorima državnog tijela, osim u slučaju kad je rad i primanje stranaka moguće unaprijed planirati
- obuhvaćaju postupanje s dokumentacijom u fizičkom obliku
- obuhvaćaju rad s klasificiranim podacima, sukladno propisima o zaštiti tajnosti podataka
- zahtijevaju korištenje opreme dostupne samo u prostorima državnog tijela

- uključuju poslove osiguranja, zaštite imovine i ljudi, i
- zahtijevaju primjenu posebnih pravila zaštite na radu.

S druge strane, u državnim tijelima veliki broj poslova moguće je organizirati i obavljati na izdvojenom mjestu rada ili radom na daljinu. Stoga, državna tijela trebaju poticati primjenu hibridnog modela rada u skladu sa svojim organizacijskim i tehničkim uvjetima, osobito vodeći računa o kvaliteti poslovanja, dostupnosti javnih usluga, informacijskoj sigurnosti, zaštiti zdravlja i ravnoteži između poslovnog i privatnog života.

3.2. Informiranje službenika o hibridnom modelu rada

Prije uključivanja državnih službenika u hibridni model rada potrebno im je pružiti više informacija o takvom načinu rada, kao na primjer, o prednostima i mogućim nedostacima takvog načina rada, o zakonskim i podzakonskim propisima koji uređuju takav oblik rada, o praktičnim segmentima pripreme i podnošenja prijave za sudjelovanje u hibridnom modelu rada... Pravodobnim informiranjem službenika mogu se otkloniti određene nedoumice koje službenici mogu imati u pogledu takvog načina rada, ali i spriječiti podnošenje njihovih prijava u okolnostima u kojima je već unaprijed poznato da se na prijave neće moći pozitivno odgovoriti. Na taj način smanjit će se i radno opterećenje kako kod državnih službenika tako i kod rukovodećih službenika.

4. Podnošenje prijave za rad na izdvojenom mjestu rada ili rad na daljinu

Državni službenik dobrovoljno se prijavljuje za rad na izdvojenom mjestu rada ili rad na daljinu. Naime, državni službenik treba podnijeti prijavu za rad na izdvojenom mjestu rada ili rad na daljinu na propisanom obrascu neposredno nadređenom službeniku. Iznimno, ako nema hijerarhijski nadređenih službenika, tada državni službenik podnosi prijavu za rad na izdvojenom mjestu rada ili rad na daljinu nadređenom dužnosniku.

Prijava za rad na izdvojenom mjestu ili rad na daljinu, treba sadržavati sljedeće podatke:

1. ime i prezime državnog službenika
2. redni broj i naziv radnog mjesta
3. naziv unutarnje ustrojstvene jedinice u kojoj je državni službenik zaposlen
4. mjesto obavljanja rada na izdvojenom mjestu rada ili u slučaju rada na daljinu, naznaku da državni službenik samostalno određuje gdje će taj rad obavljati, što ovisi o njegovoj volji i može biti promjenjivo
5. vremensko razdoblje za koje se podnosi prijava
6. broj telefona na koji će državni službenik biti dostupan za vrijeme rada na izdvojenom mjestu rada ili rada na daljinu
7. prethodnu suglasnost državnog službenika za ulazak u prostor doma ili u neki drugi prostor koji nije prostor državnog tijela za vrijeme propisanog radnog vremena državnog tijela, ako je to nužno radi održavanja opreme ili provođenja unaprijed utvrđenog nadzora vezanog uz primjenu zakona i drugih propisa kojima se uređuju

odnosi između državnog tijela i državnog službenika u području zaštite na radu, u vrijeme koje je dogovoreno između državnog službenika i državnog tijela.

Sastavni dio prijave za rad na izdvojenom mjestu rada je i pisana izjava državnog službenika o ispunjavanju minimalnih prostornih i tehničkih uvjeta izvan prostora državnog tijela za nesmetan rad u skladu s propisanim mjerama zaštite na radu i poštivanju sigurnosnih standarda i mjera koji se odnose na informacijsku sigurnost, tajnost podataka i zaštitu osobnih podataka.

Sastavni dio prijave za rad na daljinu je i pisana izjava državnog službenika o poštivanju sigurnosnih standarda i mjera koji se odnose na siguran rad, informacijsku sigurnost, tajnost podataka i zaštitu osobnih podataka.

Ako državni službenik podnosi prijavu za privremeni rad na izdvojenom mjestu rada ili rad na daljinu, dužan je uz prijavu priložiti i isprave kojima dokazuje status roditelja djeteta do navršene osme godine života ili pružatelja skrbi sukladno posebnom zakonu

4.1. Odobranje povremenog rada na izdvojenom mjestu rada ili rada na daljinu

Neposredno nadređeni službenik dužan je razmotriti prijavu za povremeni rad na izdvojenom mjestu rada ili rad na daljinu, uzimajući u obzir potrebe službe. U tu svrhu, procjenjuje da li je i u kojoj mjeri pojedine poslove radnog mjesta moguće obavljati izvan prostora državnog tijela, te da li službenik ima potrebne kompetencije za samostalno obavljanje poslova uz korištenje digitalne tehnologije.

Državnik službenik trebao bi posjedovati na primjer sljedeće kompetencije: odgovornost, temeljitost i kvalitetno obavljanje svih poslova iz djelokruga rada uz minimalno usmjeravanje i praćenje nadređenih rukovodećih, te drugih službenika, samoinicijativnost u obavljanju poslova i preuzimanju dodatnih poslova, upravljanje vremenom s ciljem obavljanja poslova u zadanim rokovima, sposobnost aktivnog i samostalnog korištenja računala, sposobnost aktivnog i samostalnog korištenja alata za video sastanke, te alata za pohranu i upravljanje dokumentima i kolaboraciju u izradi dokumenata...

Neposredno nadređeni službenik na obrascu prijave za rad na izdvojenom mjestu rada ili rad na daljinu, daje ili uskraćuje suglasnost. Ako nije suglasan, tada je dužan navesti razloge uskrate suglasnosti.

Potom prijavu za povremeni rad na izdvojenom mjestu rada ili rad na daljinu dostavlja na suglasnost svima koji su po hijerarhijskom redu državnom službeniku nadređeni, zaključno s rukovodećim državnim službenikom koji upravlja najvišom ustrojstvenom jedinicom u kojoj je državni službenik raspoređen.

Nadređeni službenici daju ili uskraćuju suglasnost za povremeni rad na izdvojenom mjestu rada ili rad na daljinu, a ako nisu suglasni, dužni su navesti razloge uskrate suglasnosti.

Rukovodeći državni službenik koji upravlja najvišom ustrojstvenom jedinicom u kojoj je državni službenik ras-

poređen **odobrava povremeni rad na izdvojenom mjestu rada ili rad na daljinu** u roku od 15 dana od dana podnesene prijave za rad na izdvojenom mjestu rada ili rad na daljinu, o čemu je dužan obavijestiti čelnika državnog tijela i ustrojstvenu jedinicu za ljudske potencijale, te ujedno određuje:

- broj dana tjedno ili dane u tjednu za koje se državnom službeniku odobrava rad na izdvojenom mjestu rada ili na daljinu
- vrijeme u kojem je državni službenik obavezan biti dostupan tijekom rada na izdvojenom mjestu rada ili rada na daljinu
- vremensko razdoblje na koje se odobrava rad na izdvojenom mjestu rada, odnosno rad na daljinu i
- mjesto obavljanja rada na izdvojenom mjestu rada (grad, poštanski broj, ulica i kućni broj).

Ako rukovodeći državni službenik nije suglasan s povremenim radom na izdvojenom mjestu rada ili rad na daljinu, dužan je u roku od 15 dana od dana podnesene prijave dostaviti državnom službeniku obrazloženi pisani odgovor. Treba istaknuti da uskraćivanje suglasnosti na prijavu za rad na izdvojenom mjestu rada ili rad na daljinu ne predstavlja povredu prava državnog službenika.

Povremeni rad na izdvojenom mjestu rada i rad na daljinu odobrava se na određeno vrijeme, a najduže do 12 mjeseci, nakon čega državni službenik može podnijeti novu prijavu.

4.2. Odobranje privremenog rada na izdvojenom mjestu rada ili rada na daljinu

Rukovodeći državni službenik koji upravlja najvišom ustrojstvenom jedinicom u kojoj je državni službenik raspoređen predlaže čelniku državnog tijela donošenje odluke o odobrenju privremenog rada na izdvojenom mjestu rada ili rada na daljinu, putem jedinice za ljudske potencijale. Ukoliko nema hijerarhijski nadređenog državnog službenika, nadređeni dužnosnik predlaže čelniku državnog tijela donošenje odluke o privremenom radu na izdvojenom mjestu rada ili radu na daljinu.

Ako je suglasan s prijavom, čelnik državnog tijela ili osoba koju on za to ovlasti Odlukom odobrava državnom službeniku privremeni rad na izdvojenom mjestu rada ili rad na daljinu i određuje:

- vrijeme u kojem je državni službenik obavezan biti dostupan tijekom rada na izdvojenom mjestu rada ili rada na daljinu
- vremensko razdoblje na koje se odobrava rad na izdvojenom mjestu rada, odnosno rad na daljinu i
- mjesto obavljanja rada na izdvojenom mjestu rada (grad, poštanski broj, ulica i kućni broj).

Ako čelnik državnog tijela nije suglasan s privremenim radom na izdvojenom mjestu rada ili rad na daljinu, tada je dužan u roku od 15 dana od dana podnesene prijave dostaviti državnom službeniku obrazloženi pisani odgovor.

Privremeni rad na izdvojenom mjestu rada i rad na daljinu odobrava se na određeno vrijeme, a najduže do 12

mjeseci, nakon čega državni službenik može podnijeti novu prijavu.

Postupak prijave i davanja suglasnosti za sudjelovanje službenika u hibridnom modelu rada pitanje je iz domene organizacije rada državnog tijela i ustrojstvene jedinice. Stoga, postupak odobravanja prijave službenika ne predstavlja upravni postupak.

4.3. Obveze i prava državnog tijela prema državnim službenicima koji rade na izdvojenom mjestu rada ili rade na daljinu

Plaća i druga materijalna prava državnog službenika koji radi na izdvojenom mjestu rada ili radi na daljinu ne smiju biti utvrđena u manjem iznosu od plaće, odnosno drugih materijalnih prava državnog službenika koji u prostoru državnog tijela radi na istim ili sličnim poslovima, niti njegova druga prava iz službe ili u vezi sa službom smiju biti utvrđena u manjem opsegu od onoga koji je utvrđen za državnog službenika koji u prostoru državnog tijela radi na istim ili sličnim poslovima.

Prilikom pobližeg određivanja načina obavljanja poslova na izdvojenom mjestu rada ili rada na daljinu, državno tijelo dužno je prilagoditi količinu i rokove izvršenja poslova na način koji državnom službeniku ne uskraćuje korištenje prava na dnevni, tjedni i godišnji odmor u utvrđenom opsegu.

Državno tijelo u pravilu osigurava potrebnu opremu za rad na izdvojenom mjestu rada i rad na daljinu, te je dužno koristiti tehničke mjere za zaštitu svojih informacijskih sustava i podataka sukladno posebnom propisu kojim se uređuje informacijska sigurnost.

Predstavnik državnog tijela ima pravo za vrijeme propisanog radnog vremena državnog tijela ući u prostor doma državnog službenika ili neki drugi prostor koji je namijenjen za rad na izdvojenom mjestu rada, radi održavanja opreme ili provođenja unaprijed utvrđenog nadzora vezanog uz primjenu zakona i drugih propisa kojima se uređuje zaštita na radu, na temelju prethodne suglasnosti državnog službenika, u vrijeme koje je dogovoreno između državnog službenika i državnog tijela.

Državno tijelo dužno je državnom službeniku koji radi na izdvojenom mjestu rada ili radi na daljinu osigurati potrebne pisane upute u vezi sa zaštitom zdravlja i sigurnosti na radu, te o pravilima informacijske sigurnosti i korištenju dodijeljene opreme.

4.4. Obveze i prava državnih službenika koji rade na izdvojenom mjestu rada ili rade na daljinu

Državni službenik koji radi na izdvojenom mjestu rada ili radi na daljinu obavezan je s dužnom pažnjom koristiti se imovinom koja mu je povjerena u svrhu obavljanja njegovih poslova i ne smije je koristiti za postizanje osobnog interesa ili nezakonite aktivnosti.

Državni službenik koji radi na izdvojenom mjestu rada ili radi na daljinu dužan je pridržavati se sigurnosnih i zdravstvenih mjera u skladu s posebnim propisima koji osigura-

vaju sigurno okruženje rada, redovito ažurirati programska rješenja i operativne sustave na informatičkoj opremi koju koristi za rad na izdvojenom mjestu rada ili rad na daljinu, te bez odlaganja obavijestiti državno tijelo o bilo kakvoj sumnji na sigurnosni incident. Također, dužan je poslove obavljati u okviru propisanog radnog vremena državnog tijela, te nakon prestanka rada na izdvojenom mjestu rada ili rada na daljinu, vratiti svu opremu koju je osiguralo državno tijelo.

Državnom službeniku koji radi na izdvojenom mjestu rada ili radi na daljinu zabranjuje se rad noću i u dane kada državno tijelo u kojem je zaposlen ne radi, osim u slučaju izričitog pisanog naloga čelnika državnog tijela.

4.5. Prestanak rada na izdvojenom mjestu rada i rada na daljinu

Rad na izdvojenom mjestu rada, odnosno rad na daljinu prestaje istekom roka na koji je taj rad odobren. U slučaju promijenjenih okolnosti, rad na izdvojenom mjestu rada ili rad na daljinu može prestati i prije isteka roka na koji je odobren.

Nadređeni službenik, odnosno dužnosnik obavijestit će pisanim putem državnog službenika o prestanku rada na izdvojenom mjestu rada ili rada na daljinu, te o danu povratka na rad u državnom tijelu. O prestanku privremenog rada na izdvojenom mjestu rada ili rada na daljinu, nadređeni službenik, odnosno dužnosnik dužan je obavijestiti državnog službenika najmanje 15 dana unaprijed.

Državni službenik može zatražiti prestanak rada na izdvojenom mjestu rada ili rada na daljinu i prije isteka roka na koji je taj rad odobren, te predložiti rok u kojem može započeti rad u prostoru državnog tijela.

Ako državno tijelo ne može osigurati uvjete za neplanirani prekid rada na izdvojenom mjestu rada ili rada na daljinu u propisanom roku, tada će obavijestiti državnog službenika u kojem roku može započeti rad u prostoru državnog tijela.

5. Programi izobrazbe za rad na izdvojenom mjestu rada i rad na daljinu

Tijelo državne uprave nadležno za službeničke odnose, odnosno Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije osigurava provedbu programa izobrazbe za rad na izdvojenom mjestu rada i rad na daljinu, s ciljem stjecanja, odnosno unaprjeđenja kompetencija državnih službenika.

Programi izobrazbe za rad na izdvojenom mjestu rada i rad na daljinu mogu biti:

- uvodni program namijenjen državnim službenicima zainteresiranim za rad na izdvojenom mjestu rada ili rad na daljinu u hibridnom modelu rada, radi stjecanja osnovnih informacija i znanja o primjeni hibridnog modela rada
- program jačanja digitalnih kompetencija namijenjen državnim službenicima s usmjerenjem na online suradnju i informacijsku sigurnost

- posebni program namijenjen rukovodećim državnim službenicima radi stjecanja kompetencija za organizaciju rada i upravljanje radnim učinkom kod rada na izdvojenom mjestu rada i rada na daljinu
- posebni program namijenjen državnim službenicima jedinica za ljudske potencijale radi stjecanja kompetencija o uvođenju i primjeni rada na izdvojenom mjestu rada i rada na daljinu na razini državnog tijela.

6. Zaključak

Uvođenjem hibridnog modela rada u državna tijela ispunjava se mjera iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021.-2026. Na taj način državna tijela se prilagođavaju ubrzanim promjenama na tržištu rada, te postaju fleksibilnija i učinkovitija, a ujedno se doprinosi i racionalizaciji troškova. Novi pristupi u obavljanju poslova, učinit će državna tijela poželjnim poslodavcem, a što bi trebalo privući i visokoobrazovane mlade stručnjake koje će svo-

jim radom pridonijeti njezinom daljnjem razvoju, na zadovoljstvo korisnika javnih korisnika, te društvene zajednice u cjelini.

Izvori:

1. Zakon o radu, NN, br. 93/14, 127/17, 98/19, 151/22, 46/23, 64/23.
2. Zakon o državnim službenicima, NN, br. 155/23.
3. Uredba o mogućnosti rada državnog službenika na izdvojenom mjestu rada, rada na daljinu i rada u nepunom radnom vremenu, NN, br. 141/23.
4. Rad na daljinu i hibridni rad u RH i odabranim članicama Europske unije – Primjeri dobre prakse, Ministarstvo pravosuđa i uprave Republike Hrvatske, Zagreb, siječanj 2024. godine
5. Smjernice za provedbu hibridnog modela rada u državnim tijelima, Ministarstvo pravosuđa i uprave Republike Hrvatske, Zagreb, siječanj 2024. godine

**SVEUČILIŠNA
TISKARA**

Trg Republike Hrvatske 14
10000 Zagreb, Hrvatska
T: 385(01) 45 64 430, 45 64 428
F: 385(01) 45 64 427
E: info@sveucilisnatiskara.hr
www.sveucilisnatiskara.hr

Značaj tržišnog natjecanja u javnoj nabavi

Kristina Rihtar*

Ovim radom želi se ukazati na važnost postojanja tržišnog natjecanja i zabrane njegova narušavanja u javnoj nabavi. Bez tržišnog natjecanja između gospodarskih subjekata, odnosno njihovim nedopuštenim udruživanjem radi dobivanja ugovora o javnoj nabavi, ne mogu se postići ciljevi javne nabave postavljeni Direktivom o javnoj nabavi, a posebice ne dobivanje najbolje vrijednosti za novac.

1. Uvod

Tržišno natjecanje predstavlja konkurenciju na tržištu koja pridonosi razvoju tržišta i gospodarstva, a koje omogućava svim poduzetnicima pod jednakim uvjetima pristup i sudjelovanje na tržištu što pridonosi konkurentnom tržištu koje povećava gospodarski rast, a ujedno se eliminiraju nepoštenne prakse kojima se oštećuju potrošači, odnosno u postupcima javne nabave naručitelji roba, usluga i radova.

Direktiva 2014/24/EU Europskog parlamenta i vijeća, od 26. veljače 2014., o javnoj nabavi i o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ – dalje u tekstu: Direktiva 2014/24/EU) je postavila ciljeve koji se moraju postići u državama članicama, kao što su: unaprjeđenje otvorenosti javne nabave tržišnom natjecanju i održivosti, te malim i srednjim poduzećima; smanjenje administrativnog opterećenja ponuditelja; brži, jednostavniji i učinkovitiji postupci javne nabave; poštivanje načela transparentnosti, zabrane diskriminacije i jednakog postupanja; smanjenje korupcije i prijevara u postupcima javne nabave; uvažavanje socijalnih i okolišnih zahtjeva i upotreba prihvatljivih standarda; te kao krajnji cilj, dobivanje najbolje vrijednosti za novac.

Prilikom provedbe postupka javne nabave, naručitelji i ponuditelji moraju poštivati zakonske i podzakonske odredbe u svojem postupanju, ali se moraju i rukovoditi gore postavljenim ciljevima. Može se zaključiti da ostvarenje ovih ciljeva počiva na poštenom tržišnom natjecanju svih gospodarskih subjekata zainteresiranih za sudjelovanje u postupcima javne nabave, jer bez poštenog tržišnog natjecanja, ne ostvaruje se niti jedan od navedenih ciljeva, a posebice ne krajnji ishod postupka odnosno dobivanje najbolje vrijednosti za novac. Upravo je osnovna misao vodilja pri provedbi javne nabave pojednostavljenje, profesionalizacija, ubrzanje i fleksibilizacija postupaka, te ostvarenje većeg stupnja otvorenosti tržišnog natjecanja i otvorenosti malom i srednjem poduzetništvu, uz poštivanje načela transparentnosti, jednakog tretmana, zabrane diskriminacije i održivosti, radi postizanja najbolje vrijednosti za novac.

2. Pravna osnova tržišnog natjecanja

Tržišno natjecanje pokreće gospodarstva jer potiče sve sudionike na tržištu da stvaraju nove proizvode, usluge ili rad, primjenjujući nove metode i rješenja koja će povećati učinkovitost stvorenih proizvoda, usluga ili rada uz niže troškove te povezivanje gospodarskih subjekata iz različitih država kako bi stvorili konkurentniji proizvod, uslugu ili rad.“ Područje tržišnog natjecanja uređeno je već primarnim zakonodavstvom Europske unije, odnosno Ugovorom o funkcioniranju Europske unije (dalje u tekstu: UFEU). Iznimni značaj tržišnog natjecanja ogleda se u činjenici da je njegova regulacija dana u isključivu nadležnost Europske unije što znači da samo Europska unija „može donositi i usvajati pravno obvezujuće akte“ i utvrđivati pravila o tržišnom natjecanju potrebnih za funkcioniranje unutarnjeg tržišta. Člankom 101. UFEU je propisano da su nespojivi s unutarnjim tržištem te zabranjeni svi sporazumi među poduzetnicima, odluke udruženja poduzetnika i usklađeno djelovanje koji bi mogli utjecati na trgovinu među državama članicama i koji imaju za cilj ili posljedicu sprečavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu (karteli), a osobito oni kojima se:

- neposredno ili posredno utvrđuju kupovne ili prodajne cijene ili drugi trgovinski uvjeti;
- ograničuju ili nadziru proizvodnja, tržišta, tehnički razvoj ili ulaganja;
- vrši podjela tržišta ili izvora nabave;
- primjenjuju nejednaki uvjeti na istovrsne poslove s ostalim trgovinskim partnerima, čime ih se stavlja u nepovoljan položaj u odnosu na konkurenciju;
- sklapanje ugovora uvjetuje preuzimanjem dodatnih obveza od strane drugih stranaka koje, po svojoj naravi ili prema običajima u trgovini, nisu ni u kakvoj vezi s predmetom tih ugovora.

Načelo tržišnog natjecanja je jedno od temeljnih načela javne nabave koje se ostvaruje poštivanjem načela nediskriminacije, jednakog tretmana i transparentnosti. S obzirom na to da je uređenje tržišnog natjecanja u isključivoj nadležnosti Europske unije te uređeno primarnim zakonodavstvom, to svi akti Europske unije i država članica moraju uzimati u obzir pravila tržišnog natjecanja kao osnovnog postulata uređenja određenog područja. Navedeno je

* Kristina Rihtar, dipl.iur., Hrvatske ceste, Zagreb

i vidljivo iz samih odredbi Direktive o javnoj nabavi, koja se već u samoj preambuli poziva na poštivanje i omogućivanje tržišnog natjecanja. Pa tako se odredbe o zaštiti prava tržišnog natjecanja ne odnose samo na osnovna načela javne nabave kojih su se sudionici obvezni pridržavati, već se iste odnose na odabir vrste postupka, opisa predmeta nabave i njegove podjele na grupe, propisivanja tehničkih specifikacija, oznaka i marki, osnova za isključenje, kriterija za kvalitativan odabir gospodarskog subjekta, kriterija za odabir ponude, uvjeta po posebnim stručnim i zakonskim pravilima, uvjeta za izvršenje ugovora, ali i u samim odredbama za izvršenje ugovora.

Usko povezano područje s tržišnim natjecanjem odnosno njegovim narušavanjem, su i sama koruptivna i prijevarena djelovanja. Samim time se još više pridonosi nepovjerenju javnosti u sustav državne uprave i naručitelja koji su obveznici provedbe postupaka javne nabave. Stoga, cilj je suzbiti ili smanjiti na što manju mjeru mogućnost korupcije i prijevare. Korupcija i prijevara se može javiti kod obje strane budućeg ugovora o javnoj nabavi. Na strani naručitelja se manifestira u počinjenju kaznenog djela **nezakonitog pogodovanja ponuditelju** kroz propisivanje uvjeta postupka, dok se na strani ponuditelja ona manifestira u **sklapanju zabranjenih sporazuma (kartel) između ponuditelja**. Oba ova oblika djelovanja predstavljaju narušavanje tržišnog natjecanja u javnoj nabavi. Direktiva o javnoj nabavi je kroz poštivanje načela javne nabave te primjenu različitih instituta u svim fazama postupka javne nabave, propisala načine kojima se može suzbiti nezakonito djelovanje, a koje se odnose na odredbe o prethodnom istraživanju tržišta i savjetovanju; objavi postupaka putem javno dostupnih platformi; elektroničkoj komunikaciji; sukobu interesa; osnovama za isključenje; uvjetima sposobnosti; kriterijima za odabir ponude; te konačno i u fazi samog izvršavanja ugovora o javnoj nabavi kroz odredbe o izmjeni ugovora.

Zakon o zaštiti tržišnog natjecanja predvidio je važan instrument u suzbijanju koruptivnog djelovanja kroz odredbe o zabranjenim sporazumima (karteli), čije je utvrđivanje i kažnjavanje u nadležnosti Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje u tekstu: AZTN). Uz problem otkrivanja i dokazivanja kaznenih djela, još više poteškoća postoji kod postojanja koruptivnih i prijevernih djelovanja ponuditelja koja se odnose na narušavanje tržišnog natjecanja putem zabranjenih sporazuma (kartela) koji predstavljaju najteže povrede tržišnog natjecanja. „*Kartelom se uobičajeno nazivaju sporazumi između tržišnih takmaca čija je svrha ograničavanje ili potpuno isključivanje tržišnog natjecanja između sudionika sporazuma s ciljem da povećanjem cijena ostvare znatno veći profit*“. Naručitelji rijetko raspolazu informacijama jesu li protiv gospodarskih subjekata donesene presude ili odluke koje se odnose na narušavanje tržišnog natjecanja. Isto ne predstavlja samo problem za naručitelje, već je isto i općenito problem u društvu jer ih je teško otkriti i dokazati te sankcionirati, jer se u pravilu radi o tajnim sporazumima koji su najčešće usmeni i neformalni. Međutim, uvođenje Programa zviždača kojim se potiče sudionike kartela da prijave AZTN-u postojanje

kartela uz istodobno oslobođenje ili umanjenje kazne, uz davanje ovlasti da se izriču visoke novčane kazne, može se doprinijeti učinkovitoj borbi protiv kartela. U Republici Hrvatskoj postoje uspješni primjeri otkrivanja kartela, iako u nedovoljnoj mjeri.

3. Tržišno natjecanje kroz odredbe Zakona o javnoj nabavi

Zakon o javnoj nabavi (ZJN 2016) je propisujući načela javne nabave odredio polazišnu točku za provedbu postupaka kako bi ostvario veću otvorenost tržišnom natjecanju, te je usklađen s odredbama Direktive o javnoj nabavi u odnosu na odabir vrste postupaka; opis predmeta nabave i njegove podjele na grupe; propisivanje tehničkih specifikacija; osnova za isključenje; kriterija za kvalitativan odabir gospodarskog subjekta; kriterija za odabir ponuda; primjerenih rokova za podnošenje ponuda; uvjeta po posebnim stručnim i zakonskim pravilima; uvjeta za izvršenje ugovora, ali i u samim odredbama za izvršenje ugovora. Pravilima koja uređuju područje javne nabave moraju se omogućiti uvjeti da što veći broj gospodarskih subjekata sudjeluje u postupcima javne nabave, jer se tržišnom konkurencijom može postići dobivanje bolje kvalitete robe, usluga i radova za novac kojim se financira nabavljeni predmet nabave.

Ostvarenje tržišnog natjecanja kroz odabir vrste postupka ogleda se u odabiru otvorenog ili ograničenog postupka, u kojima je omogućeno sudjelovanje svim zainteresiranim gospodarskim subjektima, te koji predstavljaju većinu provedenih postupaka. Tržišno natjecanje je ipak ograničeno primjenom primjerice pregovaračkog postupka bez prethodne objave, koji se provodi samo s određenim gospodarskim subjektima. Otvorenost postupaka tržišnom natjecanju je omogućena i kroz odredbe ZJN 2016 o podjeli predmeta nabave na grupe, jer se time omogućuje sudjelovanje većem broju gospodarskih subjekata. To znači da u slučaju da je predmet nabave podijeljen na grupe, određuju se kriteriji prema procijenjenoj vrijednosti same grupe što predstavlja blaže kriterije u odnosu na one propisane za cjelokupni predmet nabave, te je time olakšano sudjelovanje malim i srednjim poduzećima, jer moraju zadovoljiti niže kriterije, a čime se i otvara tržišno natjecanje, jer će u postupku moći sudjelovati veći broj gospodarskih subjekata. Međutim, podjela predmeta nabave na grupe je obvezujuća samo za postupke javne nabave velike vrijednosti, i to ako je moguće, dok takva obveza ne postoji za postupke javne nabave male vrijednosti. Podjela predmeta nabave na grupe mora biti provedena vodeći se objektivnim kriterijima. Nemogućnost podnošenja ponude za predmet nabave ili za pojedinu grupu predmeta nabave od strane jednog gospodarskog subjekta, ne predstavlja narušavanje tržišnog natjecanja, budući da gospodarskim subjektima ZJN 2016 omogućuje na različite načine sudjelovanje u postupcima javne nabave, kao što su nastup zajednice gospodarskih subjekata, podugovaranje ili oslanjanje na sposobnost drugog subjekta.

Primjer iz prakse Visokog upravnog suda RH: Presudom posl. broj UsII-180/21 od 10. lipnja 2021., Sud je odbio tuž-

beni zahtjev tužitelja za poništenje Rješenja KLASA: UP/II-034-02/21-01/247 od 8. travnja 2021. navodeći: „S obzirom da se naručitelj prilikom podjele predmeta na grupe i formiranjem Grupe 1. vodio objektivnim kriterijima u skladu s pravilima struke što je i valjano argumentirao, proizlazi da je tuženik imao osnove za zaključak da opisanim postupanjem naručitelj nije povrijedio odredbu članka 204. stavka 1. ZJN 2016 i da takvim određivanjem predmeta nabave nije onemogućio pristup drugim gospodarskim subjektima da sudjeluju u predmetnom postupku. Činjenica što tužitelj samostalno ne može ponuditi proizvode tražene predmetnom dokumentacijom, sama po sebi ne znači da je predmet nabave nezakoniti. Ujedno, tužitelj ničim ne dokazuje da opisani predmet nabave sadrži elemente iz kojih proizlazi da niti jedan gospodarski subjekt ne može samostalno ponuditi proizvode iz Grupe1. U odnosu na te navode pravilno tuženik ističe da u postupku javne nabave mogu konkurirati svi subjekti s područja EU, dakle, stanje na tržištu RH nije relevantan faktor te nije osnovan prigovor tužitelja o povredi tržišnog natjecanja.“

Jedan od načina kako se može otvoriti tržište javne nabave je propisivanjem tehničkih specifikacija na način da gospodarski subjekti mogu predati ponude „koje uzimaju u obzir raznolikost mjerila tehničkih rješenja i tehničkih specifikacija na tržištu, uključujući one koji su sastavljeni na temelju kriterija uspješnosti povezanih s vijekom trajanja i održivosti postupka proizvodnje radova, roba i usluga“ (paragraf 74. Direktive o javnoj nabavi), čime će se omogućiti ostvarenje otvorenosti javne nabave tržišnom natjecanju. Tehničke specifikacije pojedinog postupka javne nabave bi trebale biti propisane na takav način da se ne omogućava sudjelovanje u postupcima samo jednom gospodarskom subjektu koji nudi određenu robu, uslugu ili rad na tržištu, već da se omogući većem broju gospodarskih subjekata nuđenje različite robe, usluga ili rada koje postižu iste funkcionalne i izvedbene rezultate. Propisivanjem funkcionalnosti se zapravo propisuje krajnji rezultat koji se želi postići nabavom robe, usluge ili rada, bez obzira na vrstu robe, usluge ili rada kojim se to postiže, čime se ujedno pridonosi inovacijama na tržištu, razvoju tržišta i gospodarstva, a čime se zadovoljava uvjet ostvarenja tržišnog natjecanja.

Propisanim fakultativnim osnovama za isključenje iz članka 254. ZJN-a 2016 najbolje se prikazuju odredbe o tržišnom natjecanju i njegovom narušavanju. Većina propisanih fakultativnih osnova za isključenje u svom opisu sadrže na direktan ili indirektan način odredbu o zaštiti tržišnog natjecanja. Pa tako, teški profesionalni propust, sklapanje sporazuma s drugim gospodarskim subjektima kojem je cilj narušavanje tržišnog natjecanja, sukob interesa, narušavanje tržišnog natjecanja zbog prethodnog sudjelovanja gospodarskog subjekta u pripremi postupka nabave, ozbiljno pogrešno prikazivanje činjenica pri dostavljanju podataka potrebnih za provjeru odsutnosti osnova za isključenje ili za ispunjenje kriterija za odabir gospodarskog subjekta, ili prikrivanja takvih informacija, nepropisan način utjecaja na postupak odlučivanja javnog naručitelja, dolaženje do povjerljivih podataka koji bi mo-

gli omogućiti nepoštenu prednost u postupku nabave ili iz nemara dostavljanje pogrešnih informacija koja mogu imati materijalni utjecaj na odluke koje se tiču isključenja, odabira gospodarskog subjekta ili dodjele ugovora, sadrže u svojem opisu pravila tržišnog natjecanja. Kroz većinu propisanih fakultativnih osnova za isključenje je propisano načelo tržišnog natjecanja te posljedice njegovog narušavanja kao najstrože sankcije u postupku javne nabave. S načelom tržišnog natjecanja povezani su zabranjeni sporazumi gospodarskih subjekata odnosno karteli. Koliko je važno ostvariti načelo tržišnog natjecanja i onemogućiti sporazume gospodarskih subjekata kojima se narušava to načelo odnosno doprinijeti sprječavanju stvaranja kartela, pokazuje dodatno i činjenica da je Pravilima o financijskim korekcijama postojanje kartela uvršteno kao nepravilnost u postupcima javne nabave s mogućnošću najviše stope financijske korekcije (100%).

Propisivanje primjerenih rokova za podnošenje kvalitetnih ponuda koji će omogućiti da gospodarski subjekti iz drugih država imaju vremena pripremiti ponudu, kao i javna objava postupaka javne nabave u EOJN RH i SLEU (Službeni list EU), pridonose ostvarenju načela tržišnog natjecanja i mogućnosti sudjelovanje više gospodarskih subjekata, upravo kako bi naručitelj na temelju konkurentnih ponuda dobio najbolju vrijednost robe, usluga ili radova za financijska sredstva koja ulaže u dotičan predmet nabave.

Daljnji načini postizanja otvorenosti tržišnog natjecanja su propisivanje nediskriminirajućih uvjeta odnosno kriterija za kvalitativan odabir gospodarskih subjekata, na način da se omogući jednak pristup gospodarskim subjektima iz svih država članica, bez uvođenja uvjeta koji se odnose na primjerice poslovni nastan gospodarskog subjekta u državi članici naručitelja, priznavanje stručnih kvalifikacija osoba (npr. diplome i certifikati) putem kojih se dokazuju uvjeti u postupku i koji će sudjelovati u izvršenju ugovora, posjedovanje ovlaštenja ili članstva koje je ograničeno na pravo države u kojoj se provodi postupak, pravu obavljanja djelatnosti koja je predmet nabave, uvjetima iskustva u odnosu na specifične okolnosti, npr. iskustvo u vođenju FIDIC ugovora i sl. Odredbe o nediskriminirajućim uvjetima se odnose i na kriterije za odabir ponude, posebne uvjete po stručnim i zakonskim pravilima, ali i uvjetima za izvršenje ugovora.

4. Narušavanje tržišnog natjecanja u javnoj nabavi

Polazište prava konkurencije ili prava tržišnog natjecanja čine zaštita od sklapanja zabranjenih sporazuma poduzetnika, odnosno sprječavanja stvaranja kartela i njihovog djelovanja, sprječavanja zlouporabe vladajućeg položaja poduzetnika na tržištu, te kontrola koncentracija poduzetnika. Ta tri instituta čine pravo tržišnog natjecanja u užem smislu i povreda njegovih pravila predstavlja najozbiljnije narušavanje tržišnog natjecanja, koje u području javne nabave rezultira najstrožim sankcijama. Polazišna točka postupanja naručitelja i ponuditelja u javnoj nabavi su načela javne nabave iz članka 4. ZJN-a 2016, pa tako i načelo tržišnog natjecanja. Za naručitelja ono znači da se

prilikom propisivanja uvjeta u dokumentaciji o nabavi i u postupanju prilikom pripreme i provedbe postupka javne nabave mora postupati prema ponuditeljima sukladno zakonskim odredbama rukovodeći se načelima javne nabave. Za ponuditelje ono znači da se prilikom pripreme i podnošenja ponuda rukovodi načelima te da svojim postupanjem ne pridonese narušavanju načela javne nabave. Osnovni postulat u podnošenju ponuda je da jedan ponuditelj ne može podnijeti više ponuda u jednom postupku javne nabave, osim ako je isti podijeljen na grupe. Upravo je navedeno i postavljeno kao osnovni postulat kako bi se spriječilo manipuliranje ponudama i narušavanju poštene tržišne utakmice. Navedeno je izraženo u Presudi Visokog upravnog suda RH, posl. broj: UsII-82/19 od 20. ožujka 2019.: *„Jedno od propisanih načela je načelo tržišnog natjecanja kojemu se protivi usporedivost ponuda na način da jedan ponuditelj u postupku konkurira s više ponuda tj. da naručitelj uspoređuje više ponuda jednog ponuditelja s po jednom ponudom ostalih ponuditelja. Smatra da bi se time otvorio put manipulaciji. Podaci o ponuditeljima i njihovim ponudama tajni su do javnog otvaranja ponuda, a nakon otvaranja ponuda ponuditelji mogu odustati od ponude. Navedeno će ponuditelji i učiniti ako su dostavili više ponuda, odnosno odustat će od ponuda koje su nepovoljnije za njih. Naime, ponuditelji će iskoristiti podatke dobivene na javnom otvaranju ponuda o cijenama drugih ponuditelja te će ostati kod ponude s kojom mogu pobijediti, a koja nije nužno najpovoljnija za naručitelja. Zaključuje da bi se omogućavanjem dostavljanja više ponuda od istog ponuditelja urušio koncept propisane procedure za provođenje postupaka javne nabave, koji se temelji na tajnosti postupaka i osiguravanju poštene tržišne utakmice. Slijedom navedenog nedvojbeno je zakonodavac zadržao pravilo da jedan gospodarski subjekt u jednom postupku javne nabave može podnijeti samo jednu ponudu.“*

Pravila tržišnog natjecanja su propisana u niz odredbi ZJN 2016, a koja su obvezujuća za naručitelja prilikom pripreme i provedbe postupka javne nabave te njihovo kršenje od strane naručitelja dovodi do poništenja, bilo odredbi dokumentacije o nabavi ili odluke o odabiru. Na strani ponuditelja pridržavanje načela tržišnog natjecanja očituje se prilikom pripreme i podnošenja ponuda, a povrede tržišnog natjecanja od strane ponuditelja najviše dolaze do izražaja kroz odredbe ZJN 2016 o fakultativnim osnovama za isključenje ili kroz utvrđenje njegove ponude nepravilnom koje rezultira odbijanjem ponuditelja.

4.1. „Vodič za naručitelje u otkrivanju i prijavi kartela u javnoj nabavi“

Značaj utvrđivanja narušavanja tržišnog natjecanja vidljiv je kroz djelovanje AZTN-a i njegovu ovlast izricanja sankcija gospodarskim subjektima u slučaju utvrđenja narušavanja tržišnog natjecanja u javnoj nabavi, pored sankcija izrečenih u samom postupku javne nabave. Radi olakšavanja naručiteljima utvrđivanja zabranjenih sporazuma u javnoj nabavi, AZTN je donio i objavio *Vodič za naručitelje u otkrivanju i prijavi kartela u javnoj nabavi* (dalje u

tekstu: *Vodič*), kojemu je svrha educirati sudionike kako prepoznati indicije odnosno podudarnosti u postupku koje upućuju na zabranjeni sporazum tj. kartel, odnosno manipulaciju ponudama (*bid-rigging kartel*). Karteli u javnoj nabavi u potpunoj su kontradiktornosti s javnom nabavom, budući da se njima ne samo narušavaju osnovni postulati javne nabave, već se narušavaju ciljevi postavljeni Direktivom o javnoj nabavi, a rezultiraju dobivanjem veće cijene za nižu kvalitetu usluge, robe ili radova. *Vodič* propisuje najčešće indicije koje dovode do sumnje u zabranjeni sporazum, kao što su: sumnjivo visoke cijene, sumnjiva nedosljednost u cijenama, sumnjivo velike razlike u cijenama, sumnjiva sličnost u cijenama, sumnjivi kolektivni bojkot javnog natječaja, sumnjive podudarnosti, sumnjive zajednice ponuditelja, sumnjivo malo ponuda, sumnjivi podugovarateljski ugovori, te sumnjivo nepotpune ponude i izričaj. Sve ove okolnosti trebale bi potaknuti naručitelja na preispitivanje ponuditelja i potaknuti ga na ispitivanje o postojanju mogućeg kartela. Međutim, kako se često radi o usmenim i neformalnim dogovorima gospodarskih subjekata, takvo istraživanje naručitelja i u konačnici utvrđenje narušavanja tržišnog natjecanja čini se gotovo nemogućim. U slučaju da naručitelj ipak uspije utvrditi da postoji zabranjeni sporazum, odnosno indicije su takve da postoji osnovana sumnja u to, naručitelj bi bio dužan takav zabranjeni sporazum prijaviti AZTN-u u svrhu daljnjeg postupanja i potencijalnog sankcioniranja. Ovo je posebno važno za napomenuti u postupcima javne nabave koji se provode u okviru projekata sufinanciranih iz EU sredstava, gdje utvrđenje kartela može rezultirati financijskim ispravkom u najvišem iznosu 100%.

Propisujući fakultativne osnove za isključenje koje u sebi sadrže činjenične opise narušavanja tržišnog natjecanja odnosno kojima je cilj zaštita tržišnog natjecanja, naručitelji uviđaju značaj nepoštene utakmice u samom postupku, ili onome koji se dogodio u prijašnjem postupanju gospodarskog subjekta. Time se želi postići da ponuditelji ne postupaju suprotno navedenim osnovama za isključenje, budući da će biti kažnjeni najstrožom sankcijom u postupku odnosno isključenjem. Upravo se tim osnovama za isključenje najbolje postižu ciljevi Direktive o javnoj nabavi odnosno dobivanje najbolje vrijednosti za novac, budući da se osigurava poštena tržišna utakmica između gospodarskih subjekata.

4.2. Fakultativne osnove za isključenje - vrste

Fakultativne osnove za isključenje koje sadrže načelo tržišnog natjecanja mogu se podijeliti u dvije vrste, **one koje su nastale prije samog postupka javne nabave i nisu nužno vezane za konkretni postupak, i one koje se dogode u samom postupku javne nabave.**

4.2.1. Fakultativne osnove za isključenje koje su nastale prije samog postupka javne nabave

U prvu vrstu fakultativnih osnova za isključenje koje sadrže načelo tržišnog natjecanja mogu se ubrojiti *teški profesionalni propust* koji dovodi u pitanje integritet gospodarskog subjekta, a koji se odnosi na postupanje gos-

podarskog subjekta protivno propisima iz područja prava koje uređuje obavljanje njegove djelatnosti, prava okoliša, socijalnog i radnog prava, uključujući kolektivne ugovore, a osobito obvezu isplate ugovorene plaće, prava tržišnog natjecanja, prava intelektualnog vlasništva te postupanje protivno pravilima struke. Slična povreda je propisana člankom 254. stavkom 1. točkom 1. ZJN-a 2016. Za obje osnove za isključenje je propisano da naručitelj njihovo postojanje dokazuje na odgovarajući na način odnosno odgovarajućim sredstvima, kao što su primjerice odluke ili presude.

Primjerice, ponuditelj je u Austriji kažnjen odlukom Savezne agencija za tržišno natjecanje Republike Austrije za povrede tržišnog natjecanja, te mu postojanje navedene odluke predstavlja odgovarajuće sredstvo za dokazivanje osnove za isključenje profesionalnog propusta. Jer, da odluka ne postoji, ne može se niti utvrditi postojanje profesionalnog propusta. I u Republici Hrvatskoj se narušavanje tržišnog natjecanja utvrđuje i kažnjava odlukom AZTN-a. Istovjetna situacija bi bila i u slučaju narušavanja tržišnog natjecanja, u slučaju da je naručitelj propisao dokumentacijom o nabavi osnovu za isključenje iz članka 254. stavka 1. točke 1. ZJN-a 2016.

Osnova za isključenje koja se odnosi na sklapanje sporazuma gospodarskog subjekt s drugim gospodarskim subjektima kojem je cilj narušavanje tržišnog natjecanja, a za koje naručitelj ima dovoljno vjerojatnih pokazatelja da sumnja u navedene okolnosti, predstavlja narušavanje tržišnog natjecanja, koje nastaje u sadašnjem vremenu odnosno u samom postupku javne nabave i tek se gospodarskom subjektu treba utvrditi narušavanje tržišnog natjecanja i postojanje profesionalnog propusta. Narušavanje tržišnog natjecanja, povlači za sobom, ne samo posljedicu isključenja iz postupka javne nabave, već i obvezu naručitelja da ovakvo postupanje prijavi nadležnim institucijama radi narušavanja tržišnog natjecanja.

Istovjetne su situacije kod osnova za isključenje koja se odnosi na narušavanje tržišnog natjecanja, zbog prethodnog sudjelovanja gospodarskog subjekta u pripremi postupka nabave, kako je navedeno u članku 199. ZJN-a 2016, a koja se ne može ukloniti drugim, manje drastičnim mjerama (članak 254. stavak 1. točka 6. ZJN-a 2016) i postojanja sukoba interesa (članak 254. stavak 1. točka 5. ZJN-a 2016). U oba slučaja, naručitelji su vrlo oprezni da u postupku poštuju odredbe o sukobu interesa i prethodnom sudjelovanju gospodarskog subjekta u pripremi postupka. Navedeno se postiže time da se već u pripremi postupka javne nabave poduzimaju mjere radi otklanjanja postojanja sukoba interesa, u vidu navoda gospodarskih subjekta s kojima je naručitelj u sukobu interesa kroz dokumentaciju o nabavi, kao i provedbe prethodnog savjetovanja s gospodarskim subjektima putem EOJN RH. Posebno je bitno poduzeti sve potrebne mjere kako bi se izbjegao sukob interesa u projektima sufinanciranim sredstvima Europske unije, budući da je u slučaju utvrđenog postojanja sukoba interesa, stopa financijskog ispravka 100%, bez mogućnosti umanjavanja.

Osnove za isključenje ozbiljnog pogrešnog prikazivanja činjenica, prikivanja informacija, nemogućnosti podnošenja traženih dokumenata, prikupljanja povjerljivih informacija radi ostvarivanja nepoštene prednosti, nepropisnog utjecaja na naručitelja, te nedostavljanja podataka u svrhu dovođenja naručitelja na donošenje pogrešne odluke, imaju u sebi sva obilježja narušavanja tržišnog natjecanja, budući da u svakoj od navedenih okolnosti dovodi se do odabira pogrešnog ponuditelja na štetu ponuditelja koji je dostavio valjanu ponudu u skladu s tržišnim načelima. Usko vezano uz ove osnove za isključenje je i značaj pojma korupcije, koja bi se mogla definirati kao svako odstupanje od postavljenih normi odnosno zloupotrebu javnih ili službenih ovlasti s ciljem ostvarivanja osobnih probitaka ili probitaka povezanih osoba, bilo da se radi o javnom ili privatnom sektoru. Narušavanje tržišnog natjecanja i korupcija, koja je uključena u ovu osnovu za isključenje, povlači za sobom, ne samo posljedicu isključenja iz postupka javne nabave, već i obvezu naručitelja da ovakvo postupanje prijavi nadležnim institucijama radi narušavanja tržišnog natjecanja te pokretanja kaznenog postupka. Također, i ove osnove za isključenje svrstavaju se u vrstu osnova koje se događaju u samom postupku javne nabave, odnosno u sadašnjem vremenu. Propisivanjem ovih osnova za isključenje, naručitelj mora biti svjestan koje sve posljedice mogu proizaći ako se utvrdi ovakvo protupravno postupanje gospodarskih subjekata.

4.2.2. *Fakultativne osnove za isključenje koje su nastale u samom postupku javne nabave*

Osnove za isključenje koje se ostvaruju u samom postupku odnosno u tijeku konkretnog postupka javne nabave, odraz su nepoštene tržišne utakmice u samom postupku, te predstavljaju jedne od težih povreda samog postupka javne nabave. Njihovo postojanje naručitelj utvrđuje u samom postupku, ako postoje naznake za njihovo ostvarenje. Postojanje sukoba interesa i prethodnog sudjelovanja gospodarskog subjekta u pripremi postupka, je jednostavno utvrditi, budući da sam naručitelj je dužan znati s kojim gospodarskim subjektima je u sukobu interesa te koji je gospodarski subjekt sudjelovao u pripremi postupka.

Što se tiče ozbiljnog pogrešnog prikazivanja činjenica, prikrivanja informacija, nemogućnosti prilaganja popratnih dokumenata, nepropisnog pokušaja utjecaja na postupak odlučivanja javnog naručitelja, dolaženja do povjerljivih podataka koji bi mogli gospodarskom subjektu omogućiti nepoštenu prednost u postupku nabave ili iz nemara dostavljanja pogrešnih informacija koja može imati materijalni utjecaj na odluke naručitelja, radi se osnovama koje naručitelj može provjeriti, ako o istima ima saznanja. Pa čak i ako nema saznanja, ali postoji sumnja u postupanje gospodarskog subjekta ili istinitost informacija, ZJN 2016 omogućuje naručitelju da provjeri dostavljene podatke kod izdavatelja dokumenta, nadležnog tijela ili treće strane koja ima saznanja o relevantnim činjenicama.

Od nabrojanih osnova, najteže je utvrditi zabranjeni sporazum odnosno sporazum gospodarskih subjekata kojim

se narušava tržišno natjecanje. Potrebno je da postoje naznake odnosno indicije da su gospodarski subjekti koji sudjeluju u postupku sklopili takav sporazum kojim bi se utjecalo na tržište kroz manipuliranje ponudama u postupku putem sporazuma o cijenama koje će ponuditi u okviru tih postupaka, sporazuma o redoslijedu kojim će podnositi ponude u postupcima javne nabave, sporazuma o podjeli tržišta na način da se gospodarski subjekti dogovore koji će od njih podnijeti ponude na postupke određenih naručitelja, odnosno suzdržavati se od sudjelovanja u postupcima naručitelja koji „pripadaju“ drugim ponuditeljima i slično. Naručitelj prilikom utvrđivanja ove osnove za isključenje ne raspolaže konkretnim dokazima, već mu je nužan uvjet da ima dovoljno vjerojatnih pokazatelja da postoji zabranjeni sporazum.

Ovdje je važno istaknuti da u slučaju fakultativnih osnova za isključenje, razdoblje isključenja je dvije godine od dotičnog događaja. U slučajevima gdje je propisano da se osnova za isključenje utvrđuje na temelju odgovarajućih dokaza, znači da naručitelj mora raspolagati odlukom o utvrđenju postojanja povrede, kao što je to primjerice kod postojanja profesionalnog propusta zbog narušavanja tržišnog natjecanja. Naime, takvu odluku će, u pravilu, donijeti nadležno tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja ili sud. U tom slučaju, naručitelju je vrlo lako i pouzdano utvrditi da je gospodarski subjekt počinio povredu, naravno, pod pretpostavkom da naručitelj ima saznanja o tome. Postavlja se pitanje što predstavlja dotični događaj kod postojanja fakultativnih osnova za isključenja. Kod utvrđenja osnova za isključenje teškog profesionalnog propusta u vidu narušavanja tržišnog natjecanja, datum donošenja odluke o narušavanju tržišnog natjecanja predstavlja dotični događaj.

Primjerice, za ponuditelja je utvrđeno postojanje profesionalnog propusta na način da je nadležna agencija za zaštitu tržišnog natjecanja države poslovnog nastana ponuditelja donijela odluku o postojanju zabranjenih sporazuma odnosno narušavanja tržišnog natjecanja. Datum donošenja te odluke predstavlja dotični događaj. Međutim, kod osnova za isključenje koje se tiču samog postupka javne nabave u kojemu su počinjene, primjerice kod postojanja sporazuma gospodarskih subjekata kojemu je cilj narušavanje tržišnog natjecanja, čin isključenja iz tog postupka predstavlja dotični događaj.

U situaciji kada je naručitelj propisao fakultativne osnove za isključenje koje se odnose na tržišno natjecanje, naručitelj je dužan takve osnove provjeravati i utvrđivati njihovo nepostojanje, te u slučaju utvrđenja njihova postojanja, donijeti odluku o isključenju. Međutim, u slučaju da naručitelj nije propisao fakultativne osnove za isključenje koje se odnose na tržišno natjecanje, naručitelj ima na raspolaganju institut odbijanja ponude ponuditelja koja nije rezultat tržišnog natjecanja. Člankom 3. ZJN-a 2016 je propisano da **je nepravilna ponuda svaka ponuda koja nije sukladna dokumentaciji o nabavi, ili je primljena izvan roka za dostavu ponuda, ili postoje dokazi o tajnom sporazumu ili korupciji, ili nije rezultat tržišnog natjecanja, ili je**

naručitelj utvrdio da je izuzetno niska, ili ponuda ponuditelja koji nije prihvatio ispravak računske pogreške.

Primjerice, naručitelj je proveo postupak javne nabave velike vrijednosti u kojoj je zaprimio dvije ponude različitih ponuditelja, jednu ponudu ponuditelja X s izrazito niskom cijenom i drugu ponudu zajednice ponuditelja XY s izrazito visokom cijenom. Naručitelj je u obje ponude utvrdio podudarnosti koje se očituju u tome da član zajednice ponuditelja XY sudjeluje u ponudi ponuditelja X kao podugovaratelj, da je taj ponuditelj X osnivač odnosno jedini dioničar tog člana zajednice ponuditelja XY, ista poslovna adresa ta dva gospodarska subjekta, jamstvo za ozbiljnost ponude je izdano od iste banke, te podudarnost većine imenovanih stručnjaka u obje ponude, od kojih je jedan od stručnjaka član uprave člana zajednice ponuditelja XY. Naručitelj je, unatoč utvrđenim podudarnostima nastavio pregled i ocjenu ponuda, te kao ekonomski najpovoljnijeg ponuditelja rangirao ponuditelja X. Naručitelj je zatražio dostavu ažuriranih popratnih dokumenata od ponuditelja X, koji iste nije dostavljao unatoč pozivima naručitelja. Istekom rokova, ponuditelj X je dostavio ažurirane popratne dokumente, u kojima je naručitelj utvrdio nedostatke te pozivao ponuditelja da iste otkloni, koje ponuditelj X nije otklanjao. Rukovodeći se uputama Vodiča AZTN-a, naručitelj je utvrdio da se ponuditelj X ponaša kao „*namjerni gubitnik*“, odnosno namjerno ili iz nemara ne dostavlja dokumente na koje ga naručitelj poziva, kako bi se njegova ponuda odbila i odabrala ponuda zajednice ponuditelja XY te time dovelo naručitelja u položaj da odabere skuplju ponudu. Naručitelj je na kraju donio odluku o poništenju postupka, budući da je odbio ponude ponuditelja X i zajednice ponuditelja XY, kao nepravilne odnosno da nisu rezultat tržišnog natjecanja. Na navedenu odluku o poništenju, zajednica ponuditelja XY je uložila žalbu Državnoj komisiji za kontrolu postupaka javne nabave, koja je žalbu odbila uz zaključak: „*Međutim, u konkretnom slučaju se i prema ocjeni ovog državnog tijela, radi o objektivnim i podudarnim činjenicama kao indicijama, koji promatrani kao cjelina, upućuju na povrede pravila tržišnog natjecanja, sve sukladno detaljnom obrazloženju naručitelja iz zapisnika o pregledu i ocjeni ponuda. Dakle, prema ocjeni ovoga tijela naručitelj je, u konkretnom slučaju, na temelju nesporne činjenice podugovaranja u ponudama u kojima su gospodarski subjekti povezani na način da je jedan ponuditelj X osnivač člana zajednice gospodarskih subjekata XY kao drugog ponuditelja, zatim podudarnosti kao što su ista poslovna adresa, isti stručnjaci i evidentno nemarno ponašanje ponuditelja X tijekom postupka pregleda i ocjene ponuda, kao ponuditelja koji je podnio ekonomski najpovoljniju ponudu, imao dovoljno elemenata za ocjenu da podnesene ponude nisu rezultat tržišnog natjecanja.*“ (KLASA: UP/II-034-02/23-01/372 od 1. rujna 2023.) Navedeno postupanje je potvrđeno i Presudom Visokog upravnog suda RH posl. broj: UsII-181/23 od 16. studenog 2023.

Suprotno tome, neće svaka podudarnost u ponudama rezultirati njihovim isključenjem ili odbijanjem, budući da postoje instituti javne nabave kojima se omogućava da gospodarski subjekti sudjeluju u ponudama drugih gospo-

darskih subjekata na različite načine, kroz institut zajednice gospodarskih subjekata, podugovaranje ili oslanjanje na sposobnost drugog gospodarskog subjekta. Štoviše, nije niti zabranjeno da jedan gospodarski subjekt podnese ponudu kao samostalni ponuditelj, dok može drugu ponudu podnijeti u zajednici ponuditelja. Podudarnost u ponudama je od značaja samo ako je postupanje i tijekom postupka takve naravi da se odabere ponuda ponuditelja s višom cijenom i time ošteti naručitelja, odnosno postupanje koje dovodi do zlouporabe prava u javnoj nabavi kojim se narušava tržišno natjecanje.

Primjer iz prakse Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave, Rješenje KLASA: UP/II-034-02/21-01/348 od 6. svibnja 2021. : „U konkretnom slučaju iz cjelokupnog postupka javne nabave proizlazi da navedeni ponuditelji cijenom ponuda i navođenjem tehničkog stručnjaka i raspolaganja opremom, nisu zloupotrebili svoja prava i postupali protivno načelima javne nabave, konkretno načelu tržišnog natjecanja, određujući ishod javnog nadmetanja svojim postupanjem. Naručitelj u postupku javne nabave mora voditi računa o osnovnim načelima javne nabave te mora primjenjivati odredbe ZJN 2016 na način koji omogućava učinkovitu javnu nabavu i ekonomično trošenje sredstava za javnu nabavu. Naručitelj je dužan obazrivo postupati, jer naručitelj je taj koji može i mora sagledati sve činjenice i okolnosti svakog konkretnog postupka nabave u cjelini. Državna komisija uzela je u obzir tvrdnju naručitelja da u predmetnom postupku nabave postoji sumnja o tajnom sporazumu ponuditelja. Međutim, u žalbenom postupku utvrđeno je da, cijeneći opisano postupanje ponuditelja, naručitelj nije imao dovoljno osnova za ocjenu da ponuda žalitelja nije rezultat tržišnog natjecanja te da je stoga bio dužan takvu ponudu odbiti iz navedenog razloga. Slijedom navedenog, žalbeni navod žalitelja da njegova ponuda nije rezultat tajnog sporazuma, ocijenjen je osnovanim.“

5. Zaključak

Područje javne nabave počiva na načelima koja svoja polazišta pronalaze u europskom primarnom zakonodavstvu i kao takva su obvezujuća za sve, ne samo sudionike javne nabave. Iako svako od propisanih načela ima jednaku vrijednost i značaj te predstavljaju osnovu postupanja svakog sudionika, ipak je područje javne nabave jedan od većih generatora tržišta i gospodarstva koje se temelji na četiri osnovne tržišne slobode, a posebice poštenog tržišnog natjecanja radi ostvarenja te četiri slobode svakog sudionika. Upravo je temeljna misao osnivanja Europske unije stvaranje jedinstvenog zajedničkog tržišta temeljenog na četiri osnovne tržišne slobode. Da bi se postigli ciljevi Direktive o javnoj nabavi, svaki sudionik mora poštivati načelo tržišnog natjecanja. S jedne strane, naručitelji prilikom pripreme i provedbe postupka javne nabave, dok s druge strane, ponuditelji prilikom pripreme i podnošenja ponuda. Bez poštivanja načela tržišnog natjecanja odnosno u slučajevima njegova narušavanja, ne može se jamčiti da će biti ostvaren bilo koji od ciljeva, a posebno najvažniji cilj dobivanja najbolje vrijednosti za novac. Naručitelji ne poštujući načelo tržišnog natjecanja, kroz propisivanje ograničavajućih uvjeta, onemogućuju pristup gospodarskim subjektima koji na tržištu nude kvalitetnije proizvode. Ponuditelji postupajući kroz nepošteno tržišno utakmicu manipuliraju ponudama te ne nude najbolju kvalitetu radi dobivanja ugovora, čime se ugrožava konkurentnost na tržištu. Kroz javnu nabavu, naručitelji nabavljaju robu, usluge i radove s ciljem dobivanja najbolje kvalitete za nabavljeni predmet nabave. Upravo u slučajevima narušavanja tržišnog natjecanja, jer ponude ne odražavaju stvarne cijene niti su rezultat konkurentnosti i poštene tržišne utakmice, ne može se postići dobivanje najbolje kvalitete robe, usluga i radova za uložena financijska sredstva.

IMATE PITANJE?

Slobodno nam se obratite sa svim dilemama i pitanjima.
Tu smo za Vas.

pitajcentar@tim4pin.hr

Praksa Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave *

Dionici u sustavu javne nabave, osim poznavanja zakonodavnog okvira, moraju biti upoznati s praksom Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave (dalje u tekstu: Državna komisija) kao tijela nadležnog za rješavanje o žalbama u vezi s postupcima sklapanja ugovora o javnoj nabavi, okvirnih sporazuma i projektnih natječaja, na koje se primjenjuje Zakon o javnoj nabavi. Upravo kroz praksu Državne komisije često se dolazi do odgovora na pitanja kako postupiti u pojedinoj situaciji, pa se u ovoj rubrici obrađuju aktualne odluke Državne komisije te se daje prikaz najvažnijih stavova.

Odgovor naručitelja na pravodobno postavljen zahtjev za dodatne informacije i objašnjenja

Rješenje Državne komisije: Klasa: UP/II-034-02/24-01/161, od 29. travnja 2024.

Naručitelj je propustio odgovor, dodatne informacije i objašnjenja na pravodobno postavljen zahtjev zainteresiranog gospodarskog subjekta staviti na raspolaganje u EOJN RH

... naručitelj je 21. ožujka 2024. objavio zapisnik o javnom otvaranju ponuda. Na propuštanje naručitelja da valjano odgovori na pravodobno dostavljen zahtjev za dodatne informacije, objašnjenja ili izmjene dokumentacije te na postupak javnog otvaranja ponuda urednu žalbu je 29. ožujka 2024. izjavio žalitelj P. A. d.o.o., koji ističe da je naručitelj propustio odgovoriti na njegov pravodobno postavljen zahtjev. Navodi da je u roku, dana 11. ožujka 2024. putem EOJN RH uputio naručitelju zahtjev za dodatnim informacijama i obrazloženjem/izmjenom pojedinih stavki Troškovnika. Ističe da je bio primoran sastaviti ponudu unatoč nejasnim troškovničkim stavkama. Napominje da javni naručitelj nije, sukladno odredbi članka 240. ZJN 2016, niti produžio rok za dostavu ponuda, već je pristupio postupku otvaranja ponuda.

Naručitelj u odgovoru na žalbu ističe da je žalbeni navod osnovan. Napominje da je do navedenog propusta došlo omaškom. Ukazuje da je od 1. siječnja 2024. u funkciji novi EOJN RH. Pojašnjava da je sukladno uputama koje se nalaze na stranici novog EOJN RH te na svim edukacijama vezanim za novi EOJN RH isticano da će naručitelj, osim u **korisnički sandučić**, obavijesti o svim ključnim događajima u postupku dobivati i na **elektroničku poštu**. Međutim, smatra da navedena funkcionalnost ima određene nedostatke, jer obavijest ne dođe uvijek i na e-poštu. Ističe da je naručitelju to potvrđeno od strane službe za korisnike EOJN RH, kada mu je rečeno da postoje određeni nedostaci koji će uskoro biti otklonjeni. Isto tako, naručitelj ističe da je neposredno prije otvaranja ponuda, kada se prijavio u EOJN RH, uočio da u korisničkom pretincu ima novu poruku odnosno upit ža-

litelja i da je tada pokušao produžiti rok za dostavu ponuda kako bi mogao odgovoriti žalitelju, ali sustav tada to više nije dozvoljavao.

Državna komisija ističe da je naručitelj propustio odgovor, dodatne informacije i objašnjenja na prethodno pravodobno postavljen zahtjev staviti na raspolaganje u EOJN RH. Naručitelja pri tome ne ekskulpira činjenica da o postavljenom zahtjevu nije zaprimio obavijest putem elektroničke pošte, jer priznaje da je informaciju o tome primio u korisnički sandučić u EOJN RH. Općim uvjetima poslovanja EOJN RH, je propisano da je primarni kanal komunikacije svih korisnika Sustava kroz sandučić korisnika na EOJN RH, a da se poruke dostavljene na registriranu e-poštu smatra pomoćnim kanalom komunikacije. Žalitelj je u pravu kada navodi da je naručitelj propustio postupiti sukladno obvezi koju mu propisuje članak 202. stavak 2. ZJN 2016. Žalbeni navod je osnovan.

Procesna pretpostavka za izjavljivanje žalbe - pravodobnost žalbe na dokumentaciju

Rješenje Državne komisije: Klasa: UP/II-034-02/24-01/48, od 7. veljače 2024.

Dio dokumentacije o nabavi koji je predmetom žalbe nije mijenjan od 2. siječnja 2024. – dana objave poziva na nadmetanje i dokumentacije, pa je u konkretnom slučaju rok za osporavanje odredbi dokumentacije protekao s danom 12. siječnja 2024.

... naručitelj XY d.d., objavio je 2. siječnja 2024. u EOJN RH obavijest o nadmetanju s dokumentacijom o nabavi u otvorenom postupku, broj objave: 2023/S 0F5-0055186, za predmet: pružanje energetske usluge u svrhu poboljšanja energetske učinkovitosti opće rasvjete. Naručitelj je 24. siječnja 2024. objavio **izmjenu dokumentacije o nabavi**. U odnosu na sadržaj dokumentacije žalbu je 5. veljače 2024. putem sustava e-žalba, izjavio žalitelj E. – e. d.o.o.

Prije nego se upusti u meritorno odlučivanje, Državna komisija utvrđuje postupovne pretpostavke za izjavljivanje žalbe koje moraju biti ispunjene na strani žalitelja,

a među kojima je i pravodobnost žalbe. Člankom 406. stavkom 1. toč.1. ZJN 2016 propisano je da se u otvorenom postupku žalba izjavljuje u roku od 10 dana, i to od dana objave poziva na nadmetanje, u odnosu na sadržaj poziva ili dokumentacije. U svrhu ocjene pravodobnosti žalbe u odnosu na odredbe dokumentacije, u žalbenom je postupku utvrđeno da žalitelj u žalbi osporava odredbe dokumentacije o nabavi navedene pod toč. 4. **Opis predmeta nabave** te toč.11. **Kriterij za odabir gospodarskog subjekta** (uvjeti sposobnosti), E. **Tehnička i stručna sposobnost**. Uvidom u izmjenju dokumentacije o nabavi utvrđeno da se ista odnosi na odredbe dokumentacije o nabavi navedene pod toč. 11. Kriterij za odabir gospodarskog subjekta (uvjeti sposobnosti), D. tehnička i stručna sposobnost te toč. 28. datum, vrijeme i mjesto dostave i otvaranja ponuda.

S obzirom da dio dokumentacije o nabavi koji je predmetom žalbe nije bio mijenjan od 2. siječnja 2024. – dana objave poziva na nadmetanje i dokumentacije o nabavi, u konkretnom slučaju rok za osporavanje odredbi dokumentacije o nabavi protekao je s danom 12. siječnja 2024., slijedom čega se žalba žalitelja ocjenjuje kao nepravodobna.

Kada naručitelj nije obavezan poništiti postupak javne nabave

Rješenje Državne komisije: Klasa: UP/II-034-02/24-01/156, od 29. travnja 2024.

Naručitelj nije poništio postupak javne nabave iako ekonomski najpovoljnija ponuda prelazi procijenjenu vrijednost nabave jer ima, odnosno imati će osigurana sredstva za izvršenje ugovora

... u žalbi na Odluku o odabiru žalitelj navodi da je u smislu članka 295. stavak 1. ZJN 2016 naručitelj obavezan odbiti ponudu za koju utvrdi da je nepravilna, neprikladna ili neprihvatljiva. Neprihvatljiva ponuda je svaka ponuda čija cijena prelazi planirana, odnosno osigurana novčana sredstva naručitelja za nabavu ili ponuda po-

nuditelja koji ne ispunjava kriterije za kvalitativni odabir gospodarskog subjekta. Stoga je pogrešno i nezakonito primijenio odredbe ZJN 2016 jer nije odbio ponudu odabranog ponuditelja iz razloga što je ista neprihvatljiva – cijena ponude odabranog ponuditelja iznosi 366.735,00 eura dok je procijenjena vrijednost nabave 247.788,24 eura.

U odgovoru na žalbu naručitelj navodi da za zdravstvene sistemske preglede za sve djelatnike proračunskih korisnika Grada ima osigurana sredstva u Proračunu grada za 2024. i projekcijama proračuna za 2025. i 2026. Navodi da je ponuda odabranog ponuditelja prihvatljiva iako prelazi procijenjena vrijednost nabave jer naručitelj ima osigurana sredstva za istu.

ZJN 2016 člankom 295. stavkom 1. propisuje da je naručitelj obavezan odbiti ponudu za koju, na temelju rezultata pregleda i ocjene ponuda i provjere uvjeta iz članka 291. ZJN 2016, utvrdi da je nepravilna, neprikladna ili neprihvatljiva. Članak 298. stavak 1. točka 9. ZJN 2016 određuje da je naručitelj obavezan poništiti postupak javne nabave ako je cijena najpovoljnije ponude veća od procijenjene vrijednosti nabave, osim ako javni naručitelj ima ili će imati osigurana sredstva.

Državna komisija ističe da iz odredbe članka 295. stavak 1. ZJN 2016, proizlazi da iako je naručitelj obavezan poništiti postupak javne nabave ako cijena najpovoljnije ponude prelazi procijenjenu vrijednost nabave, ZJN 2016 mu ipak dopušta da naknadno osigura dodatna sredstva potrebna za izvršenje ugovora te u tom slučaju nije dužan poništiti postupak nabave već može odabrati ponudu koja prelazi procijenjenu vrijednost nabave. Naručitelj ističe da ima osigurana sredstva za izvršenje ugovora, u koju svrhu obrazlaže o kojim stavkama proračuna se radi te kao dokaz i dostavlja proračun grada. Stoga valja zaključiti da je na naručiteljima dispozicija da ne ponište postupak u slučaju kada je cijena najpovoljnije ponude veća od procijenjene vrijednosti nabave, a to ako imaju ili će imati osigurana sredstva. Žalbeni navod je neosnovan.

Narudžbenicu za pretplatu na časopis,
kao i brojne druge informacije
o djelovanju našeg Centra,
možete pronaći na internet stranici
www.tim4pin.hr

Status, prava i obveze lokalnih dužnosnika

Katarina Serdar*

Općinski načelnici, gradonačelnici i župani te njihovi zamjenici mogu dužnost na koju su izabrani obnašati profesionalno ili volonterski. U ovom članku objašnjava se status lokalnih dužnosnika koji dužnost obavljaju profesionalno te se ukazuje na prava i obveze koja s te osnove ostvaruju i izvršavaju.

1. Uvod

Zakonodavni okvir kojima su uređuje status, prava, ovlasti i obveze općinskih načelnika, gradonačelnika i župana te njihovih zamjenika čine:

- **Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi**¹ (u daljnjem navođenju: ZLP(R)S) – Zakonom je definirano izvršno tijelo u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, propisane ovlasti izvršnog tijela te način obavljanja dužnosti.
- **Zakon o lokalnim izborima**² (u daljnjem navođenju: ZLI) – Zakonom se uređuje izbor općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i njihovih zamjenika te propisuje početak i prestanak njihova mandata, stupanje na dužnost, pobrojavaju nespojive dužnosti itd.
- **Zakon o sprječavanju sukoba interesa**³ (u daljnjem navođenju: ZSSI) – Zakonom se uređuje sukob između privatnog i javnog interesa u obnašanju javnih dužnosti s ciljem njegova sprječavanja; utvrđuju se obveznici postupanja, među kojima su općinski načelnici, gradonačelnici i župani te njihovi zamjenici.
- **Zakon o plaćama o plaćama u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi** (u daljnjem navođenju: ZPL) – Zakon utvrđuje mjerila za određivanje plaća općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i njihovih zamjenika koji dužnost obavljaju profesionalno te naknada za one dužnosnike koji dužnost obavljaju volonterski.

Navedenim zakonima definirana su ključna pitanja vezano za obnašanje dužnosti općinskih načelnika, gradonačelnika i župana te njihovih zamjenika – od postupka njihovog izbora, početka, prestanka i trajanja mandata do ovlasti, obveza, načina obnašanja dužnosti, prava koje mogu ostvariti, itd.

U ovom članku ćemo prikazati kakav je status općinskih načelnika, gradonačelnika i župana koji dužnost obavljaju

profesionalno, odnosno koja prava ostvaruju s te osnove.⁴ Također će se prikazati i obveze koje proizlaze iz obnašanja njihove dužnosti.

2. Odlučivanje o načinu obavljanja dužnosti

ZLP(R)S dopušta gradonačelniku da odluči, nevezano uz bilo koji kriterij, na koji će način obnašati svoju dužnost. Temeljem članka 90. stavka 1. ZLP(R)S, **općinski načelnik, gradonačelnik, župan i njihovi zamjenici odlučit će hoće li dužnost na koju su izabrani obavljati profesionalno.** Radi se o diskrecionoj odluci koja predstavlja izraz osobne volje. Obveza je gradonačelnika da u roku od 8 dana od dana stupanja na dužnost dostavi pisanu obavijest nadležnom upravnom tijelu jedinice obavijest o tome na koji način će obnašati dužnost. Zakon ne propisuje sadržaj te obavijesti, no potrebno je da se nedvojbeno izrazi volja na koji način će se obnašati dužnost te da ta obavijest bude zaprimljena i urudžbirana u stručnim službama jedinice. Ako ne bi bilo postupljeno na taj način, predmnijeva se da se dužnost obavlja volonterski.

Zakon dopušta da se tijekom mandata promijeni način obavljanja dužnosti. U tom slučaju potrebno je također dostaviti pisanu obavijest o promjeni načina obavljanja dužnosti nadležnom upravnom tijelu jedinice. U toj obavijesti potrebno je naznačiti od kojeg dana započinje novi način obavljanja dužnosti. Ako to ne bi bilo navedeno u obavijesti, sukladno Zakonu, novi način obavljanja dužnosti započinje prvog dana sljedećeg mjeseca nakon dostave te obavijesti. Vezano uz promjenu načina obavljanja dužnosti ZLP(R)S-om je propisano jedno ograničenje: gradonačelnik koji dužnost obavlja volonterski ne može promijeniti način obavljanja dužnosti, znači iz volonterskog u profesionalno, u godini održavanja redovnih lokalnih izbora (čl. 90. st. 7.).

Kod profesionalnog obavljanja dužnosti ponekad se zna govoriti radnopravnom statusu lokalnog dužnosnika. No, pravna teorija smatra da dužnosnici nisu osobe u radnom odnosu⁵. Isto stajalište potvrđuje i sudska praksa. Visoki

* Katarina Serdar, dipl. iur., Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, Zagreb

¹ NN, br. 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13 – pročišćeni tekst, 137/15 – ispravak, 123/17, 98/19 i 144/20

² NN, br. 144/12, 121/16, 98/19, 42/20, 144/20 i 37/21

³ NN, br. 143/21 i 36/24

⁴ U nastavku ćemo zbog preglednosti teksta govoriti o gradonačelniku, no sve rečeno jednako vrijedi i za općinske načelnike i župane te njihove zamjenike.

⁵ „Za razliku od državnih službenika, u hrvatskom pravnom poretku, smatra se da dužnosnici nisu osobe u radnom odnosu. Iako se sa stajališta

upravni sud Republike Hrvatske je u svojoj Presudi – Poslovni broj: Usoz-57/14-6 utvrdio je da se „*radnopravni status lokalnih dužnosnika ne može izjednačiti s državnim službenicima, niti sa službenicima u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi i namještenicima.*“⁶ Navedena Presuda potvrđena je Odlukom Ustavnog suda Republike Hrvatske U-III-273/2016, od 17. travnja 2019. godina.

2.1. Deklaratorna odluka pročelnika

ZLP(R)S-om je u članku 90.c propisano da pročelnik upravnog tijela grada nadležnog za službeničke odnose ovlašten za donošenje deklaratornih odluka o početku, načinu te prestanku obnašanja dužnosti gradonačelnika i njegovog zamjenika, kao i pojedinačnih rješenja o visini plaće utvrđene sukladno odredbama posebnog zakona. Riječ je dakle o deklaratornoj odluci kojom se samo utvrđuju činjenice koje su nastupile po zakonu, odnosno prava koje gradonačelnik ostvaruju sukladno zakonu. U konkretnim situacijama nema mjesta odlučivanja po uzoru na odlučivanje o službeničkim pitanjima, s obzirom da se prava navedenih osoba ne mogu izjednačiti. Lokalni dužnosnici niti se primaju i raspoređuju u službu rješenjem, niti sklapaju ugovor o radu, već obnašaju dužnost temeljem rezultata provedenih izbora te u tom smislu na dužnosnike koji su izabrani i dužnost obavljaju za vrijeme trajanja mandata (u pravilu četiri godine) nisu primjenjiva sva pravila koja se odnose na službenike u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi.

U ovim predmetima se ne radi o upravnom aktu niti aktu koji se donosi u upravnom postupku, niti akt kojim se potvrđuje činjenica početka, odnosno prestanka mandata, kao i načina obavljanja dužnosti ima konstitutivni karakter, pa navedene činjenice nastupaju po sili zakona.

3. Prava za vrijeme profesionalnog obavljanja dužnosti

Obavljanje dužnosti gradonačelnika (i to ne samo profesionalno, nego i volonterski) ne može vezati uz rad u određenom radnom vremenu, jer sama priroda obavljanja te dužnosti podrazumijeva rad i djelovanje lokalnog dužnosnika neovisno o satnici. Radi se o dužnosti na koje gradonačelnik izabran na lokalnim izborima od strane birača. Nijedan zakon ne sadrži odredbe kojima bi bilo utvrđeno da se dužnost mora obavljati u punom radnom vremenu. U tom smislu, tzv. radno vrijeme gradonačelnika nije nadzirano kao radno vrijeme službenika i namještenika, niti dužnosnik podliježe obvezi prisutnosti na radu u točno određenom radnom vremenu, kao ni obvezi obavještanja i opravdavanja svog izostanka s rada. Navedeno je sasvim razumljivo jer gradonačelnik ne počinje obavljati

svoju dužnost 8.00h, niti nakon 16.00h prestaje biti gradonačelnik.⁷

3.1. Pravo na plaću

Gradonačelniku koji dužnost obavlja profesionalno pripadaju prava normirana odredbama ZLP(R)S. U skladu s člankom 90.a stavkom 1. ZLP(R)S-a, **općinski načelnik, gradonačelnik, župan i njihovi zamjenici koji dužnost obavljaju profesionalno, za vrijeme profesionalnog obavljanja dužnosti ostvaruju pravo na plaću i druga prava iz rada, a vrijeme obavljanja dužnosti uračunava im se u staž osiguravanja.**

Osnovna mjerila za određivanje plaće određena su ZLP-om koji u članku 2. propisuje sljedeće: **Plaću čini umnožak koeficijenta i osnovice za obračun plaće, uvećan za 0,5 % za svaku navršenu godinu radnog staža, ukupno najviše za 20 %.**

Osnovicu i koeficijente za obračun plaće određuje odlukom predstavničko tijelo na prijedlog gradonačelnika. Nakon postavlja gornju granicu, odnosno maksimalni iznos plaće s obzirom na koeficijent i osnovicu. (čl. 4.).

Što se tiče plaće zamjenika, koeficijenti za obračun plaće zamjenika mogu iznositi najviše do 85% koeficijenta općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana čiji su zamjenici (čl. 5.). Ako se dužnost obavlja bez zasnivanja radnog odnosa, naknada može iznositi najviše do 50% umnoška koeficijenta za obračun plaće odgovarajućeg nositelja dužnosti koji dužnost obavlja profesionalno i osnovice za obračun plaće (čl. 6.). Odluku o visini naknade za rad također donosi predstavničko tijelo.

Dužnosnik dobiva plaću zato što obnaša dužnost po osnovi koje mu pripada pravo na plaću, a ne zbog rada u određenom radnom vremenu. Općinski načelnik, gradonačelnik odnosno župan i njihovi zamjenici nisu službenička radna mjesta, nego dužnosti na koju je neka osoba izabrana na lokalnim izborima, u skladu sa zakonom koji regulira postupak izbora. Slijedom toga, na dužnosnike koji su izabrani na mandat i dužnost obavljaju za vrijeme trajanja mandata nisu primjenjiva sva pravila koja se odnose na lokalne službenike. Pravo na plaću i druga prava iz rada zajamčena ZLP(R)S-om posljedica su profesionalnog obnašanja dužnosti, a sama plaća i mjerila za njeno određivanje definirana su odredbama posebnog zakona. **Lokalnim dužnosnicima ne pripada pravo ni na bilo kakve dodatke na plaću (osim uvećanja od 0,5 % za svaku navršenu godinu radnog staža, ukupno najviše za 20 %).**

Odredbom čl. 7. ZPL-a propisano je da pojedinačna rješenja o visini plaće, odnosno naknade za rad župana, gradonačelnika i općinskih načelnika i njihovih zamjenika, utvrđene prema odredbama predmetnog Zakona, donosi pročelnik upravnog tijela nadležnog za kadrovske poslove u

socijalnog prava (mirovinskog i zdravstvenog osiguranja) smatraju osiguranicima i imaju sva prava i obveze iz socijalnog osiguranja najmanje na razini na kojoj ta prava imaju osobe u radnom odnosu, na osnovna pitanja njihova odnosa s državom ne primjenjuju se pravila radnog prava.“; Radni odnosi u Republici Hrvatskoj, Crnić, Ivica et al. (ur. Potočnjak, Željko), Organizator, 2007.

⁶ NN, br. 36/15

⁷ Visoki upravni sud Republike Hrvatske ukinuo je Presudom Broj: Usoz-57/14-6 Pravilnik o načinu evidencije i kontrole radnog vremena službenika i namještenika Z.Ž. kojim je propisana odgovarajuća primjena tog Pravilnika i na dužnosnike Z.Ž. radi evidencije prisutnosti na poslu (zbog obračuna plaće).

jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave. Nije rijetka situacija, posebno u malim jedinicama, da nema imenovanog nadležnog pročelnika, odnosno pročelnika jedinstvenog upravnog odjela. Tko tada donosi rješenja o visini plaće, odnosno naknade za rad? Ako u jedinici nema nadležnog pročelnika, gradonačelnik mora što prije raspisati javni natječaj za imenovanje pročelnika upravnog tijela, a do imenovanja pročelnika po provedenom natječaju, gradonačelnik može ovlastiti osobu koja će te poslove privremeno obavljati.

3.2. Druga materijalna prava

Pored prava na plaću, gradonačelnik ima pravo i na određena materijalna prava. **Ima pravo na naknadu stvarnih materijalnih troškova nastalih u vezi s obnašanjem dužnosti.** Radi se o pravima koja su neposredno vezano uz obavljanje njegove izabrane dužnosti. To bi npr. bili **putni i drugi troškovi nastali u vezi s obnašanjem dužnosti, znači troškovi prijevoza,⁸ dnevnica za službeno putovanje i sl.** Tu također spadaju i neka druga prava, kao primjerice **pravo na korištenje službenog automobila,⁹ službenog mobitela i sl.**

Praksa je pokazala da lokalni dužnosnici mogu ostvariti **pravo na naknadu za topli obrok.** Analogijom prava na dnevnicu na koju dužnosnik ima pravo, a koja je namijenjena za pokriće izdataka prehrane i prijevoza, ne bi bilo zapreke da se pravo na isplatu novčane naknade za podmirenje troškova prehrane propiše općim aktom jedinice i za lokalne dužnosnike, u kojem slučaju bi dužnosnik ostvario navedeno pravo ako je ono propisano općim aktom jedinice. Pri tome je potrebno voditi računa da na bilo koji način ne dođe do zlorabe ostvarivanja predmetnog prava, primjerice na način da se to pravo ostvaruje kroz trošak reprezentacije ili da je topli obrok već osiguran (primjerice organiziran u kantini jedinice, organizirana dostava hrane i sl.). Po prirodi stvari, dužnosnik koji dužnost obnaša volonterski ne ostvaruje pravo na naknadu troškova prehrane. Povjerenstvo za sprječavanje sukoba interesa navedeno pravo priznaje lokalnim dužnosnicima te smatra da primanje novčanu naknadu za podmirivanje troškova prehrane nije u suprotnosti s odredbama ZSSI-a.¹⁰

U praksi se također postavilo pitanje imaju li lokalni dužnosnici pravo na plaćeni **sistematski pregled.** Navedeno pravo nije izriekom utvrđeno ZLP(R)S-om. Međutim, u

kontekstu ostvarivanja prava iz rada, polazeći od spomenute odredbe članka 90.a ZLP(R)S-a, nesporno je da dužnosnici koji dužnost obavljaju profesionalno ostvaruju prava iz mirovinskog i zdravstvenog osiguranja. Isto tako je nesporno da sistematski liječnički pregled spada u sferu zaštite zdravlja osiguranika zdravstvenog osiguranja. Stoga ne bi bilo zapreke da sistematski liječnički pregled bude plaćen i njihovim lokalnim dužnosnicima.

S obzirom da lokalni dužnosnik ne podliježe obvezi prisutnosti na radu u točno određenom radnom vremenu niti ima obvezu obavješćavanja i opravdavanja svog izostanka s rada, postavlja se pitanje ostvarivanja prava na godišnji odmor. Gradonačelnik neupitno ima pravo na godišnji odmor. Međutim, nije dužan opravdavati svoju odsutnost niti mu se izdaje rješenje o pravu na godišnji odmor (kao što se takvo rješenje izdaje službeniku).

Postavlja se pitanje na koji način i kako definirati i utvrditi ta prava lokalnih dužnosnika. Nema jednoobraznog odgovora budući da se radi o pitanju koje spada u djelokrug jedinice. Materijalna prava lokalnih dužnosnika nastala u vezi s obnašanjem dužnosti trebalo bi urediti općim aktom. Kako će se ta prava urediti – u kojem obliku i opsegu, stvar je svake pojedine jedinice sukladno njezinim potrebama i mogućnostima. Pri tome nema zapreke da se aktom kojim se uređuje plaća gradonačelnika te njegovog zamjenika (ako ga ima) urede i ta prava, vodeći pri tome računa o zakonskim određenjima.

3.3. Prava koja gradonačelnik za vrijeme obavljanja dužnosti ne ostvaruje

U kontekstu Smjernica Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa od 31. siječnja 2022. godine¹¹ i Dopuna Smjernica od 12. travnja 2022. godine¹², u priznavanju pojedinih prava lokalni dužnosnici počeli su se poistovjećivati s obveznicima ZSSI-a koji se zapošljavaju temeljem ugovora o radu.

Temeljem članka 3. ZSSI-a, obveznici tog Zakona, između ostalih, su župani, gradonačelnici, općinski načelnici i njihovi zamjenici. No, obveznici istog su i predsjednici i članovi uprava trgovačkih društava u kojima jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave imaju većinski udio te predsjednici i članovi uprava trgovačkih društava koji su u većinskom vlasništvu trgovačkih društava u kojima većinski udio ima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, ravnatelji županijskih uprava za ceste, ravnatelji odnosno predsjednici uprava regionalnih i lokalnih razvojnih agencija, ravnatelji županijskih zavoda za prostorno uređenje odnosno zavoda, ravnatelji ustanova u zdravstvu kojima je osnivač jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te ravnatelji odnosno predsjednici uprava regionalnih i lokalnih razvojnih agencija. Sve navedene osobe su dakle obveznici ZSSI-a, no samo se općinski načelnici, gradonačelnici i župani te njihovi zamjenici smatraju (lokalnim) dužnosnicima.

⁸ Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa stavlja je da lokalni dužnosnici uz plaću za obnašanje javne dužnosti, mogu ostvarivati novčane primitke naknade troškova prijevoza na posao i s posla. Predmetno nije u suprotnosti s odredbama ZSSI-a; Mišljenje Broj: 711-I-608-M-28/19-03-17 od 1. ožujka 2019.g., Broj: 711-I-1617-P-244/22-02-21 od 29. svibnja 2022.g. itd.

⁹ Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa u svojim mišljenjima iznosi stav da lokalni dužnosnici mogu 24 sata dnevno koristiti službeno vozilo ako je to propisano zakonom ili općim aktom donesenim na temelju zakona, pri čemu trebaju voditi računa da prilikom korištenja službenog vozila ne dođe do zlorabe prava obveznika, jer bi isto predstavljalo povredu odredaba ZSSI-a; Mišljenje Broj: 711-I-1939-P-230/22-02-24 od 19. travnja 2022.g., Broj: 711-I-1429-M-98/19-02-18 od 8. srpnja 2019.g. itd.

¹⁰ Mišljenje Broj: 711-I-1617-P-244/22-02-21 od 29. svibnja 2022.g., Broj: 711-I-362-M-48/23-02-23 od 20. veljače 2023.g. itd.

¹¹ Broj 711-I-134-R-34/22-01-17

¹² Broj 711-I-518-R-34/22-02-17

Lokalne dužnosnike kao obveznike ZSSI-a potrebno je razgraničiti od drugih obveznika, a koji se zapošljavaju temeljem ugovora o radu te temeljem toga ugovora ostvaruju i određena prava. Kao što je uvodno istaknuto, gradonačelnici se biraju se na lokalnim izborima, oni niti se primaju i raspoređuju u službu rješenjem, niti sklapaju ugovor o radu, već obnašaju dužnost temeljem rezultata provedenih izbora. U tom smislu, lokalni dužnosnici nisu u istom statusu kao primjerice predsjednici uprava regionalnih i lokalnih razvojnih agencija, ravnatelji ustanova kojima je osnivač jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave, predsjednici i članovi uprava trgovačkih društava u kojima jedinice lokalne ili područne (regionalne) samouprave imaju udio i sl. U navedenim slučajevima radi se o osobama koje nisu ni državni ni lokalni dužnosnici već, prema općim propisima o radu, zaposlenici razvojnih agencija, ustanova i trgovačkih društava. Znači, lokalni dužnosnici ne mogu se, vezano za obavljanje svoje dužnosti i ostvarivanje prava s osnove obavljanja dužnosti, promatrati u istom kontekstu kao osobe koje su zaposlene sukladno općim propisima o radu, budući da se lokalni dužnosnici ne zapošljavaju već biraju na izborima.

Lokalni dužnosnici nemaju pravo dodatak na plaću zbog stupnja obrazovanja jer za obavljanje dužnosti gradonačelnika nisu propisani uvjeti vezani uz stupanj obrazovanja. Također, **nemaju pravo na plaćeni i neplaćeni dopust, regres, božićnicu, uskršnicu, dar za djecu, jubilarnu nagradu, bonus za ostvarene rezultate rada i otpremninu.** Navedena prava općinski načelnici, gradonačelnici i župani te njihovi zamjenici ne mogu kao lokalni dužnosnici ostvariti po bilo kojoj osnovi. Navedeni stav potvrđuje i Povjerenstvo za sprječavanje sukoba interesa u svojim mišljenjima.¹³

Također, lokalni dužnosnici **ne ostvaruju pravo na plaćanje edukacija** povezanih s obnašanjem javne dužnosti, to jest, radi stjecanja certifikata ili potvrda povezanih s obavljanjem određenih poslova. Vezano uz poslove koje obavljaju lokalni dužnosnici zakon ne propisuje posebne uvjete u smislu minimuma stručne spremlje ili stupnja obrazovanja, kao niti postojanje posebnih vještina. Isto tako, ZLP(R)S ne stavlja u djelokrug izvršnih tijela poslove za koje propisuje nužnost posjedovanja posebnih znanja ili kvalifikacija. Stoga, ne postoji razlog da lokalne jedinice snose trošak dodatne edukacije lokalnih dužnosnika. Izuzetak međutim predstavljaju izobrazbe koje je temeljem posebnih propisa dužan proći lokalni dužnosnik s pozicije obavljanja svoje izvršne dužnosti; to je primjerice izobrazba iz područja fiskalne odgovornosti temeljem Uredbe o sastavljanju i predaji izjave o fiskalnoj odgovornosti i izvještaja o primjeni fiskalnih pravila.¹⁴

Isto tako, lokalni dužnosnici **ne ostvaruju pravo na osiguranje od menadžerske odgovornosti.** Nejasno je s koje osnove bi se ostvarivalo navedeno pravo budući da se

radi o obnašanju dužnosti temeljem rezultata na lokalnim izborima, a ne o obnašanju menadžerske funkcije. Naime, ako relevantni zakonski propisi ne sadrže odredbe o ostvarivanju navedenog prava, ne postoji osnova s koje bi se ostvarivalo takvo pravo.

4. Obveze i odgovornost tijekom mandata

U obnašanju javne dužnosti, dužnosnici ne smiju svoj privatni interes stavljati iznad javnog. Lokalni dužnosnici moraju postupati pošteno, savjesno, časno, odgovorno i nepristrano. Ne smiju koristiti javnu dužnost za osobni probitak ili probitak osobe koja je s njima povezana. Naravno da stupanjem na dužnost ne mogu automatski nestati sve poveznice određenog lokalnog dužnosnika s pojedinim osobama, poslovnim subjektima i interesnim zajednicama. Međutim, nakon izbora, gradonačelnik je dužan urediti svoje privatne poslove kako bi se spriječio predvidljivi sukob interesa.

Jedna od prvih obveza koja proizlazi nakon stupanja na dužnost je obaveza podnošenja izvješća o imovinskom stanju te o izvorima i načinu stjecanja imovine. Ta obaveza propisana je radi deklariranja imovine i privatnih interesa dužnosnika, a trebala bi služiti kao jamstvo časnog, savjesnog, odgovornog, nepristranog i transparentnog obavljanja javne dužnosti. Ujedno, ta obaveza služi i kao sredstvo jačanja integriteta i općenitog povjerenja građana u obnašanje javnih dužnosti te tijela javne vlasti.

Lokalni dužnosnici su temeljem ZSSI dužni Povjerenstvu za odlučivanje o sukobu interesa podnijeti izvješće o imovinskom stanju u roku od 30 dana od dana stupanja na dužnost, kao i u roku od 30 dana po prestanku obnašanja javne dužnosti. Također, ako je tijekom obnašanja dužnosti došlo do bitne promjene glede imovinskog stanja, dužnosnici su dužni o tome podnijeti izvješće Povjerenstvu istekom godine u kojoj je promjena nastupila. Pri tome, neovisno o tome što je osoba ponovno izabrana na istu dužnost, dužnosnik je ponovno obavezan, u roku od 30 dana od dana stupanja na dužnost, na početku novog mandata, podnijeti izvješće Povjerenstvu o svojoj imovini. Ta obaveza vrijedi bez obzira obnaša li lokalni dužnosnik svoju dužnost profesionalno ili volonterski. Osim podataka o svojem imovinskom stanju, dužnosnici su obvezni podnijeti podatke i o imovinskom stanju bračnog ili izvanbračnog druga i malodobne djece sa stanjem na dan podnošenja, odnosno ispunjavanja izvješća.

Pored toga, gradonačelnik je dužan urediti svoje privatne poslove kako bi se spriječio predvidljivi sukob interesa, u pravilu u roku od 60 dana od dana izbora na dužnost.

Nadalje, ZSSI utvrđuje koja postupanja su zabranjena pa je tako u obnašanju javnih dužnosti konkretno, gradonačelniku zabranjeno (čl. 7.):

- *primiti ili zahtijevati korist ili obećanje koristi radi obavljanja dužnosti*
- *ostvariti ili dobiti pravo ako se krši načelo jednakosti pred zakonom*
- *zloupotrijebiti posebna prava obveznika koja proizlaze ili su potrebna za obavljanje dužnosti*

¹³ Mišljenje Broj: 711-I-1145-P-263-16/17-06-8 od 13. lipnja 2017.g, Broj: 711-I-1795-P-134-19/20-04-17 od 23. listopada 2020.g., Broj: 711-I-996-M-208/22-02-19 od 29. travnja 2022.g. itd.

¹⁴ NN, br. broj 95/19

- primiti dodatnu naknadu za poslove obnašanja javnih dužnosti
- tražiti, prihvatiti ili primiti vrijednost ili uslugu radi glasanja o bilo kojoj stvari, ili utjecati na odluku nekog tijela ili osobe radi osobnog probitka ili probitka povezane osobe
- obećavati zaposlenje ili neko drugo pravo u zamjenu za dar ili obećanje dara
- utjecati na dobivanje poslova ili ugovora o javnoj nabavi
- koristiti povlaštene informacije o djelovanju državnih tijela radi osobnog probitka ili probitka povezane osobe
- na drugi način koristiti položaj obveznika utjecanjem na odluku tijela javne vlasti ili osoba koje su u njima zaposlene kako bi postigli osobni probitak ili probitak povezane osobe, neku povlasticu ili pravo, sklopili pravni posao ili na drugi način interesno pogodovali sebi ili drugoj povezanoj osobi.

Vezano za članstvo u upravnim tijelima i nadzornim odborima trgovačkih društava te upravnim vijećima ustanova, donošenjem novog ZSSI-a 2021. godine došlo je do bitne promjene po ovom pitanju. Prema odredbama sada važećeg Zakona (čl. 18. st. 2. i 6. ZSSI), lokalni dužnosnici ne mogu biti članovi upravnih vijeća ustanova i nadzornih odbora izvanproračunskih fondova koji su od posebnog državnog interesa ili interesa za jedinicu lokalne i područne (regionalne) samouprave.

ZSSI detaljno regulira članstvo i udjele dužnosnika u trgovačkim društvima te propisuje ograničenja poslovanja (čl. 18. – 21.). Mjerodavne zakonske odredbe ne daju apsolutno jamstvo etičkog postupanja pojedinog dužnosnika, no svakako pridonose jačanju njegove prosudbe u suočavanju s problemom odvajanja privatnih interesa od javne dužnosti koju obnaša. Naime, svrha tih zakonskih odredbi je sprečavanje nastanka mogućih izvora institucionalne korupcije. Njima je jasno propisano što je nedozvoljeno, odnosno koje su obveze dužnosnici dužni izvršiti kako bi se spriječile i prevenirale moguće situacije sukoba interesa.

5. Prava po prestanku profesionalnog obavljanja dužnosti

ZLP(R)S jamči gradonačelnicima određena prava po prestanku obavljanja dužnosti i to neovisno načinu na koji im je prestao mandat – po sili zakona ili izborom novog gradonačelnika. Zakon dužnosnicima jamči:

- pravo na naknadu plaće i staž osiguranja te
- pravo povratka na prethodne poslove.

5.1. Pravo na naknadu plaće i staž osiguranja

U članku 90.a stavku 4. ZLP(R)S-a propisano je da osobe koje su dužnost obavljale profesionalno posljednjih 6 mjeseci prije prestanka obavljanja dužnosti, po prestanku profesionalnog obavljanja dužnosti ostvaruju **prava na naknadu plaće i staž osiguranja za vrijeme od 6 mjeseci po prestanku profesionalnog obavljanja dužnosti i to u visini prosječne plaće koja im je isplaćivana za vrijeme posljednjih 6 mjeseci prije prestanka profesionalnog obavljanja dužnosti.**

Pravo na naknadu plaće i staž osiguranja zajamčeni su i osobama koje su profesionalnu dužnost obavljale manje od 6 mjeseci. Zakonom je propisano da osobe koje su dužnost obavljale profesionalno manje od 6 mjeseci prije prestanka obavljanja dužnosti, po prestanku profesionalnog obavljanja dužnosti ostvaruju **prava na naknadu plaće i staž osiguranja za vrijeme od onoliko mjeseci po prestanku profesionalnog obavljanja dužnosti koliko su dužnost obavljali profesionalno i to u visini prosječne plaće koja im je isplaćivana za vrijeme prije prestanka profesionalnog obavljanja dužnosti** (čl. 90.a st. 5.).

Navedeno pravo ostvaruje se na vlastiti zahtjev gradonačelnika te započinje prvoga dana po prestanku profesionalnog obavljanja dužnosti. Zakonom je propisan rok do kada se predmetni zahtjev mora podnijeti – **podnosi se najkasnije posljednjeg dana profesionalnog obavljanja dužnosti.** Ako se ne bi podnio u navedenom roku, gradonačelnik ne može ostvariti pravo na naknadu plaće i staž osiguranja. Također, Zakonom je izrijeком propisano da **osobe koje dužnost nisu obavljale profesionalno nemaju pravo na naknadu po prestanku obavljanja dužnosti.** Isto tako, Zakonom je jasno određeno da se predmetna naknada isplaćuje se na teret proračuna jedinice.

Pravo na naknadu plaće i staž osiguranja može prestati i prije isteka razdoblja na koje je zajamčeno. Sukladno članku 90.a stavku 11. ZLP(R)S-a, prije isteka roka od 6 mjeseci, ostvarivanje navedenog prava prestaje na vlastiti zahtjev, zapošljavanjem, umirovljenjem ili izborom na drugu dužnost koju obavlja profesionalno. **Ako bi se za vrijeme ostvarivanja tog prava navedena osoba zaposlila, otišla u mirovinu ili bila izabrana ne neku novu dužnost koju bi obnašala profesionalno, u tom slučaju prestat će joj spomenuto pravo.**

U praksi se postavilo pitanje kako treba izgledati, odnosno što treba sadržavati zahtjev kojim dužnosnik traži ostvarivanje prava o kojem je ovdje riječ. Predmetno nije propisano zakonom, što znači da nema nikakvog utvrđenog sadržaja te je stoga to stvar odluke same osobe koja podnosi zahtjev. U suštini je bitno da dužnosnik koji želi ostvariti navedeno pravo u svojem zahtjevu kao bitno navede kada je stupio na dužnost, u kojem periodu je dužnost obnašao profesionalno te da pozivom na mjerodavnu zakonsku odredbu iskaže svoju namjeru za ostvarivanje predmetnog prava. Ono što je u svakom slučaju bitno je da predmetni zahtjev bude podnesen pravovremeno – najkasnije posljednjeg dana profesionalnog obavljanja dužnosti.

U praksi se postavlja i pitanje smije li dužnosnik, koji po prestanku obavljanja dužnosti ispunjava uvjete za odlazak u mirovinu, podnijeti zahtjev za ostvarivanje prava na naknadu plaće i staž osiguranja. Umirovljenički status nije zapreka za kandidiranje na bilo koju lokalnu dužnost, niti je zapreka za obavljanje tih dužnosti. Također, niti ispunjenje uvjeta za odlazak u mirovinu tijekom trajanja mandata ne predstavlja razlog za prestanak dužnosti gradonačelnika. U tom smislu, lokalni dužnosnik koji je dužnost obavljao profesionalno ostvaruje prava na naknadu plaće i staž osiguranja po prestanku obavljanja dužnosti, pravo koje

mu pripada po osnovi profesionalnog obavljanja dužnosti. Naravno, to pravo može prestati i prije protoka roka od 6 mjeseci ako dužnosnik ode u mirovinu.¹⁵

5.2. Pravo na povratak na prethodne poslove

Člankom 90.b ZLR(R)S-a propisano je da **po prestanku profesionalnog obnašanja dužnosti općinski načelnik, gradonačelnik, župan i njihov zamjenik koji je prije obnašanja dužnosti bio zaposlen na neodređeno vrijeme, ima pravo rasporeda odnosno povratka na rad odgovarajućom primjenom odredaba zakona kojim se uređuju obveze i prava državnih dužnosnika.** Zakon kojim se uređuju obveze i prava državnih dužnosnika je **Zakon o obvezama i pravima državnih dužnosnika.**¹⁶

Navedenim je Zakonom, u članku 15.d, propisano da dužnosnik koji nije ponovno imenovan na dužnost koju je obnašao ili na drugu dužnost, a koji je prije obnašanja dužnosti bio zaposlen na neodređeno vrijeme u tijelima državne uprave, pravosudnim tijelima, kaznenim tijelima, stručnoj službi Hrvatskoga sabora, Uredu predsjednika Republike Hrvatske, stručnoj službi i uredima Vlade Republike Hrvatske, stručnoj službi Ustavnog suda Republike Hrvatske, stručnoj službi pučkog pravobranitelja, stručnoj službi pravobranitelja za djecu, stručnoj službi pravobranitelja za ravnopravnost spolova, stručnoj službi pravobranitelja za osobe s invaliditetom, Državnom uredu za reviziju i u drugim tijelima koja se osnivaju za obavljanje državne službe, tijelima lokalne i područne (regionalne) samouprave, javnoj službi, izvanproračunskim fondovima, pravnim osobama u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske i pravnim osobama u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, ima pravo rasporeda, odnosno povratka na rad, na poslove koje je obavljao prije obnašanja dužnosti ili na druge odgovarajuće poslove, bez provedbe javnog natječaja.

Sporazumom između dužnosnika i čelnika tijela, odnosno osobe ovlaštene za zastupanje u ostvarivanju prava i obveza iz radnog odnosa ili u svezi s radnim odnosom, pobliže će se odrediti uvjeti ostvarivanja navedenog prava. Rješavanje predmetnog pitanja potrebno je urediti u skladu s propisima koji reguliraju konkretni radno-pravni status. Tako npr. ako je riječ o službeniku jedinice lokalne samouprave koji je u toj jedinici izabran na izvršnu dužnost rješavanje njegovog službeničkog statusa potrebno je regulirati u skladu s odredbama Zakona o službenicima i namještenicima u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi.¹⁷

U praksi se često znalo postaviti pitanje mogućnosti povratka na mjesto pročelnika u upravnom tijelu jedinice, funkciju koju je dužnosnik obavljao prije izbora na dužnost

lokalnog dužnosnika. Rješavanje službeničkog statusa potrebno je regulirati u skladu s odredbama Zakona o službenicima i namještenicima u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi. Stoga u situaciji gdje bi osoba nakon prestanka obnašanja lokalne dužnosti željela iskoristiti pravo povratka u službu, po povratku na rad u upravno tijelo jedinice se ne može rasporediti na radno mjesto pročelnika bez provedbe javnog natječaja jer se pročelnik, sukladno izričitim zakonskim odredbama, imenuje na temelju javnog natječaja. Dakle, **zakonom je zajamčena mogućnost povratka u upravno tijelo jedinice bez provedbe javnog natječaja, no na druge odgovarajuće poslove, ali ne i mjesto pročelnika.**

Zahtjev za raspored, odnosno povratak na rad dužnosnik mora podnijeti najkasnije u roku od 15 dana od dana prestanka obnašanja dužnosti, a čelnik tijela, odnosno osoba ovlaštena za zastupanje u ostvarivanju prava i obveza iz radnog odnosa ili u svezi s radnim odnosom, dužna u roku od 45 dana od dana podnošenja zahtjeva donijeti odluku o rasporedu, odnosno povratku na rad dužnosnika.

Postavlja se pitanje mogućnosti kumulativnog korištenja prava povratka na rad i prava na naknadu plaće. Treba poći od stava da dužnosnik ostvaruje pravo na naknadu plaće i staž osiguranja ako nije zaposlen, odnosno to mu pravo prije protoka roka od 6 mjeseca za vrijeme koje se može primati naknada, prestaje zaposlenjem. U tom smislu, smisao odredbe članka 90.a ZLP(R)S-a sadržan je upravo u tome da **pravo na naknadu plaće i staž osiguranja ima dužnosnik koji nema pravo povratka na rad po prestanku obavljanja dužnosti.** Stoga Zakonom o obvezama i pravima državnih dužnosnika i jest propisan točno određeni rok od 15 dana za podnošenje zahtjeva za povratak na rad, a koji je vezan uz dan prestanka obavljanja dužnosti, a ne uz dan prestanka prava koja su uslijedila nakon obavljanja dužnosti. Navedenog stava je i Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa koje smatra da **korištenje prava povratka na rad na poslove koje je dužnosnik obavljao prije obnašanja dužnosti ili na druge odgovarajuće poslove isključuje istovremeno korištenje prava na naknadu.**¹⁸ Ovakav stav potvrđen je i Presudom Visokog upravnog suda Republike Hrvatske¹⁹ koji isto ukazuje na nemogućnost kumulativnog ostvarivanja navedenih prava.

¹⁸ Mišljenje Broj: 711-I-2054-P-212-16/17-09-1 od 8. rujna 2017.

¹⁹ Poslovni broj: Usž-1623/19-3 od 12. rujna 2019.

Pregledajte našu ponudu
edukacija iz područja
financija, računovodstva,
revizije, prava i menadžmenta
u javnom i neprofitnom sektoru
na internet stranici

www.tim4pin.hr

¹⁵ U jednom predmetu Visoki upravni sud Republike Hrvatske zauzeo je drugačiji stav. Navedeno proizlazi iz Odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske, broj: U-III/6277/2016 od 12. prosinca 2019. godine.

¹⁶ NN, br. 101/98, 135/98, 105/99, 25/00, 73/00, 30/01, 59/01, 114/01, 153/02, 163/03, 16/04, 30/04, 121/05, 151/05, 141/06, 17/07, 34/07, 107/07, 60/08, 38/09, 150/11, 22/13, 44/17 i 66/19

¹⁷ NN, br. 86/08, 61/11, 04/18 i 112/19

Uloga udruga i organizacija civilnog društva u provedbi zakona o osobnoj asistenciji

Dragan Zlatović*

Zakonom o osobnoj asistenciji („Narodne novine“, br. 71/23) po prvi puta se u Republici Hrvatskoj uspostavlja normativni okvir usluge osobne asistencije koja postaje socijalna usluga kojom se osigurava pomoć osobi s invaliditetom u aktivnostima koje ne može izvoditi sama radi vrste i stupnja invaliditeta. Pod određenim uvjetima ove usluge mogu pružati i organizacije civilnoga društva o čemu autor iznosi širu elaboraciju u ovome članku.

1. Zakon o osobnoj asistenciji

Republika Hrvatska kao članica Ujedinjenih naroda, Europske unije i Vijeća Europe, te stranka svih ključnih međunarodnih instrumenata na području ljudskih prava i država koja uključuje najviše standarde u području socijalne i gospodarske sigurnosti građana, preuzela je obvezu zaštite i promicanja ljudskih prava osoba s invaliditetom u svrhu ravnopravnog sudjelovanja u građanskim, političkim, gospodarskim, društvenim i kulturnim područjima života. Potreba zaštite prava i interesa osoba s invaliditetom u Republici Hrvatskoj istaknuta je člankom 58. stavkom 2. Ustava Republike Hrvatske, gdje je propisano da posebnu skrb država posvećuje zaštiti osoba s invaliditetom i njihovu uključivanju u društveni život.

Prema Konvenciji o pravima osoba s invaliditetom Ujedinjenih naroda, članak 24. Obrazovanje, a koju je Republika Hrvatska ratificirala 2007. godine, dijete s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom imaju pravo na obrazovanje bez diskriminacije i na osnovi jednakih mogućnosti što podrazumijeva osiguravanje sveobuhvatnog obrazovanja na svim razinama. Republika Hrvatska obvezala se osigurati osobama s invaliditetom uključenost u opći obrazovni sustav, odnosno djeci s teškoćama u razvoju uključenost u besplatno i obvezno osnovno i srednje obrazovanje na ravnopravnoj osnovi s drugom djecom u zajednicama u kojima žive.

Novim Zakonom o osobnoj asistenciji („Narodne novine“, br. 71/23.; u daljnjem tekstu: Zakon) po prvi puta se u Republici Hrvatskoj uspostavlja normativni okvir usluge osobne asistencije koja postaje socijalna usluga kojom se osigurava pomoć osobi s invaliditetom u aktivnostima koje ne može izvoditi sama radi vrste i stupnja invaliditeta, a koje su joj svakodnevno potrebne u kući i izvan kuće u svrhu većeg stupnja samostalnosti i uključenosti u zajednicu, zaštite i osiguravanja ljudskih prava osobe s invaliditetom, kao i ostvarivanja ravnopravnosti s drugima.

Novim Zakonom uređena je i potpora pomoćnika u nastavi učenicima s teškoćama u razvoju i stručnih komunikacijskih posrednika gluhim, naglušnim i gluhoslijepim učenicima tijekom odgojno-obrazovnog procesa, uvjeti za priznavanje potpore, nadležnost za odlučivanje o priznavanju potpore te druga pitanja značajna za pružanje potpore tijekom odgojno-obrazovnog procesa.

2. Osobna asistencija

Osobna asistencija je socijalna usluga kojom se osigurava pomoć i podrška osobi s invaliditetom u aktivnostima koje ne može izvoditi sama radi vrste i stupnja invaliditeta, a koje su joj svakodnevno potrebne u kući i izvan kuće, te pomoć i podrška u komunikaciji i primanju informacija, a u svrhu većeg stupnja samostalnosti i uključenosti u zajednicu, zaštite i osiguravanja ljudskih prava osobe s invaliditetom, kao i ostvarivanja ravnopravnosti s drugima. Potporu tijekom odgojno-obrazovnog procesa učeniku s teškoćama u razvoju pruža pomoćnik u nastavi u zadacima koji zahtijevaju komunikacijsku, senzornu i motoričku aktivnost učenika, u kretanju, pri uzimanju hrane i pića, u obavljanju higijenskih potreba, u svakodnevnim nastavnim, izvannastavnim i izvanučioničkim aktivnostima sa svrhom izjednačavanja mogućnosti u obrazovanju s tendencijom osamostaljivanja učenika u školskoj sredini. Potporu tijekom odgojno-obrazovnog procesa učeniku s teškoćama u razvoju pruža stručni komunikacijski posrednik u onom sustavu komunikacije koji preferira gluhi, nagluhi ili gluhoslijepi učenik: hrvatski znakovni jezik, prilagođeni hrvatski znakovni jezik ili ostale sustave komunikacije koji se temelje na hrvatskome jeziku sa svrhom izjednačavanja mogućnosti u obrazovanju s tendencijom sudjelovanja u školskoj sredini.

Prema Zakonu, osoba s invaliditetom je osoba koja ima dugotrajna tjelesna, mentalna, intelektualna ili osjetilna oštećenja koja u međudjelovanju s različitim preprekama mogu sprječavati njezino puno i učinkovito sudjelovanje u društvu na ravnopravnoj osnovi s drugima.

Uslugu osobne asistencije osobi s tjelesnim, intelektualnim ili mentalnim oštećenjem pruža osobni asistent,

uslugu osobne asistencije osobi s oštećenjem sluha i gluhošlijepoj osobi pruža komunikacijski posrednik, a osobi s oštećenjem vida pruža videći pratitelj.

Osobni asistent je fizička osoba zaposlena kod pružatelja usluge osobne asistencije koja osobi s invaliditetom pruža pomoć i podršku u svakodnevnim aktivnostima koje osoba s invaliditetom nije u mogućnosti samostalno obavljati poštujući uputu korisnika o načinu pružanja pomoći i podrške u svrhu osiguravanja kvalitetnije usluge. Komunikacijski posrednik je fizička osoba zaposlena kod pružatelja usluge osobne asistencije koja prenosi informaciju između osobe s oštećenjem sluha ili gluhošlijepa osobe i čujuće okoline, i to u obliku komunikacije koju preferira osoba s oštećenjem sluha ili gluhošlijepa osoba. Videći pratitelj je fizička osoba zaposlena kod pružatelja usluge osobne asistencije koja ima odgovarajuće vještine, znanja i sposobnosti za pružanje usluge pratnje i pomoći osobi s oštećenjem vida u svakodnevnim aktivnostima sukladno njezinim potrebama

Potporu tijekom odgojno-obrazovnog procesa učeniku s teškoćama u razvoju pruža pomoćnik u nastavi sukladno odredbama Zakona.

Prema čl. 8. Zakona, osobna asistencija može obuhvatiti:

- obavljanje kućanskih poslova, uključujući i organiziranje prehrane, koje korisnik nije u mogućnosti samostalno obaviti ili koje umjesto korisnika nisu u mogućnosti obaviti članovi kućanstva
- hranjenje
- održavanje osobne higijene
- omogućavanje mobiliteta i kretanja
- rukovanje pomagalicama
- pratnju i pomoć u različitim socijalnim aktivnostima, uključujući i putovanja unutar i izvan Republike Hrvatske
- pomoć pri obavljanju administrativnih aktivnosti
- pružanje podrške u komunikaciji između osobe s oštećenjem sluha i čujuće okoline u svrhu pristupa informacijama u svim područjima života
- pružanje podrške u kretanju gluhošlijepim osobama te podrške u komunikaciji između gluhošlijepih osoba i okoline, u svrhu pristupa informacijama u svim područjima života.

3. Udruge kao pružatelji usluge osobne asistencije

Prema čl. 24. st. 1. Zakona, uslugu osobne asistencije pružaju:

1. ustanove socijalne skrbi:
 - a) dom socijalne skrbi i
 - b) centar za pomoć u kući
2. udruga, vjerska zajednica i druga pravna osoba.

Dakle, i udruge su potencijalni pružatelji usluga osobne asistencije, pod uvjetom da moraju ispunjavati mjerila prostora, opreme, potrebnih stručnih i drugih radnika, sadržaj, opseg i način pružanja usluge, propisana posebnim podzakonskim aktom. Ispunjenost mjerila za pružanje usluge osobne asistencije utvrđuje se očividom službene

osobe koja vodi postupak uz nazočnost Povjerenstva za utvrđivanje ispunjenosti mjerila koje čine najmanje tri člana. Udruga koja pruža uslugu osobne asistencije može početi pružati uslugu osobne asistencije po izvršnosti rješenja o ispunjavanju mjerila za pružanje usluge osobne asistencije.

Udruga prestaje s pružanjem usluge osobne asistencije prestankom rada udruge prema zakonu o udrugama, izvršnošću rješenja o prestanku pružanja usluge osobne asistencije donesenog na temelju zahtjeva pružatelja usluge, odnosno izvršnošću rješenja inspektora o zabrani rada pružatelja usluge.

Usluga osobne asistencije može se prema čl. 59. st. 1. Zakona pružati na temelju rješenja Hrvatskog zavoda za socijalni rad (u daljnjem tekstu: Zavod) ili ugovora sklopljenog između korisnika i pružatelja usluge.

Postupak za priznavanje prava na uslugu osobne asistencije pokreće se na zahtjev stranke ili po službenoj dužnosti na temelju obavijesti članova obitelji, građana, ustanova, udruga, vjerskih zajednica, trgovačkih društava i drugih pravnih osoba te državnih i drugih tijela, kao i na temelju činjenica koje su u drugim postupcima utvrdili stručni radnici Zavoda.

Postupak za utvrđivanje ispunjavanja mjerila za pružanje usluge osobne asistencije pokreće se na zahtjev osobe ovlaštene za zastupanje ustanove, udruge, vjerske zajednice ili druge pravne osobe.

4. Podzakonska regulativa

Na temelju Zakona o osobnoj asistenciji doneseni su propisani provedbeni podzakonski propisi i to:

- Pravilnik o sastavu i načinu rada Komisije za procjenu potrebe korisnika za uslugom osobne asistencije („Narodne novine“, br. 96/23.)
- Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja registra pravnih osoba koje pružaju usluge osobne asistencije („Narodne novine“, br. 96/23.)
- Pravilnik o standardima kvalitete za pružanje usluge osobne asistencije („Narodne novine“, br. 96/23.)
- Pravilnik o mjerilima za pružanje usluga osobne asistencije, utvrđivanju cijene, sadržaju obrasca za podnošenje prijave na javni poziv te načinu i uvjetima za sklapanje ugovora („Narodne novine“, br. 96/23.).

Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja registra pravnih osoba koje pružaju usluge osobne asistencije propisuje se sadržaj i način vođenja registra pravnih osoba koje pružaju uslugu osobne asistencije (u daljnjem tekstu: Registar). Prema čl. 2. Pravilnika u Registar se upisuju: 1. ustanove socijalne skrbi (dom socijalne skrbi, centar za pomoć u kući) te 2. udruga, vjerska zajednica i druga pravna osoba. Dakle udruge koje pružaju usluge osobne asistencije obvezno se upisuju uz opći registar udruga i u ovaj Registar kao posebni registar udruga, kojeg vodi ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi (sada je to Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike; u daljnjem tekstu: Ministarstvo). Registar sadrži podatke

o udrugama kao pravnim osobama koje pružaju uslugu osobne asistencije. Nadležna jedinica područne (regionalne) samouprave odnosno Grad Zagreb upisuje u Registar uz ostale pružatelje ovih usluga i udruge kao pravne osobe koje pružaju uslugu osobne asistencije, u roku od 8 dana od dana pravomoćnosti rješenja o ispunjavanju mjerila za pružanje usluge osobe asistencije. Ministarstvo trajno čuva podatke upisane u Registar. Sadržaj Registra je javno dostupan i pristupa mu se putem internetske stranice Registra koja je dio sustava Registra i nalazi se na mrežnoj stranici Ministarstva, kako bi zainteresirana javnost ostvarila uvid u podatke koje sadrži, bez dokazivanja pravnog interesa. Jednom dodijeljeni registarski broj ne mijenja se niti se dodjeljuje drugoj pravnoj osobi koja pruža uslugu osobne asistencije.

Za udrugu koja pruža usluge osobne asistencije u Registar se upisuju sljedeći podaci:

1. redni broj koji se automatski dodjeljuje pravnoj osobi koja pruža uslugu osobne asistencije pri upisu (u daljnjem tekstu: registarski broj)
2. datum upisa
3. pravni oblik pružatelja usluga
4. osnovni podaci (naziv pravne osobe, sjedište/prebivalište, osobni identifikacijski broj (OIB))
5. kontakt podaci (telefon, adresa elektroničke pošte)
6. korisnička skupina
7. vrsta usluge osobne asistencije
8. kapacitet usluge osobne asistencije (broj usluga na godišnjoj razini)
9. rješenje o ispunjavanju mjerila za pružanje usluge osobne asistencije (naziv tijela koje je izdalo rješenje, klasa, urbroj, datum donošenja, datum izvršnosti rješenja)
10. datum isteka rješenja o ispunjavanju mjerilima za pružanje usluge osobne asistencije
11. promjena kapaciteta usluge osobne asistencije (broja usluga na godišnjoj razini)
12. promjena korisničke skupine
13. promjena vrste usluge osobne asistencije
14. podaci o prestanku rada pravne osobe koja pruža uslugu osobne asistencije (rješenje nadležnog tijela: naziv tijela, klasa, urbroj, datum donošenja, datum izvršnosti rješenja ili neobnavljanje rješenja o ispunjavanju mjerila za pružanje usluge osobne asistencije).
15. pravni oblik osnivača (Republika Hrvatska, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave odnosno Grad Zagreb, vjerska zajednica, trgovačko društvo, udruga i druga domaća i strana pravna ili fizička osoba)
16. podaci o osnivaču (naziv, sjedište/prebivalište, osobni identifikacijski broj (OIB))
17. adresa, mjesto i županija organizacijske jedinice (podružnice), vrsta usluge osobne asistencije koju zasebna organizacijska jedinica pruža, te vrsta korisničke skupine i kapacitet usluge osobne asistencije (broj usluga na godišnjoj razini)
18. rješenje o ispunjavanju mjerila za pružanje usluge osobne asistencije za svaku zasebnu organizacijsku je-

dinicu (naziv tijela koje je izdalo rješenje, klasa, urbroj, datum donošenja, datum izvršnosti rješenja)

19. datum isteka rješenja o ispunjavanju mjerila za pružanje usluge osobne asistencije.

Prema čl. 10. Pravilnika udruga kao pravna osoba koja pruža uslugu osobne asistencije i koja je upisana u Registar dužna je odmah, a najkasnije u roku od 8 dana obavijestiti nadležno tijelo o svakoj promjeni podataka koji su predmet upisa u Registar. Nadležna jedinica područne (regionalne) samouprave odnosno Grad Zagreb i Ministarstvo dužni su svatko iz svoje nadležnosti u roku od 8 dana od dana izvršnosti rješenja odnosno dostavljene obavijesti o promjeni podatka provesti upis promjene podataka u Registar.

Za potrebe dokazivanja upisa u Registar, udruga kao pravna osoba koja pruža uslugu osobne asistencije može prema čl. 11. Pravilnika putem sustava e-Građani ispisati iz Registra potvrdu koja sadrži elektronički pečat. Udruga kao pravna osoba koja pruža uslugu osobne asistencije i koja je upisana u Registar može podnijeti zahtjev za izdavanje potvrde nadležnom tijelu koje je izvršilo upis u Registar i u pisanim obliku neposredno poštom, elektroničkom poštom ili usmenom izjavom na zapisnik. Nadležno tijelo koje je izvršilo upis pravne osobe koja pruža uslugu osobne asistencije u Registar dužno je na temelju uredno podnesenog zahtjeva izdati potvrdu podnositelju zahtjeva.

Pravilnikom o standardima kvalitete za pružanje usluge osobne asistencije propisani su standardi kvalitete za pružanje usluge osobne asistencije koji se odnose i na udruge kao pružatelje usluge osobne asistencije. Standardi kvalitete za pružanje usluge osobne asistencije obuhvaćaju četrnaest standarda kvalitete i to:

1. Dostupnost informacija
2. Dostupnost usluge
3. Povezivanje i suradnja
4. Procjena i planiranje
5. Početak i prestanak pružanja usluge
6. Odlučivanje i samoodređenje
7. Privatnost i povjerljivost
8. Sigurnost od izrabljivanja
9. Prigovori i žalbe
10. Rukovođenje
11. Fizičke osobe zaposlene kod pružatelja usluge osobne asistencije
12. Rad volontera i studenata na praksi
13. Sigurnost i zaštita
14. Pristupačnost okoliša.

Pravilnikom o mjerilima za pružanje usluga osobne asistencije, utvrđivanju cijene, sadržaju obrasca za podnošenje prijave na javni poziv te načinu i uvjetima za sklapanje ugovora propisuju se mjerila prostora, opreme, potrebnih radnika (fizičkih osoba zaposlenih kod pružatelja usluge osobne asistencije), sadržaj, opseg i način pružanja usluge, utvrđivanje cijene, sadržaj obrasca za podnošenje prijave na javni poziv za podnošenje ponuda za sklapanje ugovora za pružanje usluge osobne asistencije (javni poziv) sukladno iskazanim potrebama u mreži usluge osob-

ne asistencije, postupak pregovaranja, te način i uvjeti sklapanja ugovora o pružanju usluge osobne asistencije. Ovdje samo navodimo mjerila prostora iz ovog Pravilnika sa specifičnošću u odnosu na udruge koje pružaju uslugu osobne asistencije. Prema čl. 2. Pravilnika, zgrada ili dio zgrade pružatelja usluge mora ispunjavati minimalne zahtjeve zaštite na radu za mjesta rada prema posebnim propisima za prostore u kojima se stalno ili povremeno obavlja rad, povremeno zadržavaju osobe na radu i u koje dolaze druge osobe po bilo kojem osnovu rada ili korištenja usluga. Nadalje, zgrada ili dio zgrade pružatelja usluge mora imati uporabnu dozvolu i prema aktu za građenje odnosno uporabu biti odgovarajuće namjene (javne i društvene, poslovne odnosno mješovite u dijelu poslovne namjene). Iznimno, udruga koja pruža uslugu osobne asistencije može za organiziranje usluge koristiti zgradu ili dio zgrade stambene namjene za koju ima valjanu uporabnu dozvolu.

Pravilnikom o sastavu i načinu rada Komisije za procjenu potrebe korisnika za uslugom osobne asistencije propisano je osnivanje Komisije za procjenu potrebe korisnika za uslugom osobne asistencije (Komisija), sastav i kriteriji za imenovanje članova Komisije, način rada Komisije te oblik i sadržaj Liste procjene potreba korisnika. Komisija se osniva u svrhu procjene potrebe za uslugom osobne asistencije koju pruža osobni asistent, komunikacijski posrednik ili videči pratitelj, broja sati usluge te opravdanosti pružanja usluge od strane člana obitelji. Županijska služba Hrvatskog zavoda za socijalni rad odlukom osniva Komisiju i imenuje članove Komisije za područne urede Hrvatskog zavoda za socijalni rad s područja svoje nadležnosti. Članovi Komisije imenuju se na rok od četiri godine, a ista osoba može biti ponovno imenovana za člana Komisije. Prema čl. 5. Pravilnika u Komisiju se između ostalih imenuje i jedan predstavnik te zamjenik iz organizacija civilnog društva osoba s invaliditetom koje djeluju u općem javnom interesu na području zaštite sljedećih osoba: osoba s tjelesnim oštećenjima, osoba s osjetilnim oštećenjima, osoba s intelektualnim oštećenjima i osoba s mentalnim oštećenjima, a koje djeluje na području nadležnosti županijske službe koja osniva Komisiju. Iznimno, u slučajevima kada na području nadležnosti županijske službe ne djeluje organizacija civilnog društva za pojedinu vrstu invaliditeta ili kada ne postoji interes za uključivanje u rad Komisije od strane organizacije civilnog društva s područja nadležnosti županijske službe, u Komisiju se može imenovati predstavnik organizacije civilnog društva s područja druge jedinice područne (regionalne) samouprave ili stručni radnik zaposlen kod pružatelja socijalne usluge koja djeluje na području jedinice područne (regionalne) samouprave, a koji se nalazi u mreži socijalnih usluga.

Predstavnik organizacije civilnog društva i pružatelj socijalne usluge iz članka 5. stavka 3. Pravilnika predlaže organizacija civilnog društva odnosno pružatelj socijalne usluge. Prema čl. 7. Pravilnika prilikom odabira predstavnika organizacije civilnog društva za člana Komisije prednost u odabiru ostvaruju organizacije civilnog društva koje:

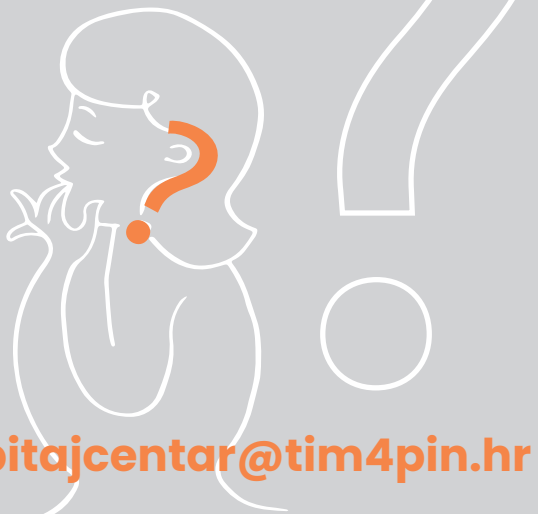
- imaju iskustvo organizacije u pružanju usluge osobne asistencije
- imaju iskustvo u provođenju edukacija osobnih asistenta, komunikacijskih posrednika i videćih pratitelja
- imaju iskustvo u provođenju grupa podrške korisnicima usluge osobne asistencije
- imaju iskustvo u pružanju ostalih socijalnih usluga na temelju zakona kojim se uređuje djelatnost socijalne skrbi.

Član Komisije, predstavnik organizacije civilnog društva, može bit razriješen na osobni zahtjev, zahtjev organizacije civilnog društva koja je predložila imenovanje navedenog člana, zahtjev krovne organizacije koja zastupa interese ciljane skupine korisnika ili na zahtjev područnog ureda i prije isteka mandata.

Član Komisije izuzet će se od odlučivanja o korisniku odnosno podnositelju zahtjeva ako je korisnik odnosno podnositelj zahtjeva ili njegov zakonski zastupnik srodnik po krvi u ravnoj liniji, a u pobočnoj liniji do četvrtog stupnja zaključno, bračni drug, izvanbračni drug, životni partner, neformalni životni partner ili srodnik po tzbini do drugog stupnja zaključno i po prestanku braka ili životnog partnerstva, te ako je s korisnikom odnosno podnositeljem zahtjeva ili njegovim zakonskim zastupnikom u bliskom osobnom odnosu.

IMATE PITANJE?

Slobodno nam
se obratite
sa Vašim
dilemama i
pitanjima.
Tu smo za Vas.

pitajcentar@tim4pin.hr

Odgovori na vaša pitanja

U nastavku objavljujemo izbor odgovora na vaša pitanja našim savjetnicima primljena prethodni mjesec. Vjerujemo da će i ostalim čitateljima odgovori biti korisni i pomoći u otklanjanju mogućih dilema s kojima se susreću u svojem radu.

RE/OBRAČUN NAKNADE ZA BOLOVANJE

Pitanje: Radimo reobračun bolovanja. Djelatnica u mjesecu ožujku nije imala oporezivu isplatu (bila je na bolovanju za dijete, a na teret HZZO-a). Agencija sada radi reobračun sukladno dodatku III. TKU. Razliku za neto koji moramo isplatiti dižemo na bruto iznos 500 eur. Je li u redu iskoristiti olakšicu za MIO II stup, iako je kolegičina ugovorena plaća iznad 1.300 eur bruto? Ako je radnik bio na bolovanju, u prosjek plaće uzimamo sate koje je odradio ili sate za cijeli mjesec? Prilikom obračuna, uzimamo u obzir prosječnu satnicu za tri mjeseca ili satnicu mjeseca u kojem je nastupilo bolovanje?

Odgovor: 1. Osnovica za obračun doprinosa za I. stup mirovinskog osiguranja umanjuje se ako oporeziv primitak koji se isplaćuje zaposleniku za pojedini mjesec, a koji se prema odredbama članka 21. Zakona o doprinosima (Nar. nov., br. 84/08. – 114/23.) smatra njegovim primitkom od nesamostalnoga rada odnosno plaćom, iznosi do 1.300,00 eura. Umanjenje osnovice se koristi bez obzira na broj dana provedenih u osiguranju određenog mjeseca i bez obzira radi li radnik u punom ili nepunom radnom vremenu. Pravo na umanjeње osnovice za obračun doprinosa za I. stup mirovinskog osiguranja koristi se, dakle, i pri obračunu dijela plaće za pojedini mjesec, neovisno o činjenici što bi „puna“ plaća za taj mjesec bila, možda, viša od 1.300,00 eura.

Osnovica za obračun doprinosa za I. stup mirovinskog osiguranja se ne može umanjiti pri isplati ostalih primitaka po osnovi nesamostalnoga rada, koji su navedeni u članku 22. Zakona o doprinosima.

Stajališta smo da se razlika utvrđena između naknade za bolovanje koje tereti sredstva HZZO-a ili državnog proračuna, a koja je obračunana sukladno propisima iz obaveznog zdravstvenog osiguranja, i naknade za bolovanje koju je poslodavac dužan isplatiti zaposleniku sukladno članku 65. Temeljnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama (Nar. nov., br. 29/24. – u primjeni od 1. 3. 2024. godine), smatra ostalim primitkom od nesamostalnoga rada iz članka 22. Zakona o doprinosima zbog čega se pri njenoj isplati ne može primijeniti umanjeње osnovice za obračun doprinosa za I. stup mirovinskog osiguranja.

2. Naknada plaće koju poslodavac obračunava zbog činjenice da je zaposlenik bio privremeno spriječen raditi zbog bolesti, obračunava za one sate za koje bi zaposlenik imao pravo na plaću da je radio prema propisima o radu.

3. Prema odredbama članka 65. TKU-a, ako je zaposlenik odsutan s rada zbog bolovanja do 42 dana, neovisno o vrsti

bolovanja, pripada mu naknada plaće u visini 85 % njegove plaće kao da je radio u redovnom radnom vremenu ili u visini 85 % njegove prosječne mjesečne plaće ostvarene u tri mjeseca neposredno prije mjeseca u kojemu je započeto bolovanje (uračunavajući sva primanja u novcu i naravi koja predstavljaju naknadu za rad), ako je to povoljnije za zaposlenika.

Ako je u tri mjeseca koja prethode mjesecu u kojemu je započeto bolovanje zaposlenik za dio razdoblja ili za cijelo razdoblje ostvario pravo na naknadu plaće, tada mu se za to vrijeme obračunava naknada plaće u visini kao da je radio u redovnom radnom vremenu i kao takva uračunava u prosjek.

UDOMITELJSKI DOPUST

Pitanje: Zaprimili smo rješenje u kojem se našoj službenici priznaje pravo na udomiteljski dopust. U rješenju je navedeno da prema Zakonu korisnici ovoga prava imaju prava iz obaveznog mirovinskog osiguranja i pravo na plaćene doprinose prema posebnim propisima. Molimo za pojašnjenje o načinu isplate. Koje su obaveze poslodavca? Koje je oznake potrebno navesti u JOPPD obrascu?

Odgovor: Prema odredbama članka 59.a do 59.d Zakona o doprinosima (Nar. nov., br. 84/08. – 114/23.), za osobu koja obavlja standardno ili specijalizirano udomiteljstvo, obveznik doprinosa te obveznik obračunavanja i obveznik plaćanja doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje jest ministarstvo nadležno za socijalnu skrb, putem centra udomitelja i to do posljednjeg dana u mjesecu za prethodni mjesec. Ako osoba obavlja standardno udomiteljstvo, doprinosi se obračunavaju na osnovicu utvrđenu kao umnožak iznosa prosječne plaće i koeficijenta 0,38, a ako obavlja specijalizirano udomiteljstvo na osnovicu utvrđenu kao umnožak iznosa prosječne plaće i koeficijenta 1,0. Dakle, za vrijeme dok njegova zaposlenica koristi pravo na udomiteljski dopust, poslodavac nema obvezu obračunavanja i plaćanja doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje, ali je obavezan za razdoblje u kojemu se navedeno pravo koristi predavati nadležnoj ispostavi Porezne uprave obrazac JOPPD. U obrascu JOPPD se pod 6.1. navodi oznaka 5404, a pod 10.1. i 10.2. se kao razdoblje obračuna navodi pojedini mjesec korištenja udomiteljskog dopusta.

NEPLAĆENI DOPUST

Pitanje: Djelatnica odlazi mjesec dana na neplaćeni dopust. Ona se može odjaviti, a i ne mora odjaviti s mirovinskog i zdravstvenog? Ako se ne odjavi moramo li plaćati doprinose (osnovica prema plaći ili minimalna)? Kako neplaćeni dopust iskazati u JOPPD obrascu?

Odgovor: Člankom 87. Zakona o radu (Nar. nov., br. 92/14. – 64/23. – Odluka USH) propisno je da poslodavac može radniku na njegov zahtjev odobriti neplaćeni dopust za vrijeme kojega prava i obveze iz radnog odnosa ili u vezi s radnim odnosom miruju, ako zakonom nije drukčije određeno. Zakonom o radu je drugačije, na primjer, određeno za neplaćeni dopust za pružanje osobne skrbi do pet radnih dana. Odredbama članka 87. stavka 7. Zakona o radu propisano je, tako, da poslodavac ne smije radnika koji se koristi pravom na dopust za pružanje osobne skrbi do pet radnih dana objavit iz obveznih osiguranja. U ostalim slučajevima neplaćenog dopusta, kojega poslodavac odobrava na zahtjev radnika, poslodavac bi trebao radnika objavit iz sustava mirovinskog i zdravstvenog osiguranja, jer mu prava i obveze iz radnog odnosa miruju, a po prestanku korištenja neplaćenog dopusta ponovo prijaviti u sustav navedenih osiguranja. Ako poslodavac, unatoč navedenim odredbama Zakona o radu, radnika ne objavi iz sustava obveznih osiguranja, što podrazumijeva da radni odnos za vrijeme neplaćenog dopusta nije prekinut, ali se radniku ne isplaćuje plaća (jer radnik nije radio), tada poslodavac prema odredbama članka 11. stavka 1. Pravilnika o doprinosima (Nar. nov., br. 2/09. – 14/24. – ispravak) doprinose za mirovinsko i zdravstveno osiguranje za pojedini mjesec ne može obračunati na osnovicu koja je niža od najniže mjesečne osnovice za plaćanje doprinosa. Naime, odredbama članka 200. Zakona o doprinosima, propisano je da za razdoblje provedeno u osiguranju u trajanju od mjesec dana osnovica za plaćanje doprinosa ne može biti niža od najniže mjesečne osnovice propisane za pojedinu godinu.

Kada, na primjer, radnik koristi neplaćeni dopust tijekom cijelog mjeseca (od prvog do zadnjeg dana u mjesecu), a poslodavac ga ne objavi iz sustava obveznih osiguranja, tada je obavezan platiti doprinose za mirovinsko i zdravstveno osiguranje na najnižu osnovicu, koja za 2024. godinu iznosi 592,80 eura. U tom slučaju se u obrazac JOPPD unose oznake:

- pod 6.1. – 0001
- pod 6.2. – 0045 (Obračun doprinosa primjenom najniže osnovice ako je postoji obveza isplate plaće)
- pod 10. i 10.0 se unose 0 (jer nema odrađenih niti neodrađenih sati)
- po 10.1. i 10.2 se unosi razdoblje pojedinog mjeseca (npr. od 01. 05. 2024. do 31. 05. 2024.)
- pod 11. se unosi 0,00 (jer nema isplate plaće)
- pod 12. se unosi iznos najniže osnovice
- u nastavku, u pripadajuće stupce se unose iznosi obračunanih doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje, a u ostale stupce se upisuju nule.

U upitu navodite da radnici odobravate neplaćeni dopust u trajanju od mjesec dana koji započinje 23. 5. 2024. godine (pretpostavljamo da će neplaćeni dopust završiti 22. 6. 2024. godine). Ako radnicu za vrijeme neplaćenog dopusta nećete objavit iz sustava obveznih osiguranja, tada obrazac JOPPD za svibanj i lipanj ispunjavate na sljedeći način:

- pod 6.2. upisujete 0001 (jer se isplaćuje plaća za dio mjeseca)
- ako je iznos plaće obračunan za razdoblje od 1. 5. do

22. 5. odnosno za razdoblje 23. 6. do 30. 6. viši od 592,80 eura, tj. viši od najniže mjesečne osnovice za plaćanje doprinosa, tada se doprinosi obračunavaju na utvrđeni iznos obračunane plaće koja se upisuje i pod 11. – Iznos oporezivog primitka i pod 12. – Osnovica za obračun doprinosa. Ako je iznos obračunane plaće za navedena razdoblja niži od 1.300,00 eura, tada se osnovica za obračun doprinosa za I. stup mirovinskog osiguranja umanjuje na način propisan odredbama članka 21.a Zakona o doprinosima;

- ako je iznos plaće obračunan za oba ili za jedno od navedenih razdoblja niži od 592,80 eura, tada pod 11. JOPPD obrasca (Oporeziv iznos primitka) upisujete utvrđeni iznos plaće, a pod 12. (Osnovica za obračun doprinosa) upisujete iznos najniže osnovice za obračun doprinosa. Kako je u tom slučaju iznos oporezivog primitka niži od 1.300,00 eura, osnovica za obračun doprinosa za I. stup mirovinskog osiguranja se umanjuje na način propisan odredbama članka 21.a Zakona o doprinosima.

SLUŽBENO PUTOVANJE TIJEKOM NERADNOG DANA

Pitanje: *Zaposlenik upućen na izobrazbu koja traje više od 7 dana. Isplatit ćemo mu oporezive dnevnice, međutim zaposleniku je izdan jedan od putnih naloga za razdoblje 29.04. – 03.05.2024. U nedoumici smo što učiniti sa 1.5. s obzirom da je bio neradni dan i taj dan nije bilo izobrazbe. Isplatiti dnevnicu ili ne? Zaposleniku je plaćen i smještaj za taj dan. Molimo Vas za mišljenje kako bi ispravno postupili u navedenom slučaju.*

Odgovor: U upitu navodite da je zaposlenik upućen na izobrazbu u neprekinutom trajanju u razdoblju od 29. 4. – 3. 5. ove godine. Kako se razdoblje izobrazbe na koju je zaposlenik upućen nije prekidalo na dan državnog blagdana (1. svibnja), iako taj dan nije bilo izobrazbe, mišljenja smo da zaposlenik koji je i taj dan bio izvan mjesta svoga prebivališta, ostvaruje pravo na nadoknadu istih troškova kao i za ostale dane, tj. da ostvaruje pravo na naknadu troškova smještaja i dnevnicu (koja podliježe oporezivanju jer je ukupno trajanje izobrazbe duže od 7 dana).

NEPLAĆENI DOPUST „MLADE OSOBE“

Pitanje: *Zaposlenik zaposlen kao mlada osoba koristila je neplaćeni dopust. Produžava li se razdoblje korištenja olakšica za vrijeme neplaćenog dopusta?*

Odgovor: Neplaćeni dopust jest mirovanje radnog odnosa, a ne prekid radnog odnosa zbog otkaza ili sporazuma o prestanku radnog odnosa između poslodavca i radnika pa radnik ima pravo na cijeli godišnji odmor u godini u kojoj se vrati na rad.

Za mladu osobu se povratkom na rad nastavlja razdoblje računanja prava na oslobođenje od plaćanja doprinosa zaključno s istekom 5 godina od početka korištenja toga prava. Ne može se produljiti razdoblje korištenja olakšice za dane korištenja neplaćenog dopusta jer je produljene razdoblja od pet godina uređeno odredbama članka 16.a stavka 4. Pravilnika o doprinosima na sljedeći način:

(4) Za mladu osobu koja za vrijeme trajanja pet godina za poslenja ostvaruje pravo iz obveznog zdravstvenog osiguranja na naknadu plaće na teret državnog proračuna odnosno na teret nositelja obveznih osiguranja ili joj radni odnos miruje radi dragovoljnog služenja vojnog roka u oružanim snagama Republike Hrvatske, produžuje se tijekom pet godina zaposlenja kod istog poslodavca, razmjerno broju dana za koje je ostvarivao pravo na naknadu plaće odnosno u kojima je radni odnos mirovao.“

U slučaju navedenom u stavku 4. članka 16.a Pravilnika preostalo razdoblje korištenja olakšice se koristi nakon prestanka navedenih razloga (bolovanje na teret proračuna ili mirovanje radnog odnosa zbog dragovoljnog služenja vojnog roka), tj. razdoblje korištenja navedenih prava se ne uračunava u razdoblje od 5 godina (na primjer, za mladu osobu koja se zaposlila 1. 12. 2020. godine i koristila godinu dana, tj. 365 dana roditeljnog i roditeljskog dopusta, pravo na korištenje olakšice ne prestaje 30. 11. 2025. već se produžuje za tih 365 dana korištenja roditeljnog i roditeljskog dopusta, tj. do 30.11.2026. godine).

Pri prestanku neplaćenog dopusta zaposlenik se ponovo prijavljuje kao mlada osoba na mirovinsko jer joj se nastavlja računanje trajanja olakšice.

TROŠKOVI I NAKNADE NEREZIDENTU NA TERET ERASMUS+ PROJEKTA

Pitanje: Molimo pojasnite priznavanje troškova i naknada inozemnom suradniku (Slovenija) angažiranom na našem ERASMUS+ projektu.

Odgovor: Odredbama članka 9. stavka 1. točke 21. Zakona o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 151/16. – 114/23.) i članka 5. stavka 12. Pravilnika o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 10/17. – 143/23.) propisano je da se porez na dohodak ne plaća na ukupni iznos primitaka koji se kao bespovratna sredstva fizičkim osobama isplaćuju, odnosno dodjeljuju za provedbu aktivnosti mobilnosti u okviru programa i fondova Europske unije, a u svrhe obrazovanja i stručnog usavršavanja (na primjer, Erasmus+ program), i to **za pokriće izdataka prijevoznih troškova, troškova prehrane i smještaja te za realizaciju projektnih aktivnosti koje prijavljuju fizičke osobe** (izdaci za najam prostora, osiguranje, opremu i materijale i drugo), a u skladu s financijskom uredbom Europske komisije te na temelju vjerodostojnih isprava, osiguranih sukladno propisima Europske komisije (ugovor, završno izvješće, račun i drugo).

Slijedom navedenih odredbi, troškovi putovanja (prijevozni troškovi) koji se nadoknađuju predavačima – rezidentima Slovenije, koji u okviru Erasmus+ projekta dolaze u Hrvatsku, ne podliježu oporezivanju, u iznosima koji su predviđeni u samom projektu.

Neoporeziva naknada prijevoznih troškova, isplaćena u okviru Erasmus+ programa, iskazuje se u obrascu JOPPD, uz navođenje oznake neoporezivog primitka **31** – Primitci koji se kao bespovratna sredstva isplaćuju iz fondova i programa EU putem tijela akreditiranih u skladu s pravilima Europske komisije u RH za provedbu aktivnosti mobilnosti

u okviru programa i fondova EU, a u svrhe obrazovanja i stručnog usavršavanja (oznaka se unosi pod 15.1. JOPPD obrasca).

Naknada za održavanje predavanja u okviru Erasmus+ programa koja se isplaćuje rezidentima Slovenije, načelno podliježe oporezivanju i to kao drugi dohodak (sukladno hrvatskim propisima o oporezivanju dohotka).

Kako Republika Hrvatska sa Republikom Slovenijom primjenjuje Ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja i sprječavanja izbjegavanja plaćanja poreza na dohodak i na imovinu (Nar. nov. – Međunarodni ugovori, br. 8/05. – dalje u tekstu: Ugovor), uz ispunjavanje propisanih uvjeta, naknada za održavanje predavanja oporezuje se na način utvrđen prema njegovim odredbama (naime, prema članku 141. Ustava RH, sklopljeni međunarodni ugovori čine dio unutarnjega pravnog poretka Republike Hrvatske, a po pravnoj su snazi iznad nacionalnog zakona).

Ovisno o tome ima li ili nema naknada koja se isplaćuje obilježja autorskog djela, u nastavku navodimo način oporezivanja, prema odredbama navedenog Ugovora:

- drugog dohotka koji se smatra autorskom naknadom
- drugog dohotka koji ima obilježje naknade koja se oporezuje kao ugovor o djelu.

Prema odredbama članka 12. Ugovora, pravo oporezivanja **autorske naknade** koja se isplaćuje slovenskom rezidentu, osim Republike Slovenije ima i Republika Hrvatska, a obračunani porez ne smije biti veći od **5 % bruto iznosa naknade** (iz navedene odredbe proizlazi da se pri obračunu poreza na navedenu autorsku naknadu ne može primijeniti pravo na priznavanje 30 % paušalnih troškova). Da bi se primijenilo pravo na oporezivanje bruto iznosa autorske naknade stopom od 5 %, rezident Slovenije mora isplatitelju dostaviti obrazac »Zahtjev za umanjenje porezne obveze, izuzimanje od porezne obveze ili povrat više plaćenog poreza na **licence** prema Ugovoru o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja između Republike Hrvatske i Republike Slovenije« koji treba ovjeriti porezno tijelo Slovenije (navedeni Zahtjev propisan je člankom 86. Pravilnika o porezu na dohodak).

Drugi dohodak podliježe i obvezi plaćanja doprinosa, ali kada se isplaćuje rezidentu druge države članice EU treba primijeniti odredbe uredbi o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti (Uredba EU br. 883/2004 i Uredba EU br. 987/2009). Kako se prema odredbama Uredbe br. 883/2004 na osobe obuhvaćene tom Uredbom, primjenjuje zakonodavstvo samo jedne države članice, proizlazi da se za predavača, koji je sustavu socijalnog osiguranja Slovenije, ne plaćaju doprinosi u Republici Hrvatskoj. Isplatitelj naknade ne obračunava doprinose na temelju potvrde A1 koju izdaje nadležno tijelo Slovenije.

Ako isplatitelj autorske naknade, u trenutku njene isplate, ima i ovjereni obrazac »Zahtjeva« i potvrdu A1, pa obračunava samo 5 % poreza na dohodak, na B stranici obrasca JOPPD, osim podataka o poreznom obvezniku (ime i prezime, OIB), unosi sljedeće oznake:

- pod 2 (Šifra općine/grada prebivališta /boravišta) – oznaku 99705 (šifra za Sloveniju)

- pod 6.1. – oznaku 4001 – Osiguranik/stjecatelj primitka od kojeg se utvrđuje drugi dohodak, a po osnovi kojeg ne postoji obveza plaćanja doprinosa
- pod 6.2. – oznaku 4034 – Primici nerezidenata od autorskih naknada isplaćenih prema posebnom zakonu kojim se uređuju autorska i srodna prava a koji nemaju pravo na paušalni izdatak
- pod 10.1. i 10.2. se unosi razdoblje obračuna, i to: od 1. 1. 2024. do 31. 12. 2024.
- pod 11. se unosi ugovoreni bruto iznos naknade (isti se iznos unosi i pod 13.3. i 13.5.)
- pod 12. se upisuje 0,00
- pod 14.1. se upisuje iznos obračunanog poreza
- pod 16.1. se upisuje oznaka 2
- pod 16.2. se upisuje neto iznos naknade.

Naknada za održano predavanje koja se isplaćuje rezidentima Slovenije, a **koja nema obilježje autorske naknade**, podliježe oporezivanju na način ugovoren odredbama članka 21. Ugovora. Navedeno podrazumijeva da takvu naknadu ima pravo oporezivati **isključivo država rezidentnosti**, tj. Republika Slovenija. Isplatiatelj naknade ne obračunava porez na dohodak na temelju potvrde o rezidentnosti koji izdaje porezno tijelo Slovenije (naime, ako se pri isplati primitaka nerezidentu ne plaća porez na temelju primjene ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, nerezident može umjesto obrasca »Zahtjev«, propisanog člankom 86. Pravilnika o porezu na dohodak, dostaviti samo potvrdu o rezidentnosti izdanu od strane inozemnog poreznog tijela ili za to ovlaštene osobe koja vrijedi 12 mjeseci od datuma izdavanja).

Pri isplati naknade ne plaćaju se niti doprinosi, uz isti uvjet kao i u slučaju isplate autorske naknade.

Ako isplatiatelj u trenutku isplate ima i potvrdu o rezidentnosti i A1 potvrdu, pa ne obračunava niti porez na dohodak niti doprinose, nema obveze podnošenja obrasca JOPPD, već nadležnoj ispostavi Porezne uprave podnosi INO-DOH obrazac (najkasnije do 31. siječnja naredne godine).

Ako isplatiatelj naknade u trenutku isplate nema navedene potvrde (potvrdu o rezidentnosti odnosno Zahtjev za umanjenje porezne obveze, izuzimanje od porezne obveze ili povrat više plaćenog poreza na licence prema Ugovoru o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja između Republike Hrvatske i Republike Slovenije te potvrdu A1), obračunava porez na dohodak i doprinose na isti način kao i u slučaju kada naknadu isplaćuje hrvatskom rezidentu (ili kao autorski honorar ili kao ugovor o djelu, ako naknada nema obilježje autorskog djela).

OBVEZE POSLODAVCA NAKON SMRTI ZAPOSLENIKA

Pitanje: Zaposlenik je preminuo nakon dugotrajnog bolovanja. Koje obveze kao poslodavac imamo u svezi odjave zaposlenika i isplata naknada obitelji odnosno nasljednicima?

Odgovor: Ugovor o radu prestaje smrću radnika pa je poslodavac, sukladno odredbama članka 112. Zakona o miro-

vinskom osiguranju, u roku 24 sata nakon prestanka radnog odnosa dužan odjaviti radnika iz sustava mirovinskog osiguranja (radnik se odjavljuje i iz sustava zdravstvenog osiguranja).

Prema odredbama članka 69. Temelnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama (Nar. nov., br. 29/24.), obitelj zaposlenika ima pravo na pomoć u slučaju smrti radnika u visini dvije proračunske osnovice, tj. u visini 882,88 eura. Kako je odredbama članka 7. stavka 2. točke 2. Pravilnika o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 10/17. – 143/23.) propisano da potpora koja se isplaćuje obitelji zbog smrti radnika ne podliježe oporezivanju do 1.120,00 eura, ukupno isplaćen iznos, utvrđen u skladu s člankom 69. TKU-a, ne podliježe oporezivanju pa se obitelji zaposlenika isplaćuje kao neoporeziv primitak.

U upitu navodite da je zaposlenik, koji je preminuo, bio na dugotrajnom bolovanju pa naknadu plaće zbog privremene spriječenosti za rad uslijed bolesti, ostvarenu do njegove smrti, nakon provedene ostavinske rasprave trebate isplatiti nasljednicima. Naknada plaće koja se isplaćuje na teret sredstva HZZO-a ili državnog proračuna ne podliježe obvezi plaćanja doprinosa i poreza na dohodak pa se kao neoporeziv primitak isplaćuje i nasljednicima.

Kako zaposlenik nije iskoristio godišnji odmor (razmjerni dio godišnjeg odmora za 2024. godinu i eventualno neiskorišteni godišnji odmor za 2023. godinu), nasljednicima pripada pravo i na naknadu zbog neiskorištenog godišnjeg odmora zaposlenika. Kako se ta naknada smatra ostalim primitkom uz plaću i podliježi obvezi plaćanja doprinosa i poreza na dohodak, doprinosi se obračunavaju i plaćaju u korist preminulog zaposlenika, a porez na dohodak tereti sredstva nasljednika. Naknada se isplaćuje nasljednicima nakon provedenog ostavinskog postupka te istovremeno s njezinom isplatom dopijeva i obveza plaćanja doprinosa u korist radnika te poreza koji tereti nasljednike.

REDOSLIJED PODMIRENJA OBVEZA

Pitanje: Postoje li iznimke, u odnosu na Zakon o obveznim odnosima, u kojima se prvo namiruje glavnica, pa tek onda kamata. Ako ne postoje iznimke, je li ništavna odredba ugovora/odluke ili sličnog dokumenta kojom bi se ugovorilo da se prvo namiruje glavnica, a zatim kamata?

Odgovor: Članak 171. u stavku 1. Zakona o obveznim odnosima propisuje redoslijed ispunjenja kad između istih obveza postoji više istorodnih obveza pa u jednom dijelu navodi ako o tome ne postoji sporazum vjerovnika i dužnika uračunavanje će se obaviti onim redom koji odredi dužnik najkasnije kod ispunjenja. Iz navedene odredbe slijedi da se stranke mogu sporazumjeti o redoslijedu uračunavanja ispunjenja, odnosno da je u pitanju odredba dispozitivne prirode koju stranke mogu ugovoriti i na drugačiji način od onoga utvrđenog ZOO-om. Iz navedenog slijedi da odredba kojom je ugovoren redoslijed uračunavanja ne bi bila protuzakonita, pa ni u suprotnosti s moralom društva pa se čini da nema uvjeta za ništetnost takvog ugovora.

1. Neoporezivi iznosi naknada, potpora, nagrada, dnevnica i otpremnina

Tablica 1. Pregled neoporezivih iznosa naknada, potpora, nagrada, dnevnica i otpremnina¹

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici (u eurima i centima)
I. Naknade		
1.	Prijevozni troškovi na službenom putovanju (čl.7.st.2.t.27. Pravilnika o porezu na dohodak)	u visini stvarnih troškova
2.	Troškovi noćenja na službenom putovanju (čl.7.st.2.t.28. Pravilnika o porezu na dohodak)	u visini stvarnih troškova bez ograničenja kategorije hotela
3.	Troškovi prijevoza na posao i s posla (mjesni i međumjesni) (čl.7.st.2.t.29. i 30. Pravilnika o porezu na dohodak)	u visini stvarnih troškova prema cijeni mjesečne odnosno pojedinačne prijevozne karte javnog prijevoza odnosno do visine cijene mjesečne odnosno pojedinačne prijevozne karte ²
4.	Uporaba privatnog automobila u poslovne svrhe (čl.7.st.2.t.31. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 0,50 po prijeđenom kilometru
II. Dnevnice, terenski dodatak i naknada za odvojeni život		
1.	Dnevnice za službeno putovanje u tuzemstvu koje traje više od 12 sati dnevno i dnevica za rad na terenu u tuzemstvu (čl.7.st.2.t.19. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 30,00 ³ (do 70 % ako je osiguran jedan obrok do 40 % ako su osigurana dva obroka)
2.	Dnevnice za službeno putovanje u tuzemstvu koje traje više od 8 sati, a manje od 12 sati dnevno (čl.7.st.2.t.20. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 15,00 (do 70 % ako je osiguran jedan obrok do 40 % ako su osigurana dva obroka)
3.	Dnevnice za službeno putovanje u inozemstvo koje traje više od 12 sati dnevno i dnevica za rad na terenu u inozemstvu (čl.7.st.2.t.21. Pravilnika o porezu na dohodak)	do iznosa utvrđenih propisima o izdacima za službeno putovanja za korisnike državnog proračuna (Odluka Vlade RH, NN, br. 16/24)
4.	Dnevnice za službeno putovanje u inozemstvo koje traje više od 8 sati, a manje od 12 sati dnevno (čl.7.st.2.t.22. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 50 % iznosa utvrđenih propisima o izdacima za službeno putovanja za korisnike državnog proračuna

¹ Čl. 7., st. 2. Pravilnika o porezu na dohodak (NN, br. 10/17, 128/17, 106/18, 1/19, 80/19, 1/20, 74/20, 1/21, 102/22, 112/22, 156/22, 1/23, 3/23, 56/23 i 143/23).

² Čl. 7. st.33. Pravilnika o porezu na dohodak: Naknade troškova prijevoza na posao i s posla međumjesnim javnim prijevozom i/ili naknade stvarnih izdataka prema cijeni mjesečne odnosno pojedinačne prijevozne karte mjesnim javnim prijevozom ne odnose se na isplate radnicima koji cijeli mjesec nisu radili odnosno koji su cijeli mjesec proveli na bolovanju ili plaćenom odnosno neplaćenom dopustu u skladu s posebnim propisima ili su cijeli mjesec radili na izdvojenom mjestu rada sukladno propisu koji uređuje radne odnose.

³ Čl. 7., st. 13. Pravilnika o porezu na dohodak: Ako je na službenom putovanju odnosno radu na terenu, na teret poslodavca, osiguran jedan obrok (ručak ili večera) neoporezivi iznos dnevnice koji se isplaćuje u novcu umanjuje se za 30 % odnosno za 60 % ako su osigurana dva obroka (ručak i večera). Doručak koji je uračunat u cijenu noćenja smatra se troškom noćenja i ne smatra se osiguranom prehranom. Smatrat će se da je osobi prehrana osigurana i ako je osiguran obrok (ručak i/ili večera):

- u cijeni kotizacije za prisustvovanja seminarima, stručnim savjetovanjima i slično
- u cijeni karte za putovanje brodom
- u cijeni zrakoplovne putničke karte, zbog prekida putovanja ili
- iz sredstava reprezentacije poslodavca.

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici (u eurima i centima)
5.	Dnevnice za službeno putovanje <i>per diem</i> koje se radnicima isplaćuju iz proračuna Europske unije radi obavljanja poslova njihovih radnih mjesta, a u svezi s djelatnosti poslodavca (čl.7.st.2.t.26. Pravilnika o porezu na dohodak)	do propisanog iznosa (objavljeno na www.tim4pin.hr)
6.	Pomorski dodatak (čl.7.st.2.t.23. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 40,00 dnevno
7.	Pomorski dodatak na brodovima međunarodne plovidbe (čl.7.st.2.t.24. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 60,00 dnevno
8.	Naknada za odvojeni život (čl.7.st.2.t.13. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 280,00 mjesečno
III. Otpremnine i darovi		
1.	Otpremnina (pri odlasku u mirovinu) (čl.7.st.2.t.14. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.400,00
2.	Otpremnina zbog poslovno i osobno uvjetovanih otkaza ugovora o radu prema Zakonu o radu (čl.7.st.2.t.15. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 896,00 (za svaku navršenu godinu rada kod toga poslodavca)
3.	Otpremnine zbog ozljede na radu i profesionalne bolesti (čl.7.st.2.t.16. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.200,00 (za svaku navršenu godinu rada kod toga poslodavca)
4.	Dar djetetu do 15 godina starosti (koje je do 31. prosinca tekuće godine navršilo 15 godina starosti) (čl.7.st.2.t.18. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 140,00 godišnje
5.	Dar u naravi (čl.22.st.3.t.7. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 133,00 godišnje
6.	Godišnja prigodna nagrada (božićnica, naknade za godišnji odmor i sl.) (čl.7.st.2.t.5. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 700,00 godišnje (ukupno kod svih poslodavaca)
7.	Nagrade za radne rezultate i drugi oblici dodatnog nagrađivanja radnika (dodatna plaća, dodatak uz mjesečnu plaću i sl.) (čl.7.st.2.t.32. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.120,00 godišnje (ukupno kod svih poslodavaca)
8.	Naknade za podmirivanje troškova ugostiteljskih, turističkih i drugih usluga namijenjenih odmoru radnika prema propisima ministarstva nadležnog za turizam (čl.7.st.2.t.33. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 400,00 godišnje (ukupno kod svih poslodavaca)
9.	Novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova prehrane radnika (čl.7.st.2.t.34. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.200,00 godišnje (ukupno kod svih poslodavaca)
10.	Troškovi prehrane radnika nastali za vrijeme radnog odnosa kod poslodavca na temelju vjerodostojne dokumentacije (čl.7.st.2.t.35. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.800,00 godišnje pod uvjetom da računi o obavljenim uslugama prehrane glase na poslodavca i da su podmireni bezgotovinskim putem. Neoporezivi primitak priznaje se za mjesec u kojem je usluga prehrane obavljena
11.	Troškovi smještaja radnika nastali za vrijeme radnog odnosa kod poslodavca na temelju vjerodostojne dokumentacije (čl.7.st.2.t.36. Pravilnika o porezu na dohodak)	do visine stvarnih izdataka podmireni bezgotovinskim putem. Neoporezivi primitak priznaje se za mjesec u kojem je usluga smještaja obavljena, a ako se isplaćuje radniku, priznaje se u mjesecu isplate

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici (u eurima i centima)
12.	Naknade za troškove redovne skrbi djece radnika isplaćene na račun radnika na temelju vjerodostojne dokumentacije ustanova predškolskog odgoja te drugih pravnih ili fizičkih osoba koje na temelju posebnih propisa i odluka nadležnog tijela skrbe o djetetu predškolske dobi (čl.7.st.2.t.37. Pravilnika o porezu na dohodak)	do visine stvarnih izdataka
13.	Novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova radnika za rad od kuće (čl.7.st.2.t.39. Pravilnika o porezu na dohodak)	Do 4,00 po danu rada od kuće, a najviše do 70,00 mjesečno
IV. Potpore		
1.	Zbog invalidnosti zaposlenika (čl.7.st.2.t.1. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 560,00 godišnje
2.	U slučaju smrti zaposlenika (osim potpora koje poslodavci isplaćuju djeci radnika – one su neoporezive u ukupnom iznosu) (čl.7.st.2.t.2. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.120,00
3.	Jednokratne potpore koje djeci u slučaju smrti roditelja isplaćuju ili daju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave na temelju svojih općih akata te pravne i fizičke osobe (čl.7.st.2.t.2. Pravilnika o porezu na dohodak)	u ukupnom iznosu isplate
4.	Jednokratne potpore u slučaju smrti člana uže obitelji radnika (bračnog druga, roditelja, roditelja bračnog druga, djece, drugih predaka i potomaka u izravnoj liniji, posvojene i udomljene djece i djece na skrbi te punoljetne osobe kojoj je porezni obveznik imenovan skrbnikom prema posebnom zakonu) (čl.7.st.2.t.3. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 560,00
5.	Potpore zbog neprekidnog bolovanja radnika dužeg od 90 dana. Razdoblje bolovanja duže od 90 dana ne mora se odnositi na jednu kalendarsku godinu (čl.7.st.2.t.4. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 560,00 godišnje
6.	Potpore za novorođenče (čl.7.st.2.t.25. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.400,00
7.	Darovanje za zdravstvene potrebe (operativne zahvate, liječenja, nabavu lijekova i ortopedskih pomagala te troškove prijevoza i smještaja u zdravstvene ustanove), rješavanje kojih nije plaćeno obveznim, dopunskim, dodatnim i privatnim zdravstvenim osiguranjem niti na teret sredstava fizičke osobe, pod uvjetom da je darovanje, odnosno plaćanje nastalih izdataka za tu namjenu obavljeno na žiroračun primatelja dara ili zdravstvene ustanove te na temelju vjerodostojnih isprava. (čl.4.st.2. Pravilnika o porezu na dohodak)	u visini stvarnih izdataka za tu namjenu
8.	Udžbenici, radne bilježnice i bilježnice koje jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave daju učenicima osnovnih i srednjih škola na redovitom školovanju odnosno novčane naknade koje isplaćuju za te svrhe na temelju svojih općih akata i za koje su sredstva planirana u proračunima tih jedinica (čl.8.st.2.t.10. Zakona o porezu na dohodak ⁴)	u visini stvarnih izdataka za tu namjenu

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici (u eurima i centima)
9.	Formalni i neformalni programi obrazovanja nezaposlenih osoba i drugih socijalno ugroženih skupina koje bez naplate organiziraju pravne i/ili fizičke osobe, a koji se financiraju iz državnog proračuna i/ili proračuna lokalne i područne (regionalne) samouprave i/ili iz fondova i programa Europske unije i drugih međunarodnih fondova (čl.8.st.2.t.11. Zakona o porezu na dohodak)	u visini stvarnih izdataka za tu namjenu
10.	Premije dobrovoljnog mirovinskog osiguranja koje poslodavac uplaćuje u korist svojeg radnika, uz njegov pristanak, tuzemnom dobrovoljnom mirovinskom fondu, koji je registriran u skladu s propisima koji uređuju dobrovoljno mirovinsko osiguranje (čl.9.st.1.t.18. Zakona o porezu na dohodak)	67,00 eura mjesečno, odnosno 804,00 eura godišnje
11.	Premije dodatnog i dopunskog zdravstvenog osiguranja na temelju vjerodostojne dokumentacije (čl.7.st.2.t.38. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 500,00 godišnje podmirene bezgotovinskim putem (ukupno kod svih poslodavaca)
12.	Potpore djetetu umrlog ili bivšeg radnika, kod kojeg je nastupio potpuni gubitak radne sposobnosti, za školovanje do 15. godine života odnosno do završetka osnovnoškolskog obrazovanja (čl.7.st.2.t.17. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 560,00 mjesečno
13.	Sredstva koja se fizičkim osobama dodjeljuju iz fondova i programa EU po tijelima akreditiranim ⁵ u skladu s pravilima EU, za provedbu aktivnosti mobilnosti u okviru programa i fondova Europske unije, a u svrhe obrazovanja i stručnog usavršavanja za pokriće izdataka prijevoznih troškova, prehrane i smještaja te za realizaciju projektnih aktivnosti koje prijavljuju fizičke osobe (izdaci za najam prostora, osiguranje, opremu i materijale i drugo), a u skladu s financijskom uredbom Europske komisije (čl.5.st.12. Pravilnika o porezu na dohodak)	ukupan iznos primitaka
14.	Sredstva za pokriće troškova školovanja, usavršavanja i znanstvenih istraživanja, neovisno isplaćuje li navedene primitke poslodavac ili drugi isplatiatelj, ako se ti primici ne ostvaruju u okvirima provedbe aktivnosti mobilnosti te pod uvjetom da se ne smatraju izvorom dohotka, na temelju vjerodostojnih isprava (ugovor, izvješće, račun i drugo) (čl.5.st.13. Pravilnika o porezu na dohodak)	najviše u visini propisanih u skladu s posebnim propisima prema kojima se programi provode
15.	Naknade za pokriće izdataka prijevoznih troškova, prehrane, smještaja i drugih prihvatljivih troškova propisanih pravilima i propisima tijela Europske unije, koje se isplaćuju dugoročnim i kratkoročnim stručnjacima u skladu s međunarodnim ugovorom za vrijeme rada na projektu financiranom od strane Europske unije za provedbu programa tehničke pomoći Europske unije pod uvjetom da su osigurane vjerodostojne isprave (ugovor, izvješće, obračun i dr.) (čl.5.st.14. Pravilnika o porezu na dohodak)	najviše u visini propisanoj pravilima i propisima tijela Europske unije prema kojima se projekti provode

⁴ Zakon o porezu na dohodak (NN, br. 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20, 151/22 i 114/23).

⁵ Agencija za mobilnost i programe EU.

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici (u eurima i centima)
V. Nagrade zaposlenicima		
1.	Za navršenih:	
	• 10 godina radnog staža	do 280,00
	• 15 godina radnog staža	do 336,00
	• 20 godina radnog staža	do 392,00
	• 25 godina radnog staža	do 448,00
	• 30 godina radnog staža	do 504,00
	• 35 godina radnog staža	do 560,00
	• 40 godina radnog staža i svakih narednih 5 godina (čl.7.st.2.t.6.-12. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 672,00
VI. Stipendije		
1.	Stipendije učenicima i studentima za redovno školovanje u tuzemstvu i inozemstvu na srednjim, višim i visokim školama te fakultetima (čl.6.st.1.t.4. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 560,00 mjesečno
2.	Stipendija koja se dodjeljuje studentima za izvrsna postignuća, a koje se dodjeljuju na temelju javnih natječaja kojima mogu pristupiti svi studenti pod jednakim uvjetima (čl.6.st.1.t.5. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 840,00 mjesečno
3.	Stipendije studentima u redovitom statusu na visokim učilištima, izabranima na javnim natječajima kojima mogu pristupiti svi studenti pod jednakim uvjetima koje isplaćuju, odnosno dodjeljuju zaklade, fondacije, ustanove i druge institucije, registrirane u Republici Hrvatskoj za odgojno-obrazovne ili znanstvenoistraživačke svrhe, koje djeluju u skladu s posebnim propisima i osnovane su s namjenom stipendiranja (čl.9.st.1.t.19. Zakona o porezu na dohodak)	u ukupnom iznosu isplate
VII. Stipendije, nagrade i naknade športašima		
1.	Športske stipendije, koje se prema posebnim propisima isplaćuju športašima za njihovo športsko usavršavanje (čl.6.st.1.t.6. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 560,00 mjesečno
2.	Naknade športašima amaterima, prema posebnim propisima (čl.6.st.1.t.8. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 560,00 mjesečno
3.	Nagrade za športska ostvarenja ⁶ (čl.6.st.1.t.7. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 2.800,00 godišnje
VIII. Primici učenika i studenata		
1.	Primici po posebnim propisima učenika i studenata na redovnom školovanju za rad preko učeničkih i studentskih udruga (čl.6.st.1.t.2. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 3.360,00 godišnje
2.	Nagrade učenicima za vrijeme praktičnog rada i naukovanja i naknade učenicima za vrijeme dualnog obrazovanja (čl.6.st.1.t.1. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 280,00 mjesečno

1.1. Isplate zaposlenicima

Iznose naknada, potpora i nagrada iz tablice 1. poslodavac može isplatiti neoporezivo samo zaposlenicima, bez obveze obračuna poreza i doprinosa. Ako isplatitelj isplaćuje na ime naknada, potpora i nagrada veće iznose zaposlenicima, razlika se pribraja plaći u tom mjesecu, obračunavaju se doprinosi te porez na dohodak i prirez (čl. 21. Zakona o porezu na dohodak).

⁶ Pravilnik o pokriću obveznih doprinosa, trajnoj novčanoj naknadi, dodjeli nacionalne sportske stipendije i nagradama za sportska ostvarenja (NN, br. 41/23)

Oporezivim primicima po osnovi nesamostalnog rada ne smatraju se voda te topli i hladni napitci (osim napitaka koji u sebi sadrže alkohol), a koje poslodavac na svoj teret omogućuje radnicima za vrijeme radnog vremena.⁷

1.2. Isplate osobama koje nisu u radnom odnosu

Ako se prethodno navedeni iznosi isplaćuju osobama koje nisu u radnom odnosu, ukupno isplaćeni iznos smatra se drugim dohotkom.

Iznimka su neprofitne organizacije i proračunski korisnici. Osobama koje nisu u radnom odnosu neprofitne organizacije i proračunski korisnici mogu neoporezivo isplaćivati:

- Naknade troškova službenog putovanja (troškovi prijevoza, noćenja i dnevnica) i troškove korištenja osobnog automobila u službene svrhe, ako obavljaju poslove za potrebe tih organizacija i ako do trenutka isplate navedenih primitaka u istom poreznom razdoblju nisu ostvarile dohodak po osnovi nesamostalnog rada ili drugi dohodak u neprofitnim organizacijama uz naknadu, a do propisanog iznosa, prema članku 9., stavku 1., točki 11. Zakona o porezu na dohodak i članku 6., stavcima 7. i 8. Pravilnika o porezu na dohodak.
- Troškove noćenja i prijevoza na službenom putovanju osobama koje **primaju naknadu**, ali pod uvjetom da račun za noćenje i prijevoz glase na neprofitnu organizaciju ili proračunskog korisnika, prema članku 9., stavku 1., točki 12. Zakona o porezu na dohodak.
- Naknade za korištenje privatnog automobila u službene svrhe do 0,40 eura po prijeđenom kilometru koje se isplaćuju osobama s invaliditetom koje, u skladu s propisom kojim je uređen znak pristupačnosti u trenutku odlaska na službeni put, imaju pravo na znak pristupačnosti.

2. Naknade korisnika državnog proračuna

2.1. Osnovica za obračun naknada, potpora i otpremnina za mirovinu za korisnike državnog proračuna

Na temelju članka 38. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2024. godinu (NN, br. 149/23), osnovica za obračun naknada i drugih primanja na temelju posebnih propisa (tzv. **proračunska osnovica**) u 2024. godini iznosi 441,44 eura.

⁷ Članak 7. stavak 41. Pravilnika o porezu na dohodak.

Narudžbenicu za pretplatu na časopis, kao i brojne druge informacije o djelovanju našeg Centra, možete pronaći na internet stranici www.tim4pin.hr

2.2. Materijalna prava prema kolektivnim ugovorima za državne i javne službenike i namještenike

Tablica 2. Pregled materijalnih prava

Materijalno pravo	Državni službenici i namještenici*	Službenici i namještenici u javnim službama**
Dnevnica za službeni put u zemlji***	30,00 eur čl. 48.	30,00 eur čl. 62.
Dodatak za rad na terenu	30,00 eur čl. 49.	30,00 eur čl. 62. čl. 63.
Osnovica za isplatu jubilarne nagrade****	238,90 eur čl. 55.	238,90 eur čl. 67.
Regres za korištenje godišnjeg odmora	300,00 eur čl. 43.	300,00 eur čl. 58.
Godišnja nagrada za božićne blagdane (božićnica)	300,00 eur čl. 57.	300,00 eur čl. 69.
Dar djetetu u prigodi Dana sv. Nikole	100,00 eur čl. 56.	100,00 eur čl. 68.
Godišnja nagrada za uskršnje blagdane (uskršnica)	100,00 eur čl. 57.a	100,00 eur čl. 69.a
Naknada za odvojeni život od obitelji	132,72 eur čl. 51. st. 7.	uredit će se granskim kolektivnim ugovorima. čl. 64.
Naknada troškova nastalih zbog obavljanja posla na izdvojenom mjestu rada, po danu	u iznosu koji je neoporeziv u skladu s posebnim propisom o porezu na dohodak, ako je takav rad ugovoren kao stalan ili kada razdoblje rada tijekom jednog kalendarskog mjeseca traje duže od sedam radnih dana čl. 52.	u iznosu koji je neoporeziv u skladu s posebnim propisom o porezu na dohodak, ako je takav rad ugovoren kao stalan ili kada razdoblje rada tijekom jednog kalendarskog mjeseca traje duže od sedam radnih dana čl. 66. a
Otpremnina prilikom odlaska u mirovinu	dvije osnovice za izračun plaće državnog službenika i namještenika koje će biti važeće na zadnji dan rada u državnoj službi prije odlaska državnog službenika i namještenika u mirovinu čl. 44.	dvije osnovice za izračun plaće zaposlenika, koja je važeća na zadnji dan rada u javnoj službi prije odlaska u mirovinu čl. 59.
Naknada za korištenje privatnog automobila u službene svrhe*****	u visini neoporezivog iznosa prema poreznim propisima 0,50 eura po prijeđenom kilometru	u visini neoporezivog iznosa prema poreznim propisima 0,50 eura po prijeđenom kilometru čl. 66.

*Kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike (NN, br. 56/22, 127/22, 58/23 i 128/23) - Članak 107. : Ugovorne strane su suglasne, ako Vlada sa sindikatima javnih službi, ugovori materijalna prava povoljnije od ugovorenih za državne službenike i namještenike, jednako će se primijeniti i na državne službenike i namještenike.

** Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama (NN, br. 56/22, 127/22, 58/23 i 128/23)

*** Ako dođe do promjene poreznih propisa kojima se neoporezivi iznos dnevnice povećava, od dana primjene toga propisa toliko se povećava iznos dnevnice. (TKU: čl.62.st.5.)

**** O visini osnovice za isplatu jubilarnih nagrada Vlada RH i sindikati javnih službi (čl.78.st.2. TKU) kao i sindikat državne službe (čl.55.st.3.) pregovarat će svake godine prije donošenja Državnog proračuna Republike Hrvatske za sljedeću godinu, s time da ako se dogovor ne postigne, osnovica za jubilarnu nagradu iznosi najmanje 240,00 eura neto.

2.3. Jubilarna nagrada

Tablica 3. Iznosi jubilarnih nagrada prema kolektivnim ugovorima

Godine neprekidne službe/rada u državnim tijelima i jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave	Osnovica u državnim i javnim službama: 1.800,00 kn* odnosno 238,90 eur	Neoporezivi iznosi jubilarnih nagrada u eurima i centima
1	2	3
5	240,00 eur	Oporezivo u cijelosti
10	300,00 eur	280,00
15	360,00 eur	336,00
20	420,00 eur	392,00
25	480,00 eur	448,00
30	600,00 eur	504,00
35	720,00 eur	560,00
40	960,00 eur	672,00
45	1.200,00 eur	672,00

* Za državne službenike i namještenike sukladno članku 55. Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike, a za službenike i namještenike u javnim službama sukladno članku 67. Temeljnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama.

2.4. Dnevnice u zemlji

Prema Odluci o visini dnevnice za službeno putovanje u zemlji i visini naknada za državne dužnosnike, suce i druge pravosudne dužnosnike te ostale zaposlene, koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna, a čija prava nisu uređena kolektivnim ugovorima (NN, br. 117/12), proračunskim korisnicima i izvanproračunskim fondovima, isplaćuju se iznosi naknada prikazani u tablici 4. Prema članku 8. stavku 3. Zakona o plaći i drugim materijalnim pravima pravosudnih dužnosnika (NN, br. 10/99 do 71/23) suci i pravosudni dužnosnici imaju pravo na dnevnicu u visini određenoj za službenike u pravosuđu u tijelu (26,55 eura dnevno).

Tablica 4. Visina naknada za državne dužnosnike, suce i druge pravosudne dužnosnike te ostale zaposlene, koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna, a čija prava nisu uređena kolektivnim ugovorima⁸

Vrsta naknade	Iznos
Dnevnice za službeni put u zemlji	19,91 eur dnevno
Troškovi noćenja	prema priloženom računu
Naknada troškova za korištenje privatnog automobila u službene svrhe	0,27 eur po prijeđenom kilometru
Terenski dodatak	19,91 eur dnevno
Naknada za odvojeni život od obitelji	132,72 eur mjesečno
Naknada za odvojeni život kada je osiguran smještaj na teret proračuna	66,36 eur mjesečno

⁸ Odluka o visini dnevnice za službeno putovanje u zemlji i visini naknade za državne dužnosnike, suce i druge pravosudne dužnosnike, te ostale zaposlene koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna, a čija prava nisu uređena kolektivnim ugovorima (NN, br. 117/12).

2.5. Dnevnice za inozemstvo

Odlukom o visini dnevnice za službeno putovanje u inozemstvo za korisnike koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna (NN, br. 19/24), a u skladu s člankom 7., stavkom 2., točkama 21. i 22. Pravilnika o porezu na dohodak propisan je neoporezivi iznos **dnevnica za službeni put u inozemstvo**.

Pregled visina dnevnica dostupan je na :

https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2024_02_16_277.html

Sukladno članku 7. stavku 18. Pravilnika o porezu na dohodak, ako se za službeno putovanje u inozemstvo koristi zračni prijevoz, inozemna dnevnic se obračunava dva sata prije vremena predviđenog polijetanja zrakoplova iz posljednje zračne luke u Republici Hrvatskoj do vremena dolaska zrakoplova u prvu zračnu luku u Republici Hrvatskoj. Ako se za službeno putovanje u inozemstvo koristi brod, dnevnic se obračunava od sata polaska broda iz posljednjeg pristaništa u Republici Hrvatskoj do sata povratka broda u prvo pristanište u Republici Hrvatskoj. Za svako zadržavanje, odnosno proputovanje kroz stranu državu koje traje duže od 12 sati obračunava se dnevnic za tu stranu državu, a svako zadržavanje u stranoj državi kraće od 12 sati, obračunava se u vrijeme provedeno u idućoj državi u kojoj se provelo više od 12 sati. Ako je ukupno na putovanju osoba provela više od osam, odnosno više od 12 sati, a u inozemstvu manje od osam sati, tada se isplaćuje pripadajuća tuzemna dnevnic, uzevši u obzir ukupan broj sati provedenih na putovanju u tuzemstvu i inozemstvu.

3. Plaće

3.1. Osobni odbitak ili neoporezivi dio dohotka⁹

Osnovni osobni odbitak iznosi 560,00 eura. Dijelovi osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji i djecu te invalidnost/tjelesno oštećenje izračunavaju se primjenom propisanih koeficijenata i osnovnog osobnog odbitka.

Tablica 5. Uvećanje osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji i djecu te invalidnost/tjelesno oštećenje

R. br.	Osnova za uvećanje osnovnog osobnog odbitka	Koeficijent	Mjesečni iznos (u eur)
1.	Uzdržavani članovi uže obitelji ¹⁰	0,5	280,00
2.	Prvo uzdržavano dijete	0,5	280,00
3.	Drugo uzdržavano dijete	0,7	392,00
4.	Treće uzdržavano dijete	1,0	560,00
5.	Četvrto uzdržavano dijete	1,4	784,00
6.	Peto uzdržavano dijete	1,9	1.064,00

⁹ Članak 14. Zakona o porezu na dohodak.

¹⁰ Sukladno članku 14. uzdržanim članovima uže obitelji smatraju se bračni drug, roditelji poreznog obveznika, maćeha odnosno očuci koje punoljetno pastorče uzdržava, djeca nakon prvog zaposlenja te punoljetne osobe kojima je porezni obveznik imenovan skrbnikom prema posebnom zakonu, dok se djecom smatraju djeca koju roditelji, maćeha odnosno očuci, posvojitelji, udomitelji i skrbnici uzdržavaju. Djecom se smatraju i djeca nakon završetka redovnog školovanja do prvog zapošljavanja.

R. br.	Osnova za uvećanje osnovnog osobnog odbitka	Koeficijent	Mjesečni iznos (u eur)
7.	Šesto uzdržavano dijete	2,5	1.400,00
8.	Sedmo uzdržavano dijete	3,2	1.792,00
9.	Osmo uzdržavano dijete	4,0	2.240,00
10.	Deveto uzdržavano dijete	4,9	2.744,00
11.	Za svako daljnje uzdržavano dijete koeficijent osnovnoga osobnog odbitka progresivno se uvećava se za 1,1 ... više u odnosu prema koeficijentu za prethodno dijete		
12.	Invalidnost poreznog obveznika, svakog uzdržavanog člana uže obitelji i svakog uzdržavanog djeteta	0,3	168,00
13.	Invalidnost utvrđena po jednoj osnovi 100 % i/ili korištenje, na temelju posebnih propisa, prava na doplatu za pomoć i njegu poreznog obveznika odnosno prava na osobnu invalidninu, svakog uzdržavanog člana uže obitelji i svakog uzdržavanog djeteta. Korištenje uvećanja osnovnog osobnog odbitka po ovoj osnovi isključuje korištenje uvećanja osnovnog osobnog odbitka iz r. br. 12.	1,0	560,00

3.2. Utvrđivanje predjuma poreza na dohodak od nesamostalnog rada¹¹

Predjuma poreza na dohodak od nesamostalnog rada obračunava se od porezne osnovice koju čini iznos svih primitaka od nesamostalnog rada ostvarenih tijekom jednog mjeseca, umanjeno za uplaćene doprinose za obvezna osiguranja iz primitka ili doprinose za mirovinska osiguranja i za iznos mjesečnog osobnog odbitka, a na temelju porezne kartice.

Predjuma poreza na dohodak od nesamostalnog rada obračunava se primjenom stopa utvrđenih prema članku 19.a Zakona o porezu na dohodak, i to:

- niže stope na mjesečnu poreznu osnovicu do visine 4200,00 eura te
- više stope na mjesečnu poreznu osnovicu koji prelazi iznos od 4200,00 eura.¹²

Porezne stope godišnjeg poreza na dohodak utvrđuju jedinice lokalne samouprave prema limitima propisanim Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 114/23). Odluka predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave objavljuje se u Narodnim novinama najkasnije do 31. prosinca 2023., sa stupanjem na snagu 1. siječnja 2024. godine i primjenjuje se do donošenja nove odluke. Ako predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave nije donijelo odluku kojom propisuje visinu poreznih stopa u propisanom roku, određuje se niža stopa od 20 % i viša stopa od 30 %.

Sve objavljene stope godišnjeg poreza na dohodak možete vidjeti na web stranici Porezne uprave pod: Stope godišnjeg poreza na dohodak.

¹¹ Članak 24. Zakona o porezu na dohodak.

¹² Čl. 19. Zakona o porezu na dohodak. Od 1. siječnja predstavničko tijelo jedinica lokalne samouprave može svojom odlukom propisati visine poreznih stopa u granicama propisanim Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak (NN 114/23).

3.3. Doprinosi

3.3.1. Osnovice za obračun doprinosa u 2023. i 2024. godini

Doprinosi se obračunavaju prema stvarno isplaćenju plaći, koja ne može biti manja od minimalne plaće.

Prema Uredbi o visini minimalne plaće za 2024. godinu (NN, br. 125/23), **minimalna plaća za razdoblje od 1. siječnja 2024. do 31. prosinca 2024. godine** utvrđena je u **bruto iznosu 840,00 eura**.

Najniža mjesečna osnovica¹³

Ako je iznos isplaćene plaće (ili naknade bolovanja) manji od najniže osnovice za obračun doprinosa, tada doprinos se treba obračunati na iznos **najniže mjesečne osnovice**, koja za 2024. godinu iznosi **592,80 eura**¹⁴.

Najviša mjesečna osnovica

Najviša mjesečna osnovica za 2024. godinu iznosi **9.360,00 eura**¹⁵. Na iznos plaće koja je veća od najviše mjesečne osnovice ne obračunava se doprinos za mirovinsko osiguranje (I. i II. stup), ali samo kod obračunavanja mjesečne plaće za određeni mjesec. Kod isplate bonusa, naknada, nagrada i otpremnina, doprinos za mirovinsko osiguranje (I. i II. stup) obračunava se na ukupan bruto iznos isplate.

Najviša godišnja osnovica

Najviša godišnja osnovica za 2024. godinu **112.320,00 eura**¹⁶ i primjenjuje se samo za doprinos za mirovinsko osiguranje za I. stup.

3.3.2. Stope doprinosa iz plaće i na plaću

Sukladno članku 2. Zakona o doprinosima (NN, br. 84/08 do 114/23), obveznim osiguranjima smatraju se:

1. obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti,
2. obvezno mirovinsko osiguranje za starost na temelju individualne kapitalizirane štednje,
3. obvezno zdravstveno osiguranje i obvezno zdravstveno osiguranje za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti.

Tablica 6. Doprinosi iz plaće i na plaću

Doprinosi iz plaće	Stope
• Za mirovinsko osiguranje	20 %
• I. stup	15 %
• II. stup	5 %
Doprinosi na plaću	Stope
• Za zdravstveno osiguranje	16,5 %

Od 1. siječnja 2015. poslodavci koji zapošljavaju 20 i više radnika, ako nemaju 2 % zaposlenih osoba koje se prema posebnim propisima smatraju osobama s invaliditetom¹⁷, plaćaju posebnu novčanu naknadu čija se osnovica utvrđuje kao umnožak **broja osoba s invaliditetom**, koje je obveznik bio dužan zaposliti i iznosa minimalne plaće za razdoblje za koje se obveza odnosi, a visina naknade obračunavala se po stopi od 30 % zaključno s 29. veljače 2020., a od 1. ožujka 2020. po stopi od 20 %.¹⁸ Za 2023. godinu mjesečna naknada iznosi 140,00 eur, a za 2024. godinu **168,00 eura**.

Poslodavac je obavezan **na plaće radnika, kojima se staž računa s povećanim trajanjem**, uplatiti i povećani doprinos za mirovinsko osiguranje na bruto plaću radnika, prema stopama prikazanim u tablici 7.

Tablica 7. Staž osiguranja s povećanim trajanjem¹⁹

Za 12 mj. staža priznaje se	Ukupna stopa doprinosa	Stope doprinosa za radnike u I. stupu	Stope doprinosa za radnike u II. stupu
14 mjeseci	4,86 %	3,61 %	1,25 %
15 mjeseci	7,84 %	5,83 %	2,01 %
16 mjeseci	11,28 %	8,39 %	2,89 %
18 mjeseci	17,58 %	13,07 %	4,51 %

3.3.3. Posebni doprinos za zdravstvenu zaštitu u inozemstvu

Posebni doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu plaćaju poslodavci i isplatitelji drugog dohotka (čl. 188. Zakona o doprinosima, NN, br. 84/08 do 114/23) za vrijeme izaslanja, službenog boravka ili službenog puta u inozemstvu. Doprinos se ne plaća za službena putovanja, boravak ili izaslanje u:

- **Države članice Europske unije** (od 1.7.2013.)
- **Veliku Britaniju i Sjevernu Irsku**
- **Države s kojima je međunarodnim ugovorom o socijalnom osiguranju uređeno pitanje korištenja zdravstvene zaštite u inozemstvu** (Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Makedonija, Srbija, Turska - od 19.12.2013.)
- **Države članice Europskog gospodarskog prostora** (Norveška, Island i Lihtenštajn – od 12.04.2014.)
- **Švicarsku konfederaciju** (od 01.01.2017.)

¹³ Prosječni iznos mjesečne plaće (bruto) isplaćene po jednom zaposlenom kod pravnih osoba u Republici Hrvatskoj u razdoblju siječanj – kolovoz prethodne godine, koju objavljuje Državni zavod za statistiku, pomnožen s koeficijentom 0,38.

¹⁴ Naredba o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2024. godinu (NN, br. 150/23)

¹⁵ Naredba o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2024. godinu (NN, br. 150/23)

¹⁶ Naredba o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2024. godinu (NN, br. 150/23)

¹⁷ Sukladno članku 4. a Pravilnika o utvrđivanju kvote za zapošljavanje osoba s invaliditetom (NN, 75/18, 120/18, 37/20 i 145/20) obveza kvotnog zapošljavanja osoba s invaliditetom ne odnosi se na: predstavništva stranih osoba, strana diplomatska i konzularna predstavništva, integrativne radionice i zaštitne radionice, poslodavce u sektoru proizvodnje tekstila, odjeće, kože, drva i namještaja te novoosnovane poslodavce u razdoblju od 24 mjeseca od dana upisa u odgovarajući registar odnosno dana ustrojavanja prema posebnom propisu.

¹⁸ Članak 10. Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (NN, br. 157/13, 152/14, 39/18 i 32/20).

¹⁹ Sukladno čl. 13., st. 1., t. 3., te čl. 17, st. 1., t. 2. Zakona o doprinosima (NN, br. 84/08 do 114/23).

Tablica 8. Osnovica i stopa za obračun posebnog doprinosa za zdravstvenu zaštitu u inozemstvu za cijeli mjesec²⁰

Osnovica za obračun doprinosa	2024. ²¹ euri i centi
	592,80
Stopa	20 %
Iznos doprinosa	118,56

Tablica 9. Dnevne osnovice i obveze za različit broj kalendarskih dana u mjesecu za uplatu posebnog doprinosa za zdravstvenu zaštitu u inozemstvu

	Broj dana u mjesecu Iznosi u eurima za 2024.		
	29	30	31
Dnevna osnovica	20,44	19,76	19,12
Dnevna obveza	4,09	3,95	3,82

Obveza uplate ovog doprinosa je do 15. dana u mjesecu za prethodni mjesec, na račun

Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje
HR6510010051550100001

poziv na broj: HR68 8508 – OIB isplatitelja doprinosa –
oznaka izvješća JOPPD (GGXXX)

Ako radnik **boravi u inozemstvu dulje od 30 dana neprekidno** (radi obrazovanja, stručnog usavršavanja i sl.), tada se poseban doprinos za zdravstveno osiguranje plaća po stopi od 10 % na ugovorenu plaću u zemlji za jednake ili slične poslove u zemlji.

3.3.4. Oslobođenje od plaćanja doprinosa na plaću

Prema **Zakonu o doprinosima** (NN, br. 84/08 do 144/23):

- Poslodavci koji zaposle radnika kojemu je to prvo zaposlenje, uz uvjet da radnik u trenutku zaposlenja nema evidentiran mirovinski staž, oslobođeni su 1 godinu plaćanja doprinosa na plaću** (čl. 20., st. 2. i 3. Zakona).
- Poslodavci su oslobođeni do 5 godina plaćanja doprinosa na osnovicu, ako su 1. siječnja 2015. ili kasnije sklopili ugovor o radu na neodređeno vrijeme s osobom koja u trenutku sklapanja tog ugovora ima manje od 30 godina života** uz uvjet da radnik nije prethodno bio zaposlen kod tog poslodavca na neodređeno vrijeme (čl. 20., st. 4. i 5. i čl. 7. t. 54. Zakona).

Prema članku 106. Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji (NN, br. 121/17, 98/19 i 84/21) poslodavac koji zaposli na neodređeno vrijeme dijete smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata ili dijete nestalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata starije od 29 godina, oslobađa se plaćanja doprinosa na plaću tih radnika u razdoblju do pet godina od zaključivanja ugovora o radu na neodređeno vrijeme, uz uvjet da s tim osobama nije prethodno već imao zaključen ugovor o radu na neodređeno vrijeme.

²⁰ Sukladno čl. 14., st. 3. Zakona o doprinosima: Iznimno od odredbe stavka 1. točke 2. ovoga članka, za osiguranu osobu koja boravi u inozemstvu na službenom putu, posebni doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu obračunava se po stopi od 20 %.

²¹ Naredba o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2024. godinu (NN, br. 150/23)

3.3.5. Umanjenje mjesečne osnovice za obračun doprinosa

Sukladno članku 4. (novi članak 21.a Zakona o doprinosima) **Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima** (NN, br. 144/23) počevši od plaće za prosinac 2023. (bez obzira na to isplaćuje li se u prosincu 2023. ili u siječnju 2024.) mjesečna osnovica za obračun doprinosa za mirovinsko osiguranje za osiguranika čiji je ukupan iznos mjesečnih bruto plaća do 700,00 eura uključujući i iznos od 700,00 eura umanjuje se za 300,00 eura. Mjesečna osnovica za osiguranika čiji je ukupan iznos mjesečnih bruto plaća od 700,01 eura do 1.300,00 eura umanjuje se za iznos dobiven izračunom: $0,5 \times (1.300,00 - \text{ukupan iznos bruto plaća za određeni mjesec})$. To umanjenje koristi se bez obzira na broj dana provedenih u osiguranju određenog mjeseca te bez obzira na to radi li se o radu u punom odnosno nepunom radnom vremenu. Ova odredba prvi put se primjenjuje pri obračunu plaće za prosinac 2023., bez obzira na to isplaćuje li se u prosincu 2023. ili u siječnju 2024.

3.4. Osnovice za obračun plaća u državnim i javnim službama za 2023. i 2024. godinu

Tablica 10. Pregled osnovica za obračun plaća u državnim i javnim službama za 2024.

	Bruto osnovica	Propis
Državni službenici i namještenici	u 2024 947,18 eur	Članak 35.b Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike (NN 56/22, 127/22, 58/23, 128/23 i 29/24)
Javne službe	u 2024 947,18 eur	Članak 53. Temelnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama (NN 29/24)
Državni dužnosnici	516,29 eur (3.890,00 kn)	Odluka o visini osnovice za obračun plaće državnih dužnosnika (NN, br. 151/14), primjenjuje se počevši s plaćom za prosinac 2014., koja je isplaćena u siječnju 2015. godine.
Pravosudni dužnosnici	706,50 eura bruto	Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika (NN 71/23), primjena od 1. srpnja 2023.
	787,75 eur	Zakon o izmjeni Zakona o plaći i drugim materijalnim pravima pravosudnih dužnosnika, NN 35/24), primjena od 1. travnja 2024.

3.5. Minimalna plaća

Minimalna plaća je najniža plaća za rad radnika u punom radnom vremenu.

Uredbom o visini minimalne plaće (**NN, br. 125/23**) utvrđena je minimalna plaća za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2024. **u bruto iznosu od 840,00 eura. Primjenjuje se od 1. siječnja 2024.**

Tablica 11. Iznos minimalne plaće

Razdoblje	Bruto iznos minimalne plaće za puno radno vrijeme	Objavljeno u NN, br.
od 1.6.2011. do 31.5.2012.	2.814,00 kn	58/11 i 60/11 – ispr.
od 1.6.2012. do 31.5.2013.	2.814,00 kn	60/12
od 1.6.2013. do 31.12.2013.	2.984,78 kn	51/13
od 1.1.2014. do 31.12.2014.	3.017,61 kn	156/13
od 1.1.2015. do 31.12.2015.	3.029,55 kn	151/14
od 1.1.2016. do 31.12.2016.	3.120,00 kn	140/15
od 1.1.2017. do 31.12.2017.	3.276,00 kn	115/16
od 1.1.2018. do 31.12.2018.	3.439,80 kn	122/17
od 1.1.2019. do 31.12.2019.	3.750,00 kn	109/18
od 1.1.2020. do 31.12.2020.	4.062,51 kn	106/19
od 1.1.2021. do 31.12.2021.	4.250,00 kn	119/20
od 1.1.2022. do 31.12.2022.	4.687,50 kn (neto 3.750,00 kn)	117/21
od 1.1.2023. do 31.12.2023.	700,00 eur	122/22
od 1.1.2024. do 31.12.2024.	840,00 eur	125/23

4. Naknada plaće zbog bolovanja i druge nesposobnosti za rad

Za prva 42 kalendarska dana bolovanja, odnosno sedam dana za invalida rada, naknadu isplaćuje poslodavac na svoj teret u visini utvrđenoj kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu, uz obvezu obračunavanja i plaćanja doprinosa iz plaće i na plaću, te poreza na dohodak. Sukladno Zakonu o obveznom zdravstvenom osiguranju (NN, br. 80/13, 137/13, 98/19 i 33/23), Zakonu o roditeljnim i roditeljskim potporama (NN, br. 152/22) u tablici 12., dan je pregled osnovica i naknada po vrstama bolovanja i isplatiateljima, kada su zadovoljeni uvjeti prethodnog osiguranja, a isplaćuju se na teret Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i državnog proračuna.

Tablica 12. Pregled osnovica i naknada po vrstama bolovanja na teret Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i državnog proračuna

RB	Privremena nesposobnost za rad	Isplaćuje/na teret	Osnovica za naknadu		Visina naknade kod isplata prema stupcu 4
			Isplaćene barem dvije ili više plaća	Isplaćena jedna ili niti jedna plaća	
1	2	3	4	5	6
1.	Privremena nesposobnost za rad zbog bolesti – od 43. dana, odnosno od 8. dana za invalide rada	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	70 % / 80 % / od osnovice, ne više od 565,04 eur*
2.	Njega oboljelog supružnika ili djeteta starijeg od tri godine – od prvog dana	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	70 % / 80 % / od osnovice, ne više od 565,04 eur
3.	Za negu oboljelog djeteta do tri godine života – od prvog dana	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	100 % od osnovice, ne više od 565,04 eur

RB	Privremena nesposobnost za rad	Isplaćuje/na teret	Osnovica za naknadu		Visina naknade kod isplata prema stupcu 4
			Isplaćene barem dvije ili više plaća	Isplaćena jedna ili niti jedna plaća	
1	2	3	4	5	6
4.	Privremena nesposobnost za rad zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti – od prvog dana	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	100 % od osnovice, bez ograničenja
5.	Kada je radnik određen za pratitelja bolesnika	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	70 % od osnovice, ne više od 565,04 eur
6.	Izoliran kao kliconoša ili zbog pojave zaraze, nesposoban za rad zbog transplantacije organa u korist druge osobe – od prvog dana	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	100 % od osnovice, ne više od 565,04 eur
7.	Komplikacije u vezi s trudnoćom i porođajem – od prvog dana	Isplaćuje HZZO na svoj teret	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	100 % od osnovice, ne više od 565,04 eur
8.	Rodiljni dopust** 98 dana, od kojih 28 dana prije dana očekivanog poroda te 70 dana nakon rođenja djeteta (obvezni roditeljni dopust), a nakon protoka obveznog roditeljnog dopusta do navršenih 6 mjeseci života djeteta (dodatni roditeljni dopust) – od prvog dana	Isplaćuje HZZO na svoj teret	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najniža osnovica: 70 % proračunske osnovice (309,01 eur)	100 % od osnovice, bez ograničenja
9.	Očinski dopust: 10 radnih dana za jedno dijete 15 radnih dana u slučaju rođenja blizanaca, trojki ili istodobnog rođenja više djece	Isplaćuje HZZO na teret proračuna	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najniža osnovica: 70 % proračunske osnovice (309,01 eur)	100 % osnovice bez ograničenja
10.	Roditeljski dopust: od navršenih 6 mjeseci života djeteta a) 8 mjeseci ako pravo koriste oba roditelja, odnosno 6 mjeseci ako koristi jedan roditelj, za prvo i drugo rođeno dijete b) 30 mjeseci ako pravo koriste oba roditelja, odnosno 28 mjeseci ako koristi jedan roditelj, za rođene blizance, 3. i svako sljedeće dijete c) u polovici radnog vremena	Isplaćuje HZZO na teret proračuna	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najniža osnovica: 70 % proračunske osnovice (309,01 eur)	a) 100 % osnovice, ali ne više od 225,5 % proračunske osnovice mjesečno (995,45 eur) b) 125 % proračunske osnovice mjesečno (551,80 eur) c) 110 % pr. osnovice mjesečno (485,58 eur)
11.	Stanka za dojenje djeteta	Isplaćuje HZZO na teret proračuna	-	-	100 % proračunske osnovice (441,44 eur) ovisno o broju sati korištenja stanke
12.	Prenatalni pregled (slobodan dan)	Poslodavac na svoj teret	Redovna plaća		100 %

* Prema čl. 55 st. 3. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju najviši mjesečni iznos naknade plaće za puno radno vrijeme ne može iznositi više od proračunske osnovice uvećane za 28 %.

** Prema čl. 32., st. 8. Zakona o roditeljnim i roditeljskim potporama (NN, br. 152/22), zaposleni ili samozaposleni roditelj, koji na dan koji prethodi danu započinjanja prava ne ispunjava uvjet prethodnog osiguranja u

trajanju od najmanje 6 mjeseci neprekidno ili 9 mjeseci s prekidima u posljednje dvije godine, za vrijeme korištenja rodiljnog dopusta od 1. siječnja 2023. ima pravo na naknadu, u iznosu od 125 % proračunske osnove (551,80 eur).

Naknada na teret HZZO-a isplaćuje se u visini od:

70 % – za prvih šest mjeseci neprekidnog bolovanja.

80 % – od prvog dana nakon isteka šest mjeseci do 18 mjeseci.

50 % zadnje isplaćene naknade plaće – nakon isteka 18 mjeseci neprekidnog bolovanja do tri godine.

Zaposlenicima koji su na neprekidnom bolovanju duljem od 18 mjeseci zbog liječenja zloćudnih bolesti i u drugim slučajevima iz članka 52., stavka 3. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju (NN, br. 80/13, 137/13, 98/19 i 33/23), naknada plaće neće se umanjivati na 50 %.

Uvjet za isplatu naknade: Prethodno osiguranje – najmanje devet mjeseci neprekidno ili 12 mjeseci s prekidima u posljednje dvije godine (čl. 56. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju). **Ako nije ispunjen uvjet:** 25 % proračunske osnove (110,36 eur) za sve vrijeme trajanja bolovanja.

5. Drugi dohodak

Drugi dohodak je razlika između svakog pojedinačnog primitka umanjenog za propisane izdatke. Drugi dohodak ostvaruje se po osnovi primitaka koji se ne smatraju primicima određenim po osnovi: nesamostalnog rada (plaća i mirovina), od samostalne djelatnosti, od imovine i imovinskih prava, od kapitala, od osiguranja i propisanih izdataka. Prema odredbama Zakona o porezu na dohodak isplatitelji drugog dohotka su obvezni obračunati i platiti doprinose na sve primitke koje isplaćuju nakon 1. siječnja 2017., bez obzira na koje se razdoblje ti primici odnose.

5.1. Izdaci koji se priznaju pri utvrđivanju predujma poreza na dohodak od drugog dohotka

- Svota što je iz primitka uplaćena za obvezne doprinose.
- Paušalni izdatak u visini od 30 % primitka od:
 - a) Autorske naknade što je isplaćena prema Zakonu o autorskom pravu i srodnim pravima (NN, br. 111/21).
 - b) Primitka za profesionalnu djelatnost novinara, umjetnika i sportaša, koji su osigurani po toj osnovi i doprinose za obvezna osiguranja plaćaju prema rješenju Porezne uprave.
 - c) Primitka nerezidenta za obavljanje umjetničke, artističke, zabavne, sportske, književne i likovne djelatnosti, djelatnosti u svezi s tiskom, radiom, televizijom i zabavnim priredbama.
- Dodatni paušalni izdatak u visini od 25 % primitka za umjetničke naknade.

Kod isplate drugog dohotka ne priznaje se osobni odbitak.

Obveznici koji ostvaruju drugi dohodak ne moraju voditi poslovne knjige i evidencije, osim kad se prijave u Registar poreznih obveznika s namjerom da dohodak utvrđuju kako je propisano za samostalne djelatnosti, kao razliku između poslovnih primitaka i izdataka na temelju podataka iz propisanih poslovnih knjiga i evidencija.

5.2. Stope doprinosa iz i na drugi dohodak

Tablica 13. Stope doprinosa iz i na drugi dohodak i porez na dohodak

R. br.	Opis	Ugovor o djelu	Ugovor o djelu – umirovljenik	Autorska naknada	Naknada umjetnicima
1.	Primitak				
2.	Paušalni izdatak	0 %	0 %	30 %	55 %
3.	Osnovica za doprinos (1 – 2)				
4.	Doprinos za MO (3 x stopa)	10 %	10 %	10 %	10 %
4.a	MO I. stup	7,5 %	10 %	7,5 %	7,5 %
4.b	MO II. Stup	2,5 %	0 %	2,5 %	2,5 %
5.	Dohodak /porezna osnovica (1 – 2 – 4)				
6.	Porez na dohodak (5 x stopa)	Niža stopa utvrđena prema članku 19.a Zakona			
7.	Neto primitak (1 – 4 – 6)				
8.	Doprinos za ZO (3 x stopa)	7,5 %	7,5 %	7,5 %	7,5 %
9.	Trošak isplatitelja (1+8)				

Sukladno članku 19. Zakona o porezu na dohodak godišnji porez na dohodak plaća se po nižoj stopi na poreznu osnovicu do visine 50.400,00 eura te po višoj stopi na dio porezne osnovice koji prelazi iznos od 50.400,00 eura. Dohodak ostvaren do 31. prosinca 2023. oporezivati će se po Zakonu o porezu na dohodak (NN 115/16., 106/18., 121/19., 32/20., 138/20. i 151/22.).

Sukladno članku 24. stavku 5. Zakona o porezu na dohodak, predujam poreza na dohodak od nesamostalnog rada i mirovine umanjuje se za 50 % umirovljenicima po osnovi ostvarenog dohotka od mirovine, kao i poreznim obveznicima koji imaju prebivalište i borave na području jedinica lokalne samouprave razvrstanih u I. skupinu po stupnju razvijenosti prema posebnom propisu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske i na području Grada Vukovara utvrđenog prema posebnom propisu o obnovi i razvoju Grada Vukovara.

Sukladno članku 40. stavku 3. Zakona o porezu na dohodak, predujam poreza na dohodak od drugog dohotka po osnovi primitaka učenika i studenata na školovanju za rad preko učeničkih i studentskih udruga plaća se po odbitku, po nižoj stopi od osnovice koju čini iznos primitka iznad propisanog neoporezivog iznosa primitaka učenika i studenata na školovanju za rad preko učeničkih i studentskih udruga i iznosa godišnjeg osnovnog osobnog odbitka.

Tablica 14. Pregled uplatnih računa i poziva na broj za doprinose i porez na dohodak na drugi dohodak

Doprinosi	Broj i naziv uplatnog računa/ IBAN konstrukcija računa	Poziv na broj primatelja
Doprinos za zdravstveno osiguranje	HR6510010051550100001 Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	HR68 8540-OIB isplatitelja doprinosa – oznaka Izvješća JOPPD (GGXXX)
Doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti	HR1210010051863000160 Državni proračun RH	HR68 8176-OIB isplatitelja doprinosa – oznaka Izvješća JOPPD (GGXXX)

Doprinosi	Broj i naziv uplatnog računa/ IBAN konstrukcija računa	Poziv na broj primatelja
Doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje	HR761001005170003601 Doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje	HR68 2291-OIB isplatitelja doprinosa – oznaka Izvjješća JOPPD (GGXXX)
Porez i prirez	Račun grada/općine prema prebivalištu primatelja dohotka	Poziv na broj primatelja
Za sve vrste isplate drugog dohotka	Prema Naputku o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba u 2024. godini (NN, br.15/24)	HR 68 1945-OIB isplatitelja poreza – oznaka Izvjješća JOPPD (GGXXX)

6. Primici izuzeti od ovrhe

Članak 172. Ovršnog zakona (NN, br. 112/12 do 06/24) uređuje izuzimanja od ovrhe. Odredbama navedenog članka propisano je da su od ovrhe izuzeta:

1. primanja po osnovi zakonskog uzdržavanja, naknade štete zbog narušenja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i naknade štete za izgubljenno uzdržavanje, zbog smrti davatelja uzdržavanja,
2. primanja po osnovi naknade zbog tjelesnoga oštećenja prema propisima o invalidskom osiguranju,
3. primanja po osnovi socijalne skrbi,
4. primanja po osnovi privremene nezaposlenosti,
5. primanja po osnovi doplatka za djecu, osim ako posebnim propisom nije drugačije određeno,
6. primanja po osnovi stipendije i pomoći učenicima i studentima,
7. naknada za rad osuđenika, osim za tražbine po osnovi zakonskog uzdržavanja, te za tražbine naknade štete prouzročene kaznenim djelom osuđenika,
8. primanja po osnovi odličja i priznanja,
9. roditeljske novčane potpore, osim ako posebnim propisom nije drugačije određeno,
10. utvrđeni iznosi za uzdržavanje djeteta uplaćeni na poseban račun kod banke,
11. naknada troškova za službeno putovanje i naknada troškova prijevoza na posao i s posla do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima po osnovi nesamostalnog rada,
12. dar za djecu do 15. godine života i potpore za novorođenče do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima po osnovi nesamostalnog rada,
13. naknada za saniranje posljedica štete od katastrofa i elementarnih nepogoda,
14. potpore zbog invalidnosti radnika i neprekidnog bolovanja radnika duljeg od 90 dana, potpore za slučaj smrti radnika i smrti člana uže obitelji radnika, do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima po osnovi nesamostalnog rada,
15. novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova prehrane radnika, prigodne nagrade (božićnica, naknada za godišnji odmor i sl.), novčane nagrade za radne rezultate i drugi oblici dodatnog nagrađivanja radnika, nagrade radnicima za navršene godine radnog staža do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima,

16. sredstva koja se uplaćuju namjenski, u svrhu provedbe projekata dodjelom bespovratnih sredstava odnosno potpore ili financijskih instrumenata, koji se financiraju iz nacionalnih sredstava i/ili proračuna Europske unije, osim u slučaju ovrhe od strane davatelja potpore,
17. novčane naknade žrtvama kaznenih djela nasilja počinjenih s namjerom,
18. dnevnice za službena putovanja u tuzemstvu i inozemstvu, dnevnice za rad na terenu u tuzemstvu i inozemstvu i dnevnice za službene putovanja per diem koje se radnicima isplaćuju iz proračuna Europske unije radi obavljanja poslova njihovih radnih mjesta, a u svezi s djelatnosti poslodavca do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima,
19. pomorski dodatak i pomorski dodatak na brodovima međunarodne plovidbe do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima,
20. naknada za pričuvnike pozvane na izvršavanje vojne obveze,
21. sindikalne socijalne potpore koje članovima sindikata na temelju važećih propisa isplaćuje sindikat,
22. sredstva predstavnika nacionalnih manjina koja se koriste za ostvarivanje manjinskih prava, sukladno odredbama ustavnog zakona kojim se uređuju prava nacionalnih manjina, ako su isplaćena na poseban račun za tu namjenu, vode se odvojeno od sredstava te osobe i izuzeta su od ovrhe, osim ovrhe u svezi s obavljanjem djelatnosti vezane za ostvarivanje manjinskih prava,
23. nagrade učenicima i studentima te troškovi sufinanciranja kupnje udžbenika učenicima,
24. sportske stipendije za sportaše s invaliditetom,
25. ostala primanja izuzeta od ovrhe po posebnim propisima.

Izmjenama i dopunama Ovršnog zakona (NN, br. 73/17) promijenjen je dio plaće koji je zaštićen od ovrhe u slučaju kad je neto plaća ovršenika manja od prosječne netoplaće u Republici Hrvatskoj i to u slučaju naplate tražbine po osnovi uzdržavanja djeteta te po drugoj osnovi.

Tablica 15. Iznos plaće, koji je zaštićen u ovršnom postupku nad plaćom (članak 173. Ovršnog zakona)

	Naplata tražbine po osnovi: - zakonskog uzdržavanja, - naknade štete nastale zbog narušenja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i - naknade štete za izgubljeno uzdržavanje zbog smrti davatelja uzdržavanja	Naplata tražbine po drugoj osnovi	Naplata tražbine po osnovi uzdržavanja djeteta
Iznos izuzet od ovrhe, ako je neto plaća ovršenika jednaka ili veća od 1.131,00 eur ²² (st.1.)	½ prosječne neto plaće u RH 565,50 eur	¾ prosječne neto plaće u RH 754,00 eur	¼ prosječne neto plaće u RH 282,75 eur
Iznos izuzet od ovrhe, ako je neto plaća ovršenika manja od 1.131,00 eur (st.2)	½ neto plaće ovršenika	¾ plaće ovršenika, ali ne više od ¾ prosječne neto plaće u RH	¼ neto plaće ovršenika

²² Prosječna neto plaća u pravnim osobama u RH za razdoblje siječanj – kolovoz 2022. (NN, br. 125/22).

7. Financijske obavijesti

Tablica 16. Stope zateznih kamata od 11. rujna 1996. do 29. lipnja 2013.

Razdoblje	Subjekti	Godišnja stopa	Propis
11. 9. 1996. – 30. 6. 2002.	Svi subjekti	18 %	Uredba o visini stope zatezne kamate (NN, br. 76/96)
1. 7. 2002. – 31. 12. 2007.		15 %	Uredba o visini stope zatezne kamate (NN, br. 72/02. i 153/04)
1. 1. 2008. – 30. 6. 2011.	Trgovački ugovori i ugovori između trgovaca i osoba javnog prava	17 % ²³	Zakon o obveznim odnosima (NN, br. 35/05 i 41/08) i Eskontna stopa HNB-a (NN, br. 1/08, 75/08, 1/09, 76/09, 82/10 i 1/11)
	Ostali odnosi	14 %	
1. 7. 2011. – 29. 6. 2013.	Trgovački ugovori i ugovori između trgovaca i osoba javnog prava	15 % ²⁴	Zakon o obveznim odnosima (NN, br. 35/05, 41/08 i 125/11.) i Eskontna stopa HNB-a (NN, br. 74/11, 11/12, 1/13 i 83/13)
	Ostali odnosi	12 %	

Tablica 17. Stope zateznih kamata od 30. lipnja 2013.

Razdoblje	Subjekti			Propis
	Ugovorni odnosi između trgovaca (poduzetnika)	Ugovorni odnosi između trgovca (poduzetnika) i osoba javnog prava kada je osoba javnog prava (grad, općina, županija, RH i dr.) dužnik novčane obveze	Ostali odnosi (poduzetnika) i osoba javnog prava kada je osoba javnog prava vjerovnik novčane obveze	
30.6. – 31.12.2013.	12,40 %	15 %	12 %	NN 83/13
1.1. – 30.6.2014.	12,35 %	15 %	12 %	NN 1/14
1.7. – 31.12.2014.	12,29 %	15 %	12 %	NN 80/14
1.1. – 30.6.2015.	12,14 %	15 %	12 %	NN 1/15
1.7. – 31.7.2015.	12,13 %	15 %	12 %	NN 73/15
1.8. – 31.12.2015.	10,14 %	10,14 %	8,14 %	NN 85/15
1.1. – 30.6.2016.	10,05 %	10,05 %	8,05 %	NN 140/15
1.7. – 31.12.2016.	9,88 %	9,88 %	7,88 %	NN 60/16
1.1. – 30.6.2017.	9,68 %	9,68 %	7,68 %	NN 1/17
1.7. – 31.12.2017.	9,41 %	9,41 %	7,41 %	NN 64/17
1.1. – 30.6.2018.	9,09 %	9,09 %	7,09 %	NN 1/18
1.7. – 31.12.2018.	8,82 %	8,82 %	6,82 %	NN 59/18
1.1. – 30.6.2019.	8,54 %	8,54 %	6,54 %	NN 1/19
1.7. – 31.12.2019.	8,30 %	8,30 %	6,30 %	NN 64/19
1.1. – 30.6.2020.	8,11 %	8,11 %	6,11 %	NN 1/20
1.7. – 31.12.2020.	7,89 %	7,89 %	5,89 %	NN 75/20
1.1. – 30.6.2021.	7,75 %	7,75 %	5,75 %	NN 1/21
1.7. – 31.12.2021.	7,61 %	7,61 %	5,61 %	NN 74/21
1.1. – 30.6.2022.	7,49 %	7,49 %	5,49 %	NN 1/22
1.7. – 31.12.2022.	7,31 %	7,31 %	5,31 %	NN 75/22
1.1. – 30.6.2023. ²⁵	10,5 %	10,5 %	5,5 %	NN 1/23
1.7. – 31.12.2023.	12,0 %	12,0 %	7,0 %	NN 69/23
1.1. – 30.6.2024.	12,5 %	12,5 %	7,5 %	NN 156/23

²³ U ovom razdoblju bilo je moguće između navedenih subjekata ugovoriti stopu zatezne kamate, ali najviše do 21 % godišnje.

²⁴ U ovom razdoblju bilo je moguće između navedenih subjekata ugovoriti stopu zatezne kamate, ali najviše do 18 % godišnje.

²⁵ Ulaskom RH u eurozonu izmijenjen je i način utvrđivanja visine zateznih kamata. Sukladno izmjenama Zakona o obveznim odnosima (NN, br.

Tablica 18. Prosječna plaća po zaposlenom u pravnim osobama RH*

Tromjesečno razdoblje	Iznos u eurima		Mjesec	Iznos u eurima		Godina	Iznos u eurima	
	bruto	neto		bruto	neto		bruto	neto
XI/2023.-I/2024.	1.664	1.213	I/2024.	1.695	1.239	2021.	1.274	946
XII/2023.-II/2024.	1.674	1.226	II/2024.	1.710	1.248	2022.	1.380	1.016
I/2024.-III/2024.	1.747	1.271	III/2024.	1.834	1.326	2023.	1.584	1.148

* Izvor: Državni zavod za statistiku

8. Ostale informacije

Tablica 19. Otpremnine prema poreznim propisima i prema Zakonu o radu

RB	Prestanak ugovora o radu	Pravo na otpremninu	Pravo na otpremninu prema Zakonu o radu; NN, br. 93/14, 127/17, 98/19, 151/22 i 64/23 (čl. 126.) – nakon 2 godine neprekidnog rada	Mogućnost neoporezive isplate
1.	Poslovno uvjetovani otkaz	Pravo radnika na otpremninu određuje se kolektivnim ugovorom, ugovorom o radu, pravilnikom o radu, internim aktima poslodavca te Zakonom o radu	Najmanje: Otpremnina za svaku navršenu godinu rada kod toga poslodavca = 1/3 prosječne mjesečne plaće koju je radnik ostvario u posljednja tri mjeseca prije prekida radnog odnosa. Najviše: Šest prosječnih mjesečnih plaća koje je radnik ostvario u posljednja tri mjeseca prije prestanka radnog odnosa ako zakonom, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu nije određeno drukčije	Do visine 896,00 eur za svaku navršenu godinu neprekidnog rada kod istog poslodavca (čl. 7., st. 2., r.br.15. Pravilnika o porezu na dohodak)
2.	Osobno uvjetovani otkaz			
3.	Osobno uvjetovani otkaz zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti		Radnik koji je pretrpio ozljedu na radu ili je obolio od profesionalne bolesti, te nakon završenog liječenja ne bude vraćen na posao pravo na otpremninu ostvaruje u najmanje dvostrukoj svoti od svote koja bi mu inače pripadala (čl. 42. Zakona o radu; NN, br. 93/14, do 64/23)	Do visine 1.120,00 eur za svaku navršenu godinu rada kod tog poslodavca (čl. 7., st. 2., r.br. 16. Pravilnika o porezu na dohodak)

114/22., Uredba 156/22.) i Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi (NN, br. 114/22.) od 1. 1. 2023. polazna osnovica za izračun zatezne kamate je kamatna stopa koju je Europska središnja banka primijenila na svoje posljednje glavne operacije refinanciranja koje je obavila prije prvog kalendarskog dana tekućeg polugodišta. Za referentno razdoblje ta kamatna stopa iznosi 4,00 %. Visina zatezne kamate utvrđuje se uvećanjem navedene referentne kamatne stope za 8 postotnih poena na odnose iz trgovačkih ugovora i ugovora između trgovca i osobe javnog prava, a u ostalim odnosima za 3 postotna poena.

RB	Prestanak ugovora o radu	Pravo na otpremninu	Pravo na otpremninu prema Zakonu o radu; NN, br. 93/14, 127/17, 98/19, 151/22 i 64/23 (čl. 126.) – nakon 2 godine neprekidnog rada	Mogućnost neoporezive isplate
4.	Odlazak u mirovinu	Pravo radnika na otpremninu određuje se kolektivnim ugovorom, ugovorom o radu, pravilnikom o radu, internim aktima poslodavca te Zakonom o radu		Najviše 1.400,00 eur (čl. 7., st. 2., r.br. 14. Pravilnika o porezu na dohodak)
5.	Sporazumni prestanak ugovora o radu			Svota koja se isplaćuje u cijelosti podliježe plaćanju poreza i doprinosa (kao dohodak od nesamostalnog rada)

Tablica 20. Pregled radnih sati po mjesecima u 2024. godini

Mjesec 2024. g	Broj dana	Radnih dana	Dana praznika	Ukupno sati	Radnih sati	Sati praznika
I	23	22	1	184	176	8
II	21	21	0	168	168	0
III	21	21	0	168	168	0
IV	22	21	1	176	168	8
V	23	21	2	184	168	16
VI	20	20	0	160	160	0
VII	23	23	0	184	184	0
VIII	22	20	2	176	160	16
IX	21	21	0	168	168	0
X	23	23	0	184	184	0
XI	21	19	2	168	152	16
XII	22	20	2	176	160	16
Ukupno u 2024. g.	262	252	10	2096	2016	80

Ukupan broj radnih sati u 2024. godini iznosi **2096**. Ovaj pregled sati vrijedi za 40 satni radni tjedan, u kojem je radno vrijeme raspoređeno u pet radnih dana.

Tablica 21. Oznake izvješća na obrascu JOPPD za dane u lipnju 2024.

Datum u mjesecu	Oznaka Obrasca JOPPD	Datum u mjesecu	Oznaka Obrasca JOPPD	Datum u mjesecu	Oznaka Obrasca JOPPD
1.	24153	12.	24164	23.	24175
2.	24154	13.	24165	24.	24176
3.	24155	14.	24166	25.	24177
4.	24156	15.	24167	26.	24178
5.	24157	16.	24168	27.	24179
6.	24158	17.	24169	28.	24180
7.	24159	18.	24170	29.	24181
8.	24160	19.	24171	30.	24182
9.	24161	20.	24172		
10.	24162	21.	24173		
11.	24163	22.	24174		

Tablica 22. Blagdani i neradni dani u lipnju 2024.

22. lipnja, subota	Dan antifašističke borbe
---------------------------	---------------------------------

Tablica 23. Rokovi za podnošenje poreznih i drugih izvješća u lipnju 2024. godine za proračune, proračunske korisnike, izvanproračunske korisnike i neprofitne organizacije

Obrasci	Rok predaje
Obrazac JOPPD	- na dan isplate primitka ili najkasnije sljedeći dan - u roku od 8 dana od primitka dohotka iz inozemstva
PDV za mjesečne obveznike	do 20. lipnja za svibanj
Prijave za stjecanje dobara i primljene usluge iz drugih država članica EU (PDV-S)	do 20. lipnja za svibanj
Objava informacija o trošenju sredstava na mrežnim stranicama JLP(R)S, proračunskih i izvanproračunskih korisnika	do 20. lipnja za isplate u svibnju
Objava revizorskog izvješća o obavljenoj reviziji godišnjih financijskih izvješća odnosno revizijskog uvida u financijske izvještaje neprofitnih organizacija za 2023.	do 30. lipnja

Tablica 24. Novi ekonomsko-financijski propisi

Naziv propisa	Narodne novine, br.:	Stupanje na snagu
Odluka o Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti 2025. – NKD 2025.	47/24	1.1.25.
Odluka o rasporedu sredstava koja se u Državnom proračunu Republike Hrvatske osiguravaju za potrebe nacionalnih manjina u 2024. godini	47/24	23.4.24.
Pravilnik o mjerilima i načinu korištenja nenamjenskih donacija i vlastitih prihoda - (Ministarstvo obrane)	48/24	2.5.24.
Konačni rezultati izbora zastupnika u Hrvatski sabor	50/24	
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave	57/24	17.5.24.

Pregledajte našu ponudu edukacija iz područja financija, računovodstva, revizije, prava i menadžmenta u javnom i neprofitnom sektoru na internet stranici

www.tim4pin.hr

IMATE PITANJE?

Slobodno nam
se obratite
sa Vašim
dilemama i
pitanjima.
Tu smo za Vas.

pitajcentar@tim4pin.hr

tim4pinmagazin

Poštovani čitatelji!

Narudžbenicu za
pretplatu na časopis
tim4pin magazin,
kao i brojne druge
informacije o
djelovanju našeg
Centra,
možete pronaći na
internet stranici

www.tim4pin.hr

SVEUČILIŠNA
TISKARA

www.sveucilisnatiskara.hr

Trg Republike Hrvatske 14
10000 Zagreb, Hrvatska
T: 385(01) 45 64 430, 45 64 428
F: 385(01) 45 64 427
E: info@sveucilisnatiskara.hr

Ostv^{ari} ideju
Ostv^{ari}
ideju...

st^{vari}
ideju
Ostv^{ari}
ideju

OSTVARI IDEJU...

SPI/ LOKALNA RIZNICA

Sustav koji povezuje korisnika s nadležnim proračunom te omogućava brzu, jednostavnu i kvalitetnu suradnju

U potpunosti zadovoljava zahtjeve Zakona o proračunu (NN 144/21)

SPI/ Lokalna riznica omogućava:

- interakciju u planiranju između proračuna JLP(R)S i proračunskih korisnika
- postavljanje zahtjeva za plaćanjem obveza na temelju vjerodostojnih dokumenata po pozicijama proračuna
- izvještavanje o realizaciji zahtjeva i plaćanju obveza JLP(R)S za proračunskog korisnika
- izvještavanje o uplatama vlastitih prihoda proračunskih korisnika
- preuzimanje izvoda podračuna proračunskih korisnika u standardnom FINA formatu
- snažnu povezanost sustava s FMC-om i izjavom o fiskalnoj odgovornosti

Uz SPI/ Lokalnu riznicu:

- kontrolirate trošenje proračunskih sredstava
- štedite novac, vrijeme i ljudske resurse
- povećavate likvidnost

SPI/ Lokalnu riznicu koristi više od 400 zadovoljnih gradova, županija i proračunskih korisnika! Budite i vi među njima!